

Proti ukinitvi postaj in vlakov

Železniško gospodarstvo Ljubljana namerava v kratkem ukiniti nekatere delavske in dijaške vlake in manjše postaje — Površna ugotovitev

NOVO MESTO — Tako, kot v gospodarstvu pospešeno iščejo nove načine trženja in organiziranja, se je tudi Železniško gospodarstvo Ljubljana odločilo, da svoje poslovanje s prehodom na nov vozni red s 1. junijem naj bi prišlo do ukinitve nekaterih delavskih in dijaških vlakov, do ukinitja manjših postaj in do nočne prekinitve vožnje vlakov.

Koordinacijski odbor sindikatov, ki združuje zaposlene v železniškem gospodarstvu Dolenjske in Bele krajine, ima na nove vozne ređe in na takšno racionalizacijo celo vrsto pripomb. Na medobčinsko problemsko konferenco, ki so jo organizirali prejšnji teden v No-

• **Poleg ukinitve nekaterih delavskih in dijaških prog spada v projekt racionalizacije tudi ukinitje 41 manjših postaj, sedem od teh na Dolenjskem. Za ves blagovni promet naj bi se zaprle naslednje postaje: Mirna Peč, Uršna sela, Semič in celo carinska postaja Metlika. Za vse te postaje vodstvo Železniškega gospodarstva trdi, da ne pokrivajo stroškov. Delavci pa pravijo, da so na teh postajah še naprej zaposleni ljudje, ki morajo skrbeti še za vse ostalo in bi poleg ostalih del lahko opravili tudi to in tako ne bi izgubili stranke. Zato pravijo, da je ekonomski vidik te poteze zanje vprašljiv.**

vem mestu, se je žal odzvalo malo pobliženih.

Predstavniki sindikatov menijo, da delavskih in dijaških vlakov ni potrebno ukiniti, saj so to najbolj zasedeni vlaki. Po njihovih ocenah se z njimi vozi 45 odst. delavcev in 45 odst. dijakov, le deset odstotkov pa je priložnostnih potnikov. Ko bodo dva vlaka združili v enega, bo marsikdo prekasno prišel v službo ali v šolo. 80 do 90 odst. potnikov je vezanih na točno uro prihoda. Sprašujejo pa se, ali bo na novo uvedena turistična progla lahko rentabilna v

teh časih.

Delavci so opozorili, da je tudi za njih prišel čas, ko se bo morala tudi železnica bolj prilagajati željam potnikov, in ne obratno. Žal pojasnil za takšno racionalizacijo od vodstva železnice udeleženci konference niso dobili, ker se druga stran ni udeležila pogovora.

Predstavniki Zavoda za zaposlovanje Frane Smerdu je dejal, da bi lahko nepremišljene spremembe voznega reda ogrozile tiste, ki se na delo ali v šolo vozijo z vlakom. Šolarji, ki se vsak dan vozijo v šolo, bi morali poiskati bivanje v dijaških domovih, za to pa bi potrebovali tudi višje stipendije itd. Tudi predsednik novomeške občinske skupščine Marjan Dvornik je dejal, da je racionalizacija železnice napačno zastavljena,

saj je njen namen odpušitev nekaterih delavcev. Dejal je še, da je problem železnice tudi v tem, da ni imela zamenjave vodstva.

Spremembe pa se obetajo tudi v tovrstnem prometu. Pretok tovornega prometa čez dan je otežen zaradi potniškega prometa, zato bi bilo moč pričakovati, da bo ta intenzivnejši zvečer oz. ponoči in čez soboto in nedeljo. Vendar vodstvo Železniškega gospodarstva meni drugače, po novem naj bi med 23. in 3. uro ponoči železniški promet miroval. IMV - Revoza je eden večjih uporabnikov železniškega tovornega prometa, njihov predstavnik je dejal, da pogrešajo prevoz ob sobotah in nedeljah, da se bo v kratkem s proizvodnjo avtomobilov cilo potreba po železniškem prevozu še povečala. Če bo železnica lahko ugodila njihovim potrebam, bodo še naprej tvor prevajali po tirih, v nasprotnem primeru se bodo preusmerili na ceste. J.DORNIŽ

BITJE SRCA—RITEM ŽIVLJENJA — Pod tem geslom je potekal letošnji svetovni dan zdravlja, 7. april. V njegovem okviru so v novomeškem zdravstvenem domu v ponedeljek zvečer kot prispevek v boju za izboljšanje in ohranjanja zdravlja pripravili strokovni posvet, na katerem je magistra dr. Tatjana Gazvoda poslovnežem govorila o analizi, zdravstveni oceni delovnega mesta in dejavnih tveganja menedžerja. Primarij dr. Peter Kapš je predstavil ultrazvok kot nepogrešljivo metodo v diagnostiki srca, psihologinja Renata Bačar pa srce in čustva. Pred tem je bila otvoritev razstave krajinarke Marije Prah.

Dolenjcem gradnja letališča?

Dolenjec, lastnik firme ACP v Singapuru, odprl predstavništvo v Veliki Loki

VELIKA LOKA — Pod streho Tesnil v Veliki Loki je pred kratkim odprla svoje predstavništvo singapurska tvrdka ACP. Ta dogodek ne bi bil nič posebnega, če ne bi imela pri vsej zadevi ne le prste vmes Dolenjca. Pravzaprav imata direktor ACP Niko Krhlikar, doma iz Šentvidra pri Strični, in vodja predstavništva Dušan Kocmur iz Žužemberka zapreženo kar precej podjetniške žilice in energije v skupna prizadevanja, da bi se uveljavila na domačih tleh z edino samostojno firmo iz držav nekdanje vzhodne Evrope v Singapuru. Kot računalničar je Krhlikar pred kakšnimi šestimi leti prišel v Singapur in tam ostal.

Ko se takole pohvali, kako mu je uspelo spraviti na noge podjetje — ne v obliki joint venture, torej skupnih vlaganj, kot to počno številni tujci v deželi,

ki je za nekatere Slovence sinonim razvite poindustrijske družbe — ostaja vendarle na dokaj trdnih tleh in v isti sapi skromno dodaja, češ saj »kakšnih velikih rezultatov še nimamo.« Sprva so se v Krhlikarjevi firmi, katere zametki segajo približno tri leta nazaj, ukvarjali zgolj s trgovanjem, uvozom in izvozom blaga široke potrošnje pa tudi s tehničnim blagom.

Dušan Kocmur Niko Krhlikar

»Zelo se trudimo, da bi pripeljali na ta oddaljeni trg tudi slovensko blago in storitve. Žal je slovensko blago še predrago, včasih pa je vprašljiva njegova kakovost. Zanimivo bi bilo, če bi v Singapur pripeljal kakšno našo firmo, da bi imela tam konsignacijo. Tam pri manjših poslih veliko poslujejo z gotovino in ni treba čakati na plačilo 30 dni ali več, kakor je to doma. Brez tveganja pa ni uspeha. Zato me čudi, da se kakšna firma še ni odločila za tako potezo,« razlaga Krhlikar.

Slovenski del ACP, ki ima izpostavo tudi v okviru podjetja Emens v Hrasti

• »Zelo blizu smo, da dobimo posel pri dveh projektih: eden je dogradnja letališča v južnem delu zahodne Malezije (vrednost projekta okrog 35 milijonov dolarjev), drugi pa gradnja avtoceste v dolžini okrog 150 km v vrednosti okrog 130 milijonov dolarjev. Pogovarjamo se s slovensko firmo, ki bi prevzela delo na teh projektih. Konkurencija je tam strašna, a kot nam zagotavlja investitor, glede na reference te slovenske firme imamo 90 odst. možnosti, da uspemo,« pravi Krhlikar. Njegovemu podjetju ACP so vrata marsikakšnega višjega uradnika v Singapuru bolj odprta tudi zavoljo dolenjskega rojaka Borštnika s Krke in Borštnikovega zganja miru, ki ga je Krhlikar decembra 1990 poslal ministrskemu predsedniku Goju.

niku je že na začetku izvozil za okrog 150.000 dolarjev računalnikov, ki so jih sestavili pri nas, in še nekaj druge opreme v Rusijo. »Lahko pomagamo, tudi Tesnilom, pri zapiranju srbskega tržišča. V Srbiji nas kot tujko firmo pustijo oblasti pri miru. Problem pa je tečajna razlika med dinarjem in dolarjem. Veliko možnosti je za tuja vlaganja pri nas, kajti kapitala v Singapuru je veliko in je sorazmerno poceni. Predsednik občine Novo mesto nam je nakazal nekaj odprtih projektov in delamo na tem, da bi pripeljali tujega investitorja,« pravi Kocmur.

Meritve zraka v Novem mestu

Izmerjene povprečne 24-urne koncentracije SO₂ v mikrogramih na kubični meter zraka

Datum meritve	MERILNA MESTA				
	Center	Žabja vas	Ločna	Drska	Bršljin
30. 3.	84	45	36	17	13
31. 3.	97	42	31	19	30
1. 4.	55	32	26	32	13
2. 4.	85	25	15	19	13
3. 4.	99	31	24	10	9
4. 4.	144	46	26	38	19
5. 4.	105	25	10	5	6

Mejna povprečna 24-urna koncentracija SO₂: 125 µg/m³
Kritična povprečna 24-urna koncentracija SO₂: 375 µg/m³
Mejna koncentracija je tista, ki je po Odloku (U. L. R. S. 30/90) še dovoljena. Pri kritični koncentraciji so potrebni izredni ukrepi.

Brez ukrepov...

(Nadaljevanje s 1. strani)

SDP, ki ga je vodil mag. Franci Križanič. Posvet z novomeške strani ni bil najbolj obiskan. Gospodarjenje je tu res nekaj boljše kot sicer v Sloveniji, a neustrezna gospodarska politika ne tepe nič manj. Mag. Križanič je poudaril, da je za Slovenijo pomembnih pet točk: ukrepi proti inflaciji, ukrepi za rast proizvodnje in zaposlenosti ter izvozno preusmeritev gospodarstva, ukrepi za učinkovitost dela in kapitala ter sistemske spremembe. Na slednje najbolj stavi premier Peterle, po mnenju mag. Križaniča pa bi morale biti take, da bi omogočale povečevanje učinkovitosti gospodarjenja, ne pa le odvzemate delavcem upravljalke pravice. Gospodarski program SDP predvideva zajezi ti inflacijo z omejitveno kreditno-monetarno politiko v kombinaciji s socialnim paktom. Če to ne bo storjeno — nič ne kaže, da bi tej vladi to uspelo — se bo kriza vlekla še vsaj dve leti. Za rast proizvodnje in tudi preprečevanje odpuščanja delavcev je potrebna aktivna tečajna politika pa preprečitev padanja kupne moči. Potrebno je pametno odpiranje gospodarstva navznoter in v svet, sofinanciranje razvoja posameznih izdelkov, spodbujanje povpraševanja. Država naj bi nakupe za svoje potrebe po možnosti opravila doma. Privatizacija naj bi izvedli z dokapitalizacijo, nikakor pa ne kot nacionalizacijo. Ko bi lastnina imela lastnika, v SDP zagovarjajo čim večjo samostojnost podjetij.

Popoldne je vodstvo SDP Slovenije obiskalo kartuzijo Pletenje, zvečer pa je bil v novomeški zavarovalnici Tilia še pogovor gostov s poslanci republiškega parlamenta. Člani SDP in drugi občani so se ga udeležili v zelo velikem številu. M. B.-J., Z. L.-D.

30-KRAT MANJ DENARJA

ČRNOMELJ — Tako kot v mnogih drugih slovenskih občinah, si tudi v Črnomlju ne znajo prav predstavljati, kako jim bo uspelo zagotoviti denar za prispevek za zdravstveno varstvo brezposelnih. Po republiških merilih in določilih bi morali v črnomljski občini za te namene v letošnjem letu nameniti 6 milijonov tolarjev, doslej pa jim je uspelo planirati le 200 tisočakov.

Dolenjska boljše od Slovenije

Lanski izvoz povečan za 7 odst.

NOVO MESTO — Dolenjsko in belokranjsko gospodarstvo je lani prodalo na tuje trge za skoraj 590 milijonov dolarjev izdelkov ali za 7 odst. več kot leto poprej. Izvoz za trdne valute, ki ga je bilo lani že 99,5 odst., pa je bil večji celo za 17 odst. Lanski dolenjski izvoz je znašal 561 milijonov dolarjev in je bil za 1 odstotek večji kot leto poprej. Pokritje uvoza z izvozom pa je bilo po daljšem času pozitivno, in sicer 105-odstotno.

Najboljše zunanjetrgovinske rezultate je s povečanjem izvoza za desetino doseglo novomeško gospodarstvo, ki je ustvarilo 90 odst. dolenjskega izvoza. Izvoz črnomaljskega, metliškega in trebanjskega gospodarstva je bil lani precej manjši kot leto poprej, samo konvertibilni pa je bil nekaj manjši v črnomaljski občini, povsod druge pa so na tuje trge za trdno valuto prodali več.

Lanski zunanjetrgovinski dosežki dolenjskega in belokranjskega gospodarstva so mnogo boljše od slovenskega povprečja. Lanski slovenski izvoz je bil namreč kar za 6 odst. manjši kot leto poprej, pa tudi pokritje uvoza z izvozom je bilo le 93-odstotno, čeprav se je uvoz zmanjšal za 11 odst. Tako sta bili Dolenjska in Bela krajina v slovenskem izvozu udeleženi s 15,6, v uvozu pa s 13,85 odstotki.

Naša anketa

Zdravje poslej bogastvo?

Sredi februarja je slovenski parlament sprejel novo zdravstveno zakonodajo, ki nas bo postopoma prisilila spremeniti naš odnos do zdravja in bolezni. Spremembe so za naše navade velike. S 1. marcem smo v Sloveniji dobili Zavod za zdravstveno zavarovanje, ki bo poslej obračal zdravstveni denar. Novo zdravstveno zavarovanje ne bo poceni. Že z marcem se je prispevek za zdravstvo od bruto plač povečal kar za tretjino, v blagajno zdravstvene zavarovalnice pa se steka tudi prispevek delodajalcev za bolnišnice in za poškodbe pri delu. Prispevke bo moral plačati vsakdo, razen otrok, ki so zavarovani po starših. Za nezaposlene in socialne podpirance bo prispevke morala poravnati država, za upokojence pokojninska skupnost. Seznam storitev, ki bodo v celoti pokrite z obveznim zavarovanjem oz. brezplačne, je precej krajši kot doslej. Posebne skrbi in brezplačnih storitev bodo še naprej deležni otroci in ženske v zvezi z materinstvom, naloge nacionalnega pomena, kakršna je odkrivanje nalezljivih bolezni, cepljenje, preventiva ter posamezne bolezni: rak, živčne in živčno-mišične bolezni, diabetes, paraplegija in tetraplegija, duševne bolezni, cerebralna paraliza itd. V obveznem zavarovanju bo sicer zagotovljeno vse zdravstveno varstvo, ne bo pa vse tudi stoodstotno plačano. Da nam takrat, ko bomo pomoč potrebovali, ne bo treba doplačevati, naj bi se prostovoljno zavarovali.

URŠKA ČIRIČ, glavna sestra v črnomaljskem Zdravstvenem domu: »Nerazvinitost periferije se bo vedno bolj odražala tudi v zdravstvu. Vprašanje je, koliko ljudi bo razen osnovnega zdravstvenega varstva še uporabljalo zdravstvene storitve. Denar je sveta vladar in to bo v prihodnje žal veljalo tudi v zdravstvu. Doslej je bila naša država zelo socialna, nudila je več, kot je lahko plačala. Pristanek na realnih tleh je za vse velik šok.«

MARJAN ŠPILER iz Brežic: »Delam v Nemčiji in vem, kako je zdravstvo organizirano tam. Če bo v Sloveniji vpeljano podobno, bo dobro. Tam plačaš zdravstveno zavarovanje, zdravnika izbiraš po želji. Odločiš se za tistega, za katerega misliš, da je boljši. V Nemčiji zavarovalniški sistem deluje, tudi pri nas bo. Mislim, da se tudi v pogovori o zdravstvenem zavarovanju pojavlja v Sloveniji strah, da bi zdravniki preveč zaslužili.«

LJUDMILA KRANJC, upokojenka z Rake: »Čeprav bo zavarovalništvo, bo država morala nekako plačevati stroške zdravljenja revnim. Mislim, da se bo za prostovoljno zdravstveno zavarovanje odločilo malo ljudi, mogoče višji sloji. Malo neznamo je od države, da od državljanov, ki žive v siromaštvu, zahteva, naj si prek sistema zavarovalnic varujejo zdravje. V novem zdravstvenem sistemu se bo povečala umrljivost in invalidnost prebivalstva.«

ANTON KOTAR, lastnik podjetja Smir-ko, d.o.o. Mirna: »Šele pred pol leta sem začel kot podjetnik in nisem eden tistih, ki se že preje v firmi pripravljajo na ta korak. Moram pa reči, da mi je bilo že davno jasno, da moramo sprejeti tudi evropske zdravstvene standarde, če hočemo v Evropo. To pomeni, da moramo neprimerno več narediti za svoje zdravje sami in vanj več vlagati, čeprav brez zdravnikov in njihove pomoči ni mogoče živeti.«

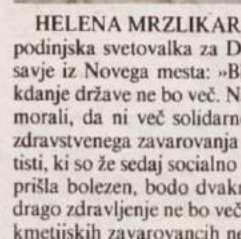

ANDREJ KROŠELJ, komercialist v Tehnoloških sistemih Sevnica: »Novega zakona o zdravstvenem zavarovanju ne poznam in tudi moji prijatelji niso seznanjeni, za kakšne novosti gre. Vsekakor pa se bojim, da bo šlo v naši vse večji revščini in pomanjkanju za ožene dosedanjih pravic zavarovancev. Z ženo sva oboja zaposlena, imava dva mladoletna otroka in ne vem, kako bo šlo, če bo treba dati za zdravje še več iz žepa.«

MATILJA BANOVEC, socialni delavec v metliškem Centru za socialno delo: »Z novim zdravstvenim zakonom se bodo še bolj povečale socialne razlike, revščina in bolezen si bosta še trdneje podali roki. Najbolj žalostno je, da se številno socialno ogroženih ljudi vse bolj povečuje že brez tega. Ker dobro poznam socialne razmere v občini, menim, da si bo s plačo, kakršne so v Metliki, lahko le malokdo privoščil dodatno zdravstveno zavarovanje.«

MARTA ZAJC, vodja kočevske enote Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije: »Zakon nas je zadel popolnoma nepripravljene. Številnih podzakonskih aktov ni, kar pomeni, da bo prehod na nov sistem zdravstvenega zavarovanja postopen. Tako je tudi s prostovoljnimi zavarovanjem, ki se bo začelo izvajati šele jeseni oz. s 1. januarjem 1993. Trenutno delamo po novem le na področju spremenjenih kategorij zavarovancev in pravic do nadomestila.«

HELENA MRZLIKAR, kmetijsko gospodinjstva svetovalka za Dolenjsko in Posavje iz Novega mesta: »Blaginje naše nekdanje države ne bo več. Navaditi se bomo morali, da ni več solidarnosti. Plačevanja zdravstvenega zavarovanja se bodo ogibali tisti, ki so že sedaj socialno ogroženi. Če bo prišla bolezen, bodo dvakrat udarjeni, saj drago zdravljenje ne bo več brezplačno. Pri kmetijskih zavarovancih ne bo sprememb, le na bolniški bodo lahko, kar do sedaj ni bilo mogoče. To se mi zdi prav in pošteno.«

VIKTORIJA PETROVIČ, referentka v ribniški enoti Zavoda za zdravstveno zavarovanje Slovenije: »Nova zdravstvena zakonodaja poleg obveznega zavarovanja, katerega nosilec je naš zavod, prinaša tudi prostovoljno zavarovanje. Možno naj bi bilo pri nas ali pri drugih zavarovalnicah. Podzakonskih predpisov za ureditev tega področja še ni, zato je kaj več težko reči. Zakon prinaša nekatere ugodnosti, kolikšne, bodo pokazali šele podzakonski akti.«

Za rdeče-modro utripajoče luči spet ni predpisov
France, pazi, Vance!

MARIBOR — Po nedavni srečji v Pencilu pri Mariboru, ko je avto iz protokolarne kolone, v kateri se je iz Zagreba peljal proti graškemu letališču lord Carrington, podrl peško (ta je po nekaj dneh v bolnišnici umrla), je na štajerskem koncu, potem ko je tragični dogodek dobil prizvok zgolj nesrečnega naključja, hitro začel krožiti črni humor. Kadarkoli se je predsedujoči haaško-bruseljske konference po tem incidentu za katerega se je uradno opravičil Kučanu, svojem žrtve pa ne) napovedal v bivšo Jugoslavijo, so v krajih med Šentiljem in Zagrebom lokalni šaljevci začeli opozarjati ljudi, naj ne hodijo na cesto, češ lord prihaja.

Nič čudnega, da se je mnogim dogajalo tudi nekaj podobnega, kot se je zgodilo prijazi Pencilčanki takoj po nesreči Carringtonovega vozila. Diplomata je namreč med čakanjem na policijo povabila v bližnji motel na kavo, pri tem pa ga je nagovorila z »Mister Vens«. Rečica je v vsej tej mednarodni konferenčni zmedi lorda pač zamenjala za Vensejem. In tako je tudi slednji ob

MILAN PREDAN

Kmetijstvo

DR. ZAGOŽEN O ZADRUŽNEM ZAKONU

METLIKA — Slovenska kmečka zveza — LS bo v torek, 14. aprila, ob 18. uri v sejni dvorani občinske skupščine priredila razpravo o novem združenem zakonu, ki jo bo vodil dr. Franc Zagožen. Vabljeni!

Z NOVOMEŠKE TRŽNICE

Blizu se velika noč, in to je bilo zadnji ponedeljek čititi tudi na tržnici. Možakar je po 100 tolarjev, nekaj nujal iz oblacevpletene velikonočne butarice, kar precej je bilo tudi drugega cvetja. Prvikrat letos so se za stojnice postavili tudi vrtnarji. Hefertova z Grma je ponujala sadike perlargonija po 100, bršljanke po 80, fukcije po 60, vodenke po 50, gorenjske nageljne po 80 in verdene po 60 tolarjev. Jajca drže ceno 13 tolarjev. Pol kilograma sirčka je veljalo 100 tolarjev, lonček smetane 200 tolarjev, fižol 70, čebulček 300, čebula 55, jabolka 60—70, solata 100, motovilec 100, koren 50, liter slivovke 300, jedilni krompir 30, orehova jedra 900, suhe slive 200, rozine 300. Na tržnici je še vedno čas za nabavo sadik sadnega drevja in trt. Sadike slive so po 170 tolarjev, višnje po 200, jabolane in hruške po 200, breskve in marelice po 300 tolarjev. TZO iz Sentjerneja pa 300 tolarjev. TZO iz Sentjerneja ima še vedno na zalogi trte po 75 tolarjev. Bernarda s stojnice Sadja in zelenjave nam je zaupala nekaj cen: banane po 119, limone 250, pomaranče 79, endivija 145, korenje 99, jabolka 80 in lešnikova jedra po 600 tolarjev.

Sejmišča

BREŽICE — V soboto, 4. aprila, so na redni tedenski sejmi reji in preprodajalci pripeljali 195 do tri mesece starih in 24 starejših prašičev. Prvih so prodali 87 po 270 tolarjev, drugih pa 11 po 150 do 170 tolarjev kilogram žive teže.

Kmetijski nasveti

Koruza bo dajala še več

Odkar je virusna prstanasta nekroza gomoljev tako usodno zaznamovala in prizadela pridelovanje krompirja, se je pomen konkurenčne poljščine — koruze na Dolenjskem še povečal. Njej bo v prihodnje namenjeno še več nji, njen pridelok pa bo še bolj odločilno vplival na dohodek kmetije. Zato velja do konca izkoristiti vse možnosti, ki jih ponuja poljedelcu.

Technologie pridelovanja koruze za zrnje in silažo je strokovno že zelo dognana. Visoke pridelke je mogoče doseči samo z največjo možno in optimalno gostoto posevka, ki ustreza posameznemu hibridu. Odvisno od zrelostnega razreda znaša setvena razdalja v vrsti od 14 do 18 cm. Čim zgodnejši je hibrid, tem gostejša naj bo setev, pri tem pa velja, da je na revnih in suhih tleh gosta setev nesmiselna.

Pridelek koruze je močno odvisen od kakovosti semena. Dober poljedelec slabega semena sploh ne seje. Dobro seme ima veliko biološko vrednost, ta pa se kaže v visoki kalivosti. S hladnim testom preizkušeno seme mora imeti vsaj 85-odstotno kalivost, to pa hkrati pomeni, da je treba sejati petino semena več, da bo dosežen dovolj gost sklop rastlin. Koruzo sejemo, ko so tla v globini setve (ta znaša na težjih in vlažnih tleh 4 do 5 cm, na lažjih pa 5 do 6 cm) ogreta na 8 do 10°C. Ta čas pri nas nastopi v drugi polovici aprila, to pa pomeni, da se je na setev že potrebno pripraviti, predvsem pa si zagotoviti najboljše seme. Naj pri tem dodamo, da se izbor semena od lanskega leta ni bistveno spremenil in da so priporočljive predvsem sorte dea, helga, mira, eva, panonija in še nekatere.

Ker se z večanjem pridelovanja koruze slabša kolobar in si pridelovanje iste poljščine sledi celo več let zapored, postaja vse pomembnejše varstvo

• **KAJ PROTI PLEVELOM** — Zaradi vedno večjih težav pri zatiranju plevela v koruzi kmetijska svetovalna služba zdaj priporoča naslednje herbicide: pred vznikom koruze bravo, lasso in dual, po vzniku pa lentagran EC, harmony in banvel 480, seveda ob strogem upoštevanju o na embalaži označenih količin. Stroka odsvetuje nekaj toliko uporabljane čiste pripravke na osnovi atrazina (atrapin, radazin).

pred boleznimi in škodljivci. Če hočemo prekiniti razvojni krog koruzne večje, ki se vse bolj širi, je pravočasno uničevanje koruznice obvezno. Nevarne postajajo tudi v tleh živeče strune in sovke, ki jih je mogoče zanesljivo zatreti z dodajanjem primerne insekticida (volaton, dotan) z zemljo ob setvi. Da ne bi po nepotrebnem zastrupljali zemlje in si nakopavali večjih stroškov, je pred tem posegom obvezen tako imenovan krompirjev test.

Inž. M. L.

Kmet naj ima svojega zaščitnika

Bo to Kmečka zveza, kmetijska zbornica ali morebiti celo sindikat? Trebanjci na občnem zboru SKZ—LS za zaščito pridelave — Pojasnila ministra Jeraja

TREBNJE — »Gospodarski položaj se zdaleč ni tako dramatičen kot ga prikazuje opozicija,« je na občnem zboru trebanjske podružnice Slovenske kmečke zveze — Ljudske stranke, ki šteje z mladimi kmeti vred okrog 600 članov, poudaril predsednik te podružnice Tone Strah.

Pri tem je Strah mislil predvsem na dnevno-politične spore na republiški ravni, saj v občinskem merilu SKZ—LS skupaj s krščanskimi demokrati v občinski skupščini, kjer imajo večino, uspevajo uveljaviti večino svojih predlogov. Tudi zato je Strah izrazil prepričanje, da bodo uspešni zahtevo po spremembi letošnjega občinskega proračuna, ki je v osnutku predvidel v tej izrazito kmetijski občini precej manj denarja za pospeševanje razvoja kmetijstva kot v drugih občinah. Med še neuresničene sklepe zadnjega občnega zbora svoje podružnice SKZ—LS Trebanjci omenjajo zahtevo po ponovni pridobitvi klavnice, še vedno pa izražajo

O ČEBELARSTVU NA ŠVEDSKEM — Preteklo nedeljo je bil gost belokranjskih čebelarjev prof. dr. Jože Starc, metliški rojak, sicer pa vodja laboratorija za čebelarstvo na stockholmski univerzi ter zagnan čebelar in živinorejec. Belokranjecem je v Metliki pripravil zanimivo predavanje o čebelarstvu in čebelarski organizaciji na Švedskem, njihovem boju proti čebeljem boleznim, posebej pa je opozoril na pridelavo neoporečnega medu in uporabo zdravil v čebelarstvu. Čebelarji so se dr. Starcu zahvalili s knjigo njegovega nekdanjega učitelja prof. Jožeta Dularja, Krka umira. (Foto: M.B.-J.)

LITER MLEKA PO 21,40 TOLARJA

LJUBLJANA — Po sklepu republiškega odbora za mleko bodo rejci dobili za mleko, ki bo oddano v tem mesecu, povprečno 21,40 tolarja za liter. Plačilo bodo prejeli nekako sredi maja, seveda če se ne bo kaj zapletlo, ker so zaradi zmanjšane prodaje na Hrvaško mlekarne v vse večji denarni stiski. Obljubljeno plačilo še vedno ne bo pokrilo vseh stroškov, saj je marca stal po modelni kalkulaciji Kmetijskega inštituta Slovenije liter mleka s kmetije z 11 kravami in 3.800-litrsko povprečno letno molznostjo že nekaj nad 24 tolarjev.

tudi podporo izgradnji doma starejših občanov v Trebnjem.

Republiški minister za trg in cene Jožef Jeraj je na zboru povedal, da, kot kažejo analize, za nenehne podražitve ni kriva trgovina, ampak predvsem predelovalna industrija. Pri inflaciji pa ima veliko vlogo t.i. pričakovana inflacija. Na rast cen zelo vplivajo tudi preveliki bančni stroški oz. obresti. Jeraj je še omenil, da bo dogovor s Hrvati nujen, saj imamo v Sloveniji mleka preveč, v Bosno, Srbijo in Makedonijo pa ne pridemo zaradi znanih težav. Presežki se pojavljajo v govedoreji, pridelavi mleka, kar pa ostaja usmeritev slovenskega kmetijstva tudi v prihodnje, ob razvitem sadjarstvu in zelenjadstvu. »Prava sramota je, da na ljubljanski tržnici še gospodarijo razni lobiji iz drugih republik! Sem za veletržnico, kamor bi vsak naš kmet lahko pripeljal svoje pridelke in jih dobil plačane v pol ure,« je ponazoril Jeraj. Menil je, da bo kmetijstvo moralo dobiti svojega zaščitnika v kmetijski zbornici.

V luči take ministrove razprave je Alojz Kastelic na zboru podružnice SKZ—LS v Trebnjem menil, da bi kmetje potrebovali svoj sindikat. Trebanjski kmetje so na zboru opozorili, da gozdariji še kar naprej sekajo gozdove navkljub moratoriju. Janez Majde z Luže in še nekateri so pona-

Bojan Joh

Poskrbeli bodo tudi za dele

Vse na enem mestu

ČRNOMELJ — Za kraje, kjer se ljudje ukvarjajo s kmetijstvom in gozdarstvom se kako pride prav trgovina z manjšimi kmetijskimi stroji, še posebej, če so morali do sedaj ljudje ponje drugam, celo v tujino. Belokranjecem sedaj to ne bo več potrebno, preteklo soboto je v Črnomlju na Ločki cesti 57 odprl trgovino s tem blagom Bojan Joh.

Trgovina »Colibri« nudi kupcem motorne žage, motorne kosilnice in škroplilnice, vrtno kosilnico, kolesa različnih proizvajalcev, na voljo pa ima tudi rezervne dele zanje. Sicer pa Johove ljudje že poznajo, saj ima Bojanov oče Branko že več let v sklopu popoldanske obrti tudi servis za popravilo motornih žag, koles, kosilnic, ... »Tudi jaz sem že kmalu začel pomagati očetu pri popravilih, potem sem naredil solo za avtomehanika in se sedaj skupaj z očetom odločil za trgovino,« pravi Bojan. Oče pa dodaja: »O trgovini smo razmišljali že pred leti, saj smo vedeli, kaj ljudje potrebujejo. Danes je tu. Njena posebna značilnost je ponudba rezervnih delov. Vse dele, ki jih ne bomo imeli, bomo dobavili po naročilu.«

Pri Johovih bodo imeli tudi poplavljen servis za več proizvajalcev, od Tomosa, Alpine do Stihla. Do konca meseca bodo na tri obroke nudili kosilnice, motorne žage in motorje proizvajalcev Tanaka in Tomos.

J.D.

KVIZ — Na sobotnem kvizu Mladi in kmetijstvo v Krškem je največ znanja pokazala prva ekipa Sevnice, katere člani so sicer doma iz KS Zabukovje. Na 2. mesto se je uvrstila ekipa Brežice II, 3.-4. mesto sta si razdelili Sevnica II in Krško I. Zmagovalca so dala šele številna dodatna vprašanja. Prvovrščena sevnška ekipa se bo pomerila na državnem tekmovanju v Sentjurju. Zmagovalna ekipa Sevnice (z leve): Polona Spec, Vikica Senica in Dušan Pečnik. (Foto:P.P.)

EN HRIBČEK BOM KUPIL...

Ureja: mag. Julij Nemanic

Nekaj napotkov Delo v vinogradu

Preden se odločimo za zaščito vinograda, moramo temeljito proučiti zapiske iz preteklega leta. Lastne izkušnje nam lahko veliko pomagajo. Podatki o bujnosti in pridelku, o pojavu bolezni in škodljivcev ter uspešnosti pri zatiranju nam omogočajo pripravo uspešnega načrta ukrepov.

Če z rezjo niste uspeli v zadostni meri odstraniti črne pegavosti ali ste ob rezi ugotovili večje število jajčec rdeče sadne pršice, bo potrebno ukrepati že ob napenjanju oces. Enako velja v primeru, če je bil lani pred trgatvijo močan pojav pršice akarinoze ali oidija na listju. Za zatiranje sovk, zemljemerke ali rilčkarjev se odločimo na osnovi močnejšega napada. Proti pršicam in oidiju uporabimo žvepleno apneno brozgo v času, ko se očesa komaj začno napenjati. Uporabimo 20% koncentracijo, to je 20 litrov nerazredčene brozge in 80 litrov vode.

Za zatiranje večje okužbe črne pegavosti, ali če obstaja utemeljen sum na prisotnost bakterijske bolezni, lahko uporabimo 4% raztopino modre galice (lahko brez apna) in to v času, ko so očesa še zaprta oz. komaj rahlo napeta. Paziti moramo, da natančno in enakomerno poškoprimo, da na tla pade čim manj galice, ker škoduje mikroorganizmom in deževnikom.

Če nismo uporabljali žvepleno apneno brozgo, je za preprečitev širjenja oidija in zatiranje pršice možno uporabiti v času volnena vršička (ko se komaj pokaže kakšen zeleni vršiček pri različnih sortah ob različnem času) možljivo žveplo (kosan oz. pepelin) v 3-odst. koncentraciji.

Črno pegavost v primeru manjšega napada začnemo zatirati, ko so poganjki dolgi 2 cm. Učinkoviti so pripravki, ki delujejo dotikalno proti peronospori. Ob veliki okužbi priporočam uporabo mikala v koncentraciji 0,6%. Z mikalom moramo škropiti vsaj trikrat zaporedoma, da dosežemo pravi učinek (za nadaljnja škropljenja je konc. 0,4%).

SAD ŠT. 3

KRŠKO — Izšla je 3. letošnja številka revije za sadjarstvo, vinogradništvo in vinarstvo, ki tako kot prejšnja obravnava predvsem varstvo pred boleznimi in škodljivci. Dr. S. Vrabl, mag. G. Seljak, inž. G. Matiš in mag. K. Beber pišejo o varstvu vinske trte, inž. Tine Benedičič o vlogi ptic v sadovnjaku, inž. Milevoj Širca o mankozebu in predatorjih pršicah, inž. Metka Trobiš pa o pomenu zaključnih predpomladanskih škropljenj za zdrav pridelok v naslednjem letu.

ČRNOMALJČANI NA DRŽAVNO PRVENSTVO

SEVNO — Ekipa iz Črnomlja, ki jo sestavljajo Janja Kambič, Renata Matkovič in Vinko Papež, je zbrala največ točk na kvizu Mladi in kmetijstvo in bo 11. aprila v Sentjurju pri Celju zastopala barve Dolenjske na državnem prvenstvu. Tradicionalnega kviza, ki ga je v kmetijski šoli pripravil Kmetijski zavod skupaj s Kmečko zvezo, vodila pa svetovalka Helena Mrzlikar, se je udeležilo 10 ekip iz vseh štirih dolenjskih občin. Mladi kmetovalci so odgovarjali na vprašanja iz združenstva, podjetnega kmetovanja, poglavja iz vremena v kmetijstvu, vrtnarstva in prehrane prašičev. Dobro sta se odrezali tudi ekipi iz Mirne Peči I. (Marjan Parkelj, Vera Vodopivec, Stanko Žagar) iz Sentjerneja (Branko Trščinar, Jože Judež, Aleš Selak). Žal je bilo na prireditvi več tekmovalcev kot poslušalcev, katerim je kviz in znanje mladit tudi namenjeno.

PRIKAZ VINOGRADNIŠKE MECHANIZACIJE

TOLSTI VRH — Podružnica društva vinogradnikov Dolenjske iz Sentjerneja sporoča svojim vinogradnikom, da bo prikaz vinogradniške mehanizacije v soboto, 11. aprila, ob 17. uri v vinogradu Franca Šinkovca na Tolstem vrhu.

• Postajamo dežela oprod, pa saj s tem smo se od nekdanj radi ponašali. (J. Zlobec)

• Ne pustimo se odstreliti v opozicijo. (Podobnik, SLS)

• Požiganje trave bo človeka udarilo nazaj. (Buser)

• Za vsak kilojoule hrane živalskega izvora porabimo 5 do 10 kilojoulov poljščin. (Gussow)

• Nihče ni več kot človek. (Italijanski pregovor)

gospodinjski kotiček |

Kruh kot podoba blaginje

IZDELAVA TESTA — Za pravično vzhajano testo je pomembna temperatura prostora. Moka in ostale sestavine naj bodo ogrete na sobno temperaturo prostora. Za kruh iz polnovredne moke je najbolje, da ga zamesimo na ta način: Določeni količini moke primešamo sol. Polovico moke zamesimo s hladno vodo v gosto kašo, jo prekrijemo s preostalo moko in pustimo stati čez noč, da škrobna zrnca dobro nabreknejo in se bolje vežejo. Naslednji dan napravimo kvasni nastavek. Za lažje delovanje kvasa primešamo kvasnemu nastavku malo moke in ga nato vmešamo med preostalo moko skupaj z mlačno vodo. Ko testo primerno naraste, ga pregnetemo in oblikujemo. Nato kruh drugič vzhaja. Kadar dvomimo, ali je kruh dovolj vzhajal, pritismo v hlebec neke ob robu prst v testo. Če se jamica takoj ne zapre, je kruh dovolj vzhajal.

Pred peko kruh lahko premežemo z izbrano tekočino ali potresemo z raznimi semeni, kot so mak, sezam, sončnično seme itd., ter površino večkrat prebodemo z vilicami. S kruhom pa postavimo v peč tudi posodo z vodo, ki jo proti koncu peke odstranimo, da postane skorja

hrustljava. Čas peke je različen. Večje hlebce pečemo dlje in pri nižji temperaturi, da se dobro prepečejo in nimajo predebele skorje. Pečen kruh, če ga potrkamo po spodnji strani »votlo zadoni«. Ohladimo ga na mreži ali poševno položenega. Hranimo ga v suhem in zračnem prostoru. V skrinjo ga polagamo še malo toplega in dobro zavitega v alufolijo.

NAPAKE PRI PEKI KRUIHA: Če je kvas star, je kruh neenakomerno luknjičav. Premehko testo povzroči kruh nizek in neenakomerno luknjičav. Če je testo pregosto, žitna sestavina ne more dovolj nabrekni. Če je testo predebelo, žitna sestavina ne more dovolj nabrekni, zato je svež kruh pacav, starejši se pa drobi. Kvas ne vzhaja, če smo ga nadrobili v prevročno vodo (nad 45°C) ali v premlavo vodo. Kruh ni rahel, če smo ga premlavo gnetli, če je bil prostor prehladen ali če je bilo testo pretežno zaradi dodatkov (maščoba, jajca, sladkor). Če je temperatura previsoka, je skorja temna ali celo zažgana, sredica pa ni pečena. Pri nizki temperaturi pa je skorja zelo svetla, debela in trda.

HELENA MRZLIKAR

Sami do avtomobilskih sedežev

V Tovarni posebnih vozil v Novem mestu so začeli delati sedeže za R 4 in R 5 — Ne smemo postati tehnološko in ekološko smetišče razvitega sveta

NOVO MESTO — V petek, 3. aprila, je bila v Tovarni posebnih vozil (TPV) v Novem mestu slovesnost ob začetku proizvodnje avtomobilskih sedežev. Slavnostni govornik je bil član Predsedstva Republike Slovenije dr. Dušan Plut, trak pa je prerezal predsednik novomeškega izvršnega sveta Boštjan Kovačič.

Začetek proizvodnje avtomobilskih sedežev so v TPV napovedali pred dvema mesecema in obljubo izpolnili. S to otvoritvijo je zaključena prva faza naložbe v to proizvodnjo. Sedaj varijo ogrodja sedežev za R 5, lakirajo ogrodja in oblačijo sedeže za R 4 in R 5. Naložba je veljala milijon in pol nemških mark, delo pa je dobilo 120 ljudi. TPV je mlado podjetje, nastalo pred tremi leti, ko se je avtomobilska dejavnost v okviru IMV razdelila na program osebnih vozil in dopolnilne programe. TPV ima obrate v Novem mestu, na Suhorju in v Brežicah. Prav letošnje leto je za nadaljnji razvoj TPV zelo pomembno, določili so programske usmeritve za vsak obrat in za TPV kot celoto.

vega mandatarja vlade pa naj zmaga pripravi ali sposobnejši. Gospodarstvo naj ne bo žrtev strankarskih merjenj sil, ki so sicer neobhodna spremljevalka vseh parlamentarnih

Slavnostni govornik dr. Plut je poudaril, da tudi tak korak, kot je proizvodnja avtomobilskih sedežev, pripomore k uspešnejšemu in bolj uravnoteženemu regionalnemu razvoju Slovenije.

Proizvodnja avtomobilskih sedežev v TPV je in bo tudi naprej tesno povezana z Revozom, vendar imajo ambicije, da bi sedeže delali tudi za druge proizvajalce avtomobilov, je na otvoritvi povedal direktor TPV Vladimir Bahč. Slavnostni govornik dr. Plut je v imenu Predsedstva Republike Slovenije zaposlenim v tej tovarni zadel poslovno uspešnost in življenjski optimizem. V svojem govoru se je dotaknil tudi aktualnih družbenih in političnih razmer pri nas. »Sodim, da je nujna temeljita preobrazba ali zamenjava republiške vlade, v legitimnem tekmovanju za no-

demokraciji,« je dejal Plut, ki se zavzema, da mora majhna država, kot je Slovenija, jasno določiti pogoje za tuje in domače naložbe, če ne želimo, da bi v sicer upravičeni skrbi za preživetje postali tehnološko in ekološko smetišče razvitega sveta. »V času žal še vedno naraščajoče brezposelnosti in socialnih stisk je zaposlitev 120 delavcev v ekološko primerno organizirani proizvodnji za novomeško občino izredno pomembna pridobitev. Proizvodni se bodo zaradi kvalitete lahko vključili v mednarodno menjavo blaga, zato lahko upravičeno govorimo o okrepljenem podjetniški samozavesti in okrepljenem dolenjsko-belokranjskem regionalizmu,« je končal govornik. A. B.

SLABI REZULTATI POBOTOV OBVEZNOSTI

NOVO MESTO — Pobotanje obveznosti in terjatev med podjetji, ki je bilo s posredništvom SDK opravljeno nekajkrat že lani, je letos vsakomesečna obveznost. Kljub temu je bil odziv dolenjskih in belokranjskih podjetij na januarско in februarско pobotanje obveznosti in terjatev majhen. Od skoraj 800 zavezancev jih je le 141 januarja prijavilo neporavnane obveznosti v skupnem znesku nekaj manj kot milijardo tolarjev. Pobotanih je bilo 16 odst. obveznosti. V februarjem pobotu je sodelovalo 123 udeležencev, ki so prijavili za prek 1,1 milijarde tolarjev neplačanih obveznosti. Zaradi majhne udeležbe zavezancev je bilo na ta način brez potrebnih likvidnih sredstev pobotanih le 14 odst. obveznosti.

KRIKITA VLADE

GABRJE — Na letni konferenci Društva upokojencev Gabrje so razpravljali o delu društva in o razmerah, v katerih živijo upokojeni Slovenci. Kritizirali so vladno politiko, ki je po mnenju nekaterih članov DU Gabrje krivična do upokojencev, saj ti živijo na robu siromaštva ali pa že v revščini. Na letni konferenci so izvolili Alojza Matka za novega blagajnika. Doslej je blagajniško poleg tajniškega dela opravljala Ivanka Boltez, in sicer skoraj dve desetletji, to je od takrat, ko se je gabsko upokojensko društvo odcepilo od novomeškega. Na letni konferenci so pohvalili Slavka Matka. Poudarili so, da je z denarjem pomagal društvu.

IZVRŠNIKI IN KOMUNALCI V STOPIČAH — Pri investicijah v komunalne objekte bodo imele prednost okoljevarstveno osveščene krajevne skupnosti. (Foto: A. B.)

Kdo bo Podgorcem zgradil vodovod?

V Stopičah o možnostih reševanja najbolj perečih komunalnih problemov

STOPIČE — Člani novomeškega izvršnega sveta bodo do konca tega meseca obiskali vse krajevne skupnosti. Na teh sestankih vodstva krajevnih skupnosti seznanjajo z možnostmi za sodelovanje občine pri reševanju komunalnih vprašanj v posameznih krajevnih skupnostih. V sredo, 1. aprila, je bil tak pogovor v Stopičah. Poleg članov izvršnega sveta so se ga udeležili tudi najodgovornejši ljudje iz novomeške Komunele.

Prav komunalne zadeve pa so v KS Stopiče in tem delu Podgorja sploh velik problem. Komunalna namerava letos graditi vodovod Orehek—Dolž. Pri tem so poudarili, da nikjer v svetu takega vodovoda ne gradijo iz cene vode, ker bi sicer voda ogromno stala. Gradnja vodovoda v bolj odročne in višje ležeče kraje je izredno draga, zato je treba za take gradnje zagotoviti denar v proračunu.

Da bi letos uredili kanalizacijo v teh podgorskih vaseh, ni računati, v načrtu je le del, ko naj bi speljali kanalizacijo mimo doline, in to zaradi varovanja pitne vode, kar pa za sam kraj ni pomembno. Prav pri tem pa so ljudje opozarjali, da bi morali najprej urediti ka-

ZAKAJ SO CERKVE LAHKO BREZ KAJENJA?

NOVO MESTO — Na koncu dveurnega sestanka z dolenjskimi in belokranjskimi zdravstvenimi delavci je slovenski minister za zdravstvo dr. Božidar Voljč pohvalil gostitelja dr. Toneta Starca, da na mizah ni bilo pepelnikov, in udeležence, da nihče ni kadil. »Prosil bi vas oz. vam ukazujem,« je nadaljeval dr. Voljč, »da moj poziv za takojšnjo preprečitev kajenja v čakalnicah in vseh prostorih, kjer se zadržujejo bolniki in obiskovalci zdravstvenih ustanov, razmnožite in obesite povsod, kjer se zadržujejo ljudje. Naredite vse, kar je možno, da v teh prostorih nihče ne bo kadil!«

Ministrov poziv je v skladu z novim zakonom o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, po katerem nihče ne sme ogroziti zdravja drugih. Kajenje pa je, aktivno in pasivno, dokazano škodljivo. Dr. Voljč je prepričan, da mora pomnoževanje, ki najbolj zadremu kadilcu odvrača vsako misel na kajenje v cerkvi ali na koncertu, postati samoumevno tudi za zdravstvene prostore. Za začetek!

DEŽURNE TRGOVINE

V soboto, 11. aprila, bodo kot dežurne odprte v Novem mestu do 19. ure, drugod do 17. ure, naslednje prodajalne živil:

- Novo mesto: Market Dolenjka na Cesti herojev od 7. do 19. ure: trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 20. ure: PERKO mini market na Otočcu
- Šentjernej: Market Dolenjka
- Dolenjske Toplice: prodajalna Rog
- Žužemberk: samopostrežba Mercator-KZ Krka
- Straža: Market Dolenjka
- Novo mesto, v nedeljo od 8. do 11 ure: Mercator-KZ Krka Prodajalna Glavni trg 4 pri vodnjaku od 8. do 12. ure: trgovina CEKAR v BTC Javna skladišča v Bučni vasi od 8. do 12. ure: PERKO mini market na Otočcu

Policija hoče biti sredi mesta

Vlada podprla gradnjo glavne stavbe UNZ

NOVO MESTO — Prostorske zagate mnogih novomeških ustanov niso nič novega. Imata jih tudi policijska postaja in uprava za notranje zadeve. Zaradi tega kar sami že poldrugo leto iščejo po mestu primerno lokacijo za svojo novo stavbo. Pregledali so jih več. Kot edino, na katero pristajajo in za katero je ministrstvo za notranje zadeve po besedah Boruta Likarja pripravljeno dati denar iz proračuna, pa zdaj omenjajo lokacijo ob Roški cesti, nasproti osrednje novomeške avtobusne postaje.

Novomeška vlada je v terek po daljši razpravi sprejela sklep, naj Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje obdela omenjeno lokacijo za potrebe UNZ za obravnavo na junjski seji občinske skupščine. Lokacija se je pojavila na dnevnem redu občinske vlade že sredi marca, vendar je bil takrat kot najprimernejša lokacija za novo stavbo UNZ podprt kompleks nekdanjih vojaških skladišč v Zabijski vasi. Za policijo pa ni zanimiva, češ da je preslabo dostopna.

Na lokacijo nove stavbe UNZ nasproti avtobusne postaje je kar precej pomislekov. Prostor naj bi bil predrago, da bi ga pustili porabiti za policijo. Resna so opozorila, da je nasproti avtobusne postaje že sedaj premalo parkirnih, vprašljiva je tudi bližina športnih površin, ki naj bi jih še dopolnili. Slišati je bilo tudi, da policija res še zdaleč ni isto kot vojska, da pa vendarle ni potrebe, da bi jo rinih v samo središče mesta in da naj bi enako, kot je bila strokovno obdelana ta lokacija, obdelali še Zabjo vas.

To se ne bo zgodilo, saj je Borut Likar, načelnik Uprave za notranje zadeve Novo mesto, člane vlade opozoril, da je ministrstvo pripravljeno financirati je gradnjo nove stavbe ob Roški cesti. Če v Novem mestu za to ne bo soglasja, bodo denar dali drugam. V dokazovanju, da je dejavnost policije mestotvorna in mora torej biti čim bližje centra, posebno, ker je že odločeno, da bo pod upravo notranjih zadev pristala tudi dejavnost sekretariata za notranje zadeve, ni ostal osamljen. Razlage, da gre za gradbeno ne dosti vreden prostor, da bodo moteče policijske dejavnosti tako ali tako skrite v Brežino Krke in da bo pri primernem umeščanju stavbe v prostor rešen tudi problem parkirišč, dosežanje športne površine pa naj ne bi bile prizadete, so v glavnem prepričale druge misleče.

Zavod za družbeno planiranje in urbanistično načrtovanje novomeške občine je torej dobil zeleno luč za nadaljevanje priprav dokumentacije za gradnjo nove glavne stavbe Uprave za notranje zadeve nasproti novomeške avtobusne postaje. Dokončna odločitev naj bi bila sprejeta na junjski seji novomeške občinske skupščine, ki bo odločala le za ali proti tej lokaciji, možnosti izbire pa ne bo imela. Policijsko vodstvo zahteva, da naj bi vse potrebne priprave speljali tako, da bi 1. oktobra letos že lahko začeli graditi. Z. L.-D.

PRIZNAVALNINA ZA 205 BORCEV

NOVO MESTO — Od 1.897 članov borčevske organizacije v novomeški občini, kolikor jih je organizacija štela konec lanskega leta, jih ima 729 priznana dvojno dobo. Občinsko priznavalnino je lani prejelo 205 ljudi.

ROLANJE — Novomeškemu županu je očitno presedala le dolenjsko-posavska slava, h kateri je po svojih skromnih močeh pripomogel Dolenjski list. Z nedavno izjavo na komisiji za človekove pravice in državljanske svoboščine republiške skupščine je po pisanju v vsej Sloveniji razširjena Mladina postal novi sodelavec njene slavne rubrike Rolanje po sceni. Izjavil je, da čuti potrebo opozoriti na pojav, ki je skrajno neokusen, slaboumen in neinteligenten in da gre za rubriko v časopisu Mladina, Rolanje po sceni, ki se je razširila že v vseh medijih. Stvar razprave je, ali so neokusne, butaste in neinteligentne takšne rubrike ali izjave in dejanja vidnih osebnosti v javnem življenju, s katerimi si le-te prislužijo nastopanje v njih.

NOVINARJENJE — Sicer pa je novomeški župan zelo zaposlen človek. Za pogovore z nemškimi znanci bo zdaj verjetno kmalu lahko nadomestil prevajalko — kar je jeseni neuspešno poizkusil — saj se pridno uči jezika, pa tudi za nabiranje ekonomskega znanja po zanesljivih virih ne izpusti rad nobene priložnosti. To ob poslanstvu in županstvu ni majhna stvar, poleg tega pa se poizkuša še v novinarstvu. Pred tednom je potrepljivo vire poslušal novomeške železničarje in si pridno beležil njihove probleme. Zakaj, je bilo jasno v soboto ob listanju Slovenca, kjer se je župan podpisal pod daljše poročilo. Kaj sledi iz njegovih izjav, da je za težave razlog v tem, da na železnici še nikogar niso zamenjali, pa se še ne ve. Doslej se je v novomeškem parlamentu izkazal kot uspešen kadrovik.

NAVILJACI — Sem in tja se novomeški župan odpravi tudi na nogometno tekmo novomeškega moštva, kjer mu radi izpolnijo željo po začetnem strelu. Novomeške nogometne tekme pa niso vedno pozornosti le zaradi tega in zaradi igranja, ampak tudi zaradi pravih profesionalnih navijačev. Znamenite Delije, Modri vrani in drugi znani navijači z druge strani Kolpe sicer niso, a za nekaj gajbic piva so pripravljeno kričati na vse grlo. Posebno imajo na piki sodnike, v nedeljo je bil še nedolžnejši namig o njegovem hlačenju v bližnji Krki. So pa dokazali, da so tudi za hece. Po Portovaldu se je namreč razlegala pred leti skoraj druga himna države, ki še zdaj umira v potokih krvi: Jugoslavija, Jugoslavija.

DIREKTORJI — Na vse več uradnih srečanjih, ki jih organizira vodstvo novomeške občine, pa je opazna prisotnost Božidarja Zajca, ki je postal znan pred leti kot direktor Iskre Tenel, ki jo je obdarni s svojim pionirskim menedžerstvom. Kolikor vemo, je Božidar Zajc še vedno direktor Opreme. In kolikor vemo, je Oprema še vedno v kolčevski občini. Zaradi tega je bila Zajčeva prisotnost na nedavnem kolegiju novomeških direktorjev toliko opaznejša in porajajoča vprašanja. Toliko bolj, ker so kakšnega zaresnega novomeškega direktorja pozabili povabiti, četudi bi se moral pogovarjati s prisotnimi ministri republiške vlade.

Ena gospa je rekla, da se v nekaterih stvareh časi niso veliko spremenili, le zidanice so za pomembne odločitve zamenjala športno-rekreativna igrišča. Za lokacijo nove novomeške policijske postaje naj bi bilo usodno igrišče za squash.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

V času od 18. do 29. marca so v naši porodnišnici rodile: Sonja Dragoš iz Črnomlja — Tomaža, Marta Gašperšič iz Dolenjega Globodola — Majo, Justina Bartolj iz Dečje vasi — Lariso, Marta Pavlin s Pahe — Tinkaro, Mirjana Praznik iz Sevnice — Naceta, Barbara Doljak — Pavlič iz Trebnjega — Tino, Irena Marj iz Ostrca — Tjašo, Jožica Lešnjak iz Smarja — Nušo, Sonja Asani iz Črnomlja — Kristjana, Anica Jakofčič iz Metlike — Saro, Jožefa Lenart iz Smolenje vasi — Leo, Alojzija Vogrin z Vrha pri Križu — Robija, Vida Gorenc iz Zaloga pri Škocjanu — Marjana, Ana Blažič z Odrge — Dejana, Ana Turk iz Dol. Toplice — Simona, Mojca Besednjak iz Cegelnice — Matjaža, Katica Tonkovič iz Stare Lipe — Martino, Zdenka Hanzelj iz Črnomlja — Ano, Andreja Kukovec iz Metlike — Nives, Marjana Boh iz Zloganja — Matej, Anica Bobnar iz Prečne — Blaža, Tadeja Babič iz Mačkoveca — Sabino, Alojzija Franko iz Gor. Vrhpolja — Blaža, Brigita Nagode iz Črnomlja — Spelo, Marija Spec iz Gor. Selc — deklko, Berta Hudorovič z Roj — dečka, Terezija Solar iz Šentjerneja — dečka.

IZ NOVEGA MESTA: Marchella Ivanetič. Na lazu 12 — Luka; Nataša Papež, Slavka Gruma 86 — Laro; Darja Hrovat iz Irče vasi 24 — Anjo; Silva Kirar iz Kočtalove 32 — Urško. Čestitamo!

Bodoče občine kot podjetja?

Javna tribuna socialistov o lokalni samoupravi

NOVO MESTO — Novomeški območni odbor Socialistične stranke Slovenije je v novomeškem hotelu Metropol pripravil javno tribuno o tem, kakšne naj bi bile nove občine. Šlo je za eno prvih tovrstnih razprav na terenu, v njej pa sta sodelovala in model bodoče lokalne samouprave predstavila zares pristojna gosta: Darja Lavtižar-Bebler, predsednica odbora za lokalno samoupravo v republiškem parlamentu in mag. Stane Vljaj, svetovalec v skupščini za lokalno samoupravo.

Vprašanje bodoče lokalne samouprave bo v prihodnjih tednih gotovo ena najbolj vročih tem v stroki, politiki in javnosti. Ustavne rešitve kljub prizadevanju odbora niso prinesle natančnih opredelitev, predvsem za regije, zaradi česar je moč odboru kar naprej očitati neskladnost z ustavo. V odboru so se zato odločili za široko razlago, ki je skladna z Evropsko listino o lokalni samoupravi, ki jo mora Slovenija ratificirati, če hoče postati članica Sveta Evrope.

Zakon o lokalni samoupravi je po besedah Darje Lavtižar-Bebler edini v republiški skupščini, ki so ga pripravljali postopno, študijozno, o katerem poslancem ne bo treba odločati čez noč in ki ga pred sprejetjem pripravljavci preverjajo na terenu, čeprav bodo o tem, v kakšni skupnosti bodo živeli, na koncu odločali ljudje na referendumu. Po besedah mag. Vljaja pa naj bi zakon zaščitil lokalno samoupravo pred močnimi centralističnimi težnjami. Preprečil naj bi organiziranje države, po katerem bi za lokalno samoupravo ostalo bore malo vsebine, nove občine pa bi imele manjše pristojnosti od sedanjih krajevnih skupnosti.

Zakon predvideva uresničevanje pravice do lokalne samouprave v

občinah in pokrajinah. Pokrajine — pripravljavci zakona so jih predvideli 22 do 25 — naj bi kljub drugačnim težnjam zakon jasno določil kot vez med občinami in državo, nanje pa naj bi več občin preneslo lokalne zadeve širšega pomena in država del svojih pristojnosti. Podobno ureditev pozna vsa razvita Evropa. Temelj pa naj bi bile občine, ki naj bi nastale iz sedanjih krajevnih skupnosti ali nekaj krajevnih skupnosti. Občina naj bi praviloma imela najmanj 3.000 in največ 8.000 prebivalcev, a to je le eno od meril. Mesta naj bi bila enotna občina. Občina naj bi funkcionirala kot nekakšno podjetje, v njej bodo morali biti zagotovljeni pogoji za življenje. Več občin naj bi načeloma ne pomenilo več administracije, saj je po novih občinah predviden le minimalen aparat.

Po ponujenem modelu naj bi bilo v Sloveniji po novem 249 občin. Za sedanjo novomeško je predvidenih devet: Dolenjske Toplice, Mirna Peč, Novo mesto, Stopiče, Straža, Šentjernej, Škocjan, Smarjeta in Žužemberk. Rešitve niso dokončne. Da marsikje za nobeno cenno ne mislijo živeti v predvideni občini, pa se že ve. Vsekakor bo držalo, kot predvideva odbor, da preobrazba ne more biti končana preje kot v dveh letih. Toliko bolj, ker je povezana z bodočo zasnovano državne uprave, za katero ministrstvo za pravosodje in upravo še ni pripravilo rešitev. Med preobrazbo pa bo treba marsikaj spremeniti, na primer vrsto pred kratkim sprejetih ali še nastajajočih zakonov, ki vsi uvajajo močno centralizacijo, namesto da bi poskušali že vgrajevati predvidene nove rešitve lokalne samouprave. Samoprispevek naj bi ostali, kjer to želijo za izboljševanje svojih življenjskih razmer. Z. LINDIČ-DRAGAŠ

O NOVIH OBČINAH — Kakšna naj bi bila bodoča ureditev lokalne samouprave v Sloveniji, sta na javni tribuni v Novem mestu razlagala Darja Lavtižar-Bebler in mag. Stane Vljaj (desno). Izrazila sta tudi ogorčenje nad klečepazno prošnjo za pomoč pri pripravi tovrstne zakonodaje, ki sta jo v ZDA poslala premier Peterle in dr. Bučar, kot da bi doma ne znali nič. Za povrh je v pismu laž, da podpiramo anglosaksonski model, ki na naših tleh nikoli ni imel korenin. (Foto: Z. L.-D.)

KOLPING — V eni ob obkoljskih vasi so ustanovili podjetje z zvečenim imenom Kolping. Očitno se razprava in pozivi o tem, naj bi v svobodni in samostojni Sloveniji uporabljali predvsem domača, slovenska imena in ne tuja ali celo spakedrane izpeljanke tujih besed, nekaterih ne primejo. Zato lahko pričakujemo, da si bodo — v duhu na novo ustanovljenega kluba ljubiteljev Kolpe, ki zahteva poleg svobodnega kopanja v obsejni reki tudi čolnarjenje, ribolov in taborjenje — podjetja nadela zelo aktualna in seveda podjetniško naravnana imena. Tako bodo v prihodnje lahko v Beli krajini opremo za taborjenje kupovali v trgovini z imenom Taborjening, ribiči bodo zahajali v lokal Riboloving, čolne pa bodo sposajali v podjetju Čolnaring.

POLICIJA — Da so Semečani vztrajni ljudje, ve vsak, kdor je imel opraviti z njimi. Če si kaj zabijejo v glavo, ne odnehajo, dokler se jim želja ne uresniči. Tako je tudi s semeško policijo, ki jo po vsej sili želijo nazaj. Kako vroča je njihova želja, povedo že besede enega od delegatov na zadnjem zasedanju občinske skupščine, češ da ga ni prav nič strah zahtevati, naj se policisti vrnejo v Semeč, kjer so nekdanje bili. Četudi ga bodo zaradi te zahteve na cesti še bolj pogosto ustavljali, kot so do sedaj, ne bo tiho. Po tej logiki je torej dovolj, da si vroče želiš policiste v svoji bližini, pa sta nadzor in varnost takšna, kot morata biti.

KOPINA — Semeški delegat, ki ga vsi poznajo kot Naceta, je grajal črnomaljsko vladno, ker ni bila na skupščini društva vinogradnikov Bele krajine. S tem po njegovem tudi za prihodnje leto kandidira za kopino, ki jo je dobila ob letošnjem občinskem prazniku. Predsednik izvršnega sveta ga je potolažil, da odsotnost na vinogradniški skupščini sicer ni dovolj tehten razlog za ekološko grajo, kakršna je kopina, da pa bodo predlagatelji gotovo našli dovolj drugih argumentov za »priznanje« vladni.

Sprehod po Metliki

ZAPOZNELI METLIŠKI ROČKOVCi, zbrani pod imenom Indust bag, so izdali CD ploščo z naslovom Nova leta. Na njej je štirinajst skladb, vse pa so izpod peresa Gorana Jarneviča. Skladbe so bile posnete v studiu Cinč, naslovnicno je izdelal Andrej Pečarič, ovitek pa Bojan Vrničar. Snemanje so denarno podprli posamezni Metličani, gostilne in nekaj drugih Slovencev, ki so bili za to zaproseni. Indust bag se jim bo zahvalil tako, da jim bo brezplačno poslal ploščo, ki se že pridno vrti po Valu 202. Izdelek, ki je vreden poslušanja, so tiskali v Avstriji.

METLIČANI, ki imajo smisel za posel, odpirajo nove lokale. Med njimi se najdejo tudi takšni, ki dajejo namesto domačih imen tuja, pa gre to marsikomu pošteno na jetra. Zadnje čase močno poudarjamo čistost mesta, pa bi bilo prav, če bi pazili tudi na čistost duha. K slednjemu brez dvoma sodi lepa, domača in klena beseda in svetlobna reklama z domačo besedo bi veliko pripomogla k domačemu vzdušju sredi Metlike. Sicer lahko tujec v trenutku zmedenosti pomisli, da se je znašel v črnski četrti ameriškega New Yorka.

JUTRI BO IMELA PODZEMELJSKA ŠOLA svoj dan. V njene prostore bodo prišli povabljeni iz krajevnih skupnosti, iz katerih hodijo učenci po znanje, veliko pa bo tudi gostov iz Ljubljane. Jugotehnika je namreč pokrovitelj te majhne belokranjske šole.

Trebanjske iveri

KLANJE — Slabi sosedski odnosi so veterinarski inšpekciji svojčas povzročili največ prijav tistih, ki so klali na črno. Ali se zdaj vsi sosedje v trebanjski občini neizmerno ljubijo ali pa vsi polnijo svoje skrinje s cenejšim mesom doma zaklane živine in so lepo tiho kot ribe? Veterinarska inšpektorica Uprave inšpekcijjskih služb Novo mesto Terezija Balkovec je v odgovoru na odborniško vprašanje o nekontroliranem klanju živine in prodaji mesa psihološko pronicljivo ugotovila, da so »dobri« sosedje verjetno tudi zaradi smešno nizkih kazni izgubili voljo, da bi še naprej specali svoje »slabe« sosedje. Je potemtakem sploh kaj čudnega, da veterinarska inšpekcija tja od pomladi 1989 ni dobila nobene prijave več. Pri trebanjski kmetijski zadrugi pa tudi ni bilo prave pripravljenosti za sodelovanje, le filozofirali bi tako na splošno.

SPECIALKE? — Minister za varstvo okolja in urejanje prostora Miha Jazbinšek je krepko zamudil na otvoritvenem vodovodu v Radanji vasi, ker je zamajal ta kraj z Radno vasio, ki pa je v trebanjski občini. Četudi se je orientiral po starih, ne pa po Janševih specialkah, bi na otvoritveni prizrel še pravočasno, če bi le koga od domačinov vprašal za najkrajšo pot. Beseda ni konj, čeprav včasih lopne po glavi verjetno močnejše, kot to zna trmasti osliček s kopitom.

TOF — Tone Forneczi-Tof je po končani prireditvi Slovenski kljukec v gostilni pri Pavlinu grenkobno razlagal družbi, da je včasih dobival povabila grozeče vsebine od oblasti, sodišč, zdaj pa se mu to dogaja od bolj preprostih ljudi.

IZ NAŠIH OBČIN IZ NAŠIH OBČIN

Se bo spet ponovila lanska zgodba?

V Iskri se boje, da bodo kot izvozniki znova tepeni, namesto da bi bili nagrajeni — Kondenzatorje prodajajo v 32 držav — Prednost strokovnjakom

SEMIČ — Pretekli teden, prav na 1. april, je tukajšnja Iskra praznovala svoj 41. rojstni dan. »Darilo«, ki ga je za to dobila, je precej spodbudno. Mesec poprej je ta tovarna kondenzatorjev in opreme izvozila kar za 2,1 milijona dolarjev izdelkov, kar je največ doslej sploh. S svojimi izdelki zalaga 32 držav, od tega je bilo lani 7 novih. Še vedno pa sta zanjo najpomembnejša evropski in azijski trg, v Tajvanu, Hongkongu in Južni Koreji pa z določenimi tipi kondenzatorjev pokriva celo 20 odst. trga.

Po besedah direktorja podjetja, Janca Štefaniča, se je preteklo leto začelo sicer precej slabo, saj so, tudi zaradi nevrzdrne devizne politike, imeli v prvi polovici leta precejšnjo izgubo. Toda končali so ga celo z majhnim dobičkom, kar je bila poleg ugodnejše devizne politike tudi zasluga za tretjino večje proizvodnje kot leto poprej. Medtem ko se je na domačem trgu prodaja celo zmanjšala, pa se je vrednost izvoza povečala za 46 odst. Štefanič priznava, da so vse te uspehe dosegli tudi na račun nizkih plač, ki so do 30 odst. nižje, kot jih zagotavlja kolektivna pogodba. Toda izbirali so lahko le med nizkimi plačami ali odpuščanjem delavcev. Sled-

Kakor koli že, v Iskri dobro vedo, da morajo v prihodnje predvsem povečevati proizvodnjo in zmanjševati stroške, slednje tudi z zmanjševanjem števila zaposlenih, a ne na grob način. »Od republiške vlade je odvisno, ali nas bo s svojo politiko pripeljala v krizo ali na zeleno vejo,« pravi direktor Iskre. M. BEZEK-JAKŠE

VEČJA STORILNOST

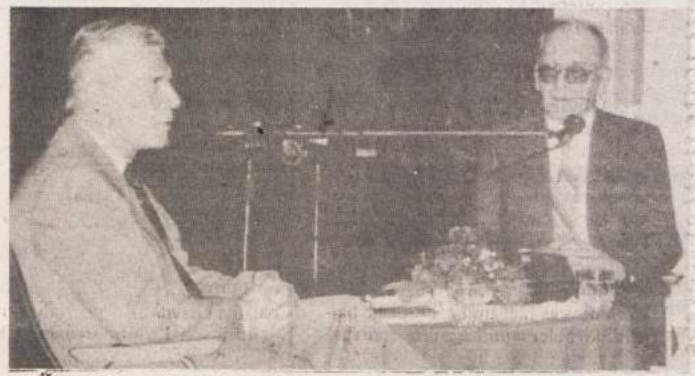
ČRNOVELJ — V črnomaljski občini so v večini podjetij že uresničili zahtevo v kolektivni pogodbi po 40-urnem delovnem tednu. Kar 95 odst. vseh zaposlenih ima skrajšani delovni teden. Po anketi, ki je bila opravljena marca, pa še vedno delajo dve uri dlje na teden v Novosti, Kometu, Pekarni in slaščičarni, Gostinstvu, Centru za socialno delo, medtem ko bodo kmalu začeli delati 40 ur na teden v upravnih organih občine, še letos pa tudi v Novoteksu, črnomaljskem vzgojno-varstvenem zavodu in v domu starejših občanov. V Črnomlju ugotavljajo, da so učinki skrajšanega delovnega tedna pozitivni, saj se je storilnost zaposlenih povečala, stroški pa so manjši.

DAN PODZEMELJSKE ŠOLE

PODZEMELJ — Tukajšnja osnovna šola praznuje jutri, 10. aprila, ob 11. uri dan šole. Ob tej priložnosti bodo učenci pripravili marsikaj zanimivega, predvsem pa na različne načine predstavili svoje delo v šoli ter značilnosti Bele krajine.

VIŠJE CENE V ENEM NAJCENEJŠIH DOMOV STAREJŠIH

METLIKA — V tukajšnjem domu počitka menijo, da je sklep IS o cenah v domu, ki naj bi se povečevale v skladu z rastjo življenjskih stroškov, zmanjšane za 20 odst., zanje nesprejemljiv, saj bi tako le še bolj zagostali s cenami za drugimi domovi. Že sedaj so med najcenejšimi v Sloveniji, saj so v nekaterih domovih cene višje tudi za 100 tolarjev na dan, njihova povprečna cena pa je za petino nižja od povprečnih cen v slovenskih domovih starejših. Ker nekateri domovi povečujejo cene celo za 40 odst., so tudi v Metliki zaprosili za 20-odst. povišanje od 1. aprila naprej. IS se je s tem predlogom strinjal, vendar bi prihodnje mesece cene lahko poviševali le z 20-odst. zaostajanjem za življenjskimi stroški. Na IS so tudi opozorili pred tem, da ne bi oskrbovanci iz drugih republik začeli zapuščati doma, če bi bile zanje cene previsoke. V metliškem domu je namreč le dobra tretjina oskrbovancev iz domače občine. Hkrati je dom počitka zaprosil tudi za izplačilo dobrega milijona tolarjev nerazporejene dobička iz preteklega leta, ki naj bi bil vsaj delna nagrada zaposlenim, ki so tako požrtvovalno skrbeli tudi za 47 beguncev iz Hrvaške. Tudi s tem se je IS strinjal.

VEČER Z DR. VELJKOM RUSOM — Struktura časa in prostora, v katerem živimo, smo živeli in nameravamo živeti, je bila tema večera z akademikom prof. dr. Veljkom Rusom (na fotografiji levo), ki ga je pretekli teden pripravila metliška Ljudska knjižnica. Pogovor z dr. Rusom, ki se je sukal predvsem okoli njegovega najnovejšega dela z naslovom »Med antikomunizmom in postsocializmom«, je vodil redni profesor na Fakulteti za družbene vede, dr. Zdenko Roter. Gost je s »Čejem« predvidel tudi črnogledno in optimistično inačico prihodnosti Slovenije v naslednjih petih letih. (Foto: M.B.-J.)

Proti širitvi romskih naselij

Na Hudejah ogorčeni

TREBNJE — Zavod za urbanistično načrtovanje Trebnje je na podlagi sklepov, sprejetih po obravnavi romskega vprašanja na 12. skupnem zasedanju vseh zborov trebanjske občinske skupščine, pripravil predlog za možne lokacije, kjer bi se naselili Romi. Po tem predlogu naj bi ohranili poselitve na območju Hudeje in Veliki Gaber — Glina.

Na Hudejah je zavod predvidel 32 stanovanj za okrog 160 Romov (zdaj jih na poldrugem ul. živi 115). Naselje naj bi se širilo od središča Hudej proti vzhodu na površini okrog 1,3 ha, se pravi, da bi bilo dovolj prostora za okrog 80 novih prebivalcev, za vrtec in šolo.

Proti kakršnikoli razširitvi Romov na Hudejah in v drugih krajih

• Trebanjski izvršni svet je ocenil, da je gradivo, ki ga je pripravil občinski zavod za urbanistično načrtovanje, primerno izhodišče za nadaljnje delo. Vlada je naložila zavodu in pristojnim službam, da poizkusijo čimprej pridobiti v last občine tista zemljišča, ki jih zdaj zasedajo Romi. Zavod pa ima nalogo, da išče nove lokacije v krajevnih skupnosti Velika Loka in Veliki Gaber, če meni, da sedanje lokacije niso primerne.

so bili občinski odborniki, podobno kot že večkrat, tudi tokrat. Kmetje grozijo, da se bodo sami organizirali, če ne bodo oblasti zagotovile, da jim Romi ne bodo kradli in uničevali kmetijskih pridelkov ter jih življenjsko ogrožali.

Od nekdanje zadruga ostalo malo

Od nekoč 40 zaposlenih jih je danes v obrtni zadrugi le še 10 — Po končani sanaciji naj bi poslovala naprej, a v manjšem obsegu kot nekdanj

METLIKA — Marsikje, predvsem pa na ulici, je bilo že nekaj časa slišati, da se v metliški obrtni zadrugi, ki je bila ustanovljena pred dobrim desetletjem, poznana pa po zelo hitrem razvoju, nekaj dogaja. Ker je tudi občinski izvršni svet želel imeti čim bolj natančne vesti o tem, za kaj pravzaprav gre, je na sejo povabil najbolj pristojnega, v.d. direktorja zadruga Otmarja Šturma.

Šturm je poveljal, da bi v zadrugi morali ukrepati že pred poldrugim letom in ne šele danes, ko jih je od 40 zaposlenih ostalo le 10. »Sedaj se je zgodilo to, kar bi se moralo že pred

• In kakšna je sploh prihodnost metliške obrtne zadruga? Šturm pravi, da so obrtniki za to, da zadruga ostane, vendar manjša kot doslej. Tudi sam se zaveda, da takšna, kot je bila nekdanj, ne bo nikoli več in da od nekdanje zadruga tudi ne bo veliko ostalo. Da pa po sedanjih sanacijah, kakor jo imenuje v.d. direktorja (pogojev za stečaj ali likvidacijo zadruga namreč nima, ker je likvidna), lahko preživi z desetimi zaposlenimi, od katerih bo 5 komercialistov.

letom in pol, toda takrat smo bili še socialistični direktorji in ne s takšnimi pooblastili, kot jih imamo danes. V zadrugi smo imeli namreč 6 samostojnih enot, ki so za določen okolišiskale delo. Vendar pa je lani le ena enota poslovala pozitivno. Ali z drugimi besedami: od 12 komercialistov je bil rentabilen le eden. Zato pravim, da bi morali ukrepati že pred časom. Danes je večina teh komercialistov zadrugi obrnila hrbet. Ustanovili so

• Ena ničla je nič, dve ničli sta stranišče, tri ničle pa politična stranka. (Petan)

S kakovostjo na tuji trg

Podvozje

Alojz Derganc

Spomladi postane Bela krajina črna

Požigi in požari

SEMIČ — Medtem ko so bili v preteklih letih v semeški krajevni skupnosti v povprečju po štirje požari, so letos v slabem mesecu in pol, od 9. februarja do 21. marca, semeški gasilci posredovali kar enajstkrat, od tega le enkrat zunaj svoje krajevine skupnosti. Toliko bolj zaskrbljujoče pa je, da je bilo 8 požarov travniško-gozdnih.

»Semeški gasilci opozarjamo na razmere v gasilstvu, ki niso zaskrbljujoče le pri nas, ampak v vsej občini. Zahtevamo, da bi morala delovati stalna dežurna služba za alarmiranje in obveščanje. Na voljo bi morala biti telefonska številka 93, ki jo je izvršni svet sicer odobril, ne vemo pa še, kam jo bodo priključili. Hkrati pozivamo tudi policijo, da bi zaostriala nadzor nad spomladanskim kurjenjem v naravi,« pravi Alojz Derganc, namestnik semeškega sektorskega poveljnika ter hkrati poklicni gasilec v Iskri.

Derganc, ki je sodeloval pri vseh letošnjih intervencijah semeških gasilcev, opozarja tudi na velike stroške. »Če pa že delamo za dobrobit družbe — in samo letos smo pred popolnim uničenjem obvarovali precej hektarov gozdov — potem bi morala družba za to kaj prispevati. V proračunu pa je za požarno varnost namenjenega bore malo denarja. Tudi oprema gasilskih družtev v občini je zastarela in dotrajana, tako da bo kmalu lahko postala vprašljiva učinkovitost in varnost gasilcev. Ob tem pa ne gre spregledati, da je prav črnomaljska občinska gasilska zveza med najbolj delavnimi v Sloveniji. Protišlovij je torej veliko, bojim pa se, da jih ne bo moč tako kmalu odpraviti,« pravi Derganc. M.B.-J.

SUHOR — Na Suhorju, kjer je bil pred časom obrat novomeške Tovarne posebnih vozil (TPV), je sedaj v ustanavljanju podjetje v družbeni lasti TPV Podvozje, d.o.o., Suhor. Preoblikovanje poteka v skladu z agencijo RS za pospeševanje prestrukturiranja gospodarstva in spodbujanje prenove podjetij. Vendar to preoblikovanje vsaj v začetku ne pomeni posebnih pretresov za 135 zaposlenih, saj se proizvodni program ne bo veliko spremenil, naloga novonastajajočega podjetja pa je tudi zagotoviti delo vsem delavcem. TPV bo za Podvozje še naprej opravljala nekatere usluge pri razvoju, v komercialni, informatiki in računovodstvu, vendar na tržni osnovi.

Na domačem trgu sta bila doslej njihova največja kupca Adria, za katero so izdelovali podvozja za priklolece in TPV, ki je s Suhorja dobivala sestavne dele za priklopnike ter Revoz. Z Revozom nameravajo v prihodnje še razširiti sodelovanje, tako v kovinskem programu pri izdelavi odpreškov kot v lesnem programu, kjer zanj pripravljajo embalažo. Na tujem trgu, kamor so prodali 30 odst. proizvodnje, pa so do sedaj najtesneje sodelovali z Nemci. V

Darko Janežič

Podvozju se želijo v prihodnje čim bolj usmeriti prav v izvoz, kar pa bo moč le s celovitim sistemom zagotavljanja kakovosti. »Do konca leta nameravamo pridobiti certifikat mednarodne inštitucije za zagotavljanje kakovosti. Prav tako pa ne bo šlo brez modernizacije v proizvodnji, zlasti ne brez računalniškega vodenja, če hočemo biti na tujem trgu konkurenčni s kvaliteto, dobavnimi roki in ceno,« pravi v.d. direktorja Darko Janežič, ki je predelavajet Podvozja v roke pred dobrima dvema mesecema. M.B.-J.

NAGRADE GASILCEV

TREBNJE — Na občnem zboru trebanjske občinske gasilske zveze so podelili 16 učencem iz osnovnih šol Veliki Gaber, Trebnje, Šentrupert in Mokronog praktične nagrade za njihove pisne in likovne izdelke v mesecu požarne varnosti. Novomeška zavarovalnica Tilia je podarila učencem 16 majhnih gasilnih aparatov. Gasilci so na zboru spregovorili tudi o letošnjih jubilejih. Letos praznuje GD Mokronog 110-letnico, GD Jesenice pa 60-letnico.

SOGLASJA ZA RAVNATELJE

TREBNJE — Odborniki trebanjske občinske skupščine so na predlog komisije za volitve in imenovanja dali soglasje k imenovanju ravnateljev na osnovnih šolah Mira (Peter Podgornik), Mokronog (Marija Murenc), Šentrupert (Jože Zupan) in Veliki Gaber (Marija Mežnaršič).

O proračunu na maratonski seji

Osemurna seja trebanjske občinske skupščine — Zadovoljnih le malo porabnikov — Vendarle 90 odst. povprečja republiške javne porabe

TREBNJE — Letošnji trebanjski občinski proračun znaša 278.211.000 tolarjev. Na zadnji seji občinske skupščine so ga sprejeli po dolgotrajni in polemični razpravi. Maratonsko (okoli osemurno) sejo so morali celo prekiniti zaradi medzborovskega usklajevanja proračuna.

Trebanjem se zdi milo rečeno čudno, kako v republiki pripravljajo izhodišča za dovoljen obseg javne porabe za posamezne občine. Po prvotnem osnutku proračuna bi tak izračun dal na približno 11.733 tolarjev v trebanjski občini le 11.733 tolarjev dovoljene javne porabe, medtem ko je povprečna javna poraba za druge porabnike v Sloveniji 14.789 tolarjev. Ob takem razmerju bi Trebanjci dosegali le okrog 80 odst. republiškega povprečja.

zdej, z nekoliko višjim proračunom (zdaj s še 6,9 milijona tolarjev izravnavne dosega okrog 90 odst. republiškega povprečja in zdaj znaša javna poraba na Trebanjca blizu 13 tisočakov!) le za silo

• V predlogu občinskega proračuna, ki so ga sprejeli Trebanjci in s tem prekiniteli začasnno financiranje javne porabe, so precej večje postavke kot v osnutku proračuna za kmetijstvo, za požarno varnost, za krajevne in lokalne ceste, za varstvo naravne in kulturne dediščine, za obnovo šol in za denacionalizacijo. Računajo, da bodo zvozili proračunsko leto z najetjem največ 15 milijonov tolarjev posojil.

pokrpali najnujnejše potrebe in zahteve proračunskih porabnikov. P. P.

TELEFONI — Stari pregovor, da kdor prej pride, prej melje, ne drži vedno, posebno pa ne, če nanj gledamo z vidika plačila. Tako so, denimo, morali stari interesi za telefonske priključke zanje odšteti okoli 1000 mark, medtem ko bodo najnovejši interesi plačali le okoli 700 mark. Poleg tega pa so številni Kočevci, ki so plačali telefonske priključke že pred dvema letoma, teh pa še vedno niso dobili. Pošta menda od njih zahteva še dodatnih več kot štiri tisoč tolarjev, medtem ko so tisti, ki so priključke že dobili, morali dodati še okoli 700 tolarjev.

ZAPRTO OBMOČJE — Minuli četrtek je bil v Delu objavljen prispevek, ki se je skliceval na najnovejši zapadni dokument obrambnega ministrstva, po katerem naj bi bilo območje Kočevske Reke kmalu znova prepovedano za tuje. Vest je obrambni minister Janez Janša zanikal. Pingpong igra, ki bi se lahko iz tega razvila, pa Kočevce pravzaprav pušča hladne. Če bi ključnega mimoidočega povprašali, kaj misli o tem, bi prej kot slej dobili odgovor, da je Kočevska Reka z Gotenico zanje tudi sedaj še vedno zaprto območje in da bo takšno tudi ostalo.

VEDEJEVCI — Celoten učiteljski zbor bo moral v teh dneh predlagati tri vršilce dolžnosti ravnateljev osnovnih šol Zbora odposlancev, Ob Rinži in v Stari Cerki. Če bi sodili po sedanjih nosilcih funkcij, so kandidati štirje, in sicer: ravnatelj Osnovne šole Zbora odposlancev ter njegova pomočnika in ravnateljica Osnovne šole v Stari Cerki, vendar pa bodo učitelji lahko predlagali tudi koga drugega. Kočevski izvršni svet je zato menil, da je najbolje, da šolniki sami predlagajo vedejce, svoj predlog pa morajo sporočiti najkasneje do torka dopoldan, saj bo v popoldanskih urah o njihovem imenovanju odločala kočevska skupščina.

Ribniški zobotrebc

ZAMENJAVA — Skupnost invalidskega in pokojninskega zavarovanja Slovenije je v Ribnici ena redkih »služb«, v Kočevju pa menda celo edina, ki nima svoje izpostave. Prenekateri občan, predvsem pa starejši ljudje tega niti ne vedo in tudi na misel jim ne pride, da zadev v zvezi s svojim invalidskim in pokojninskim zavarovanjem ne bi mogli urediti v Ribnici ali v Kočevju. Da je tako, potrjuje dejstvo, da se marsikdo, ki mora ali želi urediti določene zadeve s področja invalidskega in pokojninskega zavarovanja, obrne kar na tisti organ v občini, ki ima najbolj sorodno ime, in sicer Zavod za zdravstveno zavarovanje. V dolgih letih so se delavci tega zavoda, tako v Ribnici kot v Kočevju, navadili na obiske takšnih strank, ki pa jim, žal, razen napotice na pristojen organ ne morejo pomagati.

ZAPORNICA — Inles za zaporo dela Struške ulice ni imel in tudi danes nima ustreznih dovoljenj, vendar pa je to sedaj tudi popolnoma brezpredmetno. Sekretariat za družbeno planiranje, gospodarstvo in proračun občine Ribnica je namreč pred kratkim izdal Cestnemu podjetju Novo mesto odločbo za ureditev tega dela cestišča. Na vohu v kompleks Inlesa bo potrebno, tako iz smeri Rika kot tudi Partizanske ceste, postaviti prometne znake in označiti brez cestišča z rumenimi črtami, kar vse bo omogočilo odstranitev Inlesovih ramp.

Sevniški paberki

BRANJE — Tragikomičen je bil položaj na zadnji seji sevniške občinske skupščine, ko je županja Breda Mijovič odklonila, da bi brala stališča koalicije Demosa in LDS do informacije sevniške vlade o izdaji zakona za zaprtje krške nuklearke do leta 1995, češ da bo pisarne že prebrali avtor oz. predlagatelj, Fanika Zemljak je pojasnila, da je stališča sicer menda res spisal predsednik Zelenih Sevnice Zveznik, da pa se z njimi koalicija strinja. Naposled je minister za šolstvo Jože Maurer, ki sicer prihaja tudi iz opozicijskih vrst, le prekal gordijski voz in začel brati o »odlagalščih NSRAO, SRAO in VRAO (!)«.

IRONIJA — Že omenjeni, začasni portparol opozicije je komentiral, da je dikcija v poročilu občinskega sodnika za prekrške, kjer govori ...o sekanju v gozdu brez odkazila... in je opazen upad tovrstnih predlogov... čista ironija, ko pa je znano, koliko let so Posavci brez gozdarskega inšpektorja.

ZAČASNOST — Pri slednjem je dobro zašpčil kmet Jože Kunšek, kajti odločno je nasprotoval, da bi za tega inšpektorja imenovali za eno leto diplomirane gozdarskega inženirja Vinca Šeška, upokojenega direktorja GG Brežice. Kunšek si je upal trditi, da so to delovno mesto hramili za določene ljudi, namesto da bi zaposlili kakšnega mlajšega strokovnjaka. Načelnik maddobčinskega inšpektorata mag. Miro Mikeln je pojasnil, da so to skušali, a je republiški gozdarski inšpektor zahteval moža z izkušnjami. Šeško je bil naposled vendarle imenovan za 6 mesecev.

Mrtvi naj bi si bili enaki

Ob obisku dr. Alojzija Šuštarja v Kočevju

KOČEVJE — V nedeljo je bila v kočevski farni cerkvi birma. Ljubljanski nadškof in metropolit dr. Alojzij Šuštar je prišel v Kočevje že v soboto popoldan, za kar so mu bili vsi, s katerimi se je pogovarjal, zelo hvaležni.

Po prihodu je dr. Šuštar najprej obiskal delavce in oskrbovance Doma starejših občanov Kočevje, kjer je bil izredno toplo sprejet, pa tudi sam je tako zaposlenim kot oskrbovancem namenil precej prijaznih in vzpodbudnih besed. Po seznanitvi z delom doma, ki jo je opravil direktor Jože Novak, se je dr. Šuštar v farni cerkvi udeležil krajšega razgovora s predstavniki birmancev, animatorjev in staršev. Nekoliko več časa pa se je v večernih urah zadržal na razgovoru s predstavniki skupin Veritas, Kari-

tas, molitvene in biblijske skupine. Predstavniki teh skupin so mu zastavili vrsto vprašanj, tako denimo tudi v zvezi z gradnjo cerkve ob množičnem grobišču v Rogu in Kočevski Reki. Zanimalo jih je predvsem, ali dr. Šuštar ve, kje se zadeve zatakajo, in ali jim lahko pomaga, da bi se premaknile z mrtve točke. Glede Roga je dejal, da je proti temu, da bi s spomeniki med seboj ločevali mrtve. Stavko novinarjev je označil za negativno, pri tem pa poudaril, da ga boli, ker nekateri mediji kažejo preveliko nestrpnost tudi do sedanje vlade. Ko je govoril o odnosu Vatikanu do Slovenije in Cerkve ter sodelovanju Katoliške cerkve z ostalimi verami, je med drugim tudi dejal, da je žalostno, ko se politične stvari prenesajo na cerkveno področje.

M. L.-S.

ZAHVALA ZA SKRB — Dr. Alojzij Šuštar je ob obisku v Domu starejših občanov v Kočevju dejal, da se premalo ve o delu v takšnih domovih. »Vsako dobro delo, ki ga izkažete stanovalcem doma, je dokaz plemenitosti človeškega srca, dobrote do sočloveka, in to ima posebno vrednost, če je ob zahvali delavcem doma dejal dr. Šuštar. (Foto: M. L.-S.)

V NEDELJO REFERENDUM

VAS-FARA — O zaupnici oz. nezaupnici predsedniku krajevne skupnosti Kostel v kočevski občini bodo volilci glasovali na referendumu v nedeljo, 12. aprila.

Proti gradnji

Prošnja naslovljena na ministra Rupla

KOČEVJE — V sredo, 25. marca, je bil na Brodu na Kolpi sestanek predsednikov občin Čabar, Delnice in Kočevje. Na sestanku so se dogovorili, da bodo svoja ministrstva za zunanje zadeve zaprosili za pomoč pri ureditvi problemov v zgornji kolpski dolini. Še istega dne je skupščina občine Kočevje zunanemu ministru dr. Dimitriju Ruplu poslala dopis, v katerem ga obvešča predvsem o problemih, ki so povezani s potekom regionalne ceste do Petrine do Podplanine na slovenski strani oziroma od Broda na Kolpi do Čabra.

Štipendije bodo izplačali za nazaj

Višji, prvpa lani skopo odmerjen cenzus poravnava krivice vsaj nekaterim

SEVNICA — Že v času planske in dogovorne ekonomije je bila opazna velika odvisnost kadrovskega štipendiranja od ekonomske moči in tehnološke razvitosti gospodarstva. Na prehodu v tržno gospodarstvo pa je in bo ta vpliv še bolj neposreden, pravi Andrej Mihelin, vodja poklicnega usmerjanja pri sevniški enoti republiškega Zavoda za zaposlovanje.

V zadnjih treh letih se je kadrovsko štipendiranje zmanjšalo za dobro četrtno, najbolj prav v zadnjem letu. Takšen padec so zabeležili zaradi občutno manjšega sprejemanja novih kadrovskega štipendistov, a tudi zavoljo tega, ker so v firmah razdrli precej štipendistov. V Sloveniji je bilo v šolskem letu 1992/93 razpisanih 2.900

ETIKA V CESTNEM PROMETU

SEVNICA — Sevniško avto-moto društvo je pripravilo za svoje člane in sploh vse udeležence v cestnem prometu jedrnat informacijo o prometni etiki. AMD opozarja, da je posledica nevljudnega obnašanja in nediscipliniranega vedenja na cesti lahko človeško trpljenje, ki ga, žal, razumejo predvsem tisti, ki so bili prometni nesreči poškodovani ali postali invalidi, pa tisti, ki so izgubili svojega najbližnjega, soseda, prijatelja, znanca. AMD poziva starše, da opremijo svoje otroke s kresničkami, rumeno rutico in svetlejšimi oblačili. AMD organizira vsak mesec brezplačne tečajne za starše in otroke. Informacije lahko dobite v pisarni AMD vsak dan razen sobote od 11. do 15. ure ali po telefonu (0608) 81—223.

Zakonito ni vedno že tudi moralno

Ribniški predsednik skupščine Franc Mihelič: »Zaradi neprimerne načina izrekanja pobude za glasovanje o (ne)zaupnici, sem ob dobro ime«

RIBNICA — Na skupnem zasedanju vseh treh zborov ribniške občinske skupščine 30. marca so poslanci zavrnili pobudo za glasovanje o zaupnici predsedniku izvršnega sveta Janezu Henigmanu in predsedniku skupščine občine Francu Miheliču. Ribniški župan meni, da so poslanci s tem tudi preprečili uzakonitev skupščinske prakse, da bi skupina delegatov lahko, ko skadarkoli bi pač hotela, »blatila« bodisi predsednika izvršnega sveta, skupščine ali kogarkoli, in mu na ta način odvzela dobro ime, še predno bi mu bila dana možnost zagovora oziroma dokazana krivda ali nedolžnost.

»V načelu so poslanske pobude za izrekanje nezaupnice predsedniku skupščine občine in predsedniku izvršnega sveta pozitivno dejanje, vendar le, če so opravljene na primeren način,« je na skupščinskem zasedanju dejal župan Franc Mihelič. Podpisnikom pobude za glasovanje o nezaupnici obema predsednikoma župan zameri, da so bile na osnovi njihove pobude v javnost posredovane vrednostne sodbe, ki jih lahko izreka le skupščina, še pred zasedanjem skup-

ELAN V KOČEVJU

KOČEVJE — V soboto je bila v Kričevici ulici 10 v Kočevju otvoritev nove športne prodajalne Elana. Ob otvoritvi, ki jo je spremljal kulturni program z nastopom članic Delavske godbe iz Kočevja, je kočevski župan dr. Mihael Petrovič dejal, da vsaka nova otvoritev v teh težkih časih zahteva veliko poguma, v nadaljevanju pa poudaril, da pestrejša trgovska ponudba pomeni tudi bogatitev turistične ponudbe Kočevja. Enakega mnenja je bil tudi predstavnik Elana, ki je povedal, da je Elanovo poslovanje z zakoncem Artač iz Kočevja prvo tovrstno poslovanje Elana po njegovi reorganizaciji, ob tem pa izrazil prepričanje, da gre za slabo, za to da je Elan sploh obstal, poštvovalnim Elanovim delavcem.

čine. Ni šlo le za trditev, da je predsednik izvršnega sveta dopustil nelegalno in nezakonito prodajo občinskih kmetijskih zemljišč, pri čemer nezakonitost, katero lahko ugotavlja le sodišče, ni bila dokazana, saj sodni postopek še ni bil zaključen, marveč tudi za celo vrsto vnaprejšnjih »dokazovanj« moralne krivde župana, češ da je za sporno odprodajo vedel, saj je tudi sam dal vlogo za nakup zemljišča, da pa kljub pritiskom javnosti ni ukrepal, kar naj bi pomenilo, da uradno podpira takšno dejanje. Vprašljivo je bilo tudi sklicevanje poslanskih klubov na večino, ki da podpira pobudo, saj je bilo podpisnikov pobude relativno malo, nesprejemljivo pa je bilo tudi poudarjanje, da »ljudje o tem govorijo«, saj v zvezi s sporno prodajo zemljišč ni bil sklican noben sestanek, zbor, javna tribuna ali kaj podobnega.

»Moralne norme niso tako jasno opredeljene kot zakonske,« je dejal župan, pri tem pa število brezposelnih v občini in nizke plače, ki jih prejema zaposleni, navedel kot primer, ko je nekaj sicer zakonito oziroma zakonsko dopustno, ni pa hkrati tudi moralno vzdržno. »Ko je izvršni svet ugotovil, da je poleg zakonitosti primerno upoštevati tudi moralne norme, je ukrepal že sam — ustavil je nadaljnjo prodajo. Vse nove prodaje

pa bodo na licitacijah,« je razložil župan, ki meni, da bi vztrajanje zgolj na morali pomenilo vračanje v preteklost, ko smo že imeli prakso moralno-političnega kvaliteta z vsemi znanimi posledicami. Na vprašanje, ali je bil izvršni svet oziroma njegov pred-

Franc Mihelič

sednik in tudi on sam z vidika družbeno sprejemljivih moralnih norm kriv ali ne, pa ribniški župan danes odgovarja: »Vprašanje krivde je potrebno gledati tudi v luči predložene kazni. Glede na predloženo kazeno — nezaupnico — menim, da nihče od nas ni bil kriv.«

M. LESKOVŠEK — SVETE

Pravega razloga za nezaupnico direktor ne ve

Čudna pota v Melaminu

KOČEVJE — Izguba širšega jugoslovanskega tržišča ni povzročila večjih pretresov v kemični tovarni Melamin v Kočevju. Ugodni kazalci poslovanja ob zaključnem računu so dobra osnova za boljšo prihodnost 300 zaposlenih v treh programskih enotah. Rezultati so plod uspešnega trženja in dobrih proizvodnih programov, predvsem na področju smol in premazov.

Kljub takšnim uspehom pa delavski svet podjetja ni potrdil vodenja kolektiva dosedanjemu direktorju Dušanu Popoviču, ki je pred štirimi leti prevzel Melamin od tedanjega stečajnega upravitelja in kasneje predsednika Gospodarske zbornice bivše Jugoslavije, Dagmarja Šusterja. Pravega razloga za nezaupnico Popovič sicer ne ve, toda v sklopu delavskega sveta je zapisano da, »šepa organiziranost podjetja, delavci niso informirani s tekočimi zadevami, slabe plače, grožnja z odpusti.«

Očitki po Popovičevem mnenju nimajo osnove, gre zgolj za podtikanje. Cilj vsakega podjetnika in podjetja je trženje in profit in ta cilj je bil dosežen, saj je Melamin med boljšimi podjetji v Sloveniji. O plačah pa tole: »Spoštovali smo kolektivno pogodbo in po njej smo do konca leta izplačevali nekoliko večje osebne dohodke. Res pa je, da so za službi v prvih treh mesecih tekočega leta nižji, saj nas je pri izplačilu omejeval zakon o zamrznitvi plač. Čakanje na delo je bilo izključna posledica trenutnega pomanjkanja surovin, nikomur nismo zaradi tega grozili z odpustitvijo.«

Popovič meni, da je v ozadju skupina nezadovoljnih in nesposobnih ljudi, ki skušajo s preživljenimi metodami priti na volilna mesta v podjetju.

M. GLAVONJČ

SOBOTNA RAGLJA V BOŠTANJU

BOŠTANJ — Za učence in učitelje boštanske osnovne šole je bila pretekla sobota svojevrsten praznik, kajti že od petka se je mudila pri njih ekipa Sobotne raglje, ki je pripravljala vse potrebno za prijubljeno sobotno oddajo slovenskega radia za mlajše poslušalce. To gostovanje, podobno kot tisto nedavno na osnovni šoli v Šentrupertu, je priznanje zlasti učiteljem slovenščine, v boštanskem primeru mentorici dopisniškega oz. novinarskega krožka Miri Zupanc, ki ima precej zaslug, da so kar trije učenci z boštanske šole, Simon, Polonca in Suzana, med prvo peterico najboljših in najbolj marljivih piscev spisov za radijsko ragljo.

KUK V.D. DIREKTORJA OZ BOHOR

SEVNICA — Upravni odbor in skupščina sevniške obrtne zadruge Bohor sta na ponedeljkovi seji razčlenila kritičen položaj zadruge. Za vršilca dolžnosti direktorja so imenovali Alojza Kuka, ki mora v najkrajšem času predlagati možne rešitve med katerimi so pogosto omenjali tudi stečaj. Ustanovili so podjetje Bohor — Trgovina in za njenega v. d. direktorja imenovali Bogdana Božiča. To podjetje bi lahko pomenilo zametek novega Bohorja, čeprav mu gre zaenkrat predvsem za to, da ohrani dobre stike z mariborsko Jeklotehno, s katero so po francizing pogodbi odpri tudi trgovino v Boštanju, kjer bo sedež nove firme.

knadno odobrili štipendije, dobili kar lepe denarce, saj jim jih bodo izplačali za vse tekoče šolsko leto za nazaj, in sicer v treh obrokih. Učenci in študentje, ki so prejeli republiško štipendijo oz. štipendijo iz združenih sredstev v šolskem letu 1990/91 (sta-

• Dokumentacijo morajo kandidati predložiti zavodu za zaposlovanje v občini stalnega bivališča do 15. aprila. Kandidatom, ki so vložili prošnjo že na redni razpis v septembru lani in jim štipendije zaradi preseganja cenzusa niso odobrili, pa z zavoda za zaposlovanje sporočajo, da bodo njihove vloge ponovno obravnavali na osnovi tedaj pridobljenih listin.

ri štipendisti) in ne presegajo novega cenzusa za več kot 20 odst., so upravičeni do republiške štipendije. P. P.

TERCA UPRAVNIK SEVNIŠKIH STANOVANJ

SEVNICA — Sevniška občina je lastnica več kot 200 stanovanj, za katera so morali po novem stanovanjskem zakonu poiskati upravnika. Na predlog občinskega sekretariata za varstvo okolja in urejanje prostora se je sevniška vlada med ponudbami sevniške Komunalne, KIN PIC Inženiringa in Šentruperske Terce odločila za slednjo.

KRAMBERGERJEVE OBLJUBE — Ivan Kramberger, dobitnik iz Negove in predsedniški kandidat na zadnjih volitvah, je na svoji letošnji predvolilni kampanji zase in za svojo Domovinsko narodno stranko (DONS), preteklo soboto v Sevnici pred večstoglavo množico sicer deloval nekoliko bolj resnobno kot ob zadnjem nastopu, a še zmeraj dosti burkaško. Kramberger je obljubljal revežem, da bodo imeli vedno odprta vrata, »ko bo on predsednik Slovenije«, razni ambasadorji pa bodo lepo čakali v vrsti. Kramberger pa bo vladal s svojo modro politiko in gmojnim bogastvom, ki ga ne rabi le zase, ampak ga je pripravljen kot človek dobrega srca deliti z ljudmi z obrobja. »Vsi narodi imajo pravico živeti, tudi Srbi in Hrvači, vsi imamo dušo, srce in vsi bomo pokopani,« je poudaril Kramberger, ki bi največ denarja vzel vojski. (Foto: P. Perc)

Na pomoč, pravniki in poslanci!

Sindikalni poziv za zmanjšanje brezposelnosti in spoštovanje kolektivnih pogo-
d — Previdno pri povprečju — Družbeni pravobranilec samoupravljanja

KRŠKO — »Od izvršnih svetov posavskih občin zahtevamo, da prouči-
mo našo pobudo o pospeševanju zaposlovanja. Razmere na področju zapo-
slenosti so v Posavju že tako kritične, da mora vsak, ki lahko karkoli pri-
pomore k najmanjši rešitvi, narediti svoje.« Navedeno zahtevo so sprejeli
na seji sveta posavske območne organizacije Zveze svobodnih sindikatov
Slovenije konec marca leta.

Postavlja se vprašanje, ali delati za
vsako ceno. Svobodni sindikati od-
govarjajo z odločnim ne. Zaradi tega
zahtevajo od inšpekcije dela, da nad-
zira izvajanje kolektivnih pogo-
d, kot določa 131. člen zakona o delov-
nih razmerjih. Če dejanski osebni do-
hodki zaostajajo za plačami po kolek-
tivni pogodbi, morajo dobiti zapos-
leni vsaj veljavno potrdilo, da jim
podjetje dolguje omenjeno razliko.
Posavski sindikati zato zahtevajo, naj
vodstva podjetij evidentirajo za čas
od 1. decembra 1990 naprej vse mo-
rebitne neizplačane dele osebnih do-
hodkov, ki bi zaposlenim pripadali
po kolektivni pogodbi, a jih niso
dobili.

Kolektivne pogodbe so tudi v Po-
savju neredko le mrtve črke na papir-
ju, plače v preštevilih primerih pa
zadoščajo komaj za golo preživetje ali
pa še za to ne. Da ne bi slike takega
stanja delodajalci, kolikor o njih ta
trenutek sploh lahko govorimo, ne-

upravičeno statistično lepšali, ob-
močna organizacija ZSSS Posavja

• PROTI REFERENDUMU —
Zapiranje Jedrske elektrarne ne
more in ne sme biti stvar referen-
duma, pač pa taktna odločitve
strokovnjakov iz vrst energetikov,
ekonomistov, predstavnikov med-
narodne agencije za jedrsko var-
nost, ekologov. Ne moremo prista-
jati na to, da bo usoda 600 delavcev
prepuščena trenutnim političnim
odločitvam, da ne govorimo o drug-
em. Zato zahtevamo, naj posavski
poslanci glasujejo proti referendu-
mu, je rečeno v posebnem sklepu z
nedavne seje sveta posavske ob-
močne organizacije Zveze svobod-
nih sindikatov Slovenije.

zahteva ločeno prikazovanje osebnih
dohodkov. Podjetja bi glede na sindi-

kalni poziv morala računati povpreč-
ne plače tako, da ne bi upoštevala za-
služkov ljudi, s katerimi so sklenila

**• Od občinskih skupščin in izvršnih
svetov v Posavju Svobodni sindikati
zahtevajo, »da ponovno vzpostavijo
ustanovo družbenega pravobranilca
samoupravljanja, saj bodo preko nje
najlažje varovali družbeno premože-
nje pred divjim privatiziranjem.«** Po-
slancem iz Posavja pa nalagajo, naj v
slovenskem parlamentu zahtevajo
moratorij na vse oblike lastninjenja
družbenega premoženja do sprejetja
zakona o lastninjenju.

posebne pogodbe. Plače po indivi-
dualnih pogodbah namreč lahko
znatno dvigujejo povprečje in ne-
upravičeno ustvarjajo vtis, da delav-
stvo živi bolje, kot se zdi.

Spiro močno razširjenega prepri-
čanja, da gre dandanašnji posebej
dobro tistim, ki na veliko in za maj-
hen denar knjižijo v svojo last druž-
beno premoženje, se posavski svo-
bodni sindikati upirajo tako imeno-
vani divji privatizaciji.

M. LUZAR

ČLOVEK IN LJUDJE — »Pozabite Drnovška, pozabite Kučana, pozabite
komuniste - volite Krambergerja!« je kričal predsedniški kandidat Ivan Kram-
berger 2. aprila na predvolilnem zborovanju svoje Demokratske narodne
stranke v Krškem na Trgu Matije Gubca. V manj političnem delu nastopa, kjer
je jedko kritiko ni neizprosno napadel »iztrošenih komunistov«, je zabilal Slo-
vencem, naj za božjo voljo ne zapirajo Jedrske elektrarne Krško. Ljudem, ki so
se dodobra nagneli pod Krambergerjevim odrom, je dobri človek iz Negove z
zelo razumljivimi primeri razlagal, kako je v Sloveniji ljudstvo revno in kako
potratno se obnašajo ministri, čeprav so »z bicikli prišli na vlado«. (Foto: M.
LUZAR)

»Pet minut čez dvanajsto«

Mednarodni mejni prehod na Obrežju bi moral imeti
poleg nadzornega pasu tudi gospodarski del

KRŠKO, BREŽICE — Mednarodni
mejni prehod na slovensko-hrvaški me-
ji na Obrežju postopoma dobiva podobi-
bo največjega slovenskega mejnega
prehoda. Način, kako se to dogaja,
vzmemirja številne Posavce, in sicer kot
državljanje in kot predstavnik ustanov.
Glavno besedo pri snovanju in gradnji
mejnega prehoda na Obrežju, kot tudi
drugih slovenskih prehodov, ima drža-
va. V praksi to pomeni, da država daje
načrtovalska in gradbena dela tistim
slovenskim firmam, ki jih sama določi,
in da sploh ne izbere posavskih, kot za-
trjujejo tukajšnji poznavalci razmer. Ti
menijo, da je Posavje že izgubilo precej
zasluzka, ker pri gradnji mejnega pre-
hoda ne more zaposliti svojih delavcev.
Po mnenju Petra Žigante, direktorja
krško-brežiškega podjetja Savaprojekt,
pa ne bi bilo nič nepoštenega, če bi »ob
enaki ceni in enaki konkurenčnosti ime-
li prednost domači izvajalci del in do-
mači dobavitelji opreme«. Kot ugotov-
lja, pa imajo prednost uvožene sloven-
ske firme, kot bi se reklo.

govino, banko in podobnim, bencinski
servis, avtomobilska baza z vlečno
službo in druge slične dejavnosti. Kar
zadeva postavljanje kioskov za potrebe
različnih obmejnih dejavnosti, je Žigan-
te proti nedorečenosti. Kiosk po njego-
vem pomeni, da nekdo ne ve natančno,
kako bo v bodoče z mejnim prehodom.
Tovrstne nevednosti pa si ne bi smel ni-
hče privoščiti. »Za mejni prehod in torej
tudi za transportno blagovni center je
potreben celovit načrt. Glede na vse,
kar sodi v ta, tako imenovani gospodarski
plato ob meji, bi bilo potrebno pravi-
lno predvideti celotno infrastrukturo.
Plato bi sicer lahko gradili postopoma,
vendar bi se pri tem morali ravnati po
celoviti zasnovi. Celoten gospodarski
del bi moral načrtovati v začetni fazi,
ampak za to delo je ura že pet minut čez
dvanajsto,« meni Žigante.

L. M.

Zemlje ne bodo več dali za denar

Državne napovedi in vsakdanji problemi državljanov ob slovensko-hrvaški meji
v Posavju — Ponekod prost prehod — Zemljišča »onstran« so naprodaj

BREŽICE, OBREŽJE — Država Slovenija bo naredila vse, da se bodo
njeni državljani ob meji v Posavju počutili kar najbolje, čeprav je sedaj
morda res malce uradniško toga, ko uvaja nov red, potreben od trenutka,
ko je postavila državno mejo. Tak vtis so naredili predstavniki nekaterih
republiških ministrstev, ko so 1. aprila v gasilskem domu v Obrežju raz-
pravljali o meji in problemih, ki jih povzročata domačinom.

Po informacijah ministrstva za no-
tranje zadeve bo meja s Hrvaško »mehka
meja«. V maloobmejnem prometu
bodo tako imenovane turistične cone,
kjer bo prehajanje meje »totalno libera-
lizirano«. Taka območja brez redne po-
licijske kontrole bodo lahko določile
obmejne občine. Potek meje s sosednjo
državo ni določen, vendar je Slovenija
pred ustreznim sporazumom s Hrvaško.
Po tem se bo državna meja zaenkrat
ujemala z mejo katastrskih občin, čas,
ko bo znana dokončna meddržavna
razmejitve, pa je še daleč.

Meja, kakršna je zdaj, je še tuje v
zavesti domačinov. Ljudje ne vedo, kaj
naj naredijo z zemljišči »onstran« meje,
zato jih že prodajajo. V mešanih zako-

Poslovnemu uspehu je ime prijaznost

Zavidljivo poslovanje
krškega Borova

KRŠKO — Malo je trgovin, ki
se v času gospodarske krize in ob
neprestanem upadanju kupne moči
lahko pohvalijo z vzornim, če ne
zavidljivo poslovanjem. Trgovina
Borovo je ena takšnih. S kadrov-
skimi spremembami je Borovo tra-
de iz Celja, ki ima v Sloveniji 55
prodajalnih, napovedal konec nego-
tovosti v trgovski stroki. Iz Brežic je
v krško prodajalno prišla za poslo-
vodkinjo Jasmina Držič in v štirih
mesecih je trgovina, v katero so pri-
tegnili še Emico Bizjak in Jožico
Milar, zaživela kot nikoli prej.

Vse tri prisegajo na prijaznost in
vsak kupec je deležen posebne po-
zornosti. Jasmina pravi, da je od
nekdanjega mogotca v Borovem se-
lu ostalo samo ime, kajti v njihovih
trgovinah prodajajo pravzaprav vse,
po čemer kupci sprašujejo. Na za-
logi imajo veliko izbiro obutve od
ekskluzivnih modelov do tenis co-
pat, torbice, tekstilne proizvode, iz-
delke iz jeansa, nogavice in še bi se
kaj našlo. Dobri odnosi z dobavitel-
ji zagotavljajo, da je v njihovi trgo-
vini vedno dovolj takih izdelkov,
po katerih ljudje sprašujejo, k
uspešni prodaji pa veliko pripomo-
rejo konkurenčne cene.

Jasmina, Emica in Jožica se
konkurenca ne bojijo, pa čeprav je
tovrstnih trgovin tudi v Krškem na
pretek, ena celo prav čez cesto.
Konkurenca je zdrava, res pa je, da
se tisti, ki enkrat kupi v njihovi tr-
govini, vrne še drugič. Ni pa samo
plača, odvisna od prometa, tisto,
kar jih vleče. Za trgovca moraš biti
rojen in prodajalke s kilimi in če-
mernimi obrabi za pulti nimajo kaj
iskati, pravi v en glas triperesna de-
teljica iz trgovine na koncu Ulice
krških žrtev.

TRGOVKE — Jasmina, Emica
in Jožica, kolektiv, na katerega so
v celjskem Borovu ponosni.

POLETNA PLESNA ŠOLA

KRŠKO — Plesni studio Krško
bo organiziral v času od 24. do 31.
julija prvo poletno plesno šolo za
otroke od 8. do 10. leta starosti. Po-
tekala bo v prijetnem okolju Dob-
rne in njenega daleč znanega zdravil-
išča. Prijave sprejema do 15. aprila
Dušan Vodlan osebno v krški
Osnovni šoli Jurija Dalmatina, in
to vsak dan med 17. in 20. uro. Pri-
pravljen je tudi program dela plesne
šole, s katerim se starši lahko sezna-
jajo ob vpisu. Dodatne informacije
lahko dobijo na telefonski številki
32-795.

V Krškem podružnica Neodvisnosti

Na ustanovitvi navzoč
predsednik Tomšič

KRŠKO — Tu so 2. aprila ustanovili
podružnico sindikata Neodvisnost. Do-
godku so prisostvovali nekateri delavci
tovarne Videm - podružnica bo delova-
la v tej tovarni - in France Tomšič,
predsednik Neodvisnosti. Na ustanov-
nem sestanku so izvolili izvršni odbor,
v katerem bodo poleg predsednika Mar-
tina Zupančiča in njegovega namestni-
ka Jožeta Motoreta delovali člani Vin-
ko Bah, Milan Šetinc in Dragan Tešić.

Predstavniki iz Vidma so predsedni-
ku Tomšiču postregli z obilico ocen in
podatkov v zvezi s poslovanjem krškega
papirniškega orjaka. Voditelju Ne-
odvisnosti so izrazili globoko zaskrblje-
nost nad usodo tovarne in z obžalova-
njem povedali, da 9 mesecev po
vgraditvi še vedno ne dela Vidmov novi
papirni stroj, ki pomeni 70 milijonov
mark vredno investicijo. Na sestanku so
navzoči Vidmovi predstavniki obtožili
za težave, ki pretresajo krškega gospo-
darskega giganta, sedanje Vidmovo
vodstvo. Zato so tudi zahtevali, da mo-
ra vodstvo odstopiti. Sodeč po odzivu,
je bil France Tomšič precej presenečen
in zaskrbljen nad številkami o milijon-

**• Pred ustanovitvijo podružnice
Neodvisnosti je v Vidmu deloval
panožni sindikat Pergam. Po zbra-
nih ocenah je to prej škodilo kot
koristilo socialnemu in političnemu
položaju Vidmovih zaposlenih.**

ski izgubi Vidma in nad vsebino ocen, s
katerimi so prisotni Vidmovi delavci
kritizirali (dosedanje poslovne odlo-
čitve Franca Čarga in njegove vodilne
ekipe.

L. M.

O SLADKORNI BOLEZNI

BREŽICE — Danes ob 17. uri bo v
prostorih osnovne šole v Brežicah letna
skupščina brežiškega Društva za boj
proti sladkorni bolezni Posavja. Na
skupščini bo dr. Vanda Zorko-Kostevc
govorila o samokontroli pri sladkornih
bolnikih. Sodeloval bo tudi strokovni
delavec podjetja Medisense iz Ljublja-
ne.

ZA POMOČ DUŠEVNO PRIZADETIM

BREŽICE — V soboto ob 10. uri bo
v zbornici brežiške osnovne šole občni
zbor društva za pomoč duševno prizade-
tetim. Zbor sodi med napore, da bi v
Brežicah znova zaživelo društvo, ki bi
pomagalo duševno prizadetim.

POSKUSNI ZAGON

KRŠKO — Še pred letošnjim polet-
jem naj bi krška kabelska televizija za-
čela oddajati bogatejši program, kot ga
zagotavlja gledalcem zdaj. Teren za
omejeno izboljšanje pravzaprav pri-
pravlja Savaprojekt, ki bo postoril vse
potrebno, da bo lahko steklo poskusno
obratovanje krške televizijske mreže, ki
bo trajalo leto dni. Prostore za krški ka-
belski distribucijski sistem so poiskali v
kulturnem domu v Krškem.

KRAMBERGER — Ivan Kramberger
je v Krškem nekaj časa obetal revežem
poseben sklad, iz katerega bodo za časa
njegovega predsednikovanja dobivali po-
moč. Nekaj časa pa je bentil nad Sloveni-
jo, ki da je tako drugačna od Amerike, in
sicer slabša. V Ameriki je po njegovem
parlament odprt bogatim ljudem, pri nas
pa ti lahko sede v skupščino vsak siromak.
Česar Kramberger ni ugotovil, je nekakš-
na podobnost obeh dežel. V Ameriki se
grede predvolilni boj predsedniški kandi-
dati, ki poudarjajo svoja državniška na-
gorenja z narobe obrnjenim desnim Skor-
njem na glavi. V Sloveniji nekateri
predsedniški kandidati pozabijo, kaj so
hvalili pred nekaj trenutki. Razlika med
pametjo, ki postavi škorenj, in ono, ki po-
zabi, je za omenjeno podobnost bistvena.

TELEFON — Zveza prijateljev mladi-
ne bi rade volje uvedla tako imenovani
otroški telefon, na katerem bi mladi mu-
čeniki slišali odgovor, kako lahko prema-
gajo vsakdanje stiske. Zatika se, in sicer čis-
to po tehnični plati. Zveza preprosto
nima na voljo telefona, na katerega bi ne-
srečni mladi ljudje lahko poklicali kdaj
popoldne ali zvečer. Škoda, da so dejavn-
ost povežali z nazivom telefon. Telefoni-
ja je namreč v Posavju v večini primerov
problematična zadeva.

SVEČANOSTI IN SKREGANO — Pred
časom so se v krški občinski skupščini
malce sprli, kako bodo izpeljali sklepno
slovensko poslovo ob 300-letnici smrti
Janeza Vajkarda Valvasorja. Proslavo naj
bi organizirali Krčani. Gotovo jo bodo,
ampak trenutno je komisija, ki je zadolže-
na za ne tako oddaljeno proslavo, v fazi
razpadanja. Pet dni pred prvim aprilom je
član in predsednik komisije Vojko Omerzu
nepreključno odstopil s teh funkcij, ker
predsednik izvršnega sveta Fran Černelič
ne mara Omerzove zamisli o izvedbi
proslave. Kaj bo sledilo, se ne ve. Dosej
sta se Omerzu in Černelič prepirala kot
župan in izvršnik samo o tekočih politič-
nih vprašanjih. Zdjaj se njun spor seli na
300-letno zgodovino Slovencev. Če bosta
nadaljevala v to smer, se bosta kmalu po-
merila v sabljaskem dvoboju na življenje
in smrt, ki ga poznavalci razmer tako ali
tako že dolgo pričakujejo.

Novo v Brežicah

TUJI IN DOMAČI — Ljudje, ki ži-
vijo ob meji, se pritožujejo, da na mej-
nem prehodu deluje osebe, ki ne govori
posavske različice slovenskega jezika.
Že mogoče. Toda nekaj uslužbencev v
teh ustanovah je tudi domačih, saj jo je
že nekaj državnih uradnikov iz občine
popihalo v obmejno policijo.

TEŽKO — V Brežicah je ob Cesti
prvih borcev pločnik na nekaterih me-
stih tako jamast, da mešani praviloma
lahko hodijo po njem samo še v težkih
planinskih čevljih. Občutljive naprave,
kot so lahki otroški vozički z zelo vrtlji-
vimi kolesčki, so za to površino popol-
noma neuporabne. Pred dnevi se je eno
takih vozil komaj prebijalo prek ome-
njenih vdolbin v asfaltu. Nič čudnega ne
bi bilo, če bi brežiški novorojenčki že v
prvih mesecih življenja poskušali sami
hoditi po omenjenem pločniku. Vseeno
je, ali bi hodili sami ali se dajo voziti. V
obeh primerih je potovanje skoraj ne-
mogoče.

PRIKOLIČARSTVO — Državljan
je na občini vprašal, ali lahko nekje v
mestu postavi prikolico za kempanje
in v njej uredi priročno točilno mizo, da
bi stregel žejnim sejmarjem in drugim
zainteresiranim. Uradna oseba mu je
menda zabrusila, da prikolica ne pride v
poštev, češ da se v prikolicah kje v
Evropi vozijo Romi. Prosilec je bil užal-
jen. Ciril Zupančič pa pravi, da je z za-
šiljeno besedo hotel samo povedati, da
prav vse v lepe Brežice, preprosto, ne
sodi. Najbolje bo, da deloma sprta mo-
žakarja sedeta v kako brežiško gostilno
in se ob prigrizku pobotata. Bi šlo, ampak
zelo težko. Gostilniško opremljenih
lukenj je v Brežicah sicer obilo, vendar
v njih večinoma poznajo samo stekleni-
ce in kozarce, za krožnike in žlice pa ne
vedo.

MED LJUDSTVOM — Odkar je
na enem od mejnih prehodov viselo
obvestilo, da se sme prek državne meje
prepeljati enega prašiča na osebo, je zelo
porasel interes za obisk živinskih
sejmov v Samoboru, Klanjcu in drugo-
d. Na obvestilu ni nič pisalo o starosti
upravičenih oseb, zato vlada veliko za-
nimanje za potovanja na sejme tudi
med zelo mladimi državljani in celo
med dojenčki.

SODELOVANJE PRI NAČRTIH ZA OBMEJNI PROSTOR

BREŽICE — Potem ko je Savapro-
jekt odprl pred poldrugim letom v Bre-
žicah poslovne prostore, je do danes tu
že nekako uveljavil dejavnost. Temeljni
dejavnost predstavlja izdelava loka-
cijske dokumentacije, projektov - tip-
skih in po naročilu - in investicijsko
svetovanje. Savaprojekt zastopa tudi
Marles, in sicer prodaja montažne hiše
omenjene mariborske tovarne. V zad-
njem času se Savaprojekt vključuje v
pripravo lokacijske dokumentacije za
kontrolni del mejnega prehoda na
Obrežju in še bolj v pripravo dokumen-
tacije za tako imenovani gospodarski
plato nedaleč od slovensko-hrvaške me-
je v Obrežju.

Življenje v znamenju kolesa

Kolar z Laz

LAZE — Kolo je lahko prijetna
stvar, odvisno od tega, na kateri
točki hriba tičiš. Laze nad Veliko
Dolino pa so taka točka, kjer te ko-
lo dosti ne osreči, posebej ne, če se
moraš z njim voziti čez drn in strn
vsak dan.

Andrej Požgaj z Laz je dolgo časa
ob jutrih sedal na kolo in se z njim
vozil na delo v dolino. Na ta način
je prevozil dolgo pot. Posebno veli-
ko kilometrov je prevrtil, ko je ko-
lesaril v firmo Tempo. Bila je v Za-
grebu in od Laz do nje je imel
približno 35 do 40 kilometrov, tako
je izračunal na hitrico in točna šte-
vilka za tokratno rabo ni bistvena.
Vsekakor je bila pot tako dolga, da
bi se je dandanašnji malokdo lote-
val s kolesom.

Andrej Požgaj

Če obravnavamo bicikel, s kateri-
m se je toliko vozil Požgaj, kot
povezavo dveh koles, je bil Andrej
kot biciklist odvisen pravzaprav od
kolesa, kolesu kot nepogrešljivemu
členu v mnogih napravah pa je bil
zavezan tudi poklicno. Izučil se je
bil namreč za kolarja in je kot izde-
lovalec koles krivil les tudi v ome-
njenem Tempu in pozneje doma.
Če je po dolgi kolesarski dobi skoraj
točno vedel, kolikokrat mora
zavrtneti pedale v hrib od Laz, pa je
kot kolarjski mojster z dolgoletnim
stažem natančno ugotovil, da je za
izdelavo vozaškega kolesa potrebni
enajst ur hitrega dela, če se prav
vsega lotiš ročno. Kolarji so tisti čas
delali pretežno ročno, poleg koles
so izdelovali preme, ojasa in druge
dele za vozove. Dobri mojstri so za
dober izdelek uporabljali les bresta,
akacije in bukke. Vse omenjeno se
je dogajalo v času pred tako imeno-
vanimi gumarji, ki imajo pnevmati-
ke.

Čeprav je kolesar in kolar, An-
drej svari pred tem, da bi človek post-
al suženj nekaterim napravam,
kjer je ena glavnih reči kolo. Misli
na suženjstvo avtomobilom. »Včasih
je bilo drugače, kot je danes. Zdjaj
se do bližnjega sosedu in v trgo-
vino pelješ z avtomobilom. To ni
dobro, ni zdravo,« pravi.

L. M.

Peter Žigante

Bankirji tehtajo Videm

Težak položaj krškega podjetja Videm je absurden in tragičen. Malce neverjetno in čudno je, da nenadoma toliko ljudi ponuja recepte za Vidmovo odrešitev. Tragično je, da firma vedno bolj tone, da jo že zapuščajo nekateri strokovnjaki, kot je priznal v ponedeljek direktor Franc Čarga, in da niti zaposleni niti vodstvo tovarne in morebiti sploh nihče ne ve, če se bo Videm brez stečaja izkopal iz sedanjega izjemno hudega pomanjkanja denarja.

Številke o poslovnih rezultatih so verjetno najmanj zanesljivi kazalci, kako težko gre nekdanjemu vodilnemu podjetju v papirno celulozni industriji, saj različni ljudje prikazujejo različne podatke. Številke o zadolženosti Vidma, iz katerih bi poznavalci neizprosnega bančnega režima nemara lahko z dokajšnjo verjetnostjo napovedali prihodnost Vidma, dosegajo v uradni oceni 150 do 160 milijonov mark. Neuradno se govori, da dolg presega 200 milijonov mark. Razlika v šte-

• Več kot številke mogoče povedo napete razmere v tovarni. Po eni strani direktor priznava, da je notranja klima v podjetju eden največjih problemov. Anonimna pisma, ki krožijo med delavci in širijo tudi dokazane laži, so drug dokaz razprtij v tovarni celozeloze in papirja v Krškem. Napete razmere pomenijo, da Pergam in Neodvisnost ne najdeta skupnega načina reševanja zelo bolečih delavčevih socialnih stisk, da je kdo pripravljen koga mahnuti in morda tudi to, da imajo Vinko Šušterič in (brežiški) socialdemokrati kot nasprotniki Čargove poslovne politike somišljenike med strokovnjaki znotraj Vidma.

vilkah naj bi povedala, da ekipa Franca Čarga priznava samo bančna posojila, čeprav naj bi bili Vidmovi upniki poleg Ljubljanske banke, kot glavnega, tudi slovensko elektrogospodarstvo, Petrol in železnica. So še druge številke in ob njih ocene in primerjave, s katerimi operirajo v Vidmu in v zvezi z Vidmom in ki naj bi popolnoma nedvoumno pokazale krivca za zlom Vidma.

Krivdo valijo na sedanje vodstvo. Čeprav niti mag. Vinko Šušterič, direktor Elte-Consula Brežice, na nedavni tiskovni konferenci ni uporabljal imen krivcev, in čeprav se tako v Neodvisnosti kot Pergamu branijo reči v zvezi z domnevnimi krivci bobu bob, je povsem jasno, da eni in drugi kritizirajo najbolj Franca Čarga kot direktorja Vidma. Najbolj ostri, mogoče so tudi med bančniki, zahtevajo Čargov odstop, ko ponujajo svoje modele za Vidmovo preživetje. Kako bi se lahko razmere spremenile na bolje, če bi sedanji direktor odstopil? Predlagatelji korenitih sprememb še niso vrgli na mizo adutov, ki bi razkrili, od kod bi morebitni novi glavni šef Vidma dobil dodatna bančna posojila. Tovrsten svež denar pa je ena glavnih stvari, ki manjka tovarni, s čimer se strinjajo vsi od Čarga prek funkcionarjev Pergama in Neodvisnosti do Šušteriča. Nekateri menijo, da upniki celo

vedo, od kod bodo prinesli obratni kapital v Videm. Po tej razlagi naj bi čakali najgodnejši trenutek, ko bi docela zlomljeni Videm najceneje kupili od obubožanega Krškega in celo od obubožane Slovenije. To so seveda samo domneve, katerih v vodstvu tovarne ne potrdijo, a o njih tudi nihče ne reče, da so nesmiselne. Dejstvo pa je, da hoče banka imeti več besede v nekdanji Bonačevi tovarni celuloze.

Sloveniji kot da krški potres, imenovan Vidmov zlom, sploh ni mar. Če gre za več kot za vtis, je to malce neverjetno in čudno pa tragično, v kolikor seveda ne opazujete stvari samo s tako imenovanega makroekonomskega vidika.

M. LUZAR

Cestarji na črno sekali v tujem gozdu

NOVO MESTO — Črne sečnje, ki pustošijo slovenske gozdove, so dobile razsežnosti epidemije. Oblasti pa ne samo nič ne ukrenemo, da bi temu grozljivemu početju naredili konec, ampak ga na nek način celo spodbujajo. Primer, ki so ga novomeški gozdarji odkrili prejšnji teden, ne po obsegu ne po škodi ne bi bil v tem hudourniku črnih sečenj niti omembe vreden, če ne bi kazal, kako daleč in globoko je prodrli virus črnih sečenj.

Gozdarji so zalotili delavce novomeškega Cestnega podjetja, kako so v gozdu ob cesti na Ruperčvrhu podirali dreve. Do takrat, ko so jih gozdarji dobili in jim ostro prepovedali nadaljnje sekanje, so cestarji že podrti 23 dreves ali pet kubikov in pol lesa, in to gabra, češnje in hrasta. Ta drevesa so rasla v gozdu ob cesti, v oddelku 111. Doslej ta drevesa — nekatera so bila tudi po pet in več metrov od ceste — niso nikogar motila. No, pa tudi če bi ga, jih pač ne bi smel kar tako podreti. Dejstvo je, da so delavci Cestnega podjetja sekali v tujem, brez vednosti lastnika in brez odkazila, se pravi na črno. Seveda se niso delavci sami domislili, da bojo sekali drevesa ob cesti, ampak so jim to naročili njihovi šefi, kar so gozdarjem tudi povedali. Ti šefi pa si očitno hudo po svoje razlagajo te stvari. Ne samo da gre za tujo lastnino, gozd, v katerem so se

kali, je povrh vsega pod moratorijem in so tako kršili več zakonov, poleg tega pa še vedno velja, da morajo biti vsa drevesa za pesek,

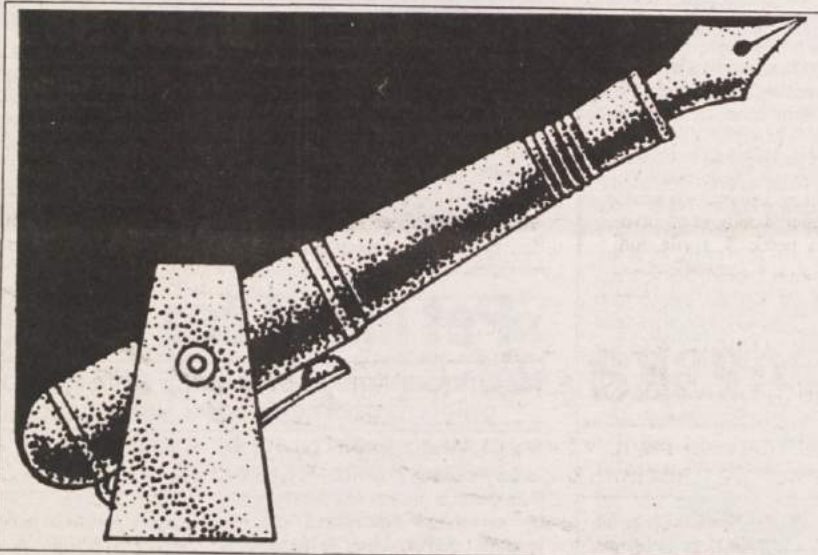
• Kaj in kako so šefi delavcem naročili, se bo že izkazalo, saj so gozdarji vso stvar prijavi. Ne samo, da so delavci sekali na črno in v tujem, ampak je precej tako posekanega lesa izgubilo. Gozdarji so izmerili, da gre za 2,4 kubika v vrednosti 7.471 tolarjev. In to samo na tem majhnem kosu, na razdalji 20 metrov! Lepo je, če med službenim časom v tujem na črno sekaš, in to po naročilu svojega šefa, ob tem pa poskrbiš še za svojo kurjavo, kajne? Na Ruperčvrhu so po intervenciji gozdarjev nehali sekati, so se pa pridno lotili dela naprej ob cesti proti Uršnim selom. Tako so jim pač naročili šefi. In tako naj bi delali ob vseh cestah.

ki imajo več kot 10 cm prsnega premera, odkazana. Na Ruperčvrhu gre za sekanje gozdnega roba, ki ima pomembne zaščitne funkcije, o strokovnosti takega posega in temu primernemu videzu pa sploh ne kaže izgubljati besed. »Če so cestarje motile veje dreves, ki so visele na cesti, naj bi obžagali veje, ne pa posekali dreves. Ne samo da je treba vse take stvari urejati z lastnikom, mi smo povrh vsega še strokovna organizacija, ki ve, kako se takim rečem streže,« pravijo gozdarji. »Poleg tega nikjer na svetu ne sekajo dreves ob cestah, tudi zato, ker je to grdo, saj se na izsekane gozdne roba zraščajo grmovje.«

A. BARTEJ

Grozeči strop nad otroškimi glavami

»Če si že moramo v tem mandatnem obdobju postavljati kakšne spomenike, kaj ne bi bil največji spomenik urejeno šolstvo?« je nedavno vprašal eden izmed črnomaljskih

delegatov, ki v občinski skupščini zastopa šolniki. Da je predlog še kako upravičen, so pritrili tudi številni drugi sogovorniki, vprašanje pa je, koliko se bo njihovo odobravanje in priknavanje lahko uresničilo. Še tako utemeljene prošnje in zahteve se, ko pride na vrsto denar, izkažejo zgolj kot pobožne želje. Resnica je namreč, da slovensko šolstvo zastaja za evropskim, belokranjsko pa za slovenskim. In to kljub temu da je entuziazem učiteljev v deželi ob Kolpi velik. A samo za znanost še ni dovolj za prenovljeno šolo z novimi oblikami dela.

In kako naj si šolniki pomagajo, ko so šole v črnomaljski občini preteklo leto zaključile s poldrugim milijonom tolarjev izgub. Šole od 16. januarja do konca marca niso dobile denarja za materialne stroške, razen za delno kritje stroškov ogrevanja. Da pa tudi v prihodnje ne bo veliko bolje, pove podatek, da v letošnjem proračunu manjka za materialne stroške v šolah 5,5 milijona tolarjev, in to izračunano po cenah, ki so veljale januarja. Če k vsemu temu prštejemo še težave, ki jih bodo občutili učenci in učitelji zaradi preskromnih sredstev za vzdrževanje šolskih poslopij, potem je polomija skoraj popolna. Res, da so delegati uspeli izposlovati v proračunu nekaj milijonov tolarjev več za ureditev semiške osnovne šole in adlešiške podružnice, toda bati se je, da bo, glede na inflacijo, s tem denarjem moč narediti znatno manj, kot se morda zdi sedaj.

Predvsem pa je potrebno, da se čim prej lotijo obnove adlešiške šole. Če bi imeli otroke kam preseliti, bi inšpektorji šole gotovo že zdavnaj zaprli. Pogoji za delo so v Adlešičih namreč takšni, kot so jih imeli drugod po naši domovini v pedesetih letih tega stoletja. A če bi bila ura zgodovine o šolstvu v naši polpretekli zgodovini v tej šoli lahko precej poučna, bi bila hkrati tudi močno nevarna. Strop v šoli se je namreč že podal za 15 centimetrov in starši precej trepetajo, ko svoje otroke pošiljajo tja po učnost. Toliko bolj, ker strop, ki se je znašel na tleh prostora, v katerem se nudijo otroci, v črnomaljski občini ne bi bil nikakršna novost. In če je pred slabim letom in pol padel na tla strop v semiškem domu TVD Partizan, kjer so imeli šolarji telesno vzgojo, na srečo pa takrat ni bil nihče poškodovan, bi bilo v adlešiškem primeru lahko

mного bolj tragično. Padel bi namreč v učilnicah. Razlika med semiškim in adlešiškim primerom je tudi v tem, da prvega ni nihče predvidel, medtem ko na drugega ljudje opozarjajo že nekaj časa.

M. BEZEK-JAKŠE

Moralno sporno, a zakonito?

Na zadnji seji ribniške občinske skupščine so poslanci zavrnili pobudo poslanskih klubov liberalno-demokratske, krščansko-demokratske in slovenske ljudske stranke za začetek postopka za glasovanje o nezaupnici predsednikoma ribniškega izvršnega sveta in skupščine občine. Resda je več delegatov glasovalo za uvedbo postopka kot proti, vendar pa veliko število delegatov iz neznanega razloga sploh ni glasovalo, tako da predlagatelj pobude še daleč ni uspelo zbrati več kot polovico potrebnih glasov med zbranimi delegati. Takšen razplet dogodkov pa je poučen opazovalec lahko pričakoval.

Razpoloženje poslancev pred samim zasedanjem skupščine sicer ni kaj dosti povedalo. Zato pa je zavrnitev predloga predsednika družbenopolitičnega zbora Benjamina Henigmanna, da bi najprej obravnavali pobudo za glasovanje o nezaupnici in šele nato osnuitek občinskega proračuna za letošnje leto, že na samem začetku zasedanja skupščine govorila o tem, da med poslanci ni tako velikega zaupanja v delo predsednika izvršnega sveta in celotnega izvršnega sveta, kot so predvidevali predlagatelji spremembe dnevnega reda, ki so bili tudi predlagatelji pobude za glasovanje o nezaupnici. Med razpravo o pobudi pa bi tisti, ki ima hazardersko žilico, že lahko stavel, da pobuda ne bo sprejeta. Hude obtožbe zlorabe položaja in dopuščanja nelegalnega in nezakonitega ravnanja, ki so bile navedene v pobudi, so se namreč sprevrgle v posplošeno moraliziranje o izgubi zaupanja v delo obeh predsednikov.

Nezakonitost in nelegalnost sporne prodaje zemljišč še ni dokazana, saj sodišče v zvezi s spornimi pogodbami še ni izreklo sodbe. Tega so se podpisniki pobude očitno zavedali, zato na takšnih obtožbah, pa tudi na zlorabi položaja, ki je na neki način s tem povezana, niso vtrajali. Ker pa je zloraba položaja moč ocenjevati tudi v luči moralnih vrednot, so to tudi storili. Vendar pa se je pri tem takoj zastavilo vprašanje, ali je moč na podlagi ene napake, kar je sporna prodaja zemljišč po mnenju večine razpravljalcev sicer bila, izreči predsednikoma nezaupnico in s tem pozabiti na vse, kar sta naredila tudi dobrega. Če sodimo po izidu glasovanja o pobudi, lahko rečemo, da je večina poslancev verjetno menila, da je človeško delati napake, če naj bi veljalo, da naj bi se človek na svojih napakah tudi česa naučil.

M. LESKOVŠEK — SVETE

Po starih tirih

Pregovoru, da je navada železna srajca, smo prejšnji teden zopet pritrili vsi tisti, ki smo prišli na problemsko konferenco železničarjev, ki jo je v Novem mestu organiziral novomeški koordinacijski odbor sindikatov in o kateri več poročamo na 2. strani. Železnica se žal še naprej sama monopolno odloča, katere proge bo uvedla in katere bo ukinita, ne da bi pri tem dovolj prislusnila svojim potnikom, uporabnikom železnice.

Na ukinitve delavskih in dijaških vlakov ter nekaterih postaj, ki naj bi začela veljati z novim voznim redom, so nas opozorili predstavniki sindikatov, ki se s tem ne strinjajo. Delavci menijo, da bodo s tem naredili več škode, kot koristi. Kaj imajo za v obrambo povedati načrtovalci projekta, ne vemo, ker se jim ni zdelo vredno udeležiti pogovora o njem.

Da železnica želi in mora zmanjšati število zaposlenih, je jasno, vendar zagotovo ni s tem začela na pravem koncu. Očitno še mnogim ni jasno, da prihajajo časi, ko se bo treba za potnike boriti. Prav tako ne vedo, da prihajajo časi, ko se stvari racionalneje ureja tudi z novo tehnologijo, z novim znanjem, s prekvalificiranjem delavcev na druga delovna mesta, z raziskavami, ki povedo, kaj naši porabniki želijo, kaj najbolj potrebujejo. Za korenite spremembe niso dovolj le rešitve narejene na površnih domnevah, niti zamenjava vodstva, kot prvo je potrebna strokovnost, premišljenost, skrajna celovitost pri iskanju noh pot trženja.

J. DORNITZ

Vrh slovenske stroke o frančiškanski cerkvi

O zapletih v zvezi z nameravano ureditvijo talnega greja v novomeški frančiškanski cerkvi smo v našem časopisu pisali pred kratkim. Za ureditev talnega greja bi morali najprej odstraniti sedanji cerkveni tlak, ki so ga postavili pred okoli sto leti. Pod tlakom pa so grobnice, saj so v cerkvi do leta 1784 pokopavali tako člani samostanske družine kot ugledne prebivalce Novega mesta in okolice ter dobrotnike frančiškanskega samostana. Na ta dela se je ostro opredelil novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine, ki se zaradi posegov v frančiškansko cerkev, ki je sakralni spomenik najvišje kvalitete, brez njihovega soglasja že nekaj časa »grdo gleda« z vodstvom samostana. Vodstvo Za-

voda je poseg v cerkveni tlak prijavilo inšpekcijskim službam, inšpektor pa je nadaljnja dela ustavil.

Pred kratkim se je v Novem mestu sestala strokovni svet republiškega Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Na sestanku, ki so se ga udeležili dr. Emilijan Cevc, dr. Iva Curk, Milan Sagadin, dr. Marijan Slabe, dr. Nace Šumi in Gojko Zupan, se pravi vrh slovenske umetnostnozgodovinske in konservatorske stroke, je beseda tekla o tem zadnjem posegu v frančiškanski cerkvi. Sestanka so se udeležili tudi frančiškanski provincial p. Peter Vovk ter predstavniki novomeškega Zavoda. Začeta dela v cerkvi so si ogledali in se pogovarjali tudi z gvardijanom p. Petrom Lavrihom. Strokovni svet vztraja pri sklepu iz lanskega leta, da so sedanji posegi v cerkev provizorični in da bi jih morali uskladiti z dolgoročnim programom prenove cerkve. »Pod neogotsko preobleko in starejšimi prezidavami se skriva izjemna dvoranska cerkev. Stavba zasluži celostno obravnavo, ki jo naj pripravi investitor v soglasju v novomeškem Zavodu za varstvo naravne in kulturne dediščine,« je med drugim zapisano v poročilu strokovnega sveta. Poseg v cerkveni tlak je svet že prej odsvetoval, češ da ni dovoljeno posegati v talno površino in plasti pod njo brez celostnih arheoloških raziskav,

urejanje talnega greja v cerkvi pa ni možno, ne da bi bile prizadete grobnice in sedanja raven cerkvenega tlaka. »Brez širšega programa, ki bi lahko predvidel tudi rekonstrukcijo ladje, ni dovoljeno posegati v talno ploskev, saj jo bo treba po arheološki metodi raziskati. Znano je, da je pod tlakom cel sistem grobnic, ki bi jih lahko z nepripravljenim posegom uničili, so pa neponovljiva vrednota Novega mesta in Dolenjske,« so pred dobrim letom svarili na seji strokovnega sveta. Strokovnjaki se zavzemajo za dostopnost plasti pod tlakom in s tem za možnost arheološkega raziskovanja. Pred takim raziskovanjem pa bi morali grobove - v cerkvi naj bi bilo pokopanih 88 ljudi - v skladu s pietetnimi načeli prenesti drugam.

Člani strokovnega sveta dopuščajo le zamenjavo dotrajanih tlakovcev, novi pa morajo biti v materialu, barvi in dimenzijah prilagojeni sedanjim, vsa stvar pa naj poteka v soglasju z novomeškimi Zavodom. Če je ogrevanje nujno, strokovni svet predlaga drugačen način, in sicer primerno oblikovana grelna telesa, pritrjena ob stenah, izjemoma pod klopmi. Projekt bi moral izdelati ustrezen strokovnjak v skladu s smernicami in ob sodelovanju Zavoda za varstvo naravne in kulturne dediščine. Za ustrezno vzdrževanje

frančiškanske cerkve pa je nujno čim prej sanirati stene, še posebej na severni strani, kjer zamaka in so zidovi že meter visoko prepojeni z vlagjo.

S svojim mnenjem je strokovni svet seznanil tako vodstvo novomeške frančiškanskega samostana kot slovenskega frančiškanskega provinciala, ministrstvo za kulturo, novomeška župana in ustrezen občinski upravni organ ter inšpekcijsko službo.

Sicer pa so že na lanski seji strokovnega sveta predlagali, naj bi si ob obnovitvenih delih v frančiškanski cerkvi v Novem mestu zastavili višje cilje kot zgolj nekretnost obnavljanje funkcionalno nezadovoljivega sedanjega stanja. Novomeška frančiškanska cerkev je kot najjužnejši člen sodila v skupno kranjskih dvoranskih cerkev po zgledu cerkve sv. Kancijana v Kranju. Zato je strokovni svet predlagal rekonstrukcijo dvoranske ladje. Novomeški Zavod za varstvo naravne in kulturne dediščine pa bi prispeval potrebno dokumentacijo, se povezal z lokalnimi civilnimi in cerkvenimi oblastmi ter z ustreznimi republiškim ustanovami, da bi ta program sprejeli v širši slovenski okvir. Brez dvoma bi uresničitev te zamisli dala Novemu mestu ob kapiteljski cerkvi drugi osrednji spomeniški objekt.

A. BARTEJ

BREZA d.o.o.
trgovina
KOVINOTEHNA

- VODOVODNE INSTALACIJE
- TOPLOVODNE INSTALACIJE
- ELEKTROINSTALACIJE
- SANITARNA KERAMIKA IN KERAMICNE PLOSCICE

- CEVI
- GOSPODINJSKI APARATI
- LESNI IN STENSKI PREMAZI
- BARVE IN LAKI
- PRIBOR IN RAZREDČILA

METUKA, Cesta bratstva in enotnosti 1

»Agata« končuje brežiško sezono

Mirnopečani gostujejo v Brežicah danes ob 20. uri

BREŽICE — Po vrsti uspešnih gostovanj v številnih krajih na Dolenjskem, med drugimi tudi v Novem mestu, Sentejnerju in Kostanjevici, ter v Ljubljani bo gledališka skupina KUD iz Mirne Peči s predstavo komedije Dobrodošla, miss Agata v režiji Jožefa Matijevića nastopila tudi v Brežicah. Štirinajst članski igralski ansambel iz Mirne Peči bo v tukajšnjem Prosvetnem domu gostoval danes, v četrtek, 9. aprila, zvečer, in sicer se bo predstava začela ob 20. uri. Lahko rečemo, da je omenjena komedija že postala mirnopeška uspešnica in da je kot taka dobrodošla tudi na brežiškem odru. Tako se brežiškimi obiskovalcem obetata dve uri vedrega razpoloženja ob »teti iz Amerike, miss Agati«, ki v dramsko dogajanje nepričakovano vnese polno hudomušnih in komičnih prizorov.

Vstopnice za gostovanje so v predprodaji v Knjigarni Brežice in pri blagajni Prosvetnega doma uro predstavo. Z gostovanjem Mirnopečanov se v Brežicah tudi zaključuje gledališka sezona 1991/92.

Mitološki prizori v slikah

V Dolenjski galeriji razstavlja Tomaž Gorjup

NOVO MESTO — V Dolenjski galeriji se ta mesec predstavlja s svojimi deli akademski slikar Tomaž Gorjup, docent za risanje in slikanje na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani. V obeh dvoranah je na ogled več kot 50 slik, ki jih je umetnik ustvaril v letih 1988 — 1992 in izpričujejo zaokroženo ustvarjalno fazo. Gre za pregledno razstavo del iz Gorjupovega zadnjega večletnega obdobja stopnjevanja iskanj in ostvarjanja likovnih zamisli. Zato zdajšnji prikaz dela tega slikarja specialista, ki se je šolal pri Andreju Jemcu, ni pomemben le zanj, ampak tudi za celotno slovensko sodobno slikarstvo.

Tomaž Gorjup je samostojni slikar. Tematika, ki jo obdeluje, so temeljne situacije človeškega življenja in bivanja v povezavi z zgodovino. Sprva so to nakazovale upodobitve lupin iz votljenih teles, čevljev, hlač, usnatih oklepov, pozneje so se pojavile figure iz mitologije antične Grčije in Rima, nazadnje pa slike, motivi, ki pomnijo vrtnete k poganskim, zlatim časom davnine. Znova je odkril antično Ar-

Tomaž Gorjup

Makedonium

O makedonski knjigi, ki je izšla v Novem mestu

NOVO MESTO — Pred kratkim je iz tiska pri novomeškem zasebnem tiskarju Opari prišla zbirka v makedonski pisanih pesmi, katerih avtor je 40-letni Ljuban dimkaroski, Prilepčan, ki živi v Ljubljani. Dimkaroski je sicer znan kot glasbenik in v orkestru Opere in baleta SNG v Ljubljani igra prvo trobento, uveljavil pa se je tudi kot zborovodja in skladatelj. Zbirka, ki jo je naslovil Makedonium, je njegovo prvo literarno delo. V njej je povezal petnajst pesmi, napisanih lani in letos, z njimi pa se je po svoje odzval na dogodke, ki so privedli do tega, da se je tudi njegova domovina Makedonija odločila postati samostojna država. Večina pesmi je v slovensko prenesla tudi v Sloveniji živeča Nada Carevska in to, čeprav natisnjene v posebnem zvezku, sestavljajo delo zbirke. Zbirka je obogatena z risbami akademskega kiparja Saveta Stefanoskega, ki je likovno umetnost študiral v Ljubljani.

Jutri se začenja Naša pesem 92

Tekmovanja slovenskih pevskih zborov v Mariboru se letos prvič udeležujejo tudi Dolenjci, in sicer Komorni zbor iz Trebnjega pod vodstvom Igorja Teršarja

MARIBOR — Jutri, v petek, 10. aprila, se začenja Naša pesem 92, tradicionalno tekmovanje slovenskih pevskih zborov, ki ga že vseskozi prirejajo Mariborčani v sodelovanju z ZKOS oziroma s Slovensko pevsko zvezo.

Naša pesem je bialna prireditve in jo letos organizirajo že dvanajstič. Letos prvič se bodo najboljši pevski zbori iz Slovenije, zmagovalci Naše pesmi 92, pomerili z nekaterimi zbori iz tujine, predvsem iz nekdanje Sovjetske zveze. To pa bo šele v drugem krogu tekmovanja, v prvem bodo namreč pred petčlansko ocenjevalno žirijo, ki jo bo vodil Marko Munih, peli le slovenski zbori. Pokrovitelj 12. zborovskega tekmovanja je brežička tri dni, do vključno nedelje, 12. aprila, popoldne, ko bodo na sklepnih slovesnostih nastopili najboljši oziroma nagradjeni domači in tuji zbori, bo Milan Kučan, predsednik Predsedstva Republike Slovenije. Vse prireditve oziroma koncerti bodo v Unionski dvorani.

V prvem krogu tekmovanja, ki bo obsegal dva tekmovalna koncerta za domače, slovenske pevске zore, bodo kot prvi Dolenjci na Naši pesmi nastopili tudi Trebanjci, in sicer komorni zbor Trebnje, ki deluje pod umetniškim vodstvom Igorja Teršarja. Trebanjski zbor bo nastopil na drugem tekmovalnem koncertu v soboto, 11. aprila, ob 10.30, in sicer v družbi še osmih mešanih zborov, medtem ko bo na prvem koncertu jutri zvečer pelo pred ocenjevalno žirijo sedem zborov.

V Novo mesto prihaja znani kvintet trobil

Koncert v torek, 14. aprila, v Domu kulture

NOVO MESTO — V torek, 14. aprila, se v Domu kulture obeta zanimiv kulturni dogodek. Na celovečernem koncertu ob 19.30 bo s programom od Bacha do ragtime nastopil Slovenski kvintet trobil.

Kvintet deluje od l. 1972. Svojo visoko mednarodno raven je potrdil l. 1979 na tekmovanju Mauricea Andrija v Parizu ter s številnimi gostovanji v Italiji, Avstriji, Španiji, Nemčiji, Sovjetski zvezi... V domovini je za svoje umetniške dosežke prejel l. 1981 nagrado Prešernovega sklada, l. 1987 pa Župančičevo nagrado.

Kvintet sestavljajo izvrstni in priznani glasbeniki, solisti v orkestru Slovenske filharmonije oz. mariborske Opere Anton Grčar — trombeta, Stanko Arnold — trombeta, Viljem Trampuš — rog, Stanko Vavh — pozavna in Darko Rošker — tuba. Naši publiko so se predstavili pred tremi leti ob otvoritvi grafičnega bienala na Otočcu.

Vstopnice za koncert lahko kupite že v predprodaji v sprejemni pisarni Doma kulture.

Kopra bodo v soboto popoldne in zvečer nastopili na dveh tekmovalnih koncertih drugega kroga, na katerih bodo nastopili tudi nekateri zbori iz Estonije, Latvije in Ruske federacije, sami zmagovalci mednarodnih zborovskih tekmovanj, ki so bila zadnji dve leti v Gorici, Rivi del Garda in Tallinu. V nedeljo, 12. aprila, popoldne bo še en tekmovalni koncert, na njem pa bodo nastopili samo zbori, najboljši v drugem krogu tekmovanja. Zadnji, šesti koncert ne bo več tekmovalen, temveč se bodo na

Igor Teršar: »Že uvrstitev na tekmovanje je za naš zbor velik uspeh«

njem, kot že rečeno, predstavili le najboljši oziroma nagradjeni zbori.

Tekmujoči zbori se bodo v Mariboru predstavili z izvrstnimi oz. umetnimi in ljudskimi pesmimi. Najavljene sporedi obetajo vrhunske predstavitve zborovske glasbe.

I. ZORAN

RAZSTAVA O DENARNIŠTVU

LJUBLJANA — V Narodnem muzeju je od aprila do septembra na ogled razstava Denarništvu v antiki na Slovenskem, ki sta jo pripravila Andrej Šemrov in Peter Kos. Zanimiva razstava, ki je že bila odprta v raznih krajih Slovenije, med drugim tudi v Novem mestu, poskuša odgovoriti na vprašanja, ki se zastavljajo pri odkrivanju najdb antičnih novcev.

NAGRADE IGRALCEM

LJUBLJANA — V petek, 27. marca, ob dnevu svetovnega gledališča, je Združenje dramskih umetnikov Slovenije podelilo priznanja oz. nagrade trem slovenskim igralcem: Juriju Součku za življenjsko delo, Majdi Grbac za vlogo v Ravnjakovem delu Tugomer ali Tisti, ki meri žalost in Urošu Mačku za vlogo v Weissovi drami Noč gostov.

Radi bi le kulturno delovali

NOVO MESTO — Lanskega maja so v Ljubljani ustanovili Hrvatski kulturni dom. To je kulturna organizacija, ki želi povezati vse v Sloveniji udomljene pripadnike sosednjega hrvaškega naroda, lojalne pa tako slovenski kot tudi hrvaški državi. Po agresiji na Hrvaško so se Hrvati, ki živijo in delajo na Dolenjskem, odločili, da bodo imeli svojo podružnico, in to v Novem mestu. Inicijativni odbor deluje že nekaj časa, v soboto, 11. aprila, pa bo v Domu kulture ustanovna skupščina dolenjske podružnice Hrvatskega kulturnega doma. Skupščina bo ob 9.30, ob 11. uri pa bo še slavnostni del s kulturnim programom. Pričakujejo več uglednih gostov iz Hrvaške, med drugim so na ustanovno skupščino povabili tudi predsednika Matice hrvaške pesnika Vlada Gotovca, Stipeta Mesića in še nekatere visoke osebnosti javnega življenja v sosednji državi. V Novem mestu delujoča podružnica Hrvatskega kulturnega doma za Dolenjsko bo imela svoje klubske prostore, iniciativnemu odboru je v ta namen menda že uspelo dobiti nekdanji bistro Rotovž.

O začetkih oblikovanja

Razstava v Narodnem muzeju tudi z eksponati iz železarne na Dvoru

V Ljubljani bo letos svetovni kongres oblikovalcev in to bo za Slovenijo velika priložnost, da udeležencem iz vsega sveta pokaže nekaj svojih dosežkov na tem področju iz preteklosti in sedanjosti. Med prireditve, ki prav gotovo imajo takšen namen, je moč šteti pred kratkim odprto razstavo Gradovi minevajo, fabrike nastajajo v Narodnem muzeju.

Razstava, ki prikazuje industrijsko oblikovanje v 19. stoletju na Slovenskem, bo odprta do septembra, da si jo bo lahko ogledalo kar največ obiskovalcev. Industrijsko oblikovanje se je najprej uveljavilo v železarstvu, npr. na Dvoru pri Žužemberku, in steklarstvu, predvsem v pohorskih steklarnah. V keramični industriji pa je bila uspešna tovarna bratov Schütz v Libojah pri Celju. Vse pozornosti je vredna tudi zvoznarna in livarna kovin Samassa v Ljubljani. Zanimivo pa je, da pri nas niso izdelovali industrijsko oblikovanega tekstila, čeprav je bilo v Sloveniji veliko tekstilnih tovarn. So pa imele pravi industrijski način proizvodnje in torej tudi tovrstno oblikovanje vse večje in znane tiskarne, med katere je treba kajpak šteti tudi Krajčevce v Novem mestu.

Na ogled je več kot 360 industrijskih izdelkov iz prejšnjega stoletja, razstavljani pa so bodisi zaradi svoje likovne in tehnične vrednosti bodisi zaradi uporabnosti v vsakdanjem življenju.

I. Z.

Doživeti Pariz

Jože Marinč in Danijel Demšar ustvarjata v francoski prestolnici — Pismo Dol. listu

Najbrž ga ni slovenskega likovnega umetnika, predvsem mladega, ki bi ga ne vleklo v svet in ki bi tudi ne šel, če se mu ponudi priložnost. Jože Marinč iz Dob pri Kostanjevici in Danijel Demšar iz Ljubljane sta že šesti teden v parizu, svetovni prestolnici umetnosti. Tja sta se odpeljala z »napotnico« svoje stanovske organizacije, Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov v Ljubljani. Izbrali so ju, da bi tam ustvarjala v novem okolju, se ob stiku z umetniškimi tokovi obogatila z novimi spoznanji in sploh doživela Pariz.

Pred kratkim se je Jože Marinč oglašil s pismom Dolenjskemu listu in opisal, kako z Demšarjem preživljata pariške dneve. Takole pravi: »Stanujeva v Cité internationale des arts, v ateljeju, ki je dediščina jugoslovanskih ateljejev, le-teh je še nekaj. Skupaj pa je okoli 300 ateljev in v njih delajo umetniki iz vsega sveta. Slikarji, kiparji, grafiki, glasbeniki (trobenta, klavir, bobni, sopran itd.). Atelje ima vse ugodje: delovni prostor, majhno kuhinjo, spalnico, kopalnico, garderobo. Pa velika okna, veliko svetlobe ter mir in varnost.

I. Z.

kultura in izobraževanje

ŠE TRETJI ODER

OTOČEC — V času, ko se gledališka sezona že bliža koncu, stopajo na oder še amaterski gledališčniki KUD Otočec. V nedeljo, 12. aprila, ob 19.30 pripravljajo v dvorani domačega kulturnega doma premiero komedije v treh dejanjih Nevidni Leonard. Delo sta za otoški oder pripravila in priredila Franc Ivnik in župnik Jože Tori. Tudi otoški gledališčniki se nameravajo po premieri odpraviti na gostovanja po Dolenjski.

GOSTOVALI V NOVM MESTU

NOVO MESTO — Gledališka skupina KUD Prečna je v ponedeljek, 6. aprila, zvečer gostovala v Novem mestu in v Domu kulture izvedla srhljivo komedijo Vladimira Bajca Oglasi se, Ferdinand. Pod vodstvom Franca Pluta, režiserja in igralca, je Preččanom uspelo prikazati, kar poudarjeno razgalja Bajčevo delo: zlagano moralo, laž, grabeljivost in druge človeške nečimrnosti.

BUČKLANARJI S PARTLJIČEVO KOMEDIJO NA STUDENCI

BUČKA — Gledališka skupina kulturnega društva Bučka bo v nedeljo, 12. aprila, ob 15. uri gostovala na Studencu. V tamkajšnjem kulturnem domu se bodo Bučklanarji predstavili s komedijo Toneta Partličja V Tolmuni. Ker so gostovanja ljubiteljskih gledališčnikov z Bučke in sploh njihovo nastopanje na odskih deskah precej poredka, pričakujejo tudi pri sevniški zvezi kulturnih organizacij, ki je podprla kulturniške navdušence z Bučke, da bodo imeli amaterji ustrezno podporo pri občinstvu.

OBČNI ZBOR KUD KRKA

NOVO MESTO — KUD Krka, eno najbolj delavnih in vsestranskih kulturnih društev v novomeški občini, je imelo v ponedeljek, 6. aprila, občni zbor. Člani so se zvečer zbrali v restavraciji nekdanjega hotela Kandija ter razpravljali o minulem delu in načrtih za leto in novo sezono. Pred občnim zborom je dramski igralec Polde Bibič izvedel monodramo Luka.

V SREDO KONCERT V FRANČIŠKANSKI CERKVI

NOVO MESTO — V sredo, 15. aprila, ob 20. uri bo v novomeški frančiškanski cerkvi nastopil veliki pihalni orkester iz partnerskega nemškega mesta Langenhagna. Gostje bodo na koncertu izvajali Brucknerjeve, Bachove, Händlove, Beethovne, Kienzlove in Haydnove skladbe.

POTA IN STRANPOTA

dežurni poročajo

TATVINA ČEVLJEV — 2. aprila je neznan storilec zmaknil iz garderobe omarice novomeške športne dvorane pod Marofom ženske čevlje in tako škodoval dijakinjo Z. L. iz Šentjerneja za 2.700 tolarjev.

IZTOČIL GORIVO — V noči na 4. april je neznan storilec iz osebnega avtomobila, parkiranega v novomeški Kandiji, iztočil okoli 25 litrov goriva in tako Maria Pečarja prikrajšal za 1350 tolarjev.

OB DALJNOGLED IN JABOLKA — Še neznan storilec je 3. aprila šaril po osebnem avtomobilu, ki ga je imel Stražan Dušan Pirc parkiranega ob robu gozda v Pogancih. Iz vozila je izginil daljnogled, z njim pa še 10 kilogramov jabolk. Škode je za 17.200 tolarjev.

VLOM V VIKENDA — Nekdo je v noči na 5. april skušal vlomiti v dva vikenda na Tolstem Vrhu. Uspeh je bil polovičen, povzročene škode pa za 2500 tolarjev.

KJE STA OGLEDALI? — Nekdo je v noči na 31. marec s parkiranega osebnega avtomobila v Rosalnicah zmaknil zunanji ogledali ter tako lastnico Zdenko Papič prikrajšal za 1400 tolarjev.

VLOM V AVTO — V noči na 31. marec je nekdo vlomil v osebni avto nemškega državljanca Hansa Kurchnerja, ki je vozilo pustil pred gostiščem Domen v Družinski vasi. Iz vozila je izginila moška torba za dokumente in oblačila, škode je za 50 tisočakov.

ODPELJAL JE KOLO — Kdo, se še ne ve. Znano je le, da je kolo izginilo iz kleti stanovanjskega bloka v Ulici Danila Bučarja v Novem mestu, da je vozilce vredno 15.000 tolarjev in da je lastnik Anton Medjimurec.

ODNESEL VETROBRANSKO STEKLO — Z osebnega avtomobila golf,

Treščil v pobeglega konja

32-letni Zoran Pešič je hudim poškodbam podlegel

JABLAN — Do nevsakdanje in tragične nesreče je prišlo 4. aprila okoli pol devete ure zvečer na cesti, ki pelje iz Mirne Peči proti Novemu mestu. Tega večera se je namreč v hlevu 33-letnega Jožeta Turka iz Jablana strgal konj in pobegnil na plano. Nesreča je hotela, da je konj stekel na cesto, po kateri se je takrat z osebnim avtomobilom Cimos AX 11 pripeljal 32-letni Zoran Pešič iz Novega mesta.

Slednji je v dolgem in preglednem ovinku prehitel avtomobil pred seboj in se nato vrnil na svoj vozni pas, takrat pa je na njegovo polovico pritekel konj. Časa za ukrepanje ni bilo, Pešič je konja zadel, trk je bil tako silovit, da je zival vrglo na pokrov motorja, vetrobransko steklo in streho. Šele po kakih 32 metrih vožnje je konj padel z vozila, avto pa je zaneslo s ceste. Voznik Pešič je ostal vkleščen v razbitinah avtomobila, hudo

ranjenega so potem prepeljali v novomeško bolnišnico, kjer pa je že ob 23.35 poškodbam podlegel. Da je bilo trčenje močno, pove še podatke, da je konj na kraju nezgode poginil, medtem ko so materialno škodo nestrokovno ocenili na 270.000 tolarjev.

OKRADEN POŠKODOVANEC

NOVO MESTO — 31. marca so v novomeško bolnišnico prepeljali laže ranjenega Martina Režka iz Radovice, možakar je bil poškodovan v prometni nezgodi. Režka pa je doletela še ena nesreča, v bolnišnici so mu namreč iz hlačnega žepa zmaknili 8.000 DEM, tisoč švicarskih frankov in 5000 šilingov, skupaj je bil tako ob kar 498.000 tolarjev.

PO DOLENJSKI DEŽELI

• Sprva se je zdelo kot prvopriprava šala, kasneje kot kruto dejstvo. Iz kokošnjaka Marije Rozman z Malega Vrha je namreč v noči na 1. april izginilo kar osemnajst kokoši. Bržkone ima zmikav z njimi dolgoročnejšo načrte, v tatinsko malho je namreč stlačil še enega petelina.

• Svoje vrste suvenir si je prejšnji teden v hotelu Grad Otočec izbral še neznan gost. V večernih urah 3. aprila je zmaknil okrasni svečnik. Komu in kje sveti, zaenkrat še ni znano.

• Ivan Šuklje iz Lokvic je imel njega dni kar ugledno jato kokoši. Krepko pa se je ta razredčila na dan 5. aprila, ko je iz nezaklenjenega prebivališča neznan kam odkokodakalo dvanajst stanovalk. Sledovi kažejo, da ne prostovoljno.

• Velika noč je pred durmi. Če ne prej, je bil Ivan Zupan iz Malenske vasi na to opozorjen 1. aprila. Takrat je namreč ugotovil, da so mu iz zamrzovalne skrinje izginila šunka, več salam, šinek, želodec in še kaj. Ker pa od preobilice prekajenega mesa rado zablodec in je potrebno pojediti tudi kaj dietnega, so iz bližnjega zajčnika izginili še štirje dolgouhci.

POLICISTI IN PRAVOSODNI DELAVCI ZA ENO MIZO

NOVO MESTO — Na pobudo novomeške UNZ je bil 2. aprila pripravljen posvet vodilnih in vodstvenih mož novomeške policije s predsednikom Temeljnega sodišča, temeljnim javnim tožilcem in vodjem preiskovalnega oddelka sodišča. Beseda je tekla o spremembah pooblastil organov za notranje zadeve in organov pregona in o predvidenih spremembah na področju kazenske zakonodaje. Ni odveč dodati, da so udeleženci posveta soglasno ugotovili, da je sodelovanje med njimi vzorno, brez nerešenih vprašanj.

ki ga je lastnica Milena Šefman pustila pred blokom v ulici Nad mlini, je v noči na 1. april nekdo odnesel vetrobransko steklo, metlico brisalca in steklo na levih vratih. Škode je za 35.000 tolarjev.

IZGINILA JE JAKNA — V čakalnici fizioterapevtskega oddelka novomeškega zdravstvenega doma je 1. aprila visela jakna Novomeščanke Angele Spreizer. Jakno je nekdo neopazno zmaknil in lastnico spravil ob 10 tisočakov.

KJE SO PREDNJE LUČI? — Tako se je 1. aprila spraševal Stanko Abram iz Ledče vasi, ko je opazil, da sta mu s stoenke, parkirane v Šentjerneju, izginili obe prednji luči. Škode je za deset tisočakov.

ZASEGLI VŽIGALNIKE

VELIKI GABER — Trebanjski policisti so 30. marca pri 27-letnem S. B. iz Velikega Gabra zasegli pet vžigalnikov za protitankovske mine, ki si jih je mladenič protipravnoprilastil lanskega julija in avgusta med varovanjem vojaških objektov.

AVIONSKA MINA NA TRAVNIKU

ŠTEFAN — Na travniku ob magistralni cesti med Ljubljano in Zagrebom pri Štefanu je občan 4. aprila našel protikleпно avionsko mino, za uničenje katere je trebanjski pirotehnik že poskrbel.

POBEGNILA IZ ZAPORA — Dne 4. aprila sta iz oddelka zaporov v Novem mestu pobegnili obsojenca Silvo Sabotin, roj. 1969, iz Kočevskih Poljan in Jelko Hudorovac, roj. 1960, iz Rosalnic. Oba obsojenca sta pobegnila tako, da sta v spalnici prežagala okenske rešetke in varovalno mrežo, nato pa pobegnila. To pa je za Silva Sabotina značilno, saj se v letu 1991 s prostih izhodov ni vrnil.

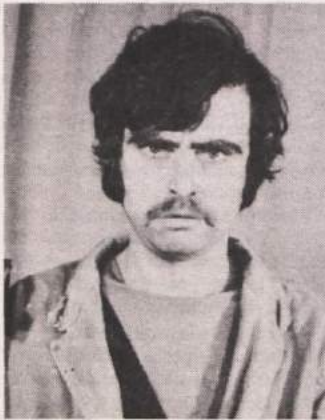
Izginilo je 35 avtoradijev

Novomeški Revoz je bil v enem dnevu ob pol milijona tolarjev — Tatvina tudi v pisarni

NOVO MESTO — Skoroda ne mine teden, da ne bi iz novomeškega Revoza prišla obvestila o takšnih ali drugačnih izginotjih raznih avtomobilskih delov. Na srečo so tudi policisti ter varnostniki dovolj spretni in budni, čeprav za zadnja primera tega ne moremo trditi.

OGENJ V KURILNICI

KRTINA — 27. marca zvečer je zagorelo v kurilnici stanovanjske hiše Jožka Ostanka v Krtini. Ogenj je uničil oljni gorilec in električno napeljavo v kurilnici, tako da je skupne škode za 150.000 tolarjev.

Dobro je nekdo vedel, kaj je spravljeno v priročnem skladišču novomeškega Revoza na Grmu. Tja je vlomil v noči na 1. april, domov pa odšel s kar petintridesetimi avtoradiji v torbi. Pet od tega jih je bilo znamke Grundig, trideset pa Philips. Da plen ni bil od muh, kaže tudi njegova vrednost, ocenjena je na 447.000 tolarjev. Torej: pozor pred uličnimi nakupi avtoradijev!

Istega dne je v Revozu prišlo še do ene tatvine. Neznane je neopazno vstopil v pisarno podjetja, tam odprl predal pisalne mize in iz njega vzela natančno 85.600 tolarjev. Očitno je dobro vedel, kaj in kje iskati, Jožetu Švalju iz Dolenje Brezovice, katerega denar je bil to, pa je to seveda kaj slaba tolažba. Upa lahko le, da bodo policisti dovolj hitri in zmikavta prijeli, še predno bo kupček potrošil.

Požar podtaknil na lastni hiši

Viljem U. je tako hotel preprečiti dedovanje kmetije

PAVIČIČI — 1. aprila okoli 4. ure zjutraj je v Pavičičih zagorelo. Ogenj je zajel gospodarsko poslopje, veliko 14 krat 10 metrov, nevarno pa ogrožal tudi bližnja stanovanjska hiša. Na srečo so gasilci požar lokalizirali, vseeno pa je ogenj povsem uničil gospodarsko poslopje, puhalnik, dve tona sena in več različnega orodja, tako da je škoda za prek 2 milijona tolarjev.

In krivec? Vse kaže, da je šlo za požig. Ogenj naj bi bil podtaknil 80-letni Viljem U., ki je skušal zažgati tudi hišo, vendar mu to ni uspelo. S požigom naj bi namreč hotel preprečiti, da bi kmetijo po njegovi smrti podedoval sin. Namero je le delno uresničil, vzroke temu pa bo verjetno razložil sodnikom. Viljema U. so že predali preiskovalnemu sodniku novomeškega temeljnega sodišča.

KRONIKA NESREČ

TRČIL MED PREHITEVANJEM — 5. aprila okoli 14.30 se je 63-letni Alojzij Kastelic iz Vinje vasi peljal z osebnim avtomobilom južno po cesti iz Črmošnjic proti Novemu mestu. Pri Pogancih je prišel prehitevati dve osebni vozili, takrat pa mu je nasproti z golflom pripeljal 54-letni Novomeščan Anton Brudar. Slednji je sicer zaviral in se umikal, toda silovitega trčenja mu ni uspelo preprečiti. Kastelic se je v nezgodi hudo ranil in se zdravi v novomeški bolnišnici, materialne škode pa je za 500.000 tolarjev.

DEKLE NENADOMA STEKLO NA CESTO — 35-letni Janez Papež iz Čr-

nomlja se je 2. aprila ob 20.10 peljal z osebnim avtomobilom po regionalni cesti iz Adlešičev proti Črnomlju. Zunaj naselja je mu nasproti pripeljal traktor s prikolico, ko je slednji odpeljal, pa je nenadoma z leve strani na cesto skočila 9-letna Ana Cvitkovič iz Adlešičev. Papež jo je z levim prednjim delom vozila zadel, pešakinja je padla na pokrov motorja in naposled nezavestna obležala na cesti, medtem ko je vozilo trčilo še v cestni vsek. Hudo poškodovano Ano so prepeljali na zdravljenje v novomeško bolnišnico, materialne škode pa je za 10.000 tolarjev.

RESNIČNE ZGODBE ONIH, KI ŽIVLJENJE PUŠČAJO V ZAPORIH

to so navsezadnje nemajhni stroški. Dobil sem odgovor, naj vnovič vprašam čez kakega pol leta, da bom takrat morebiti dobil izhod, toda s spremstvom. S tem se seveda nisem strinjal, saj vendar nisem otrok. To sem pazniku povedal v obraz, a je ravnodušno odvrnil, da bom pač potemtakem moral počakati še kako leto več.

Sprijaznil sem se s tem in čakal. Celih sedem let in osem mesecev je preteklo, ko sem prvič za nekaj ur zapustil Dob. To so grozni občutki. Dvaindevedeset mesecev brez posrednega stika z zunanjim svetom, v izolaciji. Tistega, kar vidiš po televiziji ali prebereš o dogajanjih zunaj zaporov, si niti približno ne znaš predstavljati. Gledeš okoli sebe kot izgubljen, ne poznaš ljudi, okolja, ne prepoznaš krajev, v katerih si včeraj živel, ne poznaš cen. Popil sem malo pivo pa se mi je vrtilo v glavi, kot da bi zvrnil dva litra vina. Zvečer sem odšel z bratom in njegovo ženo na ples. Ko sem bil na plesišču z žensko, so se mi noge in glas tresli. Kako tudi ne, stikov z žensko nisem imel osem let! Kdor tega ne poižuksi, si ne more predstavljati, kaj vse sem doživljal takrat.

Na Dobu sem pustil dvanajst let, enkrat samkrat nisem bil kaznovan s samicco, za razliko od mojega prvega bivanja na Dobu, ko sem bil v treh letih dvakrat v samicci: enkrat osem dni,

Za pomoč in sodelovanje pri nastajanju tega feljona gre zahvala Republiškiemu ministrstvu za pravosodje in upravo, upravi Kazensko-popolnoljetnega doma Dob pri Mirni in upravi novomeških zaporov.

drugič štirinajst. Leta 1988 sem se z vrha klanca zadnjikrat ozrl na zaporniški kompleks Doba. Dobil sem pogojni odpust in znova odšel v svet z upanjem, da sem s preteklostjo opravil, še posebej, ker je tudi s službo dobro kazalo. V Kočevju nisem imel več kaj iskati, zato smo poskušali drugje. Kake pol leta poprej, predno se mi je kazeno iztekla, smo se zatekli po pomoč v Novo mesto. Problem, ki je bil kriv dobršnega dela moje temne preteklosti, se je zdel rešljiv. Imeli smo zagotovilo novomeškega Pionirja, da me bodo sprejeli v službo za vzdrževalca njihovih samskih blo-

kov. A iz te moke ni bilo kruha, za vzdrževalca so sprejeli svojega delavca, ki se je poškodoval v delavnici in za drugo opravilo ni bil sposoben. Potem sem poskusil v novomeškem Kovinarju, dobil zagotovilo direktorja, vendar je ostalo le pri obljubah. Tiste tedne je namreč prišlo do uboja župnika pri Grosupljem, kar je zagotovo vplivalo na javno mnenje. Prav takrat so namreč v Kovinarju reševali mojo vlogo, vedeli so, kdo sem in kaj sem. Svojih dejanj, za katere sem sprejel zasluženo kazni, nisem skrival. Mojo prošnjo so bržkone pod vtisom župnikove smrti zavrnili, požrli so dano besedo. A jih razumem in jih zatvegadelj ne obsojam.

Potem so mi ljudje z Doba uredili službo v Opekarni Zalag. Nobenih ovir ni bilo vse do zdravniškega pregleda, ki sem ga opravljal pri dr. Kvasičevi. Ko pa je videla papirje o moji delni invalidnosti, o tem, da lahko opravljam le lažja dela, da lahko dvigam le bremena do 10 kg, da slabo vidim, je bilo vsega konec. Takšnega dela da zame ni, mi je rekla. Niso pomagala prepričevanja, ne prošnje, odgovorila mi je, da je tak pač zakon, ki ga mora spoštovati, sicer na kokco postavlja svojo službo, svojo družino, svoja dva otroka.

Kaj sem hotel? Znova sem potrkal na vrata novomeške socialne službe. Tamkajšnja uslužbenka Majda Kristanova mi je skušala kakorkoli pomagati, iskala je službo v IMV, pri privatnikih, toda odgovor je bil vselej enak: »Trenutno dela zanj ni, oglasi naj se kasneje.« In tako sem živel pri bratu in bil v breme njemu in njegovi družini. Sam mi tega nikoli ni rekel, toda vedel sem, da tja pač ne sodim, da tako v neskončnost ne more iti, in sem ga zapustil.

Potikal sem se po mestu in hočeš nočeš stopil na stara poga. Vlomil sem v kioski. Dobili so me, mi preklicali pogojno obsodbo in mi izrekli kazeno enega leta zapora. Če verjamete ali ne, to je bilo zame olajšanje. Znašel sem se v novomeških zaporih, kjer nisem bil nikomur v breme, delal sem v njihovi kuhinji in v tem času spoznal sozapravnika Jožeta Berganta, doma iz okolice Šmarjete. Omenjam ga zato, ker mi je ponudil, da bi se lahko po prestani kazni priselil k njemu na kmetijo, kjer da ima prazno manjšo staro hišo. V njej bi lahko brezplačno živel, delal pa pri njemu ali okolških

kmetih in se tako preživljal. Rešitev se mi je zdela kot naročena, prav tako upravi zapora, ki se je na vse pretega trudila, da mi najde delo in streho nad glavo.

Tako sem se konec lanskega aprila iz zapora preselil v Šmarjeto. Nekaj časa je bilo prav v redu, včasih mi ni bilo le to, da ga je moj dobrotnik preveč srkal. Toda to razočaranje ni bilo nič v primerjavi s tistim, kar sem doživel čez nekaj dni. Ko sem se vračal proti domu, sem pred kmetijo opazil več avtomobilov. Kar me poklicke k sebi starejša ženska, rekoča: »Jaz sem Jožetova sestra, ta hiša je moja in iz nje se morate priči izseliti!« Takega udara nisem pričakoval, v meni se je vse podrlo. Komaj sem začel zidati novo življenje, že sem bil znova na začetku poti. Znova sem prijel ključko vrat socialne službe, znova sem se zatekel k bratu, zaslonu streho sem si našel na podstrešju, kjer je stanoval. Službe ni bilo, na zavodu za zaposlovanje so mi odkrito povedali, da jo bom s takšnim zdravniškim spričevalom zelo težko dobil. Svetovali so mi, naj zaprosim za socialno podporo. Ta je prišla v obliki enega toplega obroka hrane na dan za dobo enega meseca. Več mi niso mogli in smeli dati.

Bil sem brez denarja, brez vsega. Tu in tam sem šel k bratovim na toplo hrano, toda nisem jih hotel izkoriščati, oni navsezadnje živijo svoje življenje, jaz svoje. Tu in tam sem opravil kako priložnostno delo, žagal ali nosil drva, kopal vinograd, toda vse to je bila slaba tolažba. Vedel sem, da ni daleč dan, ko bom znova kaj naredil. Navsezadnje je bila to edina pot, da pridem nazaj v zapor, kjer je življenje urejeno, kjer nisi nikomur napoti, kjer pred tabo ne zapirajo vrat, pač pa šele za tabo.

Neke noči v lanskem poletju — zdi se mi, da je bilo konec avgusta — sem vlomil v samopostrežno trgovino na Cesti herojev v Novem mestu. Pojedel sem dva kosa salame, dve žemlji, pobral nekaj drobiža iz predala — vsega skupaj je bilo okoli 3.000 dinarjev — vzela s seboj nekaj salame, sira, kave, cigaret, žemlji in odšel v noč lahkega srca; bil sem sit. Hkrati pa sem vedel, da me v zaporu ne čaka prav nič slabše življenje od tistega, ki sem ga moral živeti zunaj. S prvim jutranjim vlakom sem odšel v Ljubljano, nato v Črnomelj, tam zapravl

denar in se vrnil v Novo mesto. Prijeli so me že drugi dan. Vlom sem priznal, povedal pa tudi, da sem ga storil zato, ker sem želel priti nazaj za rešetke. Dobil sem leto in pol zapora. Če verjamete ali ne, zavoljo pridnosti in vedenja so me hoteli v novomeških zaporih že predlagati za pogojni odpust, pa sem ga zavrnil. Le kam naj grem, ko nimam ne strehe nad glavo ne službe? Priznam, v mladosti sem delal napake in zabredel v kriminal, ko za to ni bilo pravih razlogov, nemara bi se takrat našla tudi kakšna zaposelitev. Zadnja leta pa, ko bi srčno rad živel normalno življenje, mi tega ne pustijo. Kot da človek, ki je enkrat povohal KPD Dob od znotraj, ni vreden dostojnega življenja, pač pa je obsojen na životarjenje med ulico in najbližjimi rešetkami!

III.

Govori 22-letni Andrej K. iz Celja, ki ta čas na Dobu prestopa kazeno dve let in osem mesecev zapora, prislužen s številnimi vlomi. Andrej je v svet kriminala zabredel, ko je bil star vsega devet let.

»Doma nas je bilo devet otrok. Ko sem bil star šest let, mi je mama umrla, naprej nas je vzgajala stara mama. To seveda ni bilo tisto pravo, ni bilo trde roke. Že v šoli se je to poznalo. Že v nižjih razredih sem izostajal od pouka, padel sem pač v starejšo družbo, na nesrečo takšno, ki se je preživljala s kraji. Starega enajst let so me zato dali k rejnikom, a tudi to ni kaj prida zaleglo. Po letu dni sem se vrnil domov in začel v Celju hoditi v peti razred. (Se nadaljuje)

BOJAN BUDJA

USODE IZZA REŠETK

Le tole v popotnico pričujočemu feljtonu. Nedo dolgo tega sem napisal stavke: »Ko si zunaj, ljudi iz zaporov nisi videl, ko si z njimi, jih nisi pomislil.« Veliko jih tega drugega ni razumelo, njim in vsem drugim v premislek so vrstice, ki so jih pisale različne usode.

Rečeno, storjeno. Stopila sva iz hiše, jo zaklenila in ključ odvrkla. Vse to se je dogajalo okoli ene, druge ure ponoči. Počakala sva do zgodnjih jutranjih ur na prvi avtobus in se z njim odpeljala v Ljubljano.

Cel dan sva popivala. Pajda se ga je pošteno nalezelo, sam pa sem bil vse bolj trezen. Glodala me je vest, spraševal sem se, kaj bo sedaj. V Ljubljani sva se zato razšla, kolego sem pustil na avtobusni postaji, kjer je dremčkal. Prijeli so ga že čez tri dni v Kočevju, jaz pa sem se skrival in zapravljaj denar, kolikor mi ga je še ostalo. Potem sem se lepega dne odpravil peš iz Ljubljane proti Kočevju. Za mano je bila takrat že razpisana tiralica, nič čudnega, da so me prijeli že v Velikih Laščah. Odpeljali so me v preiskovalni pripor v Ljubljano, nato je sledilo sojenje. Dobil sem trinajst let zapora, slo je za roparski napad z ubojem, zraven je bilo še nekaj tatvin, zato se je kazeno tožilcu zdela prenizka. Pritožil se je in zahteval smrtno kazni. Niso mu ugodili. Naposled sva vsak dobila po 15 let kehe. Znova sem se znašel na Dobu.

Na Dobu sem dobil prvo službo. Delal sem v kovinski delavnici na stružnici, a so me vse bolj ovirale oči. Potem so me nagovorili, da sem se prijavil v kovinarstvo šolo in jo tudi končal. V KPD Dob, seveda. Postal sem strojni ključavničar in na Dobu so me zaposlili kot orodjarja. Ta po-

FOTO: M. MARKELJ

Dajmo jim vsaj možnost

Pred kratkim je začela veljati nova zakonodaja na področju zdravstva, ki se v marsikateri razlikuje od prejšnje in bo mnoge presenetila. Invalidi so že ugotovili, da je zanje marsikaj slabše.

Najprej zgodba iz našega okolja

Nežka iz Novega mesta je že dve leti upokojena. Ko je bila stara 11 let, se je ponesrečila z bombo in oslepela. Odšla je v Zavod za slepo in slabovidno mladino v Ljubljano. »Takrat, ko sem oslepele, nisem doumela, kaj pomeni ostati brez vida, to sem spoznala šele kasneje, ko sem prišla v puberteto.« Tako kot vsi mladi, se je tudi Nežka začela spraševati, zakaj je takšna in le kdo jo bo maral. Ko je to obdobje minilo, si takšnih vprašanj ni več zastavljala, sprijaznila se je.

Po končani osnovni šoli je odšla v Škofjo Loko, v poklicno šolo za telefonistke. Končala je šolo in se zaposlila kot telefonistka. Prišla je živeti nazaj na Dolenjsko. V službo je zelo rada hodila, imela je družbo, veliko prijateljev in prijateljic. Vendar se tudi sedaj, ko je upokojena, ne dolgočasi, več časa ji ostaja za pletenje, kuhanje in pogovore z ljudmi.

Nežka je prikrajšana za vidni svet, »vidi« pa notranjost ljudi. Pravi, da spozna človekov značaj že po njegovem glasu. Je srečno poročena. Tudi njen mož se je ponesrečil z bombo, a vsaj malo še vidi. Imata dvojce že skorajda odraslih otrok, hčerko in sina. Z njimi živi še Nežka mama. Vsi so kot eden.

Nikoli se ni predala samopomilovanju. Nasprotno, pomilovanja ne mara tudi od drugih, saj ve, da marsikaj zmore. V šoli v Ljubljani in Škofji Loki se je veliko naučila, ukvarjala se je tudi s športom, s smučanjem, kegljanjem in atletskimi disciplinami. Bila je zelo uspešna športnica. Nežka se zelo rada pogovarja z ljudmi, zato se ukvarja tudi z

radioamaterstvom. Že pred leti si je nabavila CB postajo, od januarja, ko je naredila izpit, pa ima tudi UKV postajo. »Pogovarjam se z ljudmi in potem, ko se srečamo, je polno presenečenj, zelo rada imam ta srečanja.«

Nežka pravi, da so invalidi imeli včasih večje ugodnosti. Uporabe telefona niso plačevali, danes jo morajo plačati tako kot drugi. Tudi radijsko naročnino so plačevali polovično, danes si to le s težavo izborijo, saj radijski zahtevajo številna potrdila. Žal so invalidi začeli izgubljati celo tisto, kar so pred leti že imeli, in to jih najbolj boli. Nežka ni osamljena v teh spoznanjih. Konec marca so invalidi na okrogli mizi na temo

FOTO: J. DORNIZ

»Ortopedski pripomočki nekoč, danes, jutri« ugotovili, da se je v zadnjem času marsikaj obrnilo na slabše in da se njihove zahteve v novih zakonodajah premalo upoštevajo.

Pomagaj si sam in ...

»Invalidi bomo morali biti v svojih zahtevah bolj agresivni in prisotni povsod, kjer se pripravljajo novi zakoni,« so ugotovili na okrogli mizi. Seznam ortopedskih pripomočkov, ki so za invalide nujni, se že leta in leta prepisujejo, čeprav je razvoj tehnologije prinesel vrsto novih pripomočkov in bi jih bilo potrebno vpisati v sezname. Tisti, ki temu nasprotujejo, se izgovarjajo, da so npr. avtomobil, računalnik in prenosni telefon luksuz, vendar so za tistega, ki je telesno prizadet in želi biti čim bolj samostojen, to nujno potrebne stvari.

Leta 1981 je bilo mednarodno leto invalidov in takrat je bila sprejeta resolucija OZN, ki priporoča državam članicam, da pri sprejemanju nacionalnih programov v polni meri vključujejo tudi prizadete osebe. Pojem ortopedskih pripomočkov, ki izhajajo iz področja ortopedije - gibalnega sistema, je iz predpisov za invalide v razvitih državah že popolnoma izginil. Nadomestil ga je pojem tehnični pripomočki za prizadete osebe. Novo pa ni le ime, tudi pojmovne te sredstev je drugačno. Ortopedski pripomočki so nekako bolj opozarjali na telesne pomanjkljivosti, kot pa pomagali (črna očala ali bela palica za slepe), tehnični pripomočki pa so sredstva, ki pomagajo premagovati ovire v okolju, ali pa so sredstvo, ki posamezniku poveča njegove funkcionalne sposobnosti. Zato bi bilo novo ime primernejše.

V Evropski skupnosti je pred štirimi leti živelo približno 28,5 milijona prizadetih oseb. Strokovnjaki pričakujejo, da bo to število naraščalo za 1,1 odst. na leto, torej presega odstotek naraščanja števila prebivalcev. Po nekaterih ocenah bi lahko 30 odst. starih nad 75 let uvrstili med prizadete osebe. Njihove potrebe po rehabilitacijski tehnologiji in službah, po pripomočkih za gibanje, sporazumevanje, nego in gospodinjstvo se v Evropi naglo povečuje. Polovica ljudi starejših od 64 let, ima funkcionalne težave v življenju. Ker se tudi Slovenci vse bolj staramo, pa tudi sicer je med nami veliko invalidov, bi bilo nujno potrebno, da se tudi na področju dostopnosti tehničnih pripomočkov za prizadete osebe približamo Evropi. Temu pa moramo prilagoditi zdravstveno, pokojninsko-invalidsko zakonodajo in carinske predpise.

Do sedaj so se npr. na vidu prizadeti zaposlovali le ponekod v proizvodnji, na telefonskih centralah, v zdravstvu, prostveti in v upravi. Sodobni tehnični pripomočki pa so pokazali tudi nove poklicne možnosti, predvsem jih je omogočil razvoj računalništva. Problem pa je pri nabavi računalnikov, saj so za večino invalidov še predragi. Invalidom bi lahko priznali olajšave pri uvozu, jih oprostili plačevanja carine in prometnega davka. O nujno potrebnih pripomočkih pa naj ima prvo in zadnjo besedo stroka, nikakor pa ne predpis, ki je npr. do sedaj zahteval, naj se uporabnik pripomočka odloči za najcenejšega.

Tudi šole, v katerih se šolajo invalidi, so potrebne nove tehnične opremljenosti. Predvsem višje in visoke šole pa bi morale invalidom preskrbeti učbenike in literaturo, ki bo na voljo tudi slepim in slabovidnim.

Nedavno so Američani na prvem svetovnem kongresu o tehnologiji za invalide opredelili, da se za invalidne ljudi končuje stoletje nezmožnosti in začena stoletje zmožnosti. Z večjo samostojnostjo invalidov ima tudi družba manj stroškov. Bomo tudi našim invalidom omogočili, da bodo z novimi tehničnimi pripomočki lahko živeli lažje in lepše?

JOŽICA DORNIZ

Vedo, da je zdravje bogastvo!

Kirurg novomeške bolnišnice dr. Andrej Šikovec je svoje znanje izpopolnjeval v Veliki Britaniji, kjer videl in slišal marsikaj zanimivega, predvsem pa spoznal, da ljudje tam sami veliko naredijo za svoje zdravje in imajo zato cenejše zdravstvo

British Council je britanska organizacija z osem tisoč zaposlenimi in pol milijarde dolarjev letnega proračuna. Vsako leto štipendira okrog 28 tisoč ljudi na podiplomskem študiju, specializacijah in izpopolnjevanjih, ki trajajo od pol leta do nekaj let. Od lanskega septembra do letošnjega februarja je bil s pomočjo British Councila pa tudi novomeške bolnišnice in Krke, ki prvi nemalo pomaga v prizadevanjih, da bi imela čim bolj usposobljene zdravnike, na izpopolnjevanju v Angliji dr. Andrej Šikovec, kirurg v novomeški bolnišnici, ki mu je še posebej pri srcu žilna kirurgija.

»Z veseljem sem sprejel predlog, da bi šel v Bristol, kjer je za Cambridgem in Oxfordom tretja najboljša angleška univerza, posebej cenjena je medicinska. V Bristolu je več bolnišnic, od tega tri takšne, kot je pol ljubljanskega Kliničnega centra, nekaj manjših in nekaj tudi zasebnih. Bil sem v British Royal Farmery, najstarejši bristolski bolnišnici, ki je učna bolnica medicinske fakultete. Oddelek za žilno kirurgijo, na katerem sem bil, je eden najboljših v Angliji, kar je tudi rezultat tega, da je bila v Bristolu močna tobakna industrija in veliko obolenj ožilja. Skleroza je sicer bolezen civilizacije in tako je žilna kirurgija v Angliji ena najbolj živahnih vej kirurgije. Po boleznih ožilja smo v Sloveniji tudi že Zahod. Razlika je v tem, da v Angliji tovrstna obolevnost že rahlo upada, pri nas pa še narašča. V Angliji se ljudje zavedajo, da je zdravje bogastvo, in skrbijo zanj. Držijo se diet, mleko pijejo z 0,2-odstotno maščobo, maščob pa se nasploh zelo izogibljajo. Jedo manj mesa, poudarek je na vegetarijanski prehrani. Jedo veliko rib, zelenjave. V pol leta nisem videl Angleža, ki bi pil čaj ali kavo s sladkorjem. Kajti sladkor redi in škoduje zobem, zobozdravstvo pa je — razen otroškega, varstva nosečnic ipd. — vse privatno in ga je treba plačati. Angleži mnogo manj kadijo, pijejo izjemoma. Pijancev sem videl bistveno manj kot pri nas. To vse se pozna na zdravstvenem stanju prebivalstva. Na Irskem, kjer sem bil nekaj dni, sem se počutil kot doma. Ljudje namreč mnogo več pijejo. To pa je eden od razlogov, da daje Irsko od vseh držav Evropske skupnosti največ za zdravstvo in da ima najnižjo pričakovano življenjsko dobo. V Franciji je 30 odstotkov vsega zdravstvenega denarja porabljenega na račun kroničnega alkoholizma. V magistrski nalogi sem nedavno dokazal, da se tudi kosti pod vplivom alkohola slabše celijo,« razlaga dr. Šikovec.

K zdravniku ne brez razloga

Dr. Šikovcu se vsiljuje še druge primerjave. Presenetila ga je prijaznost ljudi, ki so vedno pripravljeni pomagati. V primerjavi z njimi smo Slovenci, ki se imamo za gostoljubne, pravi zadržati in puščobe. Čeprav se tudi tam ne cedita le med in mleko, čeprav je precej brezposelnosti in nobene garancije, da ne boš morda že jutri ostal brez dela, ljudje niso apatični. Zanimivo so tudi primerjave zdravstva. Angleški nacionalni zdravstveni sistem je ena največjih svetovnih organizacij, v njej je zaposlenih preko dva milijona ljudi. Voden je centralistično. Tudi denar za zdravstvo se zbira v Londonu za celo državo. Državnega je približno 90 odstotkov zdravstva in le 10 odstotkov privatnega.

Po zaslugi bivše premierke Thatcherjeve je poleg zobozdravstva privatna vsa okulistika, do tistega trenutka, ko je ugotovljeno resno obolenje. Denarja za zdravstvo tudi v Angliji ni dovolj. Znano je, da vsega, kar je ob današnjem izredno hitrem napredku medicina sposobna nuditi, nobena država ni sposobna zagotoviti vsem državljanom. Ponosni pa so, in to poudarjajo z velikimi reklamnimi plakati, da dajejo za zdravstvo na enega prebivalca najmanj od razvitih držav. To je možno, ker ljudje pazijo na svoje zdravje, ker ne hodijo k zdravniku brez razloga in ker ne zahtevajo dragih preiskav, če zdravnik reče, da niso nujne oz. potrebne. To pove

FOTO: Z. LINDIČ-DRAGAŠ

že splošni zdravnik, ki je alfa in omega angleškega zdravstva. To so zelo izobraženi zdravniki, za splošno prakso se odločijo po štirih letih, v katerih delajo po vseh oddelkih bolnišnice.

Čakajo, a ne godrnjajo

Čakanje, nad katerim je pri nas toliko godrnjanja, poznajo tudi v Angliji. Za mnoge preglede so ljudje sicer naročeni, v urgentnih ambulantah pa ljudje brez godrnjanja presedijo cele dopoldneve. Dolge so tudi čakalne liste za razne operacije. Ljudem vlada garantira, da bodo na nujne operacije čakali največ dva meseca, na nenujne pa največ dve leti. Samo v Bristolu že več kot dve leti čaka na operacijo 10 tisoč ljudi, v celi Angliji en milijon. Zasebne bolnišnice, v katerih delajo priznani zdravniki iz državnih, so dosegljive le manjšini, podobno dodatno prostovoljno zavarovanje. V Angliji so sicer mnogo boljše plače kot pri nas, a 17 funtov na družinskega člana mesečno za dodatno zavarovanje je strošek, ki si ga marsikdo ne more privoščiti. Zdravstvena politika je ena glavnih tem političnega boja, pred zadnjimi volitvami se je bil boj predvsem okrog omenjenih čakalnih list. Kdor obljubi več, lahko računa na uspeh pri volilcih. Le da se v Angliji stranke skorajda ne upajo obljubljati tega, česar ne bi bile sposobne uresničiti, vlada pa stori, česar pred volitvami ni povedala volilcem. Glede na to, da se je Slovenija odpravila na Zahod, nas marsikaj tega, dobrega pa tudi slabega, očitno še čaka.

Sicer pa je dr. Andreja Šikovca v Angliji seveda zanimala predvsem žilna kirurgija. Ta se ukvarja z arteriosklerozo, ki je bolezen vsega ožilja, a se — na srečo — le na posameznih delih bolj izrazi. Če zdravniki to rešijo, za leta odložijo neizbežno. V to področje sodi tudi srčna kirurgija. S tem se sicer v Novem mestu ne ukvarjajo, a tovrstno pridobljeno znanje gotovo ne bo odveč, saj se novomeška bolnišnica pogosto srečuje s poškodovanci v nesrečah, pri katerih takšne poškodbe niso redkost. Ukvarjajo pa se z obolenji žil okončin, pa z obolenji velikih arterij vratu. V Angliji je operacij teh žil veliko, dr. Šikovec se jih zdaj namerava lotiti tudi pri nas. Operacija ni pretirano draga ne posebej težka, saj gre v bistvu le za čiščenje žile in bolnik gre domov po treh dneh. Če je ne opravijo, je možnost, da bo bolnika zadela v dveh letih kap, desetkrat večja. Vstavljanje »obvozo« je zahtevnejša operacija, izkušeno ekipo zaposli za pet ur, zato ni čudno, da je v Angliji tega mnogo več, čeprav imamo tudi pri nas sposobne kirurge za takšno delo. Veliko je v Angliji tudi operacij krčnih žil po novi metodi. Gre za manjše in manj napore operacije, ki se jih namerava dr. Šikovec lotiti tudi pri nas. »Računam, da bo žilna kirurgija 30 odstotkov mojega dela. Letno bi lahko opravil okrog 30 operacij s tega področja, kar ni slabo,« pravi dr. Šikovec. Z aprilom je začel delati v ambulanti za žile v novomeški bolnišnici.

ZDENKA LINDIČ-DRAGAŠ

»Štefka, vaši so pa pobiti!«

Nekateri kraji imajo posebno privlačnost. Pelješ se mimo, pa ti neki notranji glas pravi, da ustavi. Tako je bilo tudi moje prvo srečanje z vasjo Sela pri Hinjah. Nekega sončnega popoldneva pred leti sem se peljal tam mimo in z zanimanjem opazoval vasico, ki se je zgrinjala okoli cerkve na gričku. Podoba kot na razglednici. Ustavil sem in zapeljal v hrib.

Vas je bila v popoldanskem poletnem dremežu kot izumrla. In kaj napravi tujec, ko se znajde v gluhi vasi, kjer le kako ščene plane iz dremeža in glasno, a ne preveč zavzeto opravi svojo dolžnost? Napoti se k cerkvi, seveda. Vaška cerkev pove o vasi in o njenih ljudeh marsikaj, zlasti če je okoli nje še pokopališče. Toda okoli cerkve na Selih ni bilo pokopališča, le en samcat, z železno ograjo obdan grob na spodnji strani cerkve. Najprej sem seveda pomislil, da so tukaj pokopališče opustili, ob cerkvi pa pustili kak star in posebej znamenit spomenik. Toda ko sem prišel bliže, sem se lahko prepričal, da ni tako. Na nagrobniku sta bila vklešana moško in žensko ime, poleg pa letnica 1945. Zaslutil sem, da mora biti za to, da je ob cerkvi ta osamljen grob, čisto poseben vzrok. Sklenil sem, da bom nekoč, ko ne bo sijalo tako spokojno sonce in bo v vasi videti več življenja, poskušal razvozlati skrivnost osamljenega groba in tragedijo, ki sem jo slutil za njo.

Ponovno ob grobu

Radovenost me je letos na začetku aprila ponovno pripeljala v vas. Po čudnem naključju, kot sem zvedel pozneje, prav na obletnico tragičnega dogodka pred 47 leti. Tokrat sem imel več sreče. Pri hiši pod cerkvijo se je ženička pogovarjala z mlajšim moškim.

»Odnosi ta panj v peč, prosim te. Tako težak je, jaz ga ne morem. Pa naj tli čez noč,« je dejala. In fant je na krepkih ramenih res odnesel težko breme v hišo. Ženička je bila enainosemdesetletna Nositova Štefka, fant pa njen sosed Tone Mirtič. Kar uganila sta, kaj me je privedlo, saj moje stikanje okoli cerkve, pa naj se je vas delala še tako zaspano in brezbržno, ni ostalo neopaženo. Tujca velja pač imeti na očesu. Zato nismo dosti besedili ampak smo šli skupaj še enkrat k cerkvi. Jože in Lucija Nose - piše na nagrobnem kamnu.

»To sta moja starša,« pripoveduje Štefka. »Beli so ju pobili en mesec pred koncem vojne. V bližini vasi se je to zgodilo. Vaščani pa so ju tukaj pokopali zato, ker je bilo takrat nevarno peljati ju v Hinje. Zraven je bil še en grob. V njem je bil pokopan nek prazen iz Maribora. A je prišla po vojni mati in ga dala izkopati. Tudi k meni je prišel Rojc z Lopate in mi je rekel, da bi se naše prenesli na pokopališče v Hinje. Pa sem rekla ne. Naj bodo, kjer so! Prišel je tudi župnik in vprašal, če je grob blagoslovljen.

Povedali smo mu, da ne. Potem ga je blagoslovil, tako da počivata sedaj v blagoslovljeni zemlji. Mati je bila zelo pobožna.«

Štefka je pripovedovala skoraj vse v eni sapi in misli so se kar prehitvale. Počasi smo se med pogovorom odpravili nazaj proti hiši in sedli za toplo peč. Tam se je pripoved nekoliko umirila in slika je postajala vse jasnejša.

Očetu Jožetu je žena Lucija rodila enajst otrok, odraslo pa jih je devet. Do začetka vojne je življenje teklo mirno in po ustaljenih tirnicah. Ko je okupator zasedel naše kraje, se je med ljudi naselil nemir. Fantje so ponoči izginjali od doma na skrivna pota. Včasih se niso vrnili po več dni ali tednov. Osvobodilna fronta je postajala vse bolj aktivna. Kmalu pa se je pričel razkol in zmeda med ljudmi je postajala vse bolj očitna. Nič se ni več vedelo, kdo za koga dela. Pri Nosetovih je bilo šest fantov in starejši štirje, Leopold, Jože, Janez in Stane, so kmalu dobili pomembne funkcije na rajonu ali v brigadah. Včasih so se oglašili tudi doma, če je tako naneslo. Spomladi leta 1944, v začetku aprila, pa je slabo kazalo. Nemške in domobranske čete so vdrale v Suho krajino in partizani so se umaknili iz vasi.

»Papeževa Angelca, sosedovo dekle, s katero sva skupaj delali za Osvobodilno fronto, je prišla k meni in rekla, da gre od doma. Da je prenevarno. Tudi jaz sem tako mislila, zato sem vzela culo in odšla z njo. Z nama je šel tudi brat Alojz, ki je bil vedno bolj bolehen, pa zato ni šel v partizane. Najmlajši brat Angel, takrat star sedemnajst let, pa je že prej odšel z njimi. Le starša sta ostala doma. Odšli smo proti Podturnu, kjer smo delale na rajonu. Prale smo, Angela, ki je bila šivilja, je šivala tudi partizanske kape. Potem smo odšli vsi skupaj v Belo krajino. Alojz je tam zbolel, Angel pa je bil sprejet v deseto brigado in je odkorakal proti Ljubljani. Videla sem tudi brata Staneta, ko je Cankarjeva brigada korakala mimo. Vprašal me je, kaj delamo tukaj in kako je doma. Povedala sem mu, da smo zbežale in da nič ne vemo, kako je doma. Potem smo le dočakale tisti dan, ko smo se lahko vrnile domov. Od Broda na Kolpi sva pešali po bližnjih domov. Angelca je imela noge že vse žuljave, veste, bila je šivilja, ni bila vajena hoditi, jaz sem bila pa bolj kmečka, vseh potov vajena.«

Skoraj šest tednov ju ni bilo doma, in čeprav ju je pot že hudo zdelala, sta Angelca in Štefka vztrajali. Radovednost, kako je doma, ju je gnala naprej. V bližini Lipja sta naleteli na neko žensko. Prepoznala je Štefko, ni pa vedela, da o tragediji na domačiji ničesar ne ve. Zato je sočustvojoče zvila roke in potarnala: »Ja, Štefa, vaši so pa pobiti.«

»Kar okamenela sem, ko sem to slišala,« se ti-stega trenutka, ki ga je še nešteto krat v mislih po-doživljala, spominja Štefka. »Nekaj časa sem bila

FOTO: T. JAKŠE

nema, potem pa sem pričela kričati. Tih bodi, sta mi dejali, beli so lahko še v bližini! Toda jaz sem samo kričala in kričala in mi je bilo čisto vseeno, če me takoj ubijejo.«

Pomlad naj gre mimo mojih vrat

Tako se je cvetočega maja leta 1945 Štefka vrnila na svoj pusti in izropani dom. Gomila ob cerkvi je bila skoraj še sveža. Kak teden dni se ni upala domov spat, ostala je kar pri Angeli. Počasi so se vračali ljudje domov in po kapljicah je Štefka spoznavala, da je bila resnica o tej pomladi, ko je svoboda krenila čez deželo, še veliko bolj kruta za njeno družino, kot si je mislila. Že prej ji je umrla sestra Ana, poročena v Ambrusu. Ko so prišli iskat moža, ki se je kot aktivist skrival pred okupatorji,

se je tako prestrašila, da ji je zavrela kri. Pravijo, da je bila najlepše dekle v fari, pri petintridesetih pa je umrla in pustila za sabo pet sinov in eno hčer. Zvedela je tudi, da so februarja neke pri Ribnici beli zajeli najstarejšega brata Leopolda. Nekaj časa je moral pri njih prisilno delati, potem pa si je moral sam izkopati grob, v katerega so ga pobili. Nazadnje je prišla novica še o Angelu, najmlajšem, najbolj priljubljenem bratu. Pri sedemnajstih, čisto na pragu svobode, v zadnji uri borbe za Ljubljano, je padel. Preživeli bratje so počasi kapali domov. Stane je bil potem rudar v Šalki vasi in je umrl za rakom. Jože se je ponesečil prav na starega leta dan. Janez je pred petimi leti umrl doma. Z njim si je Štefka razdelila kmetijo. V bližini si je naredil hišo in sedaj tam gospodarja njegov sin. »Priden fant je. Zapustila mu bom tudi svojo polovico, da bo kmetija spet skupaj,« pravi Štefka.

železnice

Železna cesta v gozdu

Na začetku edine belokranjske gozdne učne poti, ki vodi od Planine do Mirne gore in velja za eno najzanimivejših in bogatih v Sloveniji sploh, so gozdarji nedavno postavili del ozkotirne železnice z vagončkom, naloženim s hlodi. Z njim želijo opozoriti na gozdne železnice v Beli krajini, ki so od leta 1916 do 1936, ko so obratovala, vtisnile v življenje Belokranjcev precejšen pečat.

Temeljito raziskavo o belokranjskih gozdnih železnicah z vsemi podrobnostmi je pred leti opravil tedanji vodja Gozdnega gospodarstva Črnomelj Tone Fabjan, ki navaja tudi pričevanja takratnih železniških delavcev. Leta 1916 je prišlo v gozd, imenovan Veliko Bukovje v bližini Adlešičev okrog 600 vojnih ujetnikov, Rusov, Čehov in Italijanov, ki so pričeli graditi progo in taborišče. Železnica do Črnomlja, dolga približno 18 km, je bila

zgrajena v pol leta. V Bukovju so zgradili tudi več stranskih, pomožnih tirov, po katerih so konji vlekli vagončke h glavni progi. Leta 1924 so zgradili še približno 4 km dolg odcep v Zavstavo.

Proga je zamenjala kar nekaj lastnikov. Najprej je bila last Avstroogrske, potem kraljevine SHS, ki

FOTO: M. BEZEK-JAKŠE

Po belokranjskih gozdnih železnicah, ki so bile skupaj dolge 57 km, so v dvajsetih letih prepeljali 490 tisoč prost. metrov lesne mase. Na to sedaj spominja vagonček pred gozdarskim domom na Planini.

poti k zdravju

Premagani rak

Že sam naslov knjige Josipa Gabreta Kako sem premagal raka, ki je pravkar izšla v samozaložbi, je dovolj vabljiv in spodbujajoč branju. In če zapisemo še podnaslov, ki pravi, da gre za resnično zgodbo, ki jo je napisalo življenje, potem je vse to najbrž več kot dovolj, da bodo po knjigi segli tako nesrečnejši, ki jim ta strašna bolezen že greni življenje, kot tudi tisti, ki pred njo trepetajo in se je boje. Knjiga krepi upanja, da je mogoče raka premagati, da rak ni isto kot smrt.

Osrednji del knjige je življenjska zgodba Josipa Gabreta, Dalmatinca iz Tjeseva pri Šibeniku, sicer izseljenca v Kanadi, ki je v življenju veliko pretrpel. Med drugim omenimo, da je bil zapornik na zloglasnem Golem otoku, za krono vsega hudega pa se je lepega dne znašel še pred strašnim dejstvom, da ima raka. Takoj se je začel zdraviti, vendar brez pravega uspeha, bolezen je kljub strokovnim medicinskim posegom napredovala. Gabre je zato sklenil, da bo za svoje zdravje kaj naredil še sam. Pri iskanju poti k zdravju se ni odrekel ničemu, kar je obljubljalo olajšanje ali prililo kapljico olja lučki upanja. Od avtosugestije, makrobiotike in vegetarijanstva do uživanja čaja taheeb, vse je poskusil. Kdo bi točno vedel, s čim mu je uspelo: je bila to njegova močna volja in ljubezen do življe-

nja, preizkušnost v trpljenju, prizadevanja zdravnikov ali pa morda kaj od tega, kar je jemal - dejstvo je, da je ozdravel. Sam največ zaslug za dobljeno veliko bitko s smrtjo pripisuje uživanju čaja taheeb, ki se kuha iz lubja drevesa, ki raste v visokogorju Andov in je že stoletja staro ljudsko zdravilo andskih Indijancev za najrazličnejše bolezni. V knjigi navaja še vrsto drugih primerov, ko je čaj taheeb pomagal težko obolelim. Osrednji zgodbi so dodani prispevki Alberta Gregoriča, Ladislava Lesarja in Cvetke Kocjančič, prispevki pa osvetljujejo lik Josipa Gabreta, pojasnjujejo andsko zdravilstvo in govore o naravnem zdravilu endovital iz čebeljih proizvodov, ki naj bi imelo podobne učinke kot čaj taheeb.

Ker gre očitno za knjigo, ki propagira tako imenovano alternativne načine zdravljenja, je vsekakor treba opozoriti, da Gabretovo razumevanje raka in njegov odnos do nekaterih medicinskih postopkov zdravljenja, kot je denimo kemoterapija, nikakor ni na ustrejni ravni in bi lahko koga zavedlo k napačnim sklepom in zgrešenemu ravnanju, ki je pri težkih bolnikih, kot so oboleli za rakom, lahko usodno. Knjigo je treba brati predvsem kot dragoceno pričevanje in kot sporočilo, da je mogoče veliko narediti zase s krepitvijo volje in samoobrambnih zmogljivosti telesa. Naročite jo lahko po telefonu 061-223-541.

M. MARKELJ

naše korenine

Johani ob peči ni dolgčas

Suha krajina je lepa in prostrana dežela. To, da si jo deli kar pet občin, ji ni v korist. Prej nasprotno, saj služi vsaki od teh za desetnico, ki jo je dobro pokazati, kadar je treba kaj dobiti na njen račun, sicer pa je odrinjena v stran in pozabljena. Nekako temu receptu nehoti sledijo tudi časopisi, ki so povečini le odsev siceršnjega življenja in dogajanja. Zato novinar tudi tako poredko zaide, recimo, v Primčo vas, naselje blizu tromeje med občinami Grosuplje, Novo mesto in Kočevje. In po nekakšni čudni logiki se novinar Dolenjskega lista počuti tam kot tujec, ker vas sodi v grosupeljsko občino. Sem uradno časopis ni posegal. Zato je lahko tembolj veselo presenečen, ko vidi, da ljudje Dolenjski list bolje poznajo, kot pa on te kraje, da ga cenijo in ga nikoli niso imeli za nekaj, kar je vezano na občinske ali kake druge meje, ampak preprosto za svojega.

Hočevarjeva Ivana, ali Johana, kot ji pravijo domačini v Primči vasi, je že skoraj pol življenja zvesta našemu časopisu. Če zapišemo pol življenja, potem je treba vedeti, da to nikakor ni malo, kajti Johana je januarja dopolnila sedeminsedemdeset let. Toda časopis kljub letom prebere ves, od začetka do konca, in to še vedno brez očal. A ji čilost ni dana samo pri vidu.

»Lani sem še koruzo okopavala in po polju postorila, kar sem le mogla,« se pohvali Johana, ko sediva na klopi ob topli peči in je lepo in prijetno, kmečka idila, prav taka, kot jo je videti na kaki Gasparjevi sliki. Velika kmečka izba je svetla in čista in iz kota naju motri bogec. Njemu in meni so namenjene besede: »Če bo bog dal, bom šla spom-

ladi spet na polje. Sedaj pa ne hodim ven, preveč vlažno in vetrovno je.«

To, da je Johana pozimi povečini notri, še ne pomeni, da je čisto brez dela. V Suhi krajini se pozimi po bivaljskih razliva prijeten duh po lesu. Spretno roke ga obdelujejo in tako dodajajo ponavadi sicer skromnemu družinskemu proračunu. Johanine roke so še vedno gibke, zato je to zimo, tako kot že vsako tam od petdesetih let sem, presedela ob peči in izdelovala zobotrebce. Še sedaj bi jih, pa pravi, da so jih v zadrugi v Ambrusu letos že prenehali odkupovati. Johana se spominja, da zobotrebcev v času njene mladosti tukaj niso izdelovali. So bile pa zato druge poti za zaslužek odprte:

FOTO: T. JAKŠE

»Nabirali smo žir, ki so ga pri svojem delu uporabljali strojarji kož, pa številna zdravilna zelišča, ki smo jih ljudje takrat veliko bolje poznali, kot jih sedaj.«

Johana je bila doma iz sosednje vasi Višnje. Devet otrok je bilo v družini, kmetija pa kar lepa, tako da je bilo kruha in dela za vse. Iz mladosti se spominja žegnanj na Jernejevo, 24. avgusta, pri farni cerkvi v Ambrusu, kjer je bilo svoj čas sila živo. Toda ko se je Johana prisožila v Primčo vas, je bilo kaj hitro živo tudi na novem domu. Drugega za drugim je povijala otroke. Štirinajst po številu. Vse doma. Devet fantov in pet deklet.

»Nekako lahko sem jih imela. Ko sedaj pomislim nazaj, se mi zdi, da je kar šlo. Je bilo pa posla in skrbi veliko. Dnevi so minili na njivah in travnikih, ki niso bili taki, kot danes. Vse je bilo skrbno obdelano, okoli vsakega kamna. Zvečer je prišlo na vrsto šivanje. Kar pozno v noč se je zavleklo. Čudno, da imam še danes tako dobre oči,« pripoveduje Johana, ki je že precej let vdova. Vdova je tudi že njena snaha, doma iz vasi, prav tako Ivanka po imenu. Ko se pogovarjam z Johano, prisede k peči in skupaj skušata prešteti vse vnuke in pravnuke, ki so raztreseni po vsej Sloveniji pa tudi po tujini, saj eden od sinov živi v Nemčiji, eden pa v Kanadi. Teško jih je vse prešteti, zato opustita poskus. Pri hiši je sedaj edini moški vnuk Tone, ki bo gospodar. Od devetih fantov in petih deklet, kolikor jih je Johana rodila, so trije fantje že mrtvi.

Vas je po vojni hudo spremenila. Veliko družin je izgubilo po več moških članov in mnogo vdov in mater je hodilo v črni. Na tako krut način se vojna Johanine družine sicer ni dotaknila. Se pa starka spominja tistih časov z grenkim humorjem. »Vsak, ki je prišel k hiši, naj bo s te ali ene strani, je samo jemal, prinesel pa nobeden nič. Ničesar nismo imeli, a so nam še to pobrali. Preživeli smo pa le,« pravi ženska, ki je rodila štirinajst otrok in ve, kaj se pravi življenje dajati in kaj se pravi trdo živeti. Pravkar minuli materinski dan je čisto zares njen praznik.

TONE JAKŠE

NAGRADA V NOVO MESTO IN DOLENJSKE TOPLICE

Žreb je izmed reševalcev 12. nagradne križanke izbral FRANCISKO ŠTEPEC iz Novega mesta in URBANA GORŠIČA iz Dolenjskih Toplic. Štepec je pripadla denarna nagrada 1.000 tolarjev, Goršič pa bo prejel knjižno nagrado. Nagradjenca čestitamo. Dobitnico denarne nagrade prosimo, da nam čimprej sporoči svojo enotno matično številko (EMŠO) in številko ali tekočega računa ali žiro računa ali hranilne knjižice, da ji bomo nagrado lahko kar najhitreje nakazali.

Rešite današnje križanko in rešitev pošljite najkasneje do 20. aprila na naslov: Dolenjski list, Glavni trg 24, 68000 Novo mesto, s pripisom KRIZANKA 14!

REŠITEV 12. NAGRADNE KRIZANKE

Pravilna rešitev 12. nagradne križanke se, brano v vodoravnih vrsticah, glasi: ZAPRTJE, PB, KLIENTELA, TOGO, CRUZ, SERT, IRA, NUKLEARNA, ZORA, MIA, LV, PREVARA, SAIS, ROLER, SAMANTA, OPEL, ETNA, TED, TONALNOST, ETE, ATI, DANAS, JAK.

prgišče misli

Literatura ne daje nasvetov niti ne vliva modrosti.

A. MORAVIA

Osebnostne izkušnje pomenijo duhovno dediščino, s katero se potrjujejo zgodovinska kontinuiteta, zrelost in trajnost naroda.

D. ČOŠIČ

Pogosto je delo pametnejše od svojega avtorja.

A. SIDRAN

Pravi voditelji ne prihajajo k nobeni večini, ker pride večina k njim.

J. JALEN

nagradna križanka 14

GRAM	TURŠKA SLAŠČICA	UDELEŽENEC SINUSKE VITEŠKE IGRE	IZKAZOVANJE BOŽJE ČASTI	AVTOR J. UDIR	PROGRAM	TROSKI LEV	VRSTA OBARE	ODPADEK PRI TREBLJENJU	ZVOK OB EKSPLOZIJU
				DEL SOBE					
SVETLO ANGLEŠKO PIVO				VISOKA PLANOTA VOZNIK VOZA					
SKUPEK ENAKIH CELIC V TELESU						PREBIVALEC BALKANSKE DRŽAVE			
FR. DEKADENČNI PESNIK (JULES)						SKUPNI VAŠKI SVET			ZVLJENJSKA TEKOČINA
3							BORIS KRALJ		
							SL. MATEMATIK (ALOJZUJ)		
DOLENJSKI LIST	ZVEZNA DRŽAVA V AVSTRILI (ORIG.)	RIM. BOG SMRTI		TRUPLJO					
		TROPSKA SMOLA		HITER TEK					
SUŽNJI V STARI SPARTI				DARILO			VZDEVEK SL. SUKARJA JOZETA HORVATA		
				VPUNJUE					
GLINA			ŠALA			AZUSKI VELETOK		GRŠKA ČRKA	PTIČ PEVEC
						EG. BOG SONCA IV NEBA			
STVAR		PRIHRANITEV				PREBIVALKA IRŠKE			
		AVT. OZNAKA ZA LECE							
PRIPOMOČEK ZA OMETANJE				JOKANJE			ETIOPSKI PLEMISKO NASLOV		
NEKDANJA ZENSKA SREDNJA ŠOLA				NADAV			IZRASTEK NA GLAVI		

praktični KRIŽANKA

Močni boki

Brezhibnih postav ni veliko, a obleka marsikaj prikrije, če je prava. Zato je treba pri oblačenju paziti, da ne poudarjamo tistega, kar bi rade skrile. Najbolj značilna ženska težava so preveč zaobljeni boki in stegna. Takšni nikakor ne marajo oprizetih oblačil, bluz pa naj bi skoraj obvezno prosto padala čez boka. Najbolje se boste počutile v obleki srajčnega kroja z globljim dekoltejem, ki poudari prsi, mehko padajoče krilo pa prikrije premočne boke. Sicer se niti praktičnim legicam ni treba odreči, le obvezno morajo biti v kombinaciji z dolgo bluzo, ki pokriva boka. Rame naj bodo poudarjene, toliko bolj, če širši boki spremljajo manjše prsi. Učinkovit je opazen ovratnik, rutka ali ekstravaganten nakit, saj vse odvrta pozornost od premočnega spodnjega dela telesa. Večji cvetlični vzorec ni prepovedan, le barve se morajo prelivati.

Vzdrževanje likalnika

Ploskev, s katero likate, čistite z gobico, namočeno v raztopino detergenta, nikoli pa z grobim čistilnim sredstvom. Trdovratne madeže zdrgnite s hladnega likalnika s kosom kovinske volne, madeže od škroba pa tako, da še toplega zdrgnete s krpicco, namočeno v olivno olje. Marsikdaj se lahko madežem na likalni ploskvi izognete s tem, da tkanin ne likate s prevročim likalnikom. Pozorni morate biti tudi, da v likalnik, v katerega smete nalivati le destilirano vodo, ne dajete vode iz vodovoda. Če destilirane zmanjka, stalite raje led iz zamrzovalnika ali vzemite prekuhano vodo. Destilirane vode ni priporočljivo kupovati na bencinskih črpalkah, saj je namenjena akumulatorjem in ji večjih dodajajo kisline, ki bi likalnik poškodovale.

Orehova potica

Blizajo se velikonočni prazniki, čas, ko na mizah ne bo smela manjkati šunka in orehova potica. Za danes smo pripravili recept za pripravo orehove potice, naslednjič pa si boste lahko prebrali, kako pripravimo šunko v testu. Testo za potico zamesimo iz kilograma moke, 6-8 dag kvasa, ene sladke smetane, pol kisle smetane, ruma, soli, 3 žlic sladkorja, dveh celih jajc in dveh rumenjakov. Z rokami obdelamo testo. Ga vzhajamo in razvaljamo na primerno debelino. Po testu porazdelimo na dev: pol kilograma zmletih orehov prelijemo z zavrelo sladko smetano, da se napnejo, primešamo sladkor po okusu (od 35 do 50 dag), malo ruma. Testo zvijemo. Potico vzhajamo, preden jo damo v pečico, jo premažemo s kislom smetano.

Nepogrešljivi humus

Pri tem, ali bo naša setev ali saditev dala zaželjene rezultate igra zelo pomembno vlogo humus ali spaštenina? To je rodovitna črna prst, ki ohranja godnost tal, nastane pa pri razkrojanju rastlinskih in živalskih ostankov. Humos povečuje zmogljivost tal za vezanje vode in hranil, vsrkava rudninska gnojila in jih varuje pred izpiranjem. Za uspešno vrtnarjenje naj bi bilo v zemlji tri do pet odstotkov humusa. Da bi ga ohranili v tem razmerju, moramo površino enega ara zemljišča pognojiti s približno sto do dvesto kilogrami kvalitetnega hlevskega gnoja, seveda pa s posebnimi postopki iz organskih odpadkov humus pripravimo tudi sami.

Pomladna prenova

Zima je minila in čas je za pomladno prenovno vašega avtomobila. Ker je umazanih in slanih zimskih cest za letošnjo zimo verjetno konec, je dobro, če svojemu konjičku privoščimo kopel spodnjega dela in podvozja z vročo vodo pod pritiskom, čas pa je tudi, da iz notranjosti pobereimo ven vse talne obloge, jih operemo in na soncu presušimo. Tudi tla in notranjost avtomobila dobro zbršimo, kajti z vlago smo v notranjost nanosili tudi sol, potem pa ga z odprtimi vrati pustimo soncu in pomladnemu vetru, da opravi svoje. Zdaj je tudi čas, da pregledamo poškodbe, ki sta jih na luku in na zaščiti pustila pesek in kamenje. O večjih poškodbah se posvetujemo s strokovnjakom.

priveditve

Slak vabi

Igranje Slakov spominja na zelene griče, na bele breze, na srčkaste trne liste, na kmečko nevesto, na leste, prislono pod oknom, na bele konjičke in zapravljivčke, na fantove žvižge... je nekoč viže dolenskega rojaka Lojzeta Slaka ocenil eden od kritikov. Kdo bi pred petdesetimi leti lahko prerokoval temu preprostemu kmečkemu fantiču iz Jordan Kala pri Mirni Peči takšno glasbeno pot? Zasluga gre tudi stricu Ludviku Barbu, ki mu je prvi polagal prste na okrogle tipke »fajtonarice«. Leta 1958 se je Lojze kot prvi z Dolenjskega prijavil na javno radijsko oddajo »Pokaži, kaj znaš!« in zmagal. Začetek ansambla, kakršnega poznamo danes, pa pomeni srečanje Slakovega instrumentalnega tria z vokalnim kvintetom Fantje s Pratlnega pred mikrofoni ljubljanskega radia leta 1964. Nastala je skupina, katere priljubljenost je bliskovito preplavila vso Slovenijo, pljusnila prek meja tja do Amerike in celo do daljne Avstralije.

V osemdvajsetih letih sta se v Slakovem ansamblu zamenjala le dva pevca, od začetka pa vtrajajo: Andrej Bergant, Franci Rebernik, Tone Štritof, Janez Kalan, Milan Ferlež, Janez Dolenc in seveda naš Lojze Slak. Ansambel je posnel prek 400 skladb, za katere je večina melodij napisal Lojze Slak, besedila pa najpogosteje Fani Požek, Marjan Stare in Ivan Sivec. Slakove melodije so na več milijonov plošč. V glasbeni sobi drugega doma v Guncjih pri Ljubljani ima Lojze Slak prijateljem z Dolenjskega kaj pokazati. Stene so okinčane s petnajstimi zlatimi ploščami, med katerimi je ena platinasta. Sredi te zbirke je Zlata čipnja kot priznanje za milijon prodanih plošč založniške hiše jugotona. Poleg plošč so Slakovi fantje posneli še štirideset različnih kaset, dve video-kaseti, tri CD plošče ter tri kasete in plošče v nemškem jeziku. Za njimi je preko dva tisoč nastopov, nekaj sto radijskih in televizijskih snemanj. V vsem tem času so prejeli vrsto priznanj in odličij na temecjih priljubljenosti v Sloveniji in zunaj meja.

Lojze Slak »je kriv«, da bo 30. aprila v novo-mestški Sportni dvorani doslej največja zabavno-glasbena prireditve »Boš videl, kaj dela Dolenjci«. Dve dnevni prireditvi bo v celoti posnela tudi Slovenska televizija in kar štiri sobote zapored se bomo Dolenjci lahko gledali na malih ekranih, polurne sklope te oddaje pa bodo ponovili tudi na drugem programu. Skratka, Novemu mestu se po dolgem času obeta veledogodek, katerega pokrovitelji so: Dolenjski list, Studio D, Izvršni svet novomeške občine in Krka-gostinstvo Novo mesto.

Po Dolenjski se marsikaj dogaja, Slovenci pa zato ne vedo. Tudi sam čutim, da je ta delček Slovenije malo zapostavljen, da tudi naš ansambel tu ni nastopal prav pogosto, zato sem si rekel, da moramo nekaj narediti tudi za Dolenjce. Maribor ima

svojo Marjanco, Gorenjci imajo svoj Alpski večer na Bledu, zakaj Dolenjci ne bi imeli svoje prireditve, ki bi prav tako lahko postala tradicionalna? Je še pred dvema mesecema razmišljal Lojze Slak, danes pa njegova zamisel, da bi v Novo mesto povabil ta čas najboljše ansamble iz vseh treh slovenskih pokrajin, že postaja resnična. Slak je skupaj z organizatorjem Stanetom Knificem iz Kranja vesel, da so tudi na televiziji rekli da in prireditve »Boš videl, kaj dela Dolenjci« dobro ocenili.

V Sportni dvorani bosta v četrtek pred prvim majem dve dnevni prireditvi. Na vsaki bo v dvorani lahko nekaj več kot tisoč poslušalcev, ki bodo programu lahko sledili tudi iz bogato obloženih gostinskih miz. Prireditveni prostor na Dolenjskem si je težko zamisljati brez vinogradniškega pridaha. Tako bo oder krasil pravi leseni dolenski hramček s prešo, desno in levo od odra pa bodo nekatere dolenske obrti prikazovali lončar, sodar, pipar, pletar in sedlar. Ansambel Slak bo skupaj z dolensko humoristično skupino Modro kroniko rdeča nit te prireditve. V goste so povabili še tri ansamble: z Gorenjskega bo prišel Alpski kvintet s pevci Ivanko Kraševc, Simono Vodopivec in Bracom Korenom, Primorsko bo zastopal ansambel Otavia Brajka, Štajersko pa Alfi Nipič s svojim ansamblom. Prireditve bodo z nastopom v dolenski narodni noši popestrili še plesalci folklorne skupine Kres, fantje Dolenjskega okteta in nekateri drugi znani Dolenjci.

J. PAVLIN

FOTO: J. PAVLIN

zanimivosti iz sveta

Slovenija med zvezdami

Ko se boste ozrli v nočno zvezdno nebo, vedite, da odslej med milijoni bleščočih pikic na nebu sveti tudi zvezda, katere uradno ime je Slovenija. Zaslugo za to, da se je ime mlade evropske države zapisalo med zvezde, ima 54-letni ameriški Slovenec Jože Pavlič oziroma Joseph Paulic, kot se zdaj piše.

Pavlič je primer našega človeka, ki se je uspešno uveljavil na tujem, a hkrati ostal od glave do pet Slovenec. Vsekakor mu ni bilo žal denarja za plačilo ustreznih dajatev, da so v mednarodnem registru zvezd v Washingtonu zvezdi Urša Major Raioh 12m 50sd dali ime Slovenija. To je storil, kot je povedal ameriški dopisniku Dela iz nestrpnosti, ker ZDA niso priznale nove demokratične in samostojne Slovenije. Krstni list za zvezdo Slovenija nosi datum 25. junij 1990, torej datum razglasitve slovenske samostojnosti. Izvirni dokument o tem je Pavlič poslal predsedniku Milanu Kučanu.

Jože Pavlič, podjetnik iz Hackensacka v državi New Jersey, se je priselil v ZDA pred 30 leti. V New Yorku je obiskoval večerni tečaj na šoli za vizualne umetnosti, nato se je več let ukvarjal z umetniškimi oblikovanjem, predvsem na področju kozmetike. Delal je za velike in znane firme, kot sta Helena Rubinstein in Revlon, leta 1980 pa je ustanovil lastno firmo Joseph Paulic Design. Lani je ustanovil še svetovalno firmo Slovenian-American Consulting, ki bo pomagala slovenskim podjetnikom na ameriškem trgu.

Tradicija ugaša tudi pri pitju

Že več kot tisočletje na Japonskem uživajo sake, riževo pivo. Z njim so povezani številni običaji in družabni obredi, saj spremlja podobno kot pri nas vino, vse pomembnejše življenjske dogodke od rojstva do smrti. Ne čudi torej japonski pregovor, ki pravi, da je sake nebeško plačilo.

A stvari se spreminjajo. Japonci se počasi izneverjajo tradiciji in sake vse od druge svetovne vojne naprej počasi izginja iz njihovega življenja. Nadomeščajo ga druge pijače, predvsem običajno pivo, ki je postalo najbolj priljubljena pijača na Japonskem. Sake ima samo še 15-odstotni delež na trgu z alkoholnimi pijačami, pivo pa ima tridesetinski delež. Zaradi spremenjenih pivskih navad je že propadlo več manjših varilnic

sakeja, od preostalih 2000, kjer sake še varijo, pa jih je več kot polovica v resnih finančnih težavah.

Da bi krivuljo zaokrenili navzgor, so proizvajalci sakeja začeli uvajati vrsto novosti. Začeli so izdelovati plemenitejše vrste sakeja, polnijo ga v drugačne in manjše steklenice, ne več v tradicionalne 1,8-litrske rjave steklenice, izpopolnili so proizvodne postopke ipd. Nekatera podjetja so v proizvodnjo vnesla računalniško tehnologijo, tako, da namesto tradicionalnih mojstrov za ugotavljanje zrelosti pijače to delo opravljajo računalniški čipi. Že nekaj let teče tudi intenzivnejše oglaševanje ter sodobna obdelava tržišča. Proizvajalci danes ponujajo kupcem kar 5000 različnih vrst sakeja, nekatere med njimi so vrhunske in dosegajo tudi primerno višjo ceno. Videti je, da se bo ves ta trud izplačal, saj se je nazadovanje pri prodaji in potrošnji že zaustavilo. Vendar pa sake nikoli več ne bo tisto, kar je bil, pa če je še tako nebeški, pravijo poznavalci. Japonska se je namreč že preveč oddaljila od starih izročil.

Hongkong postaja Divji zahod

Hongkong je dolgo slovel kot eno najbolj varnih mest na svetu. V poslovnem in trgovskem središču mesta so se košatile izložbe, polne dragocenega nakita in drugih dragih stvari, turizem, predvsem nakupovalni, je cvetel in mesto se je res lahko hvalilo, da nudi turistom in kupcem vse, kar jim nudi New York, kriminala, ki se šopiri v New Yorku, pa da ne pozna. Res je bilo tako; na hongkonških ulicah je bilo le poredkoma videti policista, ker ni bilo prave potrebe po njih. Policisti so bili na svojih obhodih oboroženi le z napolnjenim revolverjem, rezervnih nabojev pa običajno sploh niso nosili s seboj.

Dandanes ni več tako. Oboroženi ropi bank in draguljarn se v Hongkongu kar vrstijo. Samo v letošnjih prvih treh mesecih so jih zabeležili že več kot sto. Prebivalci te britanske kolonije, ki bo čez štiri leta ponovno pripadla Kitajski, pravijo, da se mesto iz mirnega in cvetočega središča svetovne trgovine spreminja v mesto nasilja in nezakonitosti, še najbolj podobno nekdanjemu Divjemu zahodu. Po podatkih hongkonške policije večina gangsterskih tolpa prihaja iz Kitajske, kjer jih novačijo hongkonški kriminalci. Tolpe delujejo v slogu komandosov in so očitno dobro izurjene, zato se oboroženih spopadov s policijo ne izogibajo.

Pesem brega

Literarna revija Fontana v Kopru že nekaj let izdaja tudi knjige; kot deseta zapovrstjo je izšla pesniška zbirka Borisa Pangerca, slovenskega pesnika s Tržaškega, in sicer pod naslovom Pesem Brega. Pesnik, ki v eni svojih prejšnjih zbirk razodeva »temelje vrta«, na katerem so poglone njegove »mokrceveteče rožice poezije«, v pričujoči knjigi natančno locira ta »vrt« in ga tudi imenuje. Breg. Na previsni in burjasti zemlji Brega je kot drevo, ki tiplje s koreninami v plasti preteklosti in iz minulih rodov črpa moč prastarega. Vendar pa z vejami in listi dojemata tudi kruto sedanjost in slutni prihodnost. Mir in lepota, ki pronicata v pesnika iz dobrih, preživetih časov, se stapljata v tihotaj, ki pa ni samo blaženo, ampak tudi trpko. Pesnik strastno vsrkava svoj Breg, vse, kar je v njem in na njem nedojemljivega, neizrekljivega. To je idila čutenja minulega življenja in pesnik zapiše: »Ko se dotaknem zemlje, / mi v nedrni zahrešlja / prastari zven motik...« A je tudi bolečina: »V spominu davne muke / dojemam še zasople kletve / in spod odorov še / tenkljajo v grape / okamenele bleščice znojca.« Vseeno pa vzbrsti ljubezen, ki spremeni težko in z nozjem prepojeno grudo v smaragdno zemljo. Toda v prežarjeno lepoto ljubezni in dobrote pronicata tudi rja zdajšnjega časa. Pesnika je strah, »da se bo na obrveh Dagle / nekega dne / za vedno naselil kovinski puh« in strah ga je tudi, »da ne bo nikogar več, / ki bi pokopal upeljene veje / in zasul žrelo, / ki bo zagomazelo v bokih Brega«. Pesnik trepetja za svoj Breg, za to svoje edino bogastvo: »veliko in sončno / prgišče zemlje«, ki se vanj zajedajo njegove »pohlepne korenine, / tih in večne kot smrt«. Breg je njegovo življenje in tudi ena sama metafora za Pesem Brega. Za zbirko, izročeno bralstvu.

strehe sveta - Himalaje do ostrozobih torrej v Patagoniji. Z uspehi naših alpinistov Slovenci dokazujemo, da nismo majhni in zaplotniški narod, da je v nas živ pionirski duh odkrivanja novih svetov, duh, ki je pripravljen sprejeti največje izzive. Seveda sedanjí uspehi slovenskih alpinistov niso prišli sami po sebi. Gradili so se v desetletjih, kajti »nihče ne bi danes stal tako visoko, če ne bi stal na ramenih drugih«, govorijo izkušnje in življenjska modrost. Ta misel se kar sama ponuja ob stoletnici delovanja Slovenskega planinskega društva in ob knjigi, ki jo je v počastitev te visoke obletnice izdala Mladinska knjiga. Gre za zanimivo in dragoceno knjigo Na vrhovih sveta, ki z besedo in sliko prikazuje vrhunec slovenskega alpinizma.

Knjiga je zasnovana kot pregled največjih uspehov slovenskega alpinizma skozi neposredno pripoved udeležencev velikih podvigov. 33 zgodb s prve alpinistične bojne črte spremljajo izbrane barvne in črno-bele fotografije, risbe gora in plezalnih smeri ter drugo dokumentarno slikovno gradivo, ki hkrati s časovno in pojmovno preglednico, ki teče ob robu, pomembno bogate osrednje besedilo knjige.

M. MARKELJ

I. ZORAN

TELEGRAMI

— Mladinska knjiga in Mohorjeva založba sta družno izdali izbrana besedila SVETEGA PISMA na osmih tonskih kasetah.

— Pri založbi Park je izšla knjiga Staneta Bernika POGLEDI NA SLOVENSKO ARHITEKTURO IN OBLIKOVANJE.

— V zbirki Rob, ki jo izdaja koprski Lupa, je izšla pesniška zbirka MEGLENE NITKE Jožka Štucina.

— Založništvo tržaškega tiska je izdalo knjigo pesmi Aceta Mermolja ELEGIJE IN BASNI.

— Minka Korenčan je v založbi Družine izdala pesniško zbirko DRUGAČNA SVETLOBA.

Na vrhovih sveta

Slovenski plezalni šport - naj ga imenujemo alpinizem, odpravnizem, himalajizem, andinizem ali še kako drugače - je tisto področje, na katerem se je Slovenija morda bolj kot na katerem koli drugem najbolj približala svetovnemu vrhu; četudi majhna država, je danes svetovna alpinistična sila. Naši fantje so splezali na najvišje in najbolj nedostopne vrhove, strli so številne izjemno težke in trde plezalne orče, odprli nove plezalne smeri v zahtevnih stenah, ponovili najzahtevnejše, in to ne samo v domačem gorovju in v Alpah, marveč v gorstvih vseh celin sveta, od

VAŠA

Ivica Bohorič: Janijeva mama

Večer je bil tih in bolnice so mirno ležale v svojih posteljah. Stala sem pri oknu in jih opazovala. Vem, da so njihove želje le to, da bi bil otrok zdrav, čvrst; otrok je materina nada. Ob rojstvu ne-bogljenege deteta pozabijo na težke trenutke in bolečine ob porodu. Ko prvič pogledajo otroka, se jim utrne v očeh solza sreče...

Poslednji sončni žarki padajo na park. Jesensko sonce, čeprav blede, zvabi matere in njihove malčke na sonce, da tekajo sem ter tja. Matere zelo skrbijo, kadar je njihov malček bolan. Kako težko in grenko je šele spoznanje, da otrok ni povsem v redu. Kam naj da mati takega otroka? Čeprav ve, da mora biti z njim prijazna, se čestokrat zgodi, da ga zavrne in se mu odteji.

Ko premišljam o vsem tem, se spominim, kako težko je materam ob spoznanju, da je njihov otrok prizadet. Vendar bi jim rada povedala nekaj skromnih besed, čeprav vem, da ne pomenijo rešitve, pač pa le to, da bodo lažje prenašale grenkobo in trpljenje, ki jim jo je naložilo življenje.

Otrok se je rodil in vaša je. Pri-pada okolju, v katerem živite tudi vi. Življenje je zanj še težje kot za zdrave. Pomagajte mu, kajti v življenju se bo srečal z marsikatero oviro, zato mu dajte občutek varnosti in ljubezni. Kako dobro in pomirjujoče očinkuje topel in pri-jeten dom na zdravega, kaj šele na prizadetega otroka! Spoznali bo-

ste, kako drugačen bo postal vaš otrok. Vračal vam bo ljubezen in vas cenil, pa čeprav morda svojih čustev ne bo znal najbolje izraziti. Ob tem spoznanju vam bo lažje in topljeje pri srcu. Rade ga boste imele kljub njegovi napaki. Bodite potrpežljive in stojte mu ob strani, vendar naj bo otrok samostojen in vzgajajte ga kot zdravega otroka!

Tudi Janijeva mati je rodila prizadetega otroka. Vzgjajala ga je po svojih močeh, čeprav je ob vsakem pogledu nanj občutila v srcu bolečino. Vedela je, da mora biti trdna in odločna. Trda je bila borba, toda prestala je. Koliko ur, koliko dni, tednov je žrtvovala za tega otroka, da bi ga naučila jesti, piti, pisati! V redni soli ni uspeval, uspeval je v zavodu, kamor ga je dala, da bi več znal. Res, ni zdravnik, je pa človek, ki dela v proizvodnji.

Kako težko je bilo njeno življenje in življenje njene družine! Prebolela je. Ni jokala in obupavala, borila se je za sinovo življenje in lepšo prihodnost, za katero je bil njen sin prikrajšan.

Koliko je še takih otrok in koliko takih mater, ne vem. Verjetno ne bom nikoli zvedela zanje. Vem pa nekaj, kar čutim v sebi: »Pomagajmo tem ljudem! Spoznajo naj svet lepote in življenja, dajmo jim mi, zdravi, vsaj delček sreče, žarek upanja za njihovo prihodnost. Zavedajmo se, kako lepo je ljubiti, še lepše pa biti ljubljen. Omogočimo jim to spoznanje.

Marjetka: Daritev bodi ti življenje celo

Jokala je. Spodaj pa se je v tisočeri lučeh bleščal farni zvonik.

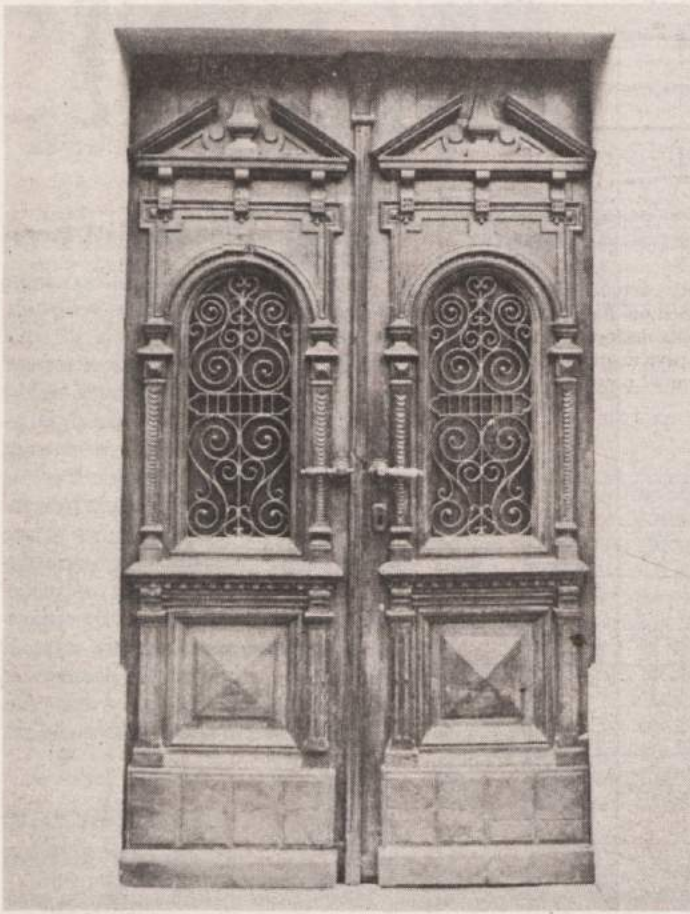
»Irena, tudi jaz sem te ljubil; toda v srcu sem zaslišal Njegov glas: Pridi, hodi za menoj...« Po dolgem boju sem se odločil, da se bom odpovedal tebi ter se posvetil Njemu in dušam,« ji je rekel. Še vedno je ihtela.

»Jože, če te kliče On, pojdi za Njim. Postani dober duhovnik; tak, kot je naš kaplan in še boljši,« mu je rekla.

Čutil je, kakšna žrtev je v teh besedah. »Hvala, Irena!« ji je rekel. Podala sta si roki ter se poslovila.

Ko je odhajal v bogoslovje, mu je poslala majhen zavitek.

Ko ga je odprl, se je pred njim razgrnil skrbno izvezen prtiček, na njem pa kelih, pšenični klas in vinski grozd. Spodaj z rdečo svilo napis: »DARITEV BODI TI ŽIVLJENJE CELO.«

VRATA MEŠČANSKE HIŠE — Vsak obiskovalec, dobrodošel ali ne, prime za njihovo kljuko. Vhodna vrata govorijo o ljudeh, ki živijo ali delajo v stavbi, pričajo o estetskem čutu prednikov in odnosu potomcev do dediščine. Pogled na lepa vrata na metliškem trgu vedno znova razveseli oko in polepša dan. Bogato izrezljana in okrašena s prelepo kovano mrežo in veliko kljuko, pričajo o velikih ambicijah naročnika in o sijajnem obrtniškem znanju mojstra. (Pripravila: umetnostna zgodovinarica Marinka Dražumerič)

IX Trdinovih kopiskov

Kaj pomeni kolcanje — Če se dekletu kolca, je znamenje, da pričakuje ljubega. Od tod pregovor: lisica laja, ko pričakuje lisjaka.

Grda maroga v dolejškem značaju — Če na kmetih gori, vsaki gospodar skrbi zase, sede s kablom vode na vrh strehe in gleda ogenj. Ker se ne gasi vzajemno, ni čudo, da toliko pogori. Vsi hočejo varvati le svoje, ne brigaje se za druge in tako ne obvarujejo nič. Meščani so bolj korenjaki. Če se zabliška kje ogenj, brž so vsi skupaj da pogase. Če je v mestu gorelo, ni prišel na pomoč noben vaščan. Kmetovski gledali so od daleč in se celo iz meščanov norce delali in jim nesrečo privoščili. Dolejnjec sploh kaj rad privoščil gospodi in bogatinom vsako nesrečo in tedaj tudi požar, nekaj iz zavisti nekaj pa iz maščevalnosti, ker ga odirajo in zatirajo.

Na misijonskih potovanjih v notranjost dežele z jadrnico Stella matutina pa je Knoblehar odkrival kraje, ki jih ni do tedaj videl še noben Evropejec. Vsega skupaj je v desetih letih opravil šest, več tisoč kilometrov dolgih potovanj. Dolga leta je bil s svojimi spremljevalci edini, ki je ob Nilu prišel tako daleč na jug. Toda skrivnost izvira Belega Nila ni odkril. Na svoji poti je prispel do brzic, ki so onemogočale plovbo. Pot je v spremstvu domačinov nadaljeval peš, toda 100 čevljev visoka stena mu je zaprla pot, na južnem obzorju pa je Nil izginjal med dvema visokima gorovjema.

Poleg misijonskega delovanja je bil Knoblehar ob podpori konzula v Aleksandriji Antona Lavrina pobudnik odprtju avstrijskega konzulata v Kartumu. Na svojih potovanjih po Sudanu je sistematično zbiral geografske, naravoslovne, etnološke in jezikovne podatke. V svojem času je slovel kot eden najboljših poznavalcev Belega Nila in bil kot priznanje za raziskovalno delo izbran za člana geografskega društva na Dunaju. Tako kot Lavrin je tudi on podaril muzejema v Ljubljani in na Dunaju številne predmete. Zanimiva je njegova rokopisna zapaščina, hranjena v Avstrijski nacionalni biblioteki na Dunaju, ki obsega ladijske dnevnikove potovanj in začetni slovar barijskega jezika. Dragoceni so opisi nilotskih ljudstev, njihovega življenja, šeg in običajev.

Knoblehar je iztrgal marsikakšno skrivnost veliki reki. Škoda, da je tako pomemben raziskovalec neznanega sveta v domači deželi skoraj pozabljen. Na njegovi močno predelani rojstni hiši v Škocjanu le spominska plošča, vzdana dovolj visoko, da ni preveč opazna, spominja na velikega afriškega raziskovalca.

Izviri Nila so že dolgo poznani, njihove skrivnostne vode ne burijo več domišljije belih raziskovalcev, pozabljene so legende o daljnih kraljestvih. Nil ne

Marija Pezdirc: V DEŽELI TISOČLETNE KULTURE

poplavlja več. Veliki asuanski jez je ukrotil mogočno reko, življenja ob veliki reki ne motijo več ciklične

Ignacij Knoblehar

visoke vode, tudi rodovitnega blata ni več, nadomeščajo ga umetna gnojila. Spremenilo se je živalstvo in rastlinstvo. Toda uvoda Egipta je še vedno odvisna od Nila, ki daje življenje in odganja prazen prostor puščave.

Eden od čudežev, ki ga v Egiptu ustvarja voda, je oaza Fayum. Za Muslimane je za njen razvoj in ime zaslužen sam sv. Jožef. Po ljudski legendi naj bi med svojim bivanjem v Egiptu zgradil najpomembnejši kanal v oazi in številne manjše. Ko je vladar videl ogromen podvig, je vzkliknil: »To je delo tisoč dni! (alf — yawn!). Od to ime oaze al — Fayum, veliki kanal pa nosi Jožefovo ime — Bahr Jusuf.

Ko se puščavska cesta prebije preko nizkega prelaza, se odpre pogled na zelenje oaze. Tisoče in tisoče kanalov obdaja polja, namaka zemljo in daje pokrajini podobo šahovnice. Kolesa na vodni pogon dvigujejo vodo iz kanalov in jo zlivajo na polja. Drugod v Egiptu vrtijo vodna kolesa biki, voli, povodni bivoli, tudi motorne črpalke. Ponekod dvigujejo vodo iz Nila s pomočjo pretočnega sistema, ki so ga poznali že stari Egipčani, a je še vedno uporaben. Toda v oazi Fayum je drugače, njena vodna kolesa so edinstvena.

Oaza Fayum je, tako kot tudi že v antičnem svetu, eno najplodnejših področij Egipta. Vsa polja so skrbno obdelana, na njih valovi mlado žito, detelja, poleti tudi proso, bombaž in zelenjava. Orodje, ki ga za delo uporabljajo egipčanski kmetje, felahi, je starodavno in preprosto, toda učinkovito. Njihov teh-

nološki svet sestavljajo plug, palmino deblo ali rogovila za ravnanje zemlje ter dragocene delovne živali kamele, osli, voli, bivoli. Motika je osnovno, ponekod celo edino poljedelsko orodje, strojev je zelo malo.

Cesta vodi med polji, na katerih valovi mlado žito, štorkljam podobni beli ibisi se na visokih nogah vzvišeno sprehajajo po detelji in iščejo hrano, v rahlem vetru se zibljejo krošnje dateljinovih palm. Ob kanalu priganja felah težko obdelanega osliča, za njim teče umazano bel pes in ovohava gospodarjeve sledi v prahu. Avtobus prehiti dolgo vrsto počasi se premikajočih kopic, ki se izkažejo za kamele, naložene s sladkornim trsom. V rahlem drcu prijezdi nasproti na osličku stavec: rjav razbrzdani obraz, siva bradica, prodorne črne oči, na glavi umazan turban; bose zaprašene noge podjetno priganjajo žival. V pozdrav dvigne roko, na obrazu se zarežijo široka usta in razkrijejo škrbaste čeljusti.

Ob kanalu v črna ogrinjala zavite žene pomivajo posodo, nekaj aluminijastih krožnikov in skodelic, lepe bakrene vrče. Ne menijo se za radovedne poglede potnikov iz avtobusa. Vzvišena ignoranca ali navajenost? Gruča iz blata in trstike zgrajenih koč oblikuje vas, na prašni cesti se igrajo na pol nagi otroci. So srečni? Hlepijo po drugačnem svetu, svetu obilja, iz katerega prihajajo tuji? Sanjajo o svetu avtomobilov, elektrike in vesoljskih poletov?

Sončni faraon

V kakšne daljne sanje in vizije je veroval mladi faraon Amenofis IV., da je prelomil prastaro egipčansko tradicijo mnogoboštva in se odločil za čaščenje samo enega boga, sončnega boga Atona, ki daje moč in življenje? Faraon je zavrgel svoje bogu Amonu posvečeno ime in postal Ehnaton (Sončna obla je zadovoljna), sprožil verski razkol, sredi puščave sezidal novo prestolnico in zapel Himno soncu.

Tretja zaporedna zmaga radijcev

Enaka uspešen je v spomladanskem delu nogometnega prvenstva tudi kočevski Avtobum — V Novem mestu prek 1.500 gledalcev

Nedeljska tekma 3. kola spomladanskega dela prvenstva v II. državnem nogometni ligi v novomeškem Portovaldu je razblinila še zadnje dvome o tem, koliko je zanimanja za ta šport v dolenski metropoli in ali ni bil rekorden obisk na uvodnem srečanju zgolj naključje. Kajti če smo za tekmo med Studiom D in Slavijo SET zapisali, da si jo je ogledalo blizu 1.500 gledalcev, lahko zanesljivo trdimo, da jih je bilo to nedeljo na srečanju radijcev in Bilja še nekaj sto več.

Don Mentoni Band, novomeška godba na pihala in ljubljanske mažoretke so že pred tekmo ogrele dlani množice na tribunah novomeškega stadiona, ki tudi kasneje ni skoparila z aplavzi. Novomeška enajsterica jim je za to dala več razlogov, zadelki so bili eden lepši od drugega, da uspešnih akcij Bracoviča, Glihe, Primca in ostalih ne omenjamo. Z več resnosti in zavzetosti v končnici bi bil rezultat lahko vsaj dvakrat višji, priložnosti za zadetek namreč ni manjkalo. Zelo pomembni točki v boju za vrh pa so v nedeljo osvojili tudi Kočevci: ekipa Avtobuma je na igrišču v Smarjah pri Koprju ugnala branilce; Kočevci so tako ob Novomeščanih edina ekipa, ki v spomladanskih treh kolih še ni oddala točke. Dokaz več torej, da je z Avtobumom v boju za vodilna mesta potrebno resno računati. Sicer pa bo veliko tega jasnejše po naslednjih treh kolih. Mnogi celo menijo, da utegnejo prihodnje tri tekme že odločiti letošnje prvenstvo. Zakaj?

Na željo Kisovčanov, ki so ji novomeški radijci ugodili, bo Elan Studio D že v soboto odigral tekmo četrtega kola v Kisovcu proti močni ekipi Svobode, ki je po jesenskem delu prvenstva zaostajala za Novomeščani vsega za točko. Zmaga Studia D, ki na tej tekmi računa tudi na pomoč svojih zvestih navijačev — »Trotterisi« imenovanih — bi pojasnila veliko tega

še posebej, ker bo drugi derbi kola na sporedu v nedeljo v Kočevju. V športnem parku Gaj se bosta pomerili enajsterica Avtobuma in drugouvrščenega Triglava. Ob ugodnem razpletu na tej tekmi bi bili Novomeščani navsezadnje zadovoljni tudi s točko iz Kisovca, še posebej, ker se bodo imeli priložnost znebiti svojih neposrednih tekmecev za prvo mesto še v naslednjih dveh kolih: v petem igriču namreč doma s Tabor Jadranom, prvič pa se bo na tej tekmi novomeškim ljubiteljem nogometa predstavil bivši igralec belgijskega prvenstva, Skopjanec Sen, medtem ko se v šestem obeta dolenski derbi v Kočevju med Avtobumom in Studiom D.

SEVNIČANOM ŽE DEVET TROBOJEV

SEVNICA — ŠK Milan Majcen iz Sevnice je pred dnevi pripravil tradicionalni troboj šahovskih ekip Radeč, Mirenske doline in Sevnice. Rezultati: Sevnica—Radeče 43:21, Sevnica—Krmelj 52:5, Radeče—Krmelj 49:5, 14,5. Končni vrstni red: Sevnica 95,5, Radeče 70,5, Krmelj 26. Najuspešnejša posameznika sta bila Krmeljčan Markovič in Sevnčan Sibilja s po 10 točkami, Radečan Kuzmič pa jih je zbral 8,5.

Bosta za obstanek dovolj dve tekmi?

Ligaških košarkarskih obračunov je konec, minula sobota je že prinesla prve dvoboje v končnici letošnjega prvenstva, ki mora odgovoriti na več vprašanj. Na eno je že bolj ali manj odgovorjeno, prvi državni prvak bo namreč slej ko prej Smelt Olimpija, veliko bolj zanimiv je boj za mesta, ki prinašajo igranje v zeleni ali rdeči skupini I. SKL.

Podbočjani so, kot je znano, ostali za las prekratki, peto mesto v rdeči skupini jim ne prinaša nič več, kot igranje za obstanek. Zelena skupina se jim je izmuznila za vsega eno točko. Toda za tamenj ni časa, že v soboto so bila na sporedu srečanja prvega kroga končnice: v boju za obstanek so Podbočjani doma igrali z vrsto Miklavža. Kakih 100 gledalcev ni videlo vrhunske predstave, te od nemotiviranih igralcev Podbočja tudi ni bilo moč pričakovati. Temu primeren je bil tudi razplet. Prvi polčas je prinesel enakovredno igro, ekipi sta se vseskozi menjavali v vodstvu, šele v zadnjih minutah si je domača vrsta prigrigala nekaj točk naskoka. Drugi polčas je prinesel boljše igro, Podbočjani so zaigrali zavzeto in prednost je v nekaj minutah narasla na nedosegljivih petnajst točk. Tekma je bila tako odločena, v finišu je igralcem Miklavža uspelo le ublažiti poraz.

Prvi del naloge je tako opravljen, razlika v kvaliteti je na strani Podbočja, to pa še daleč ne pomeni, da bo v sobotnem povratnem srečanju zmaga prišla sama od sebe. Navsezadnje pa tudi poraz ne bi bil tragičen, končnega zmagovalca bi tako odločila tretja tekma.

ZA ZLATO PUŠČICO

KOČEVJE — Na strelišču Rudnik je bilo minule dni letošnje občinsko tekmovanje v streljanju z zračnim orožjem za zlato puščico. Nastopilo je 17 tekmovalcev, zmagal pa je z delom dobrim rezultatom 550 krogov Miran Novak; sledijo pa: Dobnikar 541, Tomazin 535 itd.

Drugi par točk »lesarjem«

Ribniški rokometiški vendarle dokazali, da veljajo več, kot kaže pogled na lestvico superlige

Naposled so tudi ribniški rokometiški pokazali, da znajo igrati rokomet. Kakih 500 gledalcev je v soboto v dvorani športnega centra v Ribnici videlo kvalitetno rokometno predstavo, v kateri so »lesarji« zabeležili drugo zmago na letošnjem prvenstvu: z 18:17 so ugnali ekipo Pomurke. Srečanje je bilo negotovo do zadnjih sekund, za nateček pa tudi kvalitetno in borbeno. Gostje so navsezadnje ekipa, ki

zaseda mesto v prvi polovici lestvice, inlesovci pa so pokazali, da še niso pozabili igrati rokomet. Natanko 15 sekund pred koncem tekme je bil izid še izenačen, nato pa je Mohar dosegel zadetek, ki je pomenil drugo zmago na letošnjem prvenstvu in ribniškemu rokometu povrniti upanje, da bo tudi prihodnje v društvu najboljših slovenskih ligasev.

Končnice ženske superlige tokrat ni bilo, dekleta so namreč nastopila v državnih reprezentanci na mednarodnem turnirju v italijanski Gaeti. Slovenija je bila prepričljivo najboljša, ugnala je reprezentance Portugalske, Švice in Italije. V reprezentančnem dresu je nastopila tudi Novomeščanka Tomasova, ki je v tekmi z Italijo — Slovence so jo dobile s 23:18 — prispevala en zadetek.

Nad vse zanimiv finiš pa se obeta v I. republiški moški ligi. Sobotno 20. kolo je prineslo derbi med Radečani in Dobovo. Tekma se je končala brez zmagovalca, kar je voda na mlin vodilni vrsti celjskega Eurodasa, ki je tekmo z Grosupljem zavoljo gostovanja v Nemčiji prelozil.

IZVRSTNA KRALJ IN RETELJ

NOVO MESTO, PTUJ — Najboljša novomeška pionirja v namiznem tenisu, Kralj in Retelj, sta se na zadnjih dveh tekmovanjih spet izkazala. Na polfinalnem tekmovanju šolskih športnih društev v Novem mestu je v kategoriji od 5. do 8. razreda Matjaž Retelj (OŠ Smihel) zmagal, 2. je bil Tomaž Kralj (OŠ Otočec). Ekipno je med pionirji zmagala OŠ Smihel v postavi Retelj, Bojan Vertuš. Zadnje soboto in nedeljo pa je bilo na Ptujju državno mladinsko prvenstvo za posameznike in dvojice. V finalu je Kralj tesno izgubil in osvojil 2. mesto, 3.—4. je bil Retelj, 5.—8. Borut Miklič, 9.—16. Mario Brumat. V tekmovanju dvojic sta Kralj in Retelj osvojila 3.—4. mesto, Miklič in Brumat pa 5.—8. Z dobrih nastopi sta Kralj in Retelj še bližje državnim pionirskim reprezentanci, ki bo poletni nastopila na evropskem prvenstvu na Češkem.

DRŽAVNI PRAVKI — Na posnetku je mlada vrsta Inlesa Rika, novih državnih prvakov, s trenerjem Nikolom Radičem in Božo Karpovom.

Inles Riko — državni prvak

Starejši pionirji iz Ribnice so na prvem državnem prvenstvu presenetili vse

RIBNICA — Nekaj čudnega je v ribniškem rokometu: na eni strani članska ekipa, ki se krčevito bori za obstanek v ligi najboljših, na drugi pa sijajni mladinci in pionirji, ki so nič kolikorkrat potrdili sloves in ugled ribniškega rokometne šole. To so storili tudi minule dni na prvem državnem prvenstvu starejših pionirjev, odigranem v Ajdovščini.

Levji delež na poti h končni zmagi so mladi Ribničani opravili že v predtekmovanju, ko so ugnali najboljše slovenske klube, ljubljansko Kolinsko Slovan in celjsko Pivovarno Laško, finale je bil le še rutinsko opravilo. Sicer pa je ta generacija že lani napovedovala takšen dosežek. Na podobnih turnirjih so bili vselej najboljši, tako da za strokovnjake končna zmaga Inlesa Rika ni bila presenečenje. Ujaj-

mo le, da se tudi s to generacijo nadarjenih igralcev ne bo dogodilo enako, kot se je s prejšnjo; državni kadetski prvaki se danes borijo za obstanek v ligi.

Rezultati Ribničanov: Duka—Inles Riko 12:13, Inles Riko—Rudar 22:14, Velenje—Inles Riko 17:17.

• Mladi rokometiški in vodstvo kluba so bili minuli petek gostje na sprejemu, ki ga je zanje pripravilo vodstvo ribniške občinske skupščine na čelu z županom Francem Miheličem.

Najboljši igralec in strelec turnirja je bil Damir Škaper, vratar pa Rajko Djukić (oba Inles Riko).

M. G.č.

Praznih rok z zadnjevrščenimi

Odbojkarice LIK Tilia izgubile z 0:3 v Novi Gorici — Pionirjevci potujejo v soboto v Slovensko Bistrico

Končnica v obeh odbojkarških superligah se bliža h koncu, neznan je vse manj. Da bo v moški ligi prvak mariborska Vileda, ki si je v soboto resdo privoščila drugi poraz na letošnjem prvenstvu — ugnal jo

je Salonit — in v ženski Paloma Branik, ki je doslej v petnajstih kolih izgubila en sam niz, je znano že dalj časa, prav tako je malo nejasnosti na dnu lestvice.

Odbojkarji novomeškega Pionirja so v soboto počivali, ne glede na to pa je troboj Pionirja, Fužinarja in Granita Preskrba za peto do sedmo mesto bolj ali manj že odločen. Ligo zapušča letos le ena ekipa, to mesto pa je že dalj časa rezervirano za Bistričane, ki so v soboto igrali s Fužinarjem. Tekmo, ki je bila zgolj prestižnega pomena, so dobili Ravenčani, dokončno peto mesto na lestvici pa bodo Novomeščani slej kot prej potrdili v naslednjem kolu, ko bodo igrali z Granitom Preskrba. Vse razen zmage pionirjevcev v Slovenski Bistrici bi bilo veliko presenečenje.

Nekolikanj bolj zanimiv je boj pri dnu v ženski superligi. Končnica je namreč postregla z nekaj nepredvidljivimi izidi. V prvi vrsti to velja za gladki in prepričljivi sobotni poraz Kočevk v Novi Gorici. Zadnjevrščen ekipa jim je oddala vsega 21 točk v treh nizih, HIT Casino se je s to nenadano zmago znašel celo v položaju, ko beg z dna ni več nemogoč, še zlasti ne,

LETENJE Z JADRALNIMI PADALI

KOČEVJE — Že od začetka prejšnjega meseca poteka na smučišču v Dolgi vasi tečaj letenja z jadralnimi padali. Tečaj je ob sobotah in nedeljah in bo trajal tri tedne. Vpis v tečaj je možen vsako soboto v brunarici pod smučiščem.

TENIŠKA LIGA REKREATIVCEV

TREBNJE — Športni center Vita obvešča, da se bo 17. aprila na teniških igriščih pričela rekreativna ekipna liga za člane do 35 in veterane nad 35 let. Ekipo sestavlja dva igralca, liga pa bo potekala spomladi ob četrkih ali petkih bo vnaprej dogovorjenem razporedu. Prijavnina znaša 3.200 SLT, plačljiva je v dveh obrokih, prijavitelj pa se je moč še do nedelje, 12. aprila, na telefona 44—323 in 44—990.

DOLENJSKO PRVENSTVO STRELCEV

NOVO MESTO — Občinska strelska zveza je minulo soboto pripravila regijsko prvenstvo v streljanju za vse kategorije. V ekipni konkurenci je med člani zmagala Iskra Semič pred Trebnjem in Novim mestom, pri članicah Novo mesto, pri mladincih prav tako Novo mesto pred Trebnjem in Iskro, pri pionirjih Trebnje pred Stražo in Smarjetu ter med pionirkami Trebnje pred Žužemberkom in Novim mestom. Posamični prvak med člani je Ivanetič (Iskra), med članicami Aševa (Novo mesto), pri mladincih Bobnar (Novo mesto) ter pri pionirjih Bukovec in pionirkah Žurgova (oba Trebnje).

Center, kot ga Evropa še nima

11. aprila otvoritev motokrosističnega centra v Dolenjskih Toplicah — 1. maja dirka za državno prvenstvo — Pokrovitelj Igor Bavčar

DOLENJSKE TOPLICE, NOVO MESTO — Tradicija, ki se ji ne kaže iznebiti, je, da imamo na Dolenjskem 1. maja motokrosistično prireditev. Tako bo po zaslugi novomeškega motokluba Mel tudi letos, natanko ob 13. uri bodo na progi v Dolenjskih Toplicah zahrumeli motorji, skupaj jih bo tistega dne ob progi in na njej prek sedemdeset v kategorijah do 80, 125 in 250 kubikov. Letošnja dirka, ki bo seveda štela za državno prvenstvo, bo imela tudi visokega pokrovitelja, v tej vlogi se bo pojavilo Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije na čelu z republikanskim sekretarjem Igorjem Bavčarjem; soprokroviteljica tekme pa bo skupščina občine Novo mesto.

To je vsekakor najpomembnejša novica iz Dolenjskih Toplic, melovci pa računajo tudi na dobre tekmovalne dosežke na tej dirki. Nič čudnega, v kategoriji do 80 ccm se bodo za mesta na vrhu borili Mežnar, Jordan in Bakšič, v razredu do 125 ccm Kovačič, Uhernik in Springer, v kategoriji do 250 kubikov pa bo skušal v boj za vrh poseči Sašo Simčič. In če vemo, da bodo na startu vsi, ki v tem športu v Sloveniji kaj po-

menijo, se vsekakor obeta razburljiva športna prireditev, katere posebnost bo tudi ta, da bo vstop za obiskovalce prost. Ob tej dirki pa v moto klubu Mel razmišljajo že o naslednjih dveh: 21. junija in 9. avgusta bodo na progi v Dolenjskih Toplicah prireditelji dirk motokrosističnega podmladka Slovenije, za gledalce nemara še pomembnejše od tega pa je, da bodo na teh dveh tekmah prvič doslej pri nas pripravili tekmovanje v skokih z motorjem. Nepisano pravilo je bilo, da se da po zraku 40 ali 50 metrov daleč leteti le na smučeh, mladi motokrosisti bodo to skušali zanikati. Na progi je že pripravljena 45-metrška skakalnica, dogajanja na njej bodo zagotovo enkratna atrakcija. In za konec še ena želja melovcev: letos bi radi na svoji progi pripravili tudi prvo dirko motokrosističnih veteranov, tekmovalcev over mladi, ki so pred leti navduševali staro in mlado.

Druga, vsaj enako spodbudna novica iz Dolenjskih Toplic, govori o tem, da bo v soboto, 11. aprila, tudi uradna otvoritev motocentra Dolenjske v Dolenjskih Toplicah, po vsebini in pestrosti poučbe prvega tovrstnega ne le v Slo-

veniji, pač pa celo v Evropi. Motoklub Mel bo namreč tam izposojal tako motorje kot vso potrebno opremo za vožnjo čez dno in strn, mladim in starim bodo na voljo motorji znamk Honda, Kawasaki in Yamaha od 50 kubikov (za najmlajše) pa do 500 ccm. Izposoja in vožnja na posebej pripravljeni progi bo mogoča vsak dan popoldne, ob vikendih pa od jutra do večera. Ob tej priložnosti bodo začetnikom nudili vso strokovna pomoč, nobena skrivnost pa ni, da si v klubu obetajo s takšnim načinom dela pridobiti kader za jutri. In še

• Številni tujci, ki so progo v Dolenjskih Toplicah, sedaj tudi preurejeno in razširjeno, že preizkusili, pravijo, da je ena najlepših, kar jih poznajo. Nič čudnega potem, če je zanj tolikšno zanimanje.

nečesa ne gre prezreti: v klubskem domu ob progi, razširjenem in obnovljenem, bo tudi servisirska delavnica za motorje. Novosti je torej toliko, da si jih bo resnično potrebno ogledati in jih preizkusiti.

B. B.

skega prvenstva, Skopjanec Sen, medtem ko se v šestem obeta dolenski derbi v Kočevju med Avtobumom in Studiom D.

• Da Novo mesto ni več nogometno podeželje, priča tudi to, da je bilo v nedeljo ob stadionu opaziti avtomobile ljubljanske in še kakšne nedolenske registracije. In prav od njih je bilo slišati, da tako imenitno organiziranih tekem ni nikjer po Sloveniji. Don Mentoni Band, mestna godba na pihala, mažoretke ter zrebanje vstopnic s prvo nagrado, kolesom BMX, so to vnovič potrdili.

Nogometni vikendi postajajo torej vse bolj vroči.

B. B.

IGRA NA EN GOL — Prek 1.500 gledalcev je v nedeljo popoldne pozdravilo tretjo zaporedno zmago nogometiškega Elana Studia D, ki s 3:1 ugnali enajsterico iz Bilje. Radijci (na posnetku v temnih dresih) so si prigrigali kup priložnosti, Milanovič (v skoku) je bil tokrat za las prekratek, razplet spremeljata Mesojedec (levo) in Bracovič. (Foto: B. B.)

BESEDO IMAJO ŠTEVILKE

odbojka

SUPERLIGA, moški, 14. KOLO, 5. do 7. mesto: Pionir prost, GRANIT PRESKRBA—FUŽINAR 2:3

LESTVICA: Pionir 12, Fužinar 10, Granit Preskrba 4.

V naslednjem kolu igra Granit Preskrba in Pionir, Fužinar je prost.

SUPERLIGA, ženske, 14. KOLO, 5. do 7. mesto: HIT CASINO NOVA GORICA—LIK TILIA KOČEVJE 3:0 (6, 10, 5)

LIK Tilia: Klun, Drobnič, Hočvar, Briški, Turk, Akrap, Vidmar, Letnar.

LESTVICA: LIK Tilia Kočevje 8 (20:33), Partizan Tabor 8 (20:37), HIT Casino Nova Gorica 6 (13:37)

LIK Tilia je v naslednjem kolu prosta.

košarka

LESTVICA: 1. Eurodas 31 (tekma manj), 2. Dobova 30, 3. Šešir 29, 4. Krško 26, 5. Grosuplje (tekma manj) 24, 6. Novoline 20 itd.

nogomet

II. DRŽAVNA LIGA, za-hod, 16. KOLO: ELAN STUDIO D—BILJE 3:1 (2:1)

Elan Studio D: Mohor, Kolenc, J. Pavlin (Kobe), Milanovač, Petrovič, Kramar, A. Primc, N. Primc, Gliha, B. Mesojedec, Bracovič.

Strelca: Bracovič 2 in Gliha. BRANIK SMARJE—AVTOBUM 2:3

Ostali pomembnejši izidi: Ilirija—Svoboda 4:1, Triglav—Tabor Jadran 2:1, Brda—Slavija SET 0:0 itd.

LESTVICA: 1. Elan Studio D 24, 2. Triglav 22, 3. Slavija SET 21, 4. Tabor Jadran, Ilirija in Avtobum po 20, 7. Svoboda Kisovec 19 itd.

V naslednjem kolu igrajo: Svoboda—Elan Studio D (tekma bo v soboto), Avtobum—Triglav itd.

rokomet

SUPERLIGA, moški, 18. KOLO: INLES RIKO—POMURKA 18:17 (8:7)

Inles Riko: Gelze, Mohar 1, Šilc, Tanko, A. Mihelič 1, S. Mihelič 1, Djokič, Jurič 2, Manček, Lesar 9, Mate 4, Sinavarna.

LESTVICA: 1. Pivovarna Laško 33, 2. Kolinska Slovan 24...9. Presad 14, 10. Drava 13, 11. Inles Riko 9, 12. Predgrov Infotrade 9.

I. REPUBLIŠKA LIGA, moški, 20. KOLO: RADEČE PAPIR—DOBOVA 22:22 (10:11), VELIKA NEDELJA—NOVOLINE ČRNOMELJ 26:23 (11:11), IZOLA—KRŠKO 18:32 (5:18), EURODAS—GROSUPLJE preloženo.

Stane Mokotar in Anton Barbo, člana novomeške alpinističnega odseka, sta 6. marca opravila zimsko ponovitev Cizljave smeri v severovzhodnem razu Špika (VII, V, A1, 300 m). Za plezanje sta potrebovala pet ur, smer pa je ena najtežjih v severni steni Špika in ima najdaljši dostop. Razmere za plezanje so bile dobre, le mestoma se je še zadrževal sneg. Več težav je bilo zaradi južnega vremena pri sestopu. Kot zanimivost dodajmo, da sta Mokotar in Barbo prišla na vrh Špika šele ob 20. uri.

• Alpinistična šola, ki se je začela v marcu, je že v polnem razmahu, tečajniki so imeli več predavanj, bili pa so tudi v plezalnem vrtcu Armeško, kjer so vadili osnove plezanja. Alpinistični odsek je tako za šest članov številnejši.

• Zadnji teden v marcu je bil na Komni zimski alpinistični tečaj, ki se ga je udeležil tudi član novomeškega AO. Tečajniki so spoznavali osnove turnega smučanja in hojo in plezanje v gorah pozimi.

• Komisija za alpinistične odprave v tuja gorstva organizira letošnjo jesen pettedenski pohod v Anapurno v Himalaji. Udeleženci morajo biti dobro pripravljene, imeti tudi zaščitno obleko zoper mraz, veter in dež, cena pa znaša 1400 ameriških dolarjev. Vse dodatne informacije je moč dobiti v pisarni Alpinističnega odseka Novo mesto ali PZS v Ljubljani.

Z GOJZARJI IN CEPINOM

Stane Mokotar in Anton Barbo, člana novomeške alpinističnega odseka, sta 6. marca opravila zimsko ponovitev Cizljave smeri v severovzhodnem razu Špika (VII, V, A1, 300 m). Za plezanje sta potrebovala pet ur, smer pa je ena najtežjih v severni steni Špika in ima najdaljši dostop. Razmere za plezanje so bile dobre, le mestoma se je še zadrževal sneg. Več težav je bilo zaradi južnega vremena pri sestopu. Kot zanimivost dodajmo, da sta Mokotar in Barbo prišla na vrh Špika šele ob 20. uri.

Najboljša reklama je uspešno delo

Predsednik kočevskega društva Jože Svete

KOČEVJE — Nedavne občnega zbora Društva upokojencev Kočevje se je udeležilo 28 do 35 delegatov, izvoljenih na sekcijah v krajevnih skupnostih. Ugotovili so, da ima društvo okoli 1.800 članov, upokojencev v občini pa je okoli 3.600. V podeželskih krajevnih skupnostih so skoraj vsi upokojenci člani društva, v mestu Kočevje pa je zanimanje za včlanjevanje manjše, in to predvsem pri izobražencih.

Številni upokojenci uspešno delujejo v raznih komisijah društva, predvsem v tistih za šport in rekreacijo; upokojenci so uspešno nastopali na športnih tekmovanjih, organizirali vrsto izletov, razstav in srečanj, sodelovali v mnogih kroških itd. Ugotovili pa so, da uspešno delo še ni doseglo svojega namena, če ni primerno predstavljeno javnosti in upokojencem, nečlanom društva. Zato bodo v bodoče posvetili posebno pozornost informiranju.

Menili so tudi, naj bi SPIZ prodal čim manj (in ne čimveč, kot je njegov predlog) upokojenskih stanovanj. SPIZ bi sicer tako res pridobil nekaj denarja, ki bi šel v Ljubljano, na Kočevskem in predvsem Društvu upokojencev pa bi ostali problemi v zvezi z reševanjem stanovanjskih težav upokojencev.

Na zboru so izvolili 15-članski novi izvršni odbor društva, nato pa na seji tega organa še predsedstvo, v katerem so: predsednik Jože Svete, podpredsednik Franc Merhar, tajnica Rozika Rätzsen, člani pa so še predsedniki komisij Milka Čilenšek (rekreacija), Jože Legan (šport), Jože Dekleva (gospodarstvo), Nelka Klun (stanovanja) in Dragica Serčer (nadzorna komisija).

J. PRIMC

VOJNA VAS: PRITOŽBE SO UPRAVIČENE

VOJNA VAS — Na zboru krajanov v Vojni vasi pri Črnomlju, ki je bil v nedeljo, je beseda stekla o gradnji kanalizacije in centralne čistilne naprave za mesto Črnomelj. Od izvršnega sveta bodo zahtevali, da se tudi za to vas izdelata načrt za kanalizacijo in operativni načrt, kako bodo dela potekala. Na javni razpravi pred leti je bilo zagotovljeno, da načrt vključuje tudi Vojno vas, kar pa ni res. V dosedanje razprave je bilo vključeno le malo ljudi. Pri sprejemanju lokacijskega načrta za čistilno napravo v Vojni vasi je bilo nekaj nepravilnosti. Zato so bile dosedanje pritožbe občanov na Ustavno sodišče Republike Slovenije upravičene, saj je le-to zahtevalo od občinske skupščine, da jih do konca februarja odpravi. Smer gibanja vetra je bila merjena le v Črnomlju in ne na kraju, kjer naj bi stala čistilna naprava. Občinska strokovna služba sicer meni, da lokalni vetrovi ne bodo imeli vpliva, toda vseeno bi bilo potrebno opraviti merjenje vetrov v dveh letnih časih, najmanj šest mesecev.

J. D.

Čez cesto podri drevesa!

Ob zaprtju regionalne ceste pri Soteski

Ob zaprtju regionalne ceste Novo mesto — Žužemberk pri Soteski se mi poraja več vprašanj: »Zakaj cestno podjetje ni takoj začelo sanacije ugrezlega dela ceste in zakaj ni pravi čas začelo s pripravo obvoznice? Obvoznico bi lahko uredili po gozdni poti na Podgozd in pa v obratni smeri skozi vas Drenje v Soteski. Sedaj morajo krajanj v službo v Stražo, Novo mesto, Dvor ali Žužemberk po mnogo daljših obvoznih, kar pomeni izgubo časa in bencina. Dogaja se tudi to, da pač poiščejo bližje varijante, in takrat jih čaka policija, ki je pri tem našla dober posel. Še huje se mi zdi to, da nekateri pač ne dovolijo prehoda po vaških vaseh in so čez ceste enostavno podri drevesa. Slednje se mi zdi skrajno necivilizirano in me spominja na dogodke na Plitvicah in drugod na Hrvaškem lansko in predlansko leto. Razumem stisko vaščanov, vendar so tudi za to instrumenti pogovora z oblastjo in pristojnimi službami. Prav to pa bi morala predvideti strokovna služba v cestnem podjetju, ne pa čakati zadnji trenutek.«

S. M.

Ah, ta clio!

Kalvarija z avtom

Veliki »bum« Renaulta s prepričljivo reklamo in hvalo me je prepričal, da sem za dobrih 20.000 DEM kupil renault — CLIO RN. Dne 13. 2. 1991 sem ves navdušen prevzel kupljeni avto, a me je navdušenje kmalu minilo.

Že od prvega dne dalje vozilo ne tesni dobro, tako da se mi v kabini stalno nabirata prah in nesnaga. To pomanjkljivost sem reklamiral na pobaščenem servisu, a napake niso uspeli popraviti. Avto še vedno ne tesni in vrata se zapirajo težje, tako da se celo lušči barva z notranjosti vrat.

Z avtom tudi sicer nisem zadovoljen, saj je bila ne več celja vrsta napak: počena dva blažilnika, počeno vetrobransko steklo, brisalci glasno drgnejo po šipi itd.

Avto uporabljam v skladu s tehničnimi navodili proizvajalca. Na njem nisem opravil nobenih tehničnih sprememb ali obdelav, servisiram ga redno (pa, žal, tudi izredno) — izključno na pobaščenem servisu, tako da moje ravnanje ne more biti vzrok vsem napakam na vozilu. Avto je, enostavno, zanič.

Ob vsem naštetem se mi zdi priditev »Form — celovita kakovost« kot posmeh moji nesreči.

Zaradi vseh teh razočaranj nad vozilom sem 25. 11. 1991 poslal Revozu uradni reklamacijski zahtevek, a mi nanj niso pisno odgovorili, pač pa je Revoz reklamant enkrat ustno, večkrat pa v telefonskem pogovoru s pobaščenim servisom odklanjal reklamacije do poteka garancijskega roka — to je do 13. 2. 1992. S tem dnem pa se zopet začinja moja nesreča, tokrat tudi s prazenjem mojega žepa.

Čutim se ogoljufanega in razočaranega nad proizvajalcem mojega avtomobila. Lepo se mu zahvaljujem, obenem pa upam, da bo poleg mene izgubil še katerega kupca.

SLAVKO AVGUŠTINCIC, Trg Oktobrske revolucije 6, 61000 Ljubljana

Z resnico proti klevetam in lažem

Pripombe k poročilu s tem naslovom, objavljenemu v Dolenjskem listu 2. aprila

Zapis novinarja Andreja Bartlja v zadnji številki Dolenjskega lista, kjer poroča o letni skupščini občinskega združenja ZZB NOV Novo mesto, zahteva razjasnitve osrednjega poudarka, ki ga naslavlja na vodstvo novomeške občine in na slovenske kršćanske demokrate. Gotovo ima vsak pravico razmišljati popolnoma avtonomno, vendar je prikazovanje dogodkov skozi filtre združenja le zunaj resnega analitičnega pristopa. Videti je, da služi le za dnevnopolitične namene.

Prva trditev, ki je neresnična, se tiče gospodarske politike DEMOS-a. Trdijo, da je le-ta pripeljala do gospodarskega zloma. Priznam, da je DEMOS »kriv« — kriv je za to, da smo izpeljali razdružitve z Jugoslavijo. DEMOS pa zato, ker so leve stranke do zadnjega ovirale ta proces.

V začetku smo to videli kot zahtevo po prelaganju referendumu o samoodločbi državljanov Slovenije v čas, ki ga je armada predvidevala za zasedbo, kasneje pa z »nočnimi sejami« z Markovičem, o katerih še danes nočejo govoriti. Posledica te razdružitve je bila agresija pod vodstvom komunističnega generalštaba in v oktobru tudi vzpostavitve polne suverenosti. S tem in z vojno na Hrvaškem je bil zrušen jugoslovanski trg, na katerega je bilo v veliki meri vezano naše gospodarstvo. V tem smislu je DEMOS res kriv, da tega trga začasno nimamo. Iz te obtožbe pa je tudi razvidno, da vsi, ki tako obtožujejo DEMOS, pravzaprav obtožujejo razdružitve in vzpostavitve države Slovenije. Da je pri tem najglasnejše združenje, je razumljivo, saj so se v II. svetovni vojni podredili komunistični partiji in njenemu projektu, ki je takoj po vojni razpustil slovensko vojsko, že med vojno pa »odstranil« iz svojih vrst tiste komandante, ki so zagovarjali idejo slovenske državnosti. Resnica je, da so to idejo ohranili le izseljenci, predvsem tisti, ki so bežali kot domobranci pred povojnimi komunističnim terorjem.

Ta razdružitve z balkanskim brezumjem je bila po mojem ravno nasprotno — uspeh, uspeh tudi v gospodarskem smislu. Res je ta trg delno zaprt, vendar

smo prenehali dajati izredno velike davkatve za vojaški proračun, preko srbškega dinarja in inflacije pa ne financiramo vojne v sosednjih državah, kar danes početa tako Makedonija kot BiH. V tem kotlu bi imeli 32.000-odstotno inflacijo v letu 1992, že danes pa je srbški dinar šestkrat manj vreden od slovenskega tolarja, če gledamo pariteto z DEM. Samo ta podatek naj bo dovolj zgovoren dokaz, kaj je pomenil projekt slovenske osamosvojitve v primerjavi z »asimetrično federacijo«.

Druga obtožba je »skrajno desničarstvo«. Videti je, da predstavnik združenja sila lahkotno v javnih medijih uporablja terminologijo, ki spominja na minula desetletja, ko je bilo potrebno iskati razrednega sovražnika, da bi uresničevali geslo permanentne revolucije.

Obremenjenost z revolucionarnim razmišljanjem je več kot očitna, je pa tudi nevarna, ker v politični prostor umesča desni terorizem kot protitež revolucionarnemu terorizmu. Prakso le-tega so nekateri izmed članov združenja pač izvajali med II. svetovno vojno, v veliko večjem obsegu pa po njej. In ne nazadnje: zadnji odmev te revolucionarne miselnosti je vsebovan v spisku imen politikov DEMOS-ovih strank, predvidenih za likvidacijo, ki ga je KOS-u zapolnila TO. Drugič je tako determiniranje nevarno, ker je lažno.

Čudi me, da v skrajno desno umesča LDS, ki je v občinski vladi v večini, nikakor pa ne najdem elementov nasilnosti — revolucionarnosti — v politiki slovenskih kršćanskih demokratov. Naša stranka postavlja na prvo mesto človeka kot osebo in kot najvišjo vrednoto življenje. Zato je za nas vsak človek pomemben. Tako smo osredinjili del svojih sposobnosti usmerili v karitativno dejavnost. Ne zatisakamo si oči pred dejstvom, da se mnogi lahko znajdejo v stiski. Prepričani smo, da več kot učiteljski štrajk ali odklanjanje elektrike pomaga neposredna pomoč. Na gospodarskem področju pa izpostavljamo prepričanje, da je slovenski človek ustvarjal in delaven, zato v praktičnih ukrepih podpiramo tiste odločitve vla-

de — občinske kot republiške — ki zagotavljajo prestrukturiranje podjetij, stimuliranje delovnih mest in izgradnjo infrastrukture. Kaj je v tem skrajno desnega?

Sicer pa je po vseh primerjalnih kazalcih razvidno, da je bila politika vodstva novomeške občine več kot uspešna. Od oktobra 1991 se je število brezposelnih celo začelo zmanjševati in smo z 8% v evropskem povprečju, mnoga podjetja (npr. NOVOTEKS) so se preusmerila na zahtevne zahodne trge, druga pa so celo v vzponu (npr. NOVOTEHNA). In kaj ima občinska oblast pri tem? Zgolj to, da, če je kdo prosil za pomoč, smo jo poizkušali dati, sicer se pa v poslovanje nismo vtikali.

Pri slabo stoječih podjetjih pa še danes spremljamo poslovanje in zahtevamo ukrepanje, ko se izkaže, da je to potrebno. Tudi v državnem merilu se že kažejo pozitivni premiki, ki jih je omogočilo kvalitetno delo, predvsem finančnega ministra Dušana Šešoka. S priznanjem, ki ga v teh dneh pričakujemo od ZDA, se bodo odprla vrata v mednarodne institucije, kar bo omogočilo Sloveniji dostop do kapitala. Razumljivo je, da ob tako ugodnih trendih opozicijskim strankam ni po godu, da je slovenski premier kršćanski demokrat. Ob tej zahtevnosti in ihtavem iskanju novih mandatov je bilo pametno resno pretehtati misel senatorja Angela Bernassola: »Ponavljaj: privilegirani odnosi z naše strani so s predsednikom Peterletom, ki je hkrati predsednik slovenskih kršćanskih demokratov. Tako delamo tudi z vsemi drugimi državami.« kdor more, naj razume!

Zadnji očitke, na katerega bi želel odgovoriti, je trditev o poizkusih »rehabilitacije med vojno obsojenih vodilnih belogardistov v Novem mestu«.

Ob tem se zdi, da člane združenja moti raziskovanje Mihovske jame, kjer leže pobiti Novomeščani. Pobiti in dolga leta zamolčani, brez pravice do osmrtnice, groba. Žalostno je, da člani združenja tem ljudem še danes odrekajo te pravice. Ko bi bili drugačnega mnenja, bi gotovo dostavili sodne zapisnike — če so bili res sojeni, povedali imena treh neznanih oseb, ki so bile ob znanih ubite. Upam vsaj to, da bo policija po uradni dolžnosti predala primer javnemu tožilstvu, saj so vse dostopno gradivo že zbrali. Konec koncev, zakaj pa nečesto sodelovati pri zbiranju podatkov o dogodkih v novomeških zaporih v prvih povojnih letih? To vsekakor ni razvrednotenje upora proti okupatorju, je pa poizkus, da razmejimo črto med resničnim uporom in komunistično revolucijo. Ta razmejitev bo v prid bodočim rodovom, ki ne bodo obremenjeni z ideološko slepoto, kot so bili akterji. Da pa pozaba ne bo prekrila živih pričevanj — pisma so oblastniki skurili — je potrebno na mnoga vprašanja odgovoriti danes, tudi z vašo pomočjo.

MARJAN DVORNIK

Črne sečnje so se malo umirile

Zanemarjeni gozdovi

LOŠKI POTOK — Trditve nekaterih republiških strankarskih prvakov, da v svojem gozdu lahko gospodarji samo lastnik, so mnogi razumeli tako, da so brez sodelovanja gozdarskih strokovnih služb grobo kršili zakon o gozdovih, ki še vedno velja. Tudi v gozdovih v Loškem Potoku je bilo veliko črnih sečenj lesa, kot nam je v pogovoru povedal Janko Debeljak, »vodja revirja pri Gozdnem gospodarstvu Kočevje. Z zakonom o svobodni trgovini z lesom so se močno povečali zahtevki po posekih zlasti v zasebnih gozdovih. Vse pogostejši so bili poseki na črno. Za območje Loškega Potoka je predviden letni etat 11.500 kubikov pretežno jelo-vega lesa. V preteklem letu pa je bil posek najmanj 35 odst. večji prav na račun samovoljnih posekov. Seveda so gozdarji zasledovali te poseke in ugotovili, da je bilo brez žiga posekanih skoraj 5000 kubikov bruto lesne mase.

Črne sečnje se tudi letno nadaljujejo, vendar v manjšem obsegu. Vzrok temu je verjetno bojazen pred sankcijami, pa tudi odkupne organizacije ne morejo več sproti izplačevati kupljenega lesa.

S temi poseki so gozdovi utrpeli veliko škodo, do tega pa je prišlo, ker ljudje ne poznajo zakonodaje, lahko pa bi jih na to opozorila država. Velika škoda je tudi na cestah in gozdnih poteh. Letos predpisan 10 odst. davek na promet z lesom pa nikakor ne bo nadomestil po zakonu predpisane biološke amortizacije, iz katere so črpali sredstva za vzdrževanje gozdov. Zlasti sredstva, ki bi se lahko zbrala v lanskem letu, so verjetno že izgubljena.

A. KOŠMERL

SREČANJE MLADIH IZ LITIJSKE DEKANJE

Letošnje srečanje mladih iz litijske dekanije je potekalo zadnje marčnega nedeljo v župniji Primskovo na Dolenjskem. Kot se za čas pred veliko nočjo spodobi, so srečanje začeli z molitvijo križnega pota ob kapelicih, ki so postavljene ob poti, ki vodi do cerkve. Spreved je spremljalo petje mladih iz posameznih župnij, pri vsaki kapelici pa so povedali tudi nekaj misli. Mašo je vodil študentski duhovnik Milan Knež iz Ljubljane. V govoru je lepo orisal težave, ki jih imajo mladi v današnjem času, dal pa je tudi nekaj napotkov za nadaljnje kršćansko življenje. Skoraj štiristo udeležencev je z lepimi spomini zapuščalo Primskovo.

MIHA OVNIK

- Samo še jaz ne pišem na zid. (Ljubljanski grafit)
- Za vreme komunista ovde bilo je turista. (Poreški grafit)
- Stranke so porle civilno družbo. (Močnik)

Človek bi se res najraje zjokal

Poslanec g. Schwarzbartl se je tokrat spravil nad šolstvo in tolkel mimo

Ker v naših medijih kljub slovitim Trefaltovim razvedrilnim oddajam primanjkuje zabave, je prava sreča, da včasih lahko poslušamo razprave v naši skupščini.

Zadnja razprava o višjih količinah pri šolskih plačah pa na žalost ni bila zabavna; človek bi se najraje zjokal, pa ne samo zaradi rezultatov glasovanja, ampak zaradi nezrelih razprav nekaterih poslancev.

Še posebej se je izkazal gospod Schwarzbartl, ki je tokrat dobil navdih, da mora javnosti povedati vse, kar mu je padlo na pamet. In na pamet mu je padlo nekoliko preveč diskvalifikacij kar po dolgem in počez. Ne vem sicer, katero evalvacijsko metodo je uporabil, toda z lahkoto je prišel do zaključka: tudi če bi učitelji imeli boljše plače, ne bi nič več ali boljše delali. Da, šolniki moramo najprej dokazati, da sploh delamo, potem pa nam bo prijazna mati država prizanesljivo dovolila zapustiti kot. V kotu pa smo tako ali tako že ves čas. Dobro se spominjam obiska naše »botre« Pepce Kardelj, ki mi je prijazno svetovala, naj kar priganjam učitelje k delu, saj jim ni nič hudega v primerjavi s povojnimi časi. Ob neki drugi priliki nam je neki funkcionar polagal na srce, da je delo s 36-učenci v oddelku prava

pesem; on jih je boja imel 56. Če sem hudobna, bi lahko namignila, da je morda kateri izmed sedanjih funkcionarjev njegov učenc.

Za šole pač vedno zmanjka denarja. Včasih se mi zdi, da bi tudi učitelji lahko ustanovili društvo razlaščenih državljanov, saj ne bi bilo težko dokazati, za koliko nas je država prikrajšala v »prehodnem obdobju« — recimo vseh

NEKAJ ZAKAJEV

- Zakaj v Novem mestu ne uredijo lokalnega avtobusnega prometa kot v Ljubljani ali Mariboru?
- Zakaj razrijejo ceste in potem takšne tudi pustijo?
- Zakaj pri Ljubljanski banki ne naredijo podhoda pod cesto?
- Zakaj Trg Kare L. gradijo tako dolgo?
- Zakaj novomeško mladino že tako dolgo nategujejo s prostori za mladinski klub?
- Zakaj bo l.i. Dom JLA kmalu preraščel s slakom?
- Zakaj ne asfaltirajo pločnika na Ljubljanski cesti?

JANEZ GORENC

zadnjih 45 let. Po zaslugi tudi ostalih »Schwarzbartlov« se bo ta zgodba nadaljevala in z njo negativna selekcija v tem poklicu. Kako bomo reševali akutni problem pomanjkanja učiteljev naravoslovnih predmetov, pa ve sam bog. Gospod Schwarzbartl, ki je ženske postavil na pedestal materinstva, pozablja, da so v tem poklicu zaposlene pretežno ženske, ki so poleg skrbi za »zarodnov« požrtovalno opravljale tudi svoj zahtevni poklic. Koliko od njih si je zaradi mizernih plač lahko privoščilo pomoč v gospodinjstvu, da bi se lahko še bolj posvetile svojemu delu?

Sploh pa je bila vsa razprava skoraj brezpredmetna, ker so najprej razpravljali o zacementiranem proračunu, nato pa o možnostih za usklajevanje učiteljskih plač z ostalimi družbenimi dejavnostmi. Zaključek je bil nekako takšen: če boste pridni, boste morda nekoč tudi vi prišli na vrsto, če vam bo uspelo dokazati, da ste za državo bolj potrebni kot na primer obramba in policija.

GABRIJELA VIDIC-MIHELČIČ

O ODNOSIH S HRVAŠKO

SDP, Socialnodemokratska prenova Slovenije, poudarja prepričanje, da so prijateljski in dobrososedski odnosi med Slovenijo in Hrvaško v obojestransko korist. Zato z obžalovanjem ugotavlja, da vladi obeh držav ne storita dovolj za sprotno in sporazumno reševanje odprtih vprašanj, ki izhajajo iz realno različnih interesov obeh držav. Pogovori, ki jih je imelo vodstvo SDP na obmejnih območjih s Hrvaško so pokazali, da zahtevajo konkretni življenjski problemi ljudi tehtnejšo pozornost in večjo pobudo za njihovo odpravljanje. Pri tem SDP meni, da postopek imenovanja diplomatskih predstavništva na obeh straneh, traja že nerazumno dolgo. Z izmenjavo diplomatskih predstavnikov bi pokazali dobro voljo in interes, da se vzpostavijo in nadaljujejo gospodarski, kulturni, politični in vsakršni drugi stiki med državama. Za Slovenijo je vsekakor pomembno, da vzpostavi veleposlaništva v vseh najpomembnejših metropolah svetovne politike in ekonomije, prav pa bi bilo, če bi to takoj storila tudi v Zagrebu.

dr. CIRIL RIBIČIČ, PETER BEKEŠ, BORUT PAHOR, SDP SLOVENIJE

MATERINSKI DOM

PRISPEVAJTE ZA MATERINSKI DOM!

Prispevke lahko nakažete na žiro račun ZPMS, Miklošičeva 16, Ljubljana, št. 50101-678-45223 s pripisom »za materinski dom«. Hvala! Odbor za materinski dom pri reviji Otok in družina, Miklošičeva 16, Ljubljana, Tel.: (061) 311-658

Pokrovitelji: Janez Hacin, Državna založba Slovenije d.d., Cankarjev dom, Simotisk-Papirus in vsi, ki se nam boste še pridružili!

Poziv vinogradnikom

V zvezi z novim zakonom potrebujemo podatke

V skladu s poglavjem X. Lastnjenje in vračanje združnega premoženja v Zakonu o združenju (Ur. l. RS št. 13/92) pozivamo društva vinogradnikov, da začno takoj zbirati podatke:

X.1. — zaradi udeležbe združnih organizacij in organizacij kooperantov pri lastniškem preoblikovanju podjetij in

X.2. — zaradi vračanja združnega premoženja na njihovem območju, s popisom:

a) vseh oblik združne lastnine in lastnine združnikov vinogradniško-vinarskih, kletarskih in kmetijskih združenj ter organizacij kooperantov, ki je bila kakorkoli prenesena v upravljanje brez odškodnine na katerokoli organizacijo združnega

dela ali podjetje ali protizakonito prodana;

b) vseh oblik poslovnega sodelovanja bivših članov združnih upravičencev, združnih upravičencev in kooperantov bodisi s prodajo pridelka grozdja, mošta ali vina na podlagi kooperantskih pogodb bodisi neposredno ali na podlagi vplačanega deleža, nevrnjenega dobroimetja ali ristorna.

Društva vinogradnikov bodo zbirala potrebne podatke od svojih članov z izpolnitvijo obrazcev in vpisom dokazil upravičenca do pravice ustreznega deleža oz. odkupa navadnih delnic pri lastniškem preoblikovanju podjetij.

ZVEZA DRUŠTEV VINOGRADNIKOV SLOVENIJE

Zrno je skalilo

Trgovina, pisana na kožo kmetov

GMAJNA — Zgodba o trgovini Zrno na Gmajni sega v lanski oktober, ko sta delničarja, domačin Jože Bajc in Novomešan Toni Medle, začela na svoje. Ime trgovine je Jože izbral že prej, ko je registriral podjetje, vsi ostali načrti pa so skupni. Zaradi pretežno kmetijskega zaledja sta se odločila za prodajo kmetijskih pripomočkov in mehanizacije, gnojil in semen, gradbenega materiala in vsega, kar potrebuje kmet pri svojem delu.

Po sedmih mesecih, odkar sta odprla vrata trgovine, zahajajo k njima kmetje z Rake, iz Krškega, Kostanjevice, Sentjerneja, Skočjanpa tudi iz Dolenjskih Toplic in od drugod. »Zavedava se, pravi Toni, da se lahko obrvča le s konkurenčnimi cenami, zato nabavlja robo tam, kjer je najceneje, in tako gre tudi iz najnižih rok ceneje kot drugje.« Da se v njuni trgovini da prihraniti marsikak tolar, pove že to, da sta v kratkem prodala čez 300 ton umetnega gnojila, povpraševanje pa je še vedno veliko. Njuna edina želja je stabilno tržišče in zadovoljstvo kupcev.

• Vse, kar je pretirano, je nepomembno. (Talleyrand)

• Ljubezen ni solo, je duet. Če izgine pri enem, pesem zamre. (Chamisso)

• Nič ni bolj naravno brezobzirnega kot je delokožno povprečje. (B. M. Zupancič)

• Slovenci se moramo v interesu lastnega preživetja zavestno in z naporom odvaditi svoje prislovične nevoščljivosti in ljubosumnja. (B. M. Zupancič)

• Ugled ameriških ekonomistov je v obeh javnosti vreden približno toliko kot ugled astrologov. (Fortune)

Upokojenci živijo še težje

Ne bomo več nasadali predvolilnim obljubam

V nabit polni dvorani Zveze svobodnih sindikatov v Novem mestu je bila 4. aprila letna konferenca Društva upokojencev Novo mesto. Pred začetkom konference je mešani pevski zbor tega društva zapel Slovensko himno in še dve pesmi. Potem je Viktor Bartolj, predsednik društva, poročal o celotni društveni dejavnosti v preteklem letu. Med drugim je poudaril, da je društvo spremljalo vso novonastajajočo zakonodajo, zlasti stanovanjski zakon, zakon o zdravstvenem zavarovanju in zakon o pokojninsko-invalidskem zavarovanju. Na te zakone je dalo društvo vrsto pripomb, predlogov in protestov, vse z namenom, da se upokojske pravice iz minulega dela ohranijo.

Pomen in aktivnost društva najbolj potrjujejo nekatere navedbe in številke iz predsednikovega poročila:

Društvo ima 3.180 članov. Lani je bilo na novo včlanjenih 348 upokojencev. Organizirano je bilo 12 izletov, katerih se je udeležilo 780 članov. Za 8. marec sta bila organizirana proslava in

poseben izlet, ki se ga je udeležilo 106 upokojenk, v počastitev 45-letnice društva pa je bilo organizirano srečanje upokojencev pri Miklavžu na Gorjancih, ki se ga je udeležilo 1.500 članov. Mešani pevski zbor je imel ob svoji 35-letnici 13 nastopov in lepo uspel pevski koncert, 68 športnikov je aktivno delovalo.

Upokojenci so z zadovoljstvom sprejeli poročilo predsednika in finančna poročila, kritično pa so ocenili vladajočo Demosovo oblast, ki je marca lani s spremembo zakona o pokojninskem zavarovanju zamrznila usklajevanje pokojnin in s tem znižala okrog 400.000 slovenskim upokojencem za okrog 20% pokojnine v razmerju do povprečnih plač zaposlenih v Sloveniji in s tem močno poslabšala socialni položaj večini upokojencev. »Pri bodočih volitvah,« so menili razpravljalci, »ne bomo več nasadali strankinim obljubam, ampak bomo volili tiste poslance, ki bodo sposobni oživiti omrtvičeno gospodarstvo.«

RUDI HRVATIN

Ta ukrep italijanske vojske je veljal takrat in v glavnem do današnjega časa kot poskus odrezati partizane od doline kot baze za prehranjevanje. Zgoraj citirano poročilo je pravzaprav zelo skop vir za dokumentacijo tega italijanskega podviga. Veliko več in zelo natančno govore o tem izvirni italijanski dokumenti. Pojdimo po vrsti:

12. aprila 1942 je tedanji komandant XI. armadnega zbora, general Mario Robotti, poslal komandantom divizij Isonzo v Novem mestu in Granatieri di Sardegna v Beli krajini ter inženirskih enot XI. armadnega zbora pismo, v katerem jim sporoča, da namerava višja oblast vzeti v proučitev prekrško materiala za zaprtje meje s Hrvaško. Zaveva je nujna:

Predpostavke so:

- a) čvrst pas žične ograje, širok 7 metrov, posek gozda za traso, da bo pregledna in prehodna in jo bo možno nadzorovati;

b) ob ograji urejena pot, ki bo normalno prehodna vsaj za tovrstne živali;

c) vzdolž ograje sistem čvrstih objektov, ki bodo omogočali posadki bivanje, nadzor ograje in v primeru napada tudi učinkovito obrambo;

d) telefonska povezava posadk med seboj in v zaledje z nadrejenim poveljstvom, ta pa naprej z najbližjo posadko.

Komandante naproša, da do 20. t. m., to je v roku 8 dni, zberejo vsak za svoje področje zadevne podatke, in sicer:

Pomoč človeku, ki zaide v stisko

Obsežen program letošnjega dela novomeške organizacije RK — Osnovna socialna dejavnost, preventivna zdravstvena vzgoja, krvodajalstvo

NOVO MESTO — Lansko leto je bilo tudi za organizacijo Rdečega križa pri nas drugačno od dotedanjih. Ob skrbi za ubežnike iz jugoslovanske vojske v času vojne, poizvedovanju in kasnejši skrbi za desetstose ubežnikov iz Hrvaške pred vojno morijo je siceršnje delo te prostovoljne humanitarne organizacije v precejšnji meri zastalo. Odloženo in še marsikaj drugega kanijo v novomeški organizaciji RK narediti v letošnjem letu, v katerem se sicer obetajo mnoge spremembe tudi za RK kot nacionalno organizacijo nove države.

Predsedniki krajevnih organizacij RK novomeške občine so nedavno potrdili programska izhodišča dela občinske organizacije RK v letu 1992. Zdaj pripravljajo programe po krajevnih organizacijah, ki bodo prilagojeni potrebam posameznega okolja in ki jih bodo tri mesečno konkretizirali. Cilj vseh dejavnosti je pomagati človeku.

Občinski program vključuje naloge, načrtovane v RK Slovenije, pa tudi posebne občinske. Tudi novomeške organizacije RK bodo počastile teden RK v maju, v katerem bo posvečena posebna pozornost zbiranju sredstev za dejavnost in sprejemanju novih članov v RK. Še predtem se bodo vključile v aktivnosti za čisto in zdravo okolje. Konec maja bo že tradicionalna akcija zbiranja oblačil in drugih stvari, čeprav se je že lani zbiranje zaradi potreb dejansko razpotegnilo na vse leto. Tudi dan krvodajalcev, 4. junij, ne bo pozabljen; še bolj kot sicer bodo člani RK aktivni borci proti kajenju, proti alkoholizmu in narkomaniji v za to določenih tednih oz. mesecih, dodatne aktivnosti osveščanja ljudi, zlasti mladine, so predvidene za 1. december, svetovni dan boja proti AIDS.

Občinski odbor RK Novo mesto si je za letošnji več prednostnih nalog. V prvi vrsti je tu usposabljanje laičnih kadrov za delovanje na področju zdravstvene vzgoje, prve pomoči in socialne dejavnosti. Za nudenje pomoči hočejo usposobiti čim več postaj RK, posebno v krajih, ki so bolj oddaljeni od mesta. Za hranjenje zbranih oblačil in druge pomoči naj bi letos pridobili novo osrednje skladišče, saj je sedanje pre-

Smo čisto na koncu vsega

Cestni prah bo spet pobelil polja — Telefon je tu, na robu občine in krajevnih skupnosti, nujna

DRAŠČA VAS — »Saj, vodovod imamo, ker je bilo treba preko naše vasi cevi napeljati iz grosupeljske v novomeško občino, pa še za to smo morali sami presneto veliko delati in plačati,« pravi Karel Maver iz Drašče vasi, kraja čisto na koncu novomeške občine, na meji z grosupeljsko in na robu žužemberške krajevnih skupnosti, »sicer pa se spominjam na nas le takrat, kadar nas potrebujejo.« Kot dokaz za to pokaže na cesti, ki je asfaltirana le skozi vas, na obe strani, proti Dečji vasi in Klečetu pa je še makadam, kar povzroča kmetom poleti nemalo nevednosti.

»Avtomobili dvigujejo prah, ki se poseda po živinski krmi, žitu in drugih poljščinah, da je treba pred vsakim spraviлом počakati na močan nalič,« pravi Karel. »Drugo, kar nas skeli, pa je telefon. V vasi ga še ni, menda naj bi ga dobili čez dve leti, človek pa v teh časih brez njega kar ne more, naj si bo zaradi bolezni

ljudi ali živine, pa zaradi nujnih sporočil bodisi v mesto bodisi v službo. Edini, ki je kolikor toliko blizu, tisti v šmihejski osnovni šoli, pa je stalno pokvarjen.«

Res je, Karel Maver je kritičen, vendar hkrati razume, da vsega ni moči narediti na en mah. Sam se kot predstavnik vasi v krajevni skupnosti že dolga leta trudi, bil je zraven pri načrtovanju vsakega dela in pri izvedbi. In veliko je bilo tudi že narejenega. To priznava. Boli pa ga, da se vaščani takole na občinskem robu na nek način le počutijo odrinjene in pozabljene.

Pri Mavrovih se po domače reče pri Kovaču. Tukaj je Karlov oče imel včasih kovačijo in trije od štiri sinov so se oprijeli tega dela in ostali pri železu. Karel je prevzel domačijo, na delo pa se je vozil, tako kot večina tukajšnjih prebivalcev, v Ljubljano, v Litostroj. Tam je v treh izmenah ulival železo, sedaj pa je že tri leta invalidski upokojenec. Spominja se časov, ko je proti Ljubljani vozilo celo 28 avtobusnih prog, pa zagrizeni borbe, ki jo je skupaj z drugimi vaščani vodil, da je končno Litostroj avtobusni prehod skozi to vas in jim ni bilo treba pešati daleč na drugo stran Krke. Tudi sin in dve hčerki sta dobili zaposlitev v Litostroju. Toda zdaj žal vozita spet le dva avtobusa. Vzrok temu je gospodarska kriza. Precej mladih je že na čakalju. Tudi Karlov sin Drago.

»Teško bo,« pravi Karel, »z majhno kmetijo se tukaj ne da živeti. Tukaj pri hiši smo uredili sodobno zbiralnico mleka, tako da je vsaj ta možnost odprta, živeti pa se brez zaposlitve skorajda ne da.«

T. J.

Karel Maver

Dogodki v sliki in besedi

ČETRTA ORGANIZACIJA — V nedeljo, 5. aprila, so v Boštanju ustanovili še četrto krajevno organizacijo Društva izgnancev Slovenije v sevniški občini, potem ko so to pred tem že storili na Bučki, Studencu in v Sevnici, v kratkem pa naj bi se jim pridružili še v Sentjanžu. Za predsednika KO so izvolili Antona Novšaka z Loga (prvi z leve v prvi vrsti, poleg njega sta člana upravnega odbora DIS Slavko Kunej in Janko Blas), za njegovega namestnika Alojza Kovača, za tajnika Hildo Novšak, za blaginjačarke Vido Križnik in za člana Staneta Reše. Poslanec dr. Cveto Gradišar (na sliki: med njegovim govorom) je pozval k strpnosti in vztrajnosti pri iskanju moralnega in gmotnega nadomestila. (Foto: P. Perc)

OČENJEVANJE PSOV — Prebujeno kinološko društvo v Novem mestu je minulo soboto za gostilno Drenik v Bršljinu pripravilo ocenjevanje vseh pasem rodovniških psov. Zbralo se je kar zajeto število štirinožnih človekovih prijateljev iz vse Slovenije, člani društva pa so prireditev skupaj s priznanimi sodniki vzorno izpeljali. (Foto: J. Pavlin)

OBVOZ DO ŠMIHELA — Občasno je sedaj moč priti do Šmihela pri Žužemberku le prek obovoza v Zagradcu, kajti stroji novomeške Cestnega podjetja so že resno zagrizli v serpentine na obeh straneh Krke. Skrajšali bodo ovinke, obnovili podporni zid na dešnem bregu in na obeh bregovih Krke asfaltirali skupaj kakih 900 m cestišča. Če ne bo vreme preveč nagajalo, naj bi bila dela končana do konca tega meseca. (Foto: T. Jakše)

Jože Penca

Nesojena meja pod Gorjanci

Po preteku pol stoletja odstiranje mahu s projekta »Italijanska meja«

Ko je pred dobrimi petdesetimi leti prva Jugoslavija kapitulirala pred zavojevalci, so si le-ti slovensko ozemlje razdelili na tri dele. Nemci so si prisvojili Štajersko, Gorjensko in del Dolenjske, Madžari so dobili Prekmurje, Italijani pa Notranjsko, Dolenjsko in Belo krajino. Po demarkacijski črti med svojim in italijanskim delom so Nemci po vsej dolžini potegnili ograjo iz bodeče žice, po njej pa razobesili aktivirane ročne bombe, ki so jih zaplenili nekdanji jugoslovanski vojski. Iz arhivskega gradiva, ki je ostal v naših rokah po kapitulaciji Italije in ga hrani Inštitut za novejšo zgodovino v Ljubljani, je razvidno, da je enako kot nemška začela razmišljati tudi italijanska zasedbena oblast. Morala zdaj, po preteku pol stoletja, ne bo odveč ozrati s tega projekta nekoliko mahu, ki ga je na samem terenu že čisto prerastel, zelo pa tudi v spominu ljudi iz teh krajev. Drugod po Sloveniji je to popolnoma neznan stvar.

Komandant XI. armadnega zbora je izjavil, da je imela za časa okupacije italijanska vojska v Sloveniji 167 postojank, in dodal, kam le bi se skrili ubogi partizan, če bi vsaka postojanka držala svoj sektor, ne pa samo hiše, ki so prirejane za obrambo ali bunker. S tem je jasno povedal, da je bilo vse to močno utrjeno. Traso bodeče žice okoli Ljubljane so pozneje uredili za sprehajalno pot — Pot tovarštvu in spominov.

Za približno enako dolg pas iz bodeče žice, ki ga je leta 1943 zgradila italijanska vojska ob robu pobočja Gorjanske doline reke Krke, pa danes ve le čev nekaj ljudi starejše generacije. V zgodovinskih spisih se omenja v glavnem samo informacija, ki je povzeta iz poročila Bogdana Osolnika Izvršnemu odboru OF pozno spomladi 1943, kjer pravi, da so v podokrogju Gorjanci »dolinske vasi ostale odrezane s pasom bodeče žice in bunkerjev od Kostanjevice do Tolstega vrha.«

Štitutu za novejšo zgodovino, priča o strokovnosti nižjih štabov, ki so poleg številik in kalkulacij dostavili tudi opis terena in lokacije objektov ob črti in v globino.

Štab 24. pehotnega polka je za predel po grebenu Gorjancev Predvidel 33 utrjenih objektov za zasedbo, v eni zasedbi po 40 oficirjev in 500 vojakov. Od orožja bi potrebovali 140 kosov lahkega avtomatskega orožja in 30 težkih strojníc.

Ko so se vsi materiali znašli na mizi odgovornih ljudi v štabu inženirskih enot, so jih sistematično in ocenili. V končnem predlogu štabu XI. armadnega zbora so bile številke:

1. 6.270 ton raznega materiala, od tega bodeče žice čca 3.100 ton,	
2. 506.280 delovnih dni, od tega:	
za sekanje gozda	32%
za gradnjo poti in utrjevanje	55%
za postavljanje žice	9%
za postavljanje barak	4%

Ta projekt je bil del italijanskega načrta »Prima vera«, poročilo o njem pa je sovpadalo z intenzivnim nastopom partizanskih čet po vsej ljubljanski pokrajini. Zato je projekt zaprtja meje stopil malo v ozadje. Na vrhu so ga dali v analizo. Med dokumenti je ohranjena promemorija brez datuma, ki je nastala po zaključku seje kakšne strokovne komisije. Za to govori dejstvo, da se je trasa, po kateri je bila pozneje grajena mreža, držala osnovnih smernic, zapisanih v promemoriji, to je držati se vrzočja Gorjancev, nasloniti se na obstoječe komunikacije in že obstoječe posadke. Poteka naj vzhodno od Kostanjevice, naj zaščitni v rami razdalji čisto Kostanjevica — Sentjerneja — Novo mesto, od Gabrja pa vzame smer jurta na Ostriž, nekako vzporedno z mejo črto, vključno Radatoviči in Božakovo.

Načrt »Prima vera« je spomladi 1942 predvideval ukinitve manjših posadk in stritev razpoložljivih oboroženih sil v večje garnizone v jakosti vsaj enega bataljona pehote in podprtega vojske z eno baterijo topov. Ta koncentracija je pripomogla tudi k nastanku partizanskega osvobodjenega ozemlja. Italijanska okupacijska oblast je hotela izkoreniniti osvobodilno gibanje in se je začela na to sistematično pripravljati.

Čeprav je sama razpolagala v tem času z okrog 60.000 pripadniki oboroženih sil, ji je prišla zelo prav odločitev slovenskih političnih sil, ki so nasprotovale OF, da osnujejo lastne oborožene sile. Italijani so jih imenovali »Milizia volontaria anticomunista« ali s kratko »M. V. A. C.« (prostovoljna protikomunistična milica). Sami so se imenovali Legija smrti, zato so jim ljudje rekli »legisti«. To ime bo uporabljal tudi avtor tega zapisa.

Naziv »bela garda«, ki ga je enotam, ki so delovale kot tipične sodelavke okupatorja, nadelo vodstvo OF, je bil po oceni avtorja tega zapisa napačen. To je vneslo v narodnoosvobodilni boj terminologijo boljševiske revolucije in s tem posledično označilo tudi njegov cilj.

Italijanska vojska jih je oborožila, plačevala in oskrbovala. V začetku ofenzive proti partizanom so jim namenili predvsem vlogo vodičev, v kasnejših fazah pa tudi še zaporo oziroma čiščenje posameznih sektorjev. V zadnji fazi ofenzive na Gorjance 29. X. — 4. XI. 1942 so služili legisti kot predhodna divizijama Granatieri di Sardegna in Cacciatori delle Alpi. Ko je bilo ofenzive konec, so legistične postojanke tvorile predstražo italijanskim garnizonom. Kako so bile razporejene in komu

podrejene, lepo kaže faksimile priložene italijanskega dokumenta.

Sredi decembra 1942 je prevzel komando XI. armadnega zbora general Gastone Gambaro. Za novo leto 1943 je izdal na vse podrejene okrožnico, v kateri je napovedal svojo metodo vodenja bojev proti partizanom. V njej je tudi povedal, da je izdal ukaz o izvajanju načrta zaprtja meje proti Hrvaški. Napovedal je ustanovitev posebnih prostovoljnih enot, sestavljenih iz Italijanov in legistov, ki bodo v prvih vrstah v bojih s partizani.

Kdaj točno so začeli z gradnjo, ni znano. Obstaja dokument štaba divizije Isonzo z dne 13. januarja 1943, da je treba poslati iz Novega mesta v Sentjerneja 40 specialistov, ki bodo delali na izgradnji »reticolate«. Ker so začeli graditi pri Kostanjevici, so jih verjetno poslali doli že prej. Vendar lahko z verjetnostjo trdimo, da so začeli pred koncem januarja.

Načrt trase od Kostanjevice do grebena Gorjancev zahodno od Trdinovega vrha kaže fotokopija originalne skice, ki je bila priložena poročilu 30. julija 1943. Enake skice so spremljale poročila vseh predhodnih faz.

Delo so zastavili kakšnih 1000 m vzhodno od Kostanjevice na desnem bregu reke Krke, se usmerili po temenu griča zahodno od vasi Šlinovce proti jugu na teme griča južno od cerkve Mateje božje, se tu obrnili proti zahodu, prečkali cesto Kostanjevica Črneča vas, potok Studeno in smeri proti južnemu krilu kostanjeviškega gradu, kjer je danes Forma viva. Tu je žična mreža prekoračila potok Obrh in cesto Kostanjevica — Orehovec, prečkala cesto v Kočariju in zajela na notranji strani ves zaselek Zaboršt.

KULTURA PRIPADA VSEM — To je poudarila Stanka Pungartnik, vodja Golieve knjižnice v Trebnjem, ob otvoritvi razstave likovnih del varovanca Delavnic pod posebnimi pogoji OŠ Mirna, Joška Zavrla iz ŠentruPERTA. Da so talenti in sposobnosti bolj pravično razdeljeni, kot si mislimo, dokazuje prav Zavrla razstava, na kar je opozorila študentka Romana Sedlak. Razstavo je omogočila ZKO Trebnje (na otvoritvi so bili tudi visoki trebanjski občinski funkcionarji in duhovniki, sredi sedi Zavrl). (Foto: P. Perc)

POKUŠNJA SALAM — Seviški in rateški salamijadi je sledila pokušnja tovrsnih suhomesnih dobrot tudi v gostilni Petra Badovinca na Jugorju. Tudi tu je strokovna komisija imela težko delo, saj je bila kakovost izdelkov močno izenačena. Prvo mesto si je priboril Andrej Senica, drugo pa Marjan Zupančič, oba znana izdelovalca in uživalca mesnih dobrot. Zmagovalci so dobili praktična darila, gostje pa sočno torto. (Foto: M. Vesel)

Kulturni dan na osnovni šoli je lahko zaspal. Artiški vsekakor ni bil. Za vsakogar je bilo nekaj. Pa niso šli v gledališče, kino ali opero, tudi v muzeju ne obožujejo naenkratnih dvesto sedemdesetih obiskovalcev. Nekaj majhnega muzealčnega vzdušja, morda bi celo lahko rekli izvenčasovnega, so pričarali kar v šolskih prostorih. Preprosta stvar, bi lahko površno rekel naključni obiskovalec. Vendar je bilo čuti v učiteljski in učiteljski, ki so stvar vodili, kar znatno zagnanost in hotenje navdušiti mladi rod za spoznavanje naše preteklosti.

Valentinovo, na 14. februarja, če so ga v zvezi z zaljubljenostjo v starih časih v Posavju sploh poznali, so učenci artiške šole zaznamovali s papirnatimi srci. Ta so pozdravljala z vhodnih vrat, vabila v učilnice in z verzi ali ljubezenskimi mislimi demokratično puščala možnost tudi Valentinu. Ta dan je bil najglasnejši godec z mengeško harmoniko, klobukom in izkušnjami, kar se tiče igranja po ohceti. V učilnicah artiške šole je raztegoval meh, otroci pa so se učili plesati in v plesu zaigrati, kako se ravna z ovsmom na polju.

Dogajališče je bila vsa šola. Nekje je ženska učila otroke izdelovati papirnate rože, kakršne so bile v navadi v Posavju na vsaki ohceti. Krep papir je bil nekaj osnovni material za okrasitev vsega ohcetnega, od vprege in konja, s katerega so migljali večbarvni trakovi, hišnih vrat, »obrobjenih« z bršljanom, pisanimi trakovi in papirnatimi rožami, šarklja, ki je imel v sredini prikladno luknjo za papirnati šopek s pušpanovim zelenilom, do nevestinega »paketa« — poročne šopka, pred drugo vojno ročno izdelanega iz papirja in povosčenege, da je dalj časa ostal »svež«. Izpod sprva nebogljjenih otroških prstov so se le porajale rdeče vrtnice in skupaj z rumenimi, lila in belimi v otroškem naročju zrastle v barvit šopek, ki je ponazoril pisanost življenja teh otrok.

Povabljeni sta bila tudi starešina in kuharica, ki sta sodelovali v teh vlogah že na ničkoliko ohceti. Iz njunega pričevanja so otroci izvedeli o vlogah, ki sta jih imela pred ohceti in na njih. Otroci so v programu združili raznolika nastopanja na temo poroke in ohceti od uprizoritve odlomka iz Županove Mice do petja, recitiranja in plesa na temo ohceti.

IVANA POČKAR

NOVA UGODNOST ZA KUPCE

METLIKA — Breza, prodajalna predvsem z gradbenim materialom, ki jo je pred poldrugim letom v Metliki odprl Mirko Čadonič, ima od preteklega tedna mnogo pestrejšo ponudbo. Postala je namreč nova franšizna enota Kovinotehne, in kot je ob otvoritvi dejal pomočnik direktorja tega celjskega podjetja, Jože Jelenc, bodo ponudbo v Brezi prilagajali povpraševanju Belokranjcev, za začetek pa so jo razširili z bogato izbiro gospodinjstvih aparatov, različnih instalacij, orodij, barv in lakov. Posebno pozornost bodo v prihodnje namenili akcijski prodaji. Predsednik metliške občinske skup-

ščine, ki je prerezal trak, pa je dejal, da se z vse pestrejšo ponudbo Metlika približuje Sloveniji, večja konkurenca med prodajalnami pa je za kupce le ugodnost več. (Foto: M.B.-J)

GLASILO TREBANJCEV

TREBNJE — Končno je le (v nakladi 2000 izvodov, ki jih bodo razdelili brezplačno!) izšla prva številka »Glasila občanov« oz. skupščine občine Trebnje, za katero je ta v letošnjem občinskem proračunu predvidela poldrug milijon tolarjev. Podobno kot prvo številko naj bi tudi naslednjo uredili Milan Rman, Marko Kapus in Stane Peček. V prvi številki predsednik SO Ciril Pungartnik pojasnjuje namen glasila in probleme s krpanjem javne porabe, republiški poslanec v zboru občin Alojz Metelko pa v pogovoru razgrinja nekatere svoje pobude in izkušnje iz dela v slovenskem parlamentu. V časopisu je poleg strankarskega kotička še nekaj krajših informacij, oglasov in obvestil.

OB MEJI TEŽAVE Z LESOM

NOV KOT PRIDRAGI — Uvedba državne meje s sosednjo Republiko Hrvaško od oktobra minulega leta povzroča lastnikom gozdov v teh krajih precej težav. V preteklosti so gozdne dovozne poti gradili in urejali na čim bolj gospodaren način, ne glede na meje med republikami. V zadnjem času je mnogo govora o tem, kako odvažati les iz gozdov, posebno to velja za lastnike iz sosednjega Prezida in okolice. Prebivalci tega in ostalih okoliških krajev upajo, da se bo tudi to vprašanje čimprej rešilo na meddržavni ravni med vodstvi obeh republik. Zraven tega bo za ta kraj in sosednji Stari Kot potrebno razrešiti še druga razvojna vprašanja, saj podatki lanskoletnega popisa pokazujejo, da je na tem območju živelo le 48 prebivalcev, pred 60 leti pa jih je bilo nekaj nad 350.

V. D.

Tone Koncilija

17. marca smo se poslovlili od Toneta Koncilija, kitarista in pevc skupine Free 48, od človeka, brez katerega ne bi bilo strašne rock scene. V obdobju 1982 - 1992 je bil aktiven pri organizaciji številnih koncertov. Deloval pa je v naslednjih skupinah: Freemanson, Free 48, leta 87 pa je pristopil k Skay Blue. Po razpadu te obetavne skupine - njihova pesem se je uvrstila tudi na top liste radia Karlovac in Velika Gorica - je igral tudi v zasedbah različnih glasbenih usmeritev od hard core - Pseriaz do teenage Antlatide.

Oktober 1990 je ponovno nastopil s skupino Free 48 v skupini, katere ustanovitelj je bil prav on. Na žalost se je njegova življenjska pot prekmalu končala, njegov glas pa prežgodaj onemel. V spominu nam bo ostal kot inventiven glasbenik, predvsem pa kot kreativen posameznik. Nanj nas bodo spominjale njegove pesmi.

Nov poklic

V Postojni šolanje za poklic kmet-gozdar

V Sloveniji imamo številne kmetije, na katerih sta gozd in živinoreja osnovni gospodarski dejavnosti, ponekod se temu pridružuje še kmečki turizem ali domača obrt. Takšna kmetija brez dvoma potrebuje gospodarja, ki bo znal skrbeti za gozd, živino in gospodarjenje na kmetiji.

V številnih evropskih državah so že dolgo uveljavljene srednje šole s poudarkom na tistih dejavnostih, ki so kmetijam trdna gospodarska podlaga. Na pobudo republiškega ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano bodo s šolskim letom 1992/93 uvedli v Gozdarskem šolskem centru v Postojni nov program - kmet - gozdar. Program je trileten in enakovreden drugim triletnim programom strokovnih srednjih šol. Učenci bodo v času šolanja pridobili teoretična in praktična znanja s področja gozdarstva; gojenja in varstva gozdov ter pridobivanje gozdnih proizvodov, s področja živinoreje pa znanja o reži živine, travništvu z osnovami obdelave tal in mlekarstvu.

Tistim, ki se bodo odločili za poklic kmet - gozdar, so pripravljene pokriti stroške bivanja v Postojni.

NAŠ

NARAVOSLOVNI DAN

V četrtek, 5. marca, smo imeli učenci šestega razreda naravoslovni dan. Tovarišica učiteljica nas je razdelila na šest skupin. Odločili smo se, da bomo naredili kremne rezine, puding, sadno mleko in jogurtovo pecivo. Ob osmi uri smo pričeli z delom. Štiri skupine so pekle v kuhinji, ena pa je pripravila razred. Nekaj učencev je odšlo v zbiralnico mleka. Ko smo vse spekli in skuhal, smo kremne rezine in jogurtovo pecivo razrezali in zložili na krožnike. Vse to smo odnesli v razred. V učilnici smo priredili majhno razstavo. Ogledale so si jo vse tovarišice. Na koncu smo vse pojedli.

SLAVKO REPOVŽ
6. r., OŠ Tržišče

DAN ODPRTIH VRAT

V soboto, 29. februarja, smo v šolo prišli skupaj s starši. Imeli smo dan odprtih vrat. Prvo uro smo preživeli v učilnicah pri pouku. Po pouku smo učenci odšli na igrišče. Tovarišice so imele razgovor z našimi starši. Čez eno uro smo odšli na prireditev. Za začetek smo si ogledali igrice o škratih. Nastopal je še pevski zbor. Prisluhnili smo angleški igrici, nemški pesmi, deklamaciji in igranju na instrumente. Na Stari trg nas je popeljal povodni mož s svojo Urško. Prireditev sta popestrila Maja in Marjan s popevkami. Starši so si lahko ogledali tudi izdelke naših učencev. Imeli smo se lepo.

JERCA RAJK
5. a., Mladi novinar
OŠ Dolenjske Toplice

STARŠI ZA TROSEMESTRSKI POUK

METLIKA — Pretekli teden se je drugi sestel klub staršev, ki deluje v metliški osnovni šoli. Pogovor je tekel predvsem o tem, kakšne so poleg ocen še stimulacije otrok za učenje. Starši pa so se strinjali tudi, da se tukajšnja osnovna šola prihodnje šolsko leto pridruži številnim drugim slovenskim šolam, ki že imajo ali bodo imele trosemestrski pouk.

Japonci spoznali našo šolo

Presenetila jih je urejenost ter opremljenost

Med poletnimi počitnicami, po vojni, sem s sinom obiskala domovino Slovenijo. Z obiskom sva bila oba zadovoljna in se vrnila na Japonsko še z večjim ponosom na Slovenijo.

Prišel je težko pričakovani januar, Slovenijo so končno priznale nekatere države. Zamikalo me je, da bi te za Slovenijo pomembne dni preživela med rojaki v domovini. Ko sem prispela v Slovenijo sem opazila, da so bili ljudje kljub mrazu in megli vedrejši in samozavestnejši, polni volje, medtem ko so bili poleti polni strahu.

Tokrat sem Metliko, svoj domači kraj, obiskala z namenom, da za Japonsko televizijo posnamem utrinke z metliške osnovne šole, ki sem jo pred mnogimi leti tudi sama obiskovala. Zelo sem bila presenečena, saj je bila šola kot nova. Znanci na Japonskem niso mogli verjeti, da je lahko tako čista in urejena, presenečeni so bili tudi nad učilnico, opremljeno z računalniki ter moderno opremljeno telovadnico s tribuno. Žal se na posnetkih ni dalo videti, kako toplo je v šoli. V večini osnovnih šol na Japonskem imajo manjšo peč ob tabli, zato so učilnice mrzle. Poleti in pozimi morajo otroci obvezno nositi kratke hlače s kratkimi nogavicami, da otroke velikokrat zebe, je pa res, da so odpornejši in je izostankov v šoli zelo malo.

Metliški sedmošolci so pokazali, da vedo veliko o Japonski, čeprav njihovi vrstniki na Japonskem naše Slovenije tako rekoč ne poznajo. Japonsko šolstvo je na zelo visokem nivoju in Japonci mislijo, da jim ni nobena država kos. Metliški sedmošolci pa so pokazali, da tudi veliko znajo. Po vsem tem sem bila še bolj ponosna na svojo domovino. Za prijetno vzdušje in lepe spomine, ki so mi ostali po obisku šole, se iz srca zahvaljujem ravnatelju Jožetu Mozetiču ter predsedniku Skupščine občine Metlika Branku Matkoviču, zahvala pa tudi predsedniku Predsedstva Republike Slovenije Milanu Kučanu (na sliki), ki me je kljub natrpanemu urniku 15. januarja sprejel.

MARJANA TERASHIMA
Japonska

MOJ PROSTI ČAS

Hodim v prvi razred. Imam veliko prostega časa. Zelo rad se igram in vozim s kolesom. Vsako sredo grem k folklori. Tam plešemo in pojmemo. Dvakrat smo že imeli nastop. Pred nastopom me je bilo strah, vendar se je vse dobro končalo. Gledalci so zelo ploskali. K folklori bom še rad hodil, ker imamo zelo dobro tovarišico Majdo in se imamo lepo.

GORAZD PLUT
1. d., OŠ Šmihel

BILI SMO NA TELEVIZIJI

V četrtek smo se učenci artiške šole udeležili oddaje Klub - Klobuk na TV Slovenija. Nastopili smo: Miloš, Sandra in jaz. Predstavili smo žita, žitni izdelek, pleteno srce in mline v naši okolici. Hkrati smo spoznali tudi kako poteka snemanje takšne oddaje. Želim, da bi si potek ogledali tudi moji součenci, ker je zelo zanimivo videti, kaj se dogaja za kulisami.

ANI KOPRIVC
6. b., novin. krožek Veseli vrabčki
OŠ Artiče

MATEMATIČNO TEKMOVANJE

Vsako leto ja na naši šoli tudi tekmovanje za bronasto Vegovo priznanje. Letos sem se ga udeležila tudi jaz. Tekmovali smo učenci višje stopnje. Ko smo se zjutraj zbrali, smo imeli tremo. Tovarišica nam je razdelila naloge, ki so bile zelo težke. Reševali smo jih 90 minut. Ker bo letos občinsko tekmovanje na naši šoli, si vsi želimo dobre rezultate.

DARJA CERJAK
Novin. krožek Vrabčki
OŠ Artiče

NARAVOSLOVNI DAN

V četrtek, 12. marca 1992, smo imeli naravoslovni dan. Učili smo se cepiti sadno drevje. Najprej nam je učitelj biologije in kemije — Feliks Orel pokazal postopek cepljenja, nato pa smo teoretično znanje praktično preizkusili. Vsaka skupina je cepila svoje drevo. Ali je bilo naše cepljenje uspešno, se bo pokazalo prihodnje leto. Takih naravoslovnih dni si še želimo, ker se učimo stvari, ki jih bomo potrebovali v življenju.

BERNARDA JERIČEK

TATINSKA SRAKA — Lidija Samide iz mokronoške osnovne šole (na sliki s kipecem kljukca v rokah) ima smisel za pisanje in je to znova dokazala na natečaju Slovenskega kljukca 92 za najboljšo otroško laž. Lidija je napisala, da sta šla z očetom v gozd, kjer sta hotela posekati drevo. Toda drevo je bilo vodilo in iz njega so skočili trije škratelci: Pisalček, Računalček in Plesalček. Medtem ko je Lidija do onemoglosti plesala s Plesalčkom in sta postala z njim celo svetovna prvaka v plesu, sta ji druga dva škratelčka pisala naloge. Škratelci so Lidiji dali čarobno pišal, da jih je poklicala, kadarkoli si je zaželela njihove družbe. Tatinska sraka pa ji je nekoč ukradla to pišal in takrat sta zbežala Pisalček in Računalček v gozd ter ju ni bilo več na spregled, medtem ko je Plesalček postal neviden. Tako je lahko z njim še plesala, le mamica se je jezila, ko je hči takole brusila pete, češ da ima vse v petah in nič v glavi. Seveda je Lidija marljiva učenka, da pa že tako večje suče pero, ima zasluge tudi upokojena učiteljica in pisateljica Anica Zidar, ki jo Lidija rada obiskuje, da ji odkrije še kakšno skrivnost. (Foto: P. P.)

PELJALA SEM SE Z VLAKOM

Šli smo na železniško postajo. Ogledali smo si različne lokomotive. Prvo lokomotivo smo si ogledali v delavnici. Bila je zelo dolga in zelene barve. Ogledali pa smo si tudi muzejsko lokomotivo. Bila je vsa od prahu in zelo stara in pokvarjena. Otroci smo po njej plezali. Z vodičem smo si ogledali tudi kabino. V kabini smo pritiskali na gumba in trobili. Bilo je zelo lepo.

ZORICA DJENADIC
2. b., OŠ Grm

PRAVI ČAS ZA NAKUP

KOMERCIALNEGA ZAPISA Z VALUTNO KLAVZULO!

6-mesečna vezava, 9% obresti in možnost predčasne vnovčitve!

Vplačila in izplačila po menjalniškem tečaju!

KOMPAS CONSULTING
DELNISKA DRUŽBA

telefon: 061 317 760, 122 235

in KOMPAS MARIBOR, CELJE, KOFER, NOVO MESTO

GORENJE SERVIS

Vedno z vami in za vas!

20% popust za vgrajene rezervne dele
6 mesečna garancija
možnost obročnega odplačevanja

servisna enota v:
NOVEM MESTU
Jerebova 19
068/22 036,22 450

TELEVIZIJSKI SPORED

ČETRTEK, 9. IV.

SLOVENIJA 1

9.40 — 12.10 in 14.45 — 1.35 TELE-TEKST
 9.55 VIDEO STRANI
 10.05 PROGRAM ZA OTROKE PEDENJŽEP
 JAPONSKJE PRAVLJICE
 10.55 SLOVSKA TV, ponovitev
 12.00 POROČILA
 15.10 NAPOVEDNIK
 15.15 ŠPORTNA SREDA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 SUPER BABICA, angl. naniz., 13/13
 ŽIV ZAV
 18.30 ZE VESTE..., svetovno izobraževalna oddaja
 19.05 RISANKA
 19.20 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 KOŠNIKOVA GOSTILNA, ponovitev
 21.35 TEDNIK
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 POSLOVNA BORZA
 23.00 MALI KONCERT
 23.05 NAPOVEDNIK
 23.10 SOVA
 23.10 RAZREDNIK, amer. naniz., 20/22
 23.35 POIROT AGATHE CHRISTIE, angl. naniz., 8/10
 0.30 SINGEN, japonska nadalj., 4/12
 1.25 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Video strani — 15.40 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Koper, Slovenska kronika — 19.00 Video lestvica — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik RAI — 20.00 Serijski film — 20.30 Posledih napredka — 21.30 Umetniški večer: Obisk v igralnem studiu (2. in 3. del) — 23.30 Yutel

PETEK, 10. IV.

SLOVENIJA 1

9.25 — 1.50 TELETEKST
 9.40 VIDEO STRANI
 9.50 PROGRAM ZA OTROKE
 LEGENDE SVETA, 12. epizoda kanadske naniz.
 JELENČEK, ponovitev serije HTV, 6/13
 10.55 PO SLEDEH NAPREDKA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 14.15 NAPOVEDNIK
 14.20 UMETNIŠKI VEČER, ponovitev
 16.20 MADE IN SLOVENIJA, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 TOK TOK, kontaktna oddaja za mladostnike
 19.10 RISANKA
 19.20 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 19.55 FORUM
 20.30 BERTINIJEVI, nemška nadalj., 6/10
 21.25 OČI KRITIKE
 22.15 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.45 SOVA:
 22.45 PRI HUXTABLOVIH, 37. epizoda amer. naniz.
 23.15 POIROT AGATHE CHRISTIE, angl. naniz., 9/10
 0.10 DRUGAČNA LJUBEZENSKA ZGODBA, argentinski film
 1.40 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.30 Video strani — 15.40 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni program - Maribor — 19.00 Jazz in blues — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.00 Koncert simfonikov RTV Slovenija (1. del) — 20.40 Intervju — 21.30 Slovenski magazin — 22.00 Dobrodošli — 22.30 Umetniški eksperimentalni program: Studio City — 23.30 Yutel

SOBOTA, 11. IV.

SLOVENIJA 1

8.15 — 2.20 TELETEKST
 8.30 VIDEO STRANI
 8.40 IZBOR
 8.40 ANGLEŠČINA — FOLLOW ME, 44. lekcija
 9.00 RADOVEDNI TAČEK
 9.15 KLUB KLOBUK
 11.10 ZGODBE IZ ŠKOLJKE
 12.00 POROČILA
 12.05 TOK, TOK, ponovitev
 14.00 INTERVJU, ponovitev
 14.50 VIDEO STRANI
 15.55 NAPOVEDNIK
 16.00 TEDNIK, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 LARIFARI ZAJČEK, amer. risani film
 18.25 ALF, amer. naniz.
 18.55 RISANKA
 19.10 NAPOVEDNIK
 19.15 ŽREBANJE 3 X 3
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, UTRIP
 20.30 KRIZKRAŽ

21.35 GLAVNI OSUMLJENEC, angl. nadalj., 1/4
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 NAPOVEDNIK
 22.55 SOVA:
 22.55 MURPHY BROWN, 19. epizoda amer. naniz.
 23.25 POIROT AGATHE CHRISTIE, angl. naniz., 10/10
 0.20 KANIBALSKA USODA, franc. film
 1.50 NOČNE URE, 4. epizoda amer. varietjskega programa
 2.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.50 Video strani — 16.00 Sova (ponovitev) — 17.30 Prislunhimo tišini — 17.45 Angleščina v poslovnih stikih — 18.00 Pogled in zadeni — 18.30 Domači ansambli: Ansambel Braneta Klavžarja — 19.00 Kremenčkovi — 19.30 Dnevnik RTV Srbija — 20.15 Klasika — 20.30 Filmske uspešnice: Zbogom, ljuba moja (amer. film) — 22.00 Umetniški eksperimentalni program: Tračarije — 23.00 Yutel

NEDELJA, 12. IV.

SLOVENIJA 1

9.15 — 13.20 in 13.50 — 0.25 TELE-TEKST
 9.30 VIDEO STRANI
 9.40 PROGRAM ZA OTROKE, ponovitev:
 ŽIV ZAV
 SUPER BABICA, angl. naniz., 13/13
 11.00 ZA SPOMIN
 11.30 OBZORJA DUHA
 12.00 POROČILA
 12.10 LJUDJE IN ZEMLJA
 12.40 DOMAČI ANSAMBELI, ponovitev
 14.05 PRIČA, ponovitev angl. filma
 15.55 NAPOVEDNIK
 16.00 KAPITAN JAMES COOK, angl. nadalj., 7/8
 16.50 EP VIDEO STRANI
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PAULININI PODVIGI, amer. film
 18.40 MERNIK
 18.55 RISANKA
 19.13 NAPOVEDNIK
 19.20 SLOVENSKI LOTO
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT
 19.55 ZRCALO TEDNA
 20.30 ZDRAVO
 21.30 EPP
 21.35 FESTIVALI DALJNEGA VZHODA, avstralska dok. serija, 2/6
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.45 NAPOVEDNIK
 22.55 SOVA:
 KO SE VNAME STAR PANJ, angl. humor. naniz., 13/13
 ANNO DOMINI, amer. nadalj., 1/12
 0.15 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

14.30 Video strani — 14.40 Sova (ponovitev) — 15.55 Napovednik — 16.00 Nedeljsko športno popoldne — 17.10 Naša pesem 92 (sklepna slovesnost) — 18.40 — 19.30 Dnevnik ZDF — 20.00 Video godba — 20.30 Galaktična odiseja (japonska dok. serija, 2/9) — 21.20 Dekalog (poljska naniz., 7/10) — 22.10 Sportni pregled — 22.30 J. Haydn: Prava stanovitnost — 0.20 Yutel

PONEDELJEK, 13. IV.

SLOVENIJA 1

8.50 — 12.10 in 15.15 — 1.10 TELE-TEKST
 9.05 VIDEO STRANI
 9.15 PROGRAM ZA OTROKE
 10.15 BERTINIJEVI, ponovitev nemške nadalj., 5/10
 11.00 TV MERNIK, FORUM, UTRIP, ZRCALO TEDNA, ponovitev
 12.00 POROČILA
 15.40 NAPOVEDNIK
 15.45 KONCERT V REŽIJI A. MARTHALERJA, ponovitev 1. oddaje
 16.20 DOBRODOŠLI, ponovitev
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 18.10 OBZORJA DUHA, ponovitev
 18.45 BOJ ZA OBSTANEK, angl. poljudnoznan. oddaja
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 DRŽAVNIK NOVEGA KOVA, angl. naniz., 2/14
 21.05 DÖSJE
 21.45 GLAS, dok. drama HTV
 22.45 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 23.10 NAPOVEDNIK
 23.20 SOVA:
 ANNO DOMINI, amer. nadalj., 2/12
 ZVEZDNE STEZE, 15. epizoda amer. naniz.
 1.00 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.15 Video strani — 15.25 Oči kritike — 16.15 Sova (ponovitev) — 17.30 Športni dogodek (ponovitev) — 18.00 Slovenska kronika — 18.10 Festivali Daljnega vzhoda (avstral. dok. serija, ponovitev) — 19.00 Videošpon — 19.25 EPP — 19.30

Dnevnik KP — 20.00 Serijski film — 20.30 Gospodarska oddaja — 21.00 Sedma steza — 21.30 Ciklus filmov A. Hitchcocka: Številka 17 (angl. film) — 22.30 Umetniški eksperimentalni program: Talk show — 23.00 Yutel

TOREK, 14. IV.

SLOVENIJA 1

8.30 — 12.10 in 15.20 — 0.40 TELE-TEKST
 8.45 VIDEO STRANI
 8.55 PROGRAM ZA OTROKE
 9.55 SLOVSKA TV
 11.00 SEDMA STEZA, ponovitev
 11.30 PRISLUHNIMO TIŠINI, ponovitev
 11.45 ANGLEŠČINA V POSLOVNIH STIKIH, ponovitev
 12.00 POROČILA
 15.35 VIDEO STRANI
 15.45 NAPOVEDNIK
 15.50 ŠTEVILKA 17, ponovitev angl. filma
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 PROGRAM ZA OTROKE
 18.40 ALPE-DONAVA-JADRAN
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 OSMI DAN
 21.20 NOVOSTI ZALOŽB
 21.35 NENAVADNO POLETJE, angl. nadalj., 3/4
 22.25 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.50 POSLOVNA BORZA
 23.00 NAPOVEDNIK
 23.10 SOVA:
 CHEMLSFORD LETA 123, angl. naniz., 7/7
 ANNO DOMINI, amer. nadalj., 3/12
 GLASBENI UTRINEK
 0.30 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

Opomba: 17.50 ali 19.50 finalni turnir PEP v košarki; EP v namiznem tenisu (posnetek)
 14.20 Video strani — 14.30 Dosje (ponovitev) — 15.10 Sova (ponovitev) — 16.50 Svet poroča — 17.30 Slovenci v zamejstvu — 18.00 Regionalni programi - Koper — 19.00 Orion — 19.30 Dnevnik SA — 20.00 Serijski film — 20.30 Maja vam predstavlja — 21.30 Omizje (kontaktna oddaja) — 23.30 Svet poroča (ponovitev) — 0.10 Yutel

SREDA, 15. IV.

SLOVENIJA 1

8.00 — 12.10 in 15.35 — 1.20 TELE-

TEKST
 8.15 VIDEO STRANI
 8.25 PROGRAM ZA OTROKE
 9.20 HAYDN, ponovitev
 11.10 NENAVADNO POLETJE, ponovitev angl. nadalj., 3/4
 12.00 POROČILA
 16.00 NAPOVEDNIK
 16.05 GALAKTIČNA ODISEJA, ponovitev japonske dok. serije, 1/9
 16.55 POSLOVNE INFORMACIJE
 17.00 DNEVNIK 1
 17.10 KLUB KLOBUK
 19.10 RISANKA
 19.17 NAPOVEDNIK
 19.30 DNEVNIK 2, VREME, ŠPORT, ŽARIŠČE
 20.30 FILM TEDNA
 UJETNIKA DOLGOČASJA, amer. film
 21.55 EPP
 22.00 DNEVNIK 3, VREME, ŠPORT
 22.25 KRONIKA, kanadska poljudnoznan. serija, 1/26
 22.50 NAPOVEDNIK
 23.00 SOVA:
 KRILA, amer. naniz., 11. epizoda ANNO DOMINI, amer. nadalj., 4/12
 VES SVET JE ODER, angl. dok. serija, 7/13
 1.10 VIDEO STRANI

SLOVENIJA 2

15.35 Video strani — 15.45 Osmi dan (ponovitev) — 16.35 Sova (ponovitev) — 18.00 Regionalni programi - Maribor — 19.00 Psiho — 19.25 EPP — 19.30 Dnevnik ORF — 20.00 Serijski film — 20.30 Sportna sredi — 22.30 Koncert v režiji A. Marthalerja (2. oddaja) — 22.55 Yutel

KAPITELJ V RUŠEVINAH? — Ne, le vlažna pomlad je poškodovala kapiteljske skarpe ob cerkvi na Badavinčev vrt, nevarno pa je bil razmajan tudi severni del kamnitega zidu ob proštijem vrtu. Škarpo ob cerkvi so že obnovili, gorenjski mojstri, okrepljeni z domačimi prostovoljci, pa so se te dni lotili tudi razmajanega zidu ob proštijem vrtu. Podrli so ga in ga sedaj nanovo gradijo. Do velikonočnih praznikov naj bi bilo vse na red. (Foto: T. Jakše)

TEHNOLOŠKI
 SISTEMI
 SEVNICA p. o.

Savska cesta 23/a
 Sevnica

razpisujemo prosto delovno mesto

KOMERCIALIST 1.

Kandidati naj pisni prijavi priložijo dokazila o izpolnjevanju pogojev, ki so:
 — VI. stopnja strokovne izobrazbe ekonomske smeri
 — aktivno znanje enega tujega jezika
 — najmanj eno leto delovnih izkušenj

Poleg zgoraj navedenih pogojev je zaželeno, da kandidati poznajo uvozno-izvozne predpise, da pasivno govorijo drugi tuj jezik ter da imajo vozniški izpit B kategorije. Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, s trimesečnim poizkusnim delom. Vaše prijave bomo sprejemali 8 dni po objavi na naslov: Tehnološki sistemi Sevnica, Savska cesta 23/a, Sevnica.

Vse kandidate bomo o izbiri pisno obvestili v 8 dneh po sprejemu sklepa o izbiri.

Če vas zanimajo funkcionalne površine, primerne za lokale in poslovne prostore za različne dejavnosti na atraktivni lokaciji v Semiču,

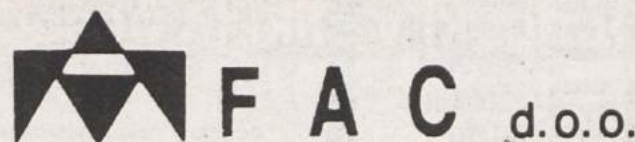
je pravi naslov za te zadeve:

ČRNOMELJ

Nudimo vam ugoden nakup:
 — lokalov (55 m²) in skladišč (36 m²) v kleti
 — lokalov (do 100 m²) v pritličju
 — poslovnih prostorov (100 m²) v I. nadstropju
 — prilagoditev prostorov željenim namembnostim
 — grobo ali finalno obdelavo prostorov
 — vseljivost do konca leta 1992
 — ugodne plačilne pogoje.

Ne odlašajte z obiskom, ker se objekt pričinja graditi!
 Informacije: Podjetje BEGRAD Črnomelj, Zadržna cesta 14, 68340 ČRNOMELJ
 Telefon: (068) 52-255, 52-217

Trgovina Frik
 Ljubljanska c. 27
 68000 Novo mesto

želimo in pričakujemo prijave kandidatov za naslednja delovna mesta

1. trgovskega potnika

pogoji:
 — V. oz. VI. stopnja ekonomske, trgovske ali komercialne smeri
 — 2 leti delovnih izkušenj
 — vozniški izpit B kategorije
 — komunikativnost
 Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, poskusno delo traja 3 mesece

2. prodajalko oz. prodajalca

pogoji:
 — IV. oz. V. stopnja ekonomske, trgovske smeri
 — 2 leti delovnih izkušenj
 — vozniški izpit B kategorije
 — veselje do dela z ljudmi
 Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, poskusno delo traja 3 mesece

3. organizatorja prodaje na terenu

pogoji:
 — vsaj 1 leto delovnih izkušenj
 — veselje do dela z ljudmi
 — smisel za organizacijo dela
 Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, poskusno delo traja 3 mesece

4. vodja saldakontov oz. računovodstva

pogoji:
 — V. ali VI. stopnja ekonomske ali komercialne smeri
 — 3 leta delovnih izkušenj
 — veselje do dela z ljudmi
 Pogodbeno delovno razmerje, kasneje možnost zaposlitve za nedoločen čas

5. pomočnika direktorja

pogoji:
 — najmanj VI. stopnja ekonomske ali pravne smeri
 — aktivno znanje angleškega in nemškega jezika
 — vsaj 3 leta delovnih izkušenj v notranji, po možnosti pa tudi v zunanji trgovini
 — vozniški izpit B kategorije
 — smisel za organizacijo dela in odnose s sodelavci in strankami
 Delovno razmerje bomo sklenili za nedoločen čas, poskusno delo traja 5 mesecev.
 Pisne prijave s kratkim življenjepisom in opisom o dosedanjih delovnih izkušnjah ter dokazili o izpolnjevanju pogojev pošljite kadrovski službi FAC d.o.o., Ljubljanska c. 27, Novo mesto, 10 dni po objavi. Kandidate bomo obvestili v roku 15 dni po izbiri.

MOŽNOSTI IZREDNEGA ŠOLANJA NA DELAVSKI UNIVERZI KRŠKO v šolskem letu 1992—1993

Delavska univerza Krško vpisuje v naslednje programe za pridobitev izobrazbe:

- OSNOVNO ŠOLO ZA ODRASLE — 5., 6., 7., 8. razred
- SREDNJE IZOBRAŽEVANJE:

a) v poklicno šolo za trgovce — poklic PRODAJALEC (možne vse vrste prekvalifikacij iz drugih nedokončanih programov)
 Pogoji: končana OŠ, zdravstvena sposobnost

b) v šolo za kuharja ali natakarja — poklic KUHAR, NATAKAR (možne prekvalifikacije iz drugih programov)
 Pogoji: končana OŠ, zdravstvena sposobnost

c) v šolo za trgovinske poslovodje — poklic TRGOVINSKI POSLOVODJA
 Pogoji: končana trgovska šola, 2 leti del. izkušenj

d) v šolo za živilskega delavca — poklic ŽIVILSKI DELAVEC
 Pogoji: zdravstvena sposobnost za delo v živilstvu, končana OŠ

3. VIŠJE IN VISOKO ŠOLSTVO: VPIS V 1. letnik

a) VIŠJE POSLOVNE ŠOLE Ekonomske fakultete Ljubljana — poklic: ekonomist, VI/1
 Pogoji: končana V. stopnja izobrazbe

b) VIŠJE UPRAVNE ŠOLE LJUBLJANA — poklic: višji upravni delavec, VI/1
 Pogoji: končana V. st. izobrazbe

c) VIŠJE VZGOJITELJSKE ŠOLE — PF MB — poklic: vzgojitelj predšolskih otrok, VI/1
 Pogoji: končana srednja vzgoj. ali pedagoška šola

d) PROFESOR RAZREDNEGA POUKA — PF Maribor
 Pogoji: končana VI. st. ali PA za razredni pouk

e) VIŠJA ŠOLA ZA ORGANIZACIJO DELA — Fakultete za org. vede Kranj — poklic: organizator dela, VI/1
 Pogoji: končana V. st. izobrazbe

En letnik izrednega študija traja 18 mesecev. Prispevek za študij ob delu (šolnino) določi svet fakultete ali višje šole. Vse dodatne informacije dobite pri DELAVSKI UNIVERZI KRŠKO, CKŽ 15, ali po telefonu 0608/31-152.

IZBIRA JE VAŠA!

Vabljeni tudi v tečaj je tujih jezikov, računalništva, vožnje motornega čolna in vodenja poslovnih knjig v podjetju!

PRIDITE IN ODKRIJTE CELOTNO PRODAJNO PALETO AVTOMOBILOV:

**CITROEN
VW-GOLF
FIAT
ŠKODA
HYUNDAI**

Prvih pet kupcev vozil HYUNDAI prejme barvni televizor!

Posebni popust za vozila CIMOS CITROEN IN VW-GOLF

NOVO MESTO, Glavni trg, 10., 11., in 12. aprila;

TREBNJE 13. aprila;

METLIKA 14. aprila;

KRŠKO 15. aprila.

**NOVOTEHNA
AVTOMOBIL**

DOGODEK, KATEREGA NE SMETE ZAMUDITI!

Skupščina občine Novo mesto

SEKRETARIAT ZA DRUŽBENI RAZVOJ

oddaja v najem nekdanje objekte JA na območju Bršljina in Češče vasi.

Prijave za najem objektov oddajte do 20. 4. 1992 na naslov: Skupščina občine Novo mesto, Sekretariat za družbeni razvoj, Novi trg 6, Novo mesto.

Podrobnejše informacije o najemini in pogojih za oddajo objektov ter sklenitev najemne pogodbe lahko dobite v strokovni službi Sekretariata za družbeni razvoj ali po telefonu (068) 21-040, int. 291.

**Podjetje LEO, d.o.o.,
Boštanj 56 e, 68294 Boštanj**

razpisuje prosto delovno mesto

komercialnega zastopnika

Pogoji:

- najmanj 5. stopnja izobrazbe komercialne ali ekonomske smeri
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj

Delo bomo sklenili za nedoločen čas in ga stimulatивно nagrajevali.

Pisne ponudbe pošljite na gornji naslov v osmih dneh po objavi.

Skupščina občine Metlika ponovno objavlja

JAVNI NATEČAJ

za zbiranje predlogov za praznik občine Metlika.

Predlog za praznik občine naj vsebuje dogodek, ki je z zgodovinskega, kulturnega, etnološkega ali znanstvenega vidika pomemben za celo občino oziroma za vse občane.

Predlog pošljite na naslov:

Skupščina občine Metlika, Predsedstvo skupščine, Mestni trg 24, 68330 Metlika.

Rok za dostavo predlogov je 10. 5. 1992.

Udeleženci bodo o izbiri predloga obveščeni preko sredstev javnega obveščanja v 15 dneh po določitvi datuma praznika.

SKUPŠČINA OBČINE METLIKA

DOLENJSKI LIST Telefon: (068) 23-606,
24-200, 23-610
Novo mesto, Glavni trg 24 Telefaks: (068) 24-898

Avtopromet, gostinstvo in turizem
Novo mesto - Straža

Gorjanci p.o.

Vavta vas 36,
68351 Straža pri Novem mestu

objavlja

JAVNO LICITACIJO

za prodajo naslednjega osnovnega sredstva

Renault 25 GTS, reg. št. NM 115-200, letnik 1986, cena 8.000 DEM v tolaški protivrednosti.

Na licitaciji lahko sodelujejo pravne in fizične osebe.

Pred licitacijo mora fizična oseba vplačati varščino v višini 10% izključne cene, predstavnik pravne osebe pa predloži naročilnico, ki je istočasno tudi pooblastilo. Varščino bomo uspešnemu ponudniku vračunali v kupnino, ostalim ponudnikom pa takoj po končani licitaciji vrnili.

Uspešni ponudnik mora skleniti pogodbo v roku 3 dni po javni licitaciji in plačati celotno kupnino v roku 8 dni. Če uspešni ponudnik ne bo sklenil pogodbe in plačal celotne kupnine v navedenem roku, bomo prodajo razveljavili, plačano varščino pa obdržali.

Prometni davek, druge dajatve in stroške v zvezi s prenosom lastništva, mora plačati kupec.

Javna licitacija v **petek, 17. 4. 1992, ob 11. uri** v prostorih pravne službe na sedežu podjetja v Vavti vasi 36.

Ogled osnovnega sredstva je možen na parkirnem prostoru v Vavti vasi 36 dne **16. 4. 1992 med 11. in 12. uro.**

Sredstvo bo prodano po sistemu videno-kupljeno.

kemoteks koper p.o.
IZDELAVA KEMIČNIH SREDSTEV

pogodbeno zaposli

komercialnega zastopnika

za prodajo čistilnih sredstev in avtokozmetike na območju Dolenjske. Prijave z osnovnimi podatki in opisom dosedanjih zastopniških izkušenj pošljite do 10. 4. 1992 na naslov:

KEMOTEKS KOPER, Vojkovo nabrežje 4, 66000 KOPER.

PCN

**d.o.o., Novo mesto,
Srebrnice 1**

razpisuje prosto delovno mesto

dveh prodajalcev

Pogoji:

- najmanj srednja izobrazba trgovske smeri — tehnična usmeritev
- najmanj 3 leta delovnih izkušenj

Delo bomo sklenili za nedoločen čas, s trimesečnim poskusnim delom.

Prijave z dokazili pošljite v 8 dneh po objavi na gornji naslov.

**DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE d.d.
LJUBLJANA, MESTNI TRG 26**

K sodelovanju vabimo delavke, ki bi v manjšem POČITNIŠKEM DOMU v PIRANU opravljali pogodbeno delo

SERVIRKE — KUHINJSKE POMOČNICE

za serviranje hrane, prodajo pijač, pomoč pri delu v kuhinji in pri pospravljanju

KUHINJSKE POMOČNICE

za pomoč pri kuhinjskih opravilih, pospravljanju sob in drugih prostorov.

Prednost pri sklenitvi pogodbe o delu imajo delavke z izkušnjami pri podobnih delih.

Delo bo trajalo od 1. junija do 15. septembra 1992.

Pisne prijave z opisom delovnih izkušenj sprejemamo 8 dni po objavi na naslov:

DRŽAVNA ZALOŽBA SLOVENIJE d.d., Ljubljana, Mestni trg 26, kadrovski oddelek.

BANKA

NOVE MESEČNE OBRESTNE MERE

OBRESTNE MERE VELJAJO OD 01.4.1992

VLOGE, NA VPOGLED

HRANILNE VLOGE	6,91 %
TEKOČI RAČUNI OBČANOV	6,91 %
ŽIRO RAČUNI OBČANOV	6,91 %

VARČEVALNA KNJIŽICA 11,49 %

VLOGE, VEZANE DO 1 MESEC

vloge, vezane od 10 do 19 dni	11,78 %
vloge, vezane od 20 do 29 dni	11,85 %

VLOGE, VEZANE NAD 1 MESEC

od 2.000 do 10.000	11,85 %
od 10.000 do 50.000	11,94 %
nad 50.000	12,03 %

VLOGE, VEZANE NAD 3 MESECE

od 2.000 do 10.000	11,94 %
od 10.000 do 50.000	12,03 %
nad 50.000	12,13 %

DOVOLJENA PREKORAČITEV NA TEKOČEM RAČUNU 13,18 %

ABANKA, BANKA PRIJAZNIH IN PODJETNIH LJUDI!

Osnovna šola Brežice

ponovno objavlja razpis del in nalog

**VODJE ENOTE ŠOLSKE RAČUNOVODSKI
SERVIS**

Pogoji:

1. višja izobrazba ekonomske smeri
2. najmanj 2 leti izkušenj pri računovodskih delih
3. znanje slovenskega jezika.

Prijave z ustreznimi dokazili pošljite v 8 dneh na naslov OŠ Brežice, Levstikova 18, 68250 Brežice.

O izboru boste obveščeni v 15 dneh po izteku roka za prijavo.

TRELES

**Mizarsko podjetje
TRELES Trebnje, p.o.
Temeniška pot 4**

Razpisna komisija
razpisuje prosto delovno mesto

DIREKTORJA

Pogoji:

- srednja ali višja izobrazba lesne smeri,
- 5 oziroma 3 leta delovnih izkušenj na odgovornih delih in nalogah,
- predložiti najboljši elaborat organiziranosti in razvoja podjetja.

Mandat za razpisano delovno mesto traja 4 leta. Osebni dohodek po dogovoru.

Prijave z dokazili o izpolnjevanju pogojev naj kandidati pošljejo v 8 dneh po objavi razpisa na naslov:

Mizarsko podjetje TRELES Trebnje, Temeniška pot 4, 68210 TREBNJE, z oznako »za razpisno komisijo«.

Kandidate bomo o izbiri obvestili v 30 dneh po zaključku prijav.

do 15% POPUSTA

ZA GOTOVINO

bogata izbira - ugodne cene
organiziran prevoz - montaža

JELOVICA

okna ■ senčila ■ vrata ■ hiše

+3% SEJEMSKI POPUST

Svoboda bivanja

na sejmu ALPE ADRIA

ŠKOFJA LOKA, 64220, Kidričeva 58, Tel.: 064/631-241, Fax: 064/632-261
NOVO MESTO Ob potoku 5, 068/22-772, METLIKA Vinogradniška 41, 068/58-716, KRŠKO CKŽ 21, 0608/21-236

VI NAM — MI VAM

S posebno rubriko VI NAM — MI VAM vam prihajamo na-proti z oglasnim prostorom, ki bo ustrezal tako vaši de-javnosti in finančnim sredstvom kot potrošnikom, kate-rim so namenjene vaše ponudbe in storitve. Mi vam ponujamo rešitve, na vas je, da jih uresničite.

Objavo oglasov v rubriki VI NAM — MI VAM lahko naročite po tel. (068) 23-610 ali po telefaxu: (068) 24-898 do torika do 10. ure.

Trgovina **ZYNO** d.o.o.
Gmajna 6, Raka Tel. (0608) 75-541

vam v svoji trgovini na RANČU nudi vse za kmetijstvo in gospodinjstvo po ugodnih cenah • rezervne dele za traktorje in kmetijske stroje • kmetijsko mehanizacijo • orodja • umetna gnojila (urea po 945 SLT, kan po 762 SLT, NPK 15x15x15 po 1022 SLT, NPK 10x20x30 po 1500 SLT) • škropiva, semena • radensko • pivo • sokove • sladkor • olje • sol

posebno ugodno: armaturne mreže 916 — 1 kom. 3.992 SLT, apno — vreča 306 SLT, cement — vreča 410 SLT, modularna opeka — 32 SLT, štedilnik na trdo gorivo — 22.000 SLT
pralni prašek LIND brez fosfatov 3 kg — 510 SLT
priskrbimo: gradbeni material (opeko, cement, apno, železo...)

TILIA

POPUSTI

radiatorji jugoterm popust 10%
gorilci 37.700,00 SLT popust 5%
bela tehnika, plačilo na 3 čeke
brez obresti ali popust 10%

UGODNO

• peči, cisterne
• boilerji, pipe
• barve, laki
• MONTAŽA centralne kurjave, vodovoda
• SERVIS gorilcev

TEHNIČNA TRGOVINA
Novo mesto, Bršljin 21,
tel./fax: 068/27-197

Comland

računalniški inženiring d.o.o.

Vam poleg razvoja informacijskih sistemov in ostale programske opreme nudi tudi servisiranje in

PRODAJO

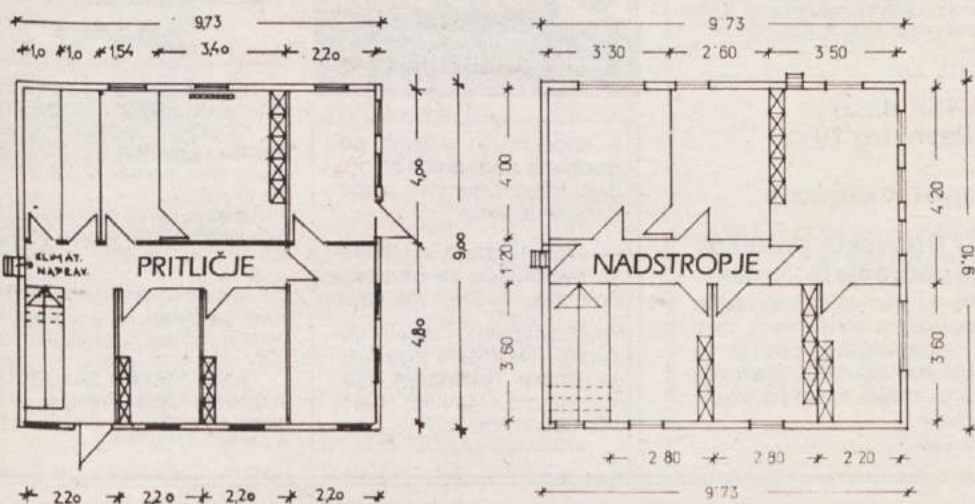
osebnih računalnikov ATR (286,386,486, notebook) in ostale računalniške opreme najvišje kakovosti, z eno- do dvoletno garancijo.

Ljubljana Novo mesto
Veljarjeva 8 Ločna 1
(061) 571-122 (068) 20-437

PROLES d.o.o. Novo mesto
odkupi hrastovo hlodovino po konkurenčnih cenah.
Tel. (068) 41-131 dopoldne
21-814; 20-497 popoldne

PIONIR

TEG ME-NG

OBRTNIKI IN PODJETNIKI!

GIP »PIONIR« — TEG ME-NG odprodaja kontejnerski objekt 8 x 9 m mobilno blok, primeren za:

- obrtno delavnico,
- poslovni prostor,
- trgovino,
- skladišče, ipd.

velikost: 177 m²

lokacija: Novo mesto, Bršljin, Kettejev drevored 37

INFORMACIJE
GIP »PIONIR« TEG ME-NG
Kettejev drevored 37
telefon: (068) 21-826, 28-142

OPOMBA: demontaža, montaža in prevoz se obračuna po dejanskih stroških

MARMOR GRANIT UMETNI KAMEN KERAMIKA BETONSKI IZDELKI

Odslej v vsako hišo stopnice, police, talne in stenske obloge, venecianski tlak, balkonske obloge, zunanji tlaki in raznovrstni betonski izdelki za gradnjo in ureditev okolice.

IZ NOVE TRGOVINE PETRETIČ STANE, Pot na Gorjance 24
Novo mesto, tel.: 24-894

Organizirana dostava na dom in montaža.

Gostilna **NOVLJAN**

Mirna Peč 28
68216 Mirna Peč
tel.: (068) 84-309

Poleg kozolca, ki je preurejen v popolno urejen gostinski prostor, kjer lahko v zelenju, a pod streho, preživite prijetne trenutke ob žaru, na plesišču in točilni mizi od 250 do 300 gostov, smo za vas opremili in preuredili posebno dvorano. V njej je prostor za 50 do 200 gostov (lahko pa tudi manj), kjer se lahko ob svoji ali pa naši hrani in pijači poveseelite ob različnih priložnostih (poroke, maturantski plesi, različna srečanja).
Z novo ponudbo se boste najbolje seznanili, če nas obiščete. Spoznali boste še ostale možnosti, ki vam jih nudimo za oboqatitev vaših prireditev po vaših željah (npr. tenis, namizni tenis, balinanje, prostor za piknik, prenočišča).
Osebe gostilne Novljan vas prisrčno vabi v Mirno Peč!

VARIANTA

Dilančeva 7
Novo mesto
tel. 23-886 fax: 27-774

vam ponuja bogato izbiro priložnostnih velikonočnih izdelkov in vas vabi k nakupu: otroškega programa, kozmetike (Zdenka Kahne), shušjevalnih čajev, krem za hujšanje in dietetičnih izdelkov, vibracijskih masažnih aparatov, merilcev pritiska, depilatorjev, gospodinjskih aparatov Candy, bižuterije in pozlačenega nakita, inox posode, lončenih izdelkov
Ugodne cene in možnost obročnega odplačevanja!
Delovni čas: vsak dan od 8. do 12.30 in od 16. do 19. ure, ob sobotah od 8. do 12. ure.

F A C

Trgovina Frik
Trgovsko in gostinsko-turistično podjetje
Ljubljanska c. 27, 68000 Novo mesto
Tel. (068) 21-956/13
22-337/13
26-024/13
25-991/13
Fax: (068) 26-992

vas vabi na ogled in nakup moške, ženske in otroške konfekcije, plenice, mehčalca, chicho programa, tehničnega blaga in majhnih gospodinjskih aparatov.

Pekarna **AJDA** vas obvešča, da lahko pri njih poleg belega in črnega kruha kupite tudi ajdov, koruzen, graham in ržen kruh. Na voljo vam je tudi pestra izbira pekovskega peciva in okusni domači krofi.
Prodajalna kruha in peciva na Drski je odprta vsak delovnik od 6. do 17. ure, ob sobotah od 6. do 12. ure, prodajalna na Jedinščici pa lahko obiščete vsak delovnik od 5. ure do 9.30 in ob sobotah od 5. do 12. ure.
V omenjenih prodajalnah in po tel. 21-323 sprejemamo tudi naročila za kruh, pletene štruce in pecivo.
Če imate radi okusno, ročno izdelano pecivo, dišeče krofe ter dober in zdrav kruh, obiščite pekarino **AJDA**.

VI NAM — MI VAM

CENTER

LJUBLJANA

Poslovalnica Novo mesto, Bršljin 2

Tudi popoldne do 19. ure in ob sobotah do 13. ure.
Zelo ugodne cene stripora, lepenke in varilnih trakov. Široka ponudba keramičnih ploščic.
Najcenejše šestvalne salonitke.
Mi vas pričakujemo:
Center Ljubljana
Poslovalnica Novo mesto
Bršljin 2

WSE

SEJEM GOZDARSTVA
IN KMETIJSTVA

• Kmetijska, gozdarska
mekhanizacija
• široka potrošnja

KRANJ. 10. — 17. 4. 92

IMENA NISO SPORNA

ČRNOMELJ — Tukajšnja občinska skupščina je kot ustanoviteljica dala soglasje k statutom sedmih osnovnih šol v občini. Ker so pred časom nekateri delegati menili, da bi morali razmisliti tudi o spremembi imen OŠ Belokranjskega odreda Semič, OŠ komandanta Staneta Dragatuš in OŠ Milke Sobar-Nataše, je komisija za samoupravne akte o pobudi razpravljala. Vendar pa je menila, da imena omenjenih šol ideološko niso sporna in da zato ni razloga, da te šole ne bi obdržale dosedanjih imen.

PRODANIH 65
OBČINSKIH STANOVANJ

METLIKA — V Metliki so doslej prodali 65 občinskih stanovanj, za kar so iztržili okrog 31 milijonov tolarjev. Poleg obveznosti, ki so jih morali poravnati do republike in Uprave za družbene prihodke, so del denarja že namenili za nakup reševalnega avtomobila za zdravstveni dom. Okrog 12 milijonov tolarjev naj bi šlo za gradnjo avtobusne postaje, nekaj pa za ureditev telovadnice in centralnega ogrevanja v metliški osnovni šoli.

V SPOMIN

V aprilu je ta žalostni dan,
tvoj boj za življenje je bil končan.
Ti si odšla, s teboj je šlo vse.

ZDENKI PERUCI

iz Trebnjega

Bila si polna dobrote, ljubezni in življenjske radosti, pa si nenadoma omagala in nepričakovano odšla. Hvala vsem za prižgane svečke in toplo misel.

Žalujoci mož

tedenski koledar

Četrtek, 9. aprila — Črtomir Petek, 10. aprila — Alenka Sobota, 11. aprila — Stanislav Nedelja, 12. aprila — Lazar Ponedeljek, 13. aprila — Ida Torek, 14. aprila — Dunja Sreda, 15. aprila — Helena

LUNINE MENE
10. aprila ob 11.06 — prvi krajec

kino

BREŽICE: 10. (ob 18. in 20. uri) ter 11. in 12. 4. (ob 18. uri) ameriška komedija Vikend z Bernijem. Od 11. do 15. 4. (ob 20. uri) ameriška zgodovinska drama JFK.

KRMELJ: 11. 4. ameriški triler Sokol in snežni človek. 13. 4. ameriška komedija Bingo.

KRŠKO: 10. (ob 20. uri) in 11. 4. (ob 18. uri) ameriška komedija Bingo. 12. 4. (ob 18. uri) ameriška komedija Kres ničevosti.

NOVO MESTO: 9. (ob 18. in 20. uri) ter 10. 4. (ob 18. uri) ameriški psihološki triler Ko jagenjčki obmolknajo. 10. (ob 20.30), 11. in 12. (ob 16., 18.30 in 21. uri) ter 13. 4. (ob 17.30 in 20. uri) ameriški fantastični pravljnični spektakel Hook — Kapitan Kljuka.

SEVNICA: 10. in 12. 4. ameriški triler Sokol in snežni človek. 11. in 12. 4. ameriška komedija Bingo.

TREBNJE: 10. in 12. 4. angleška komedija Ples v temi.

kmetijski stroji

KOMBAJN Fahr M 66 z bunkerjem, kosa 2,5 m, v izpravnem stanju in Fahr M 66 in Fahr M 900, prodam. Stjepan Blažević, Otok 104, 41430 Samobor, ☎ (041)783-331. 1607

IMT 539, 420 ur, prodam. Stanislav Udovc, Črmošnjice 55. 1620

SADILEC krompirja prodam. Miha Kovačič, Gabrje 9, Brusnice. 1638

OBRAČALNIK SENTAL, rabljen, širine 200 cm, obnovljen, prodam. ☎ (068)42-991. 1654

KOSILNICO GORENJE, novejši tip, malo rabljeno, prodam. Pirnat, Senšče 41, Leskovec pri Krškem. 1671

KOMBAJN FAHR 44, 180, in Fahr 66 S (2.60) prodam. Lado Hočvar, Močvirje 5, Bačka. 1672

DIESELSKI MOTOR Aran, 15 KM, prodam. ☎ 78-051. 1676

KOSILNICO BCS in kultivator, širine 205 cm, z ježi, prodam. ☎ 45-562. 1679

TRAKTORSKI OBRAČALNIK Sental 220, odlično ohranjen, in kravo simentalo prodam. Pavel Zajc, Zbure 44, Smarješke Toplice. 1680

KOSILNICO BUHER, malo rabljeno, z akne motorjem, prodam. ☎ (0608) 81-876. 1686

KOSILNICO FIGARO, dobro ohranjeno, prodam. ☎ (0608)43-145, vsak dan. 1688

TRAKTOR IMT 542, letnik 1983, z 10 prestavami, prodam ali menjam za avto. ☎ (068)42-692. 1696

TRAKTOR FERGUSON IMT 539, nov, ugodno prodam. ☎ 25-908. 1710

kupim

KUPIM seno na rastilu v okolici Novega mesta (Slatnik). Franc Sašek, Gabrje 68, Brusnice. 1625

HIŠO na ožjem območju Novega mesta najamemo ali kupimo. ☎ 22-576 ali 22-347. 1642

motorna vozila

PRODAJ 126 P, letnik 89, prevoženih 24000 km, reg. do 4/93, rdeče barve, dodatno opremljen. Ciril Avsenik, Drganja sela 39. 1597

PRODAJ LADO 1200, letnik 1987. Skrbec, Gurgorje 15a. 1597

Z 1300, letnik 1978, v voznem stanju, prodam, lahko tudi za dele. ☎ 26-721. 1597

MINI 1000, letnik 1979, prodam. Zagor, Dol. Kamence 49 a, Novo mesto. 1686

zavarovalnica triglav d.d. poslovna enota Novo mesto

1. VOZNIKI, NE OGROŽAJTE SEBE IN DRUGIH

Opravite varnostni test, ki vam ga brezplačno omogoča Zavarovalnica TRIGLAV, Poslovna enota Novo mesto na vseh mestih za tehnične preglede:

- Tehnična baza Otočec
- Tehnična baza Črnomelj
- Avto Kočevje
- Pionir Avtohiša v Ločni

2. TRAKTORISTI

Poskrbite za obvezno zavarovanje vašega traktorja, da se boste brez skrbi odpravili na polje. Zahtevajte zavarovalno polico TRIGLAV-a, ki vam pri sklenitvi zavarovanja za vaš traktor nudi 15% popusta. Poiščite našega predstavnika na akciji zavarovanja traktorjev v vašem kraju!

3. LASTNIKI MOTORNH KOLES

Pomlad prihaja na cesto in vožnja z motornimi kolesi bo spet postala vsakdanjost. S tem pa se povečuje število prometnih nesreč in nezgod, ki jih povzročate z vašimi »jeklenimi konjički«. Zavarujte svoje motorno kolo in lastno življenje! STARŠI — po nakupu motornega kolesa vašemu mladostniku, obiščite še Zavarovalnico TRIGLAV in sklenite obvezno in nezgodno zavarovanje!

POZOR!

Obveščamo cenjene stranke, da dežurna služba za sklepanje zavarovanj posluje tudi ob sobotah od 8. — 12. ure na sedežu Poslovne enote na Zagrebški 2 v Novem mestu.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV — KER ŽIVLJENJE POTREBUJE VARNOST

AUDI 100 turbo diesel, 12/84, prodam. ☎ (068)20-577. 1602

R 4 GTL, letnik 1991, prodam. ☎ 25-862. 1606

Z 750, letnik 1984, prodam. ☎ (068)85-638. 1614

GOLF JGL, letnik 1981, prodam. Prus, Dol. Težka Voda 13 b. 1616

R 4 GTL, letnik 1986, prodam. ☎ (0608)89-184. 1618

R 4 GTL, letnik 1990, 15000 km, dobro ohranjen, prodam. ☎ (068)28-181. 1624

PEUGEOT 309, letnik 1989, odlično ohranjen, z avtoradiom, prodam. ☎ 27-607. 1626

KUPIMO rabljena, poškodovana in karambolirana vozila znamke ZASTAVA, RENAULT in GOLF. ☎ (068) 25-113. 1628

PRODAJ 126 P, letnik '87. ☎ 25-148. 1628

JUGO 45, december 1989, 27000 km, kot nov, z dodatno opremo, prodam. ☎ (068)25-003. 1628

Z 750, dobro ohranjeno, letnik 1976, registriran za celo leto, prodam. Anton Zorc, Zloganje 16, Škocjan. 1632

GOLF D, 1987, in 126 P, 1989, prodam. ☎ 85-970. 1636

MITSUBISHILANCER, letnik 1987, registriran do 1992/7, dvojni kasko, avtoalarm, kovinske barve, prodam. ☎ (068)22-019. 1640

R 4 GTL SERVISER, zadaj zaprt, letnik 1989, registriran do 15. oktobra 1992, prodam. Cena 5000 DEM. ☎ 26-130. 1644

TOMOSOV elektroagregat (2 KW) prodam. ☎ 23-553, od 16. do 18. ure. 1651

AUDI 100, garažiran, 100.000 km, registriran do 93, ugodno prodam. ☎ 50-123. 1651

JUGO 45 L, letnik 1985, garažiran, 81000 km, prodam. Miran Turk, Stopiče 62. 1652

FIAT 126 BIS, letnik 9/90, prodam ali menjam za drugo vozilo. ☎ 78-276. 1652

GOLF, letnik 1990, prodam za 16.300 DEM. ☎ 76-210 ali 85-029. 1664

VOLVO 244 DIESEL, letnik 1982, motor 85, prodam. ☎ 20-206 ali 26-719. 1666

ASCONA, letnik 1978, 99.000 km, prvi lastnik, ugodno prodam. ☎ (068)58-516. 1670

JUGO 45, letnik 1991, kot nov, prodam. ☎ 24-776. 1677

Z 101, letnik 1991, prodam. ☎ 45-414. 1683

126 P, letnik 1990, IMT 533, letnik 1979, motokultivator Gorenje maestral s priključki in TAM 5000 prodam. ☎ 42-527. 1689

DIANO, letnik 1975, in videorekorder poceni prodam. ☎ 26-108. 1690

OLTCIT, popolnoma nov, prodam. ☎ 25-259. 1694

R 4 GTL, letnik 1988, prodam. ☎ 22-886. 1700

ZASTAVO 750, letnik 1983, prodam. Justina Gorenc, Ržišče 1, Kostanjevica. 1702

JUGO KORAL 45, črne barve, letnik 1989, prodam. ☎ (068)58-214 ali zvečer 50-102. 1703

126 P, letnik 1988, prodam. ☎ 58-233, dopolne, ☎ 50-002, zvečer. 1703

BMW 315, letnik 1983, prodam ali menjam za manjši avto. ☎ (0608)60-132, od 12. do 15. ure, Jože Mahne, Ul. talcev 20, Kostanjevica. 1707

Z 850, letnik 1984, registriran do 15. februarja 1993, in 126 P, letnik 1979, prodam ali menjam. ☎ 78-143. 1708

Z 128, letnik 1987, prodam. ☎ (068)85-108. 1709

GOLF DIESEL, S paket, letnik 1984, prodam. ☎ 45-528. 1712

obvestila

POZOR MIZARJI! Prodaja vseh vrst lesnoobdelovalnih strojev, možno tudi na leasing. Fax, ☎ (062)512-047. 1592

NESNICE, mlade jarkice, pasme bisex, rjave, stare 3 mesece, opravljena vsa cepljenja, prodajamo po zelo ugodni ceni. Naročila sprejemajo in dajejo vse informacije, kličite od 17. do 22. ure vsak dan: Jože Zupančič, Otovec 12, Črnomelj, ☎ (068)52-806, gostilna Jože Cetin, Mostec 46, Dobova, ☎ (0608)67-578. 1619

SHUJŠEVALNI PAS! Hujšajte na uspešen in enostaven način brez diete. Informacije in naročila na ☎ (061)218-941. 1631

LADIJSKI POD! Obveščam cenjene stranke, da bom imel od ponedeljka dalje po ugodni ceni ladijski pod vseh vrst in vseh dolžin. ☎ (0608)70-343. 1649

ŽALUZIJE — ROLETE izdelujemo in montiramo po konkurenčnih cenah. ☎ (068)44-662. 1656

GRADITELJI, POZOR! Po konkurenčnih cenah izdelujemo peči in boilerje za centralno in solarno ogrevanje. Garancija za peči je 5 let. ☎ (063)39-878. 1704

ANSA d.o.o., Glavni trg 19/c,

zaposli 10 animatorjev

— trgovskih potnikov za področje Dolenjske.

Pogoj srednja šola in lasten prevoz. Pismene prošnje pošljite na naslov ANSA d.o.o., Glavni trg 19/c, v roku 8 dni po objavi oglasa.

Male oglase sprejemamo ob vsakem času, in sicer prek t.i. telefonske tajnice na številki (068) 24-006, ob ponedeljkih od 20. do 22. ure po telefonu (068) 23-343, lahko pa jih oddate tudi osebno v oglašni službi na Glavnem trgu 24 v Novem mestu.

INTERMARC **BCS**

IMPORT — EXPORT d.o.o.
Trgovina na debelo in drobno
tel./fax 068-24-663
Zagrebska cesta 21
Novo mesto — Slovenija

- rezervni deli BCS
- sadjarsko-vinogradniška oprema
- rezervni deli kmetijske mehanizacije iz uvoza
- nahrbtnne kosilnice KAWASAKI

ZA BOLJŠI SLUH
GATTON SIEMENS
Slušni aparati
TEST SLUHA IN NASVET:
OPTIKA
Novo mesto
Komandanta Staneta 12
Vsako sredo od 9. do 13. ure
in od 15. do 17. ure

Podjetje išče v Novem mestu skladiščni prostor v velikosti cca 50 m², s pripadajočim pisarniškim prostorom cca 15 m² s telefonom, lahko tudi v privatni hiši.
Ponudbe pod: Novo mesto

ZAVORNI SERVIS obvešča, da popravilja zavore na vseh osebnih vozilih.
— rezervni deli zagotovljeni — takojšnja vgraditev v vozilo — konkurenčne cene
Rajnušče 6, tel. 43-633

VALILNICA HUMEK. Sprejemamo naročila za enodnevnne piščance, bele težke, rjave nesnice in grahst. Inf. po telefonu (068) 24-496 ali na naslov: Valilnica HUMEK, Irča vas 18, Novo mesto. (P3-81MO)

preklci
ŠTEFKA KRNC, Pot na Brod 5, Rače, javno opozarjam MARIJO VOLARIČ, Sentjur na Polju 11, Breg, ter IVANA VERVARJA, Praprotno 5, Vrhovno, da prenehata širiti vse lažne govoriče o meni, ker jih bom v nasprotnem primeru sodno preganjala. 1699

posest
HIŠO na Radovici, ob cesti, takoj vseljivo, prodam. ☎ (061)24-823. 1477
STAVBNO ZEMLJIŠČE s hišno številko, v izmjeni 550 m², v Čušnji vasi pri Mokronogu, prodam. ☎ (061)442-331, po 15. uri. 1586
HIŠO na Ratežu pri Novem mestu, 4. faza gradnje, kletni prostori prirejeni za obrt ali lokal, prodam. ☎ 28-850, 21-218. 1595
STAVBNO PARCELO (2000 m²), Otok pri Metliki, takoj prodam. Asfalt, voda in elektrika na parceli. ☎ (068)26-835. 1627
NOVO VIKEND ZIDANICO z vinnogradom, v bližini Trebnjega, oddam v najem ali prodam. ☎ (061)107-240, po 17. uri. 1635

NISSAN
Vidrih Janez
Šentpeter 51, Otočec
tel. (068) 85-180

K sodelovanju vabimo pogodbenne sodelavce za prodajo tržno zanimivih propagandnih artiklov
— organizatorje in izkušene prodajalce za območje Dolenjske in Zasavja.
Prednost imajo kandidati z delovnimi izkušnjami trgovskega potnika. Telefonske informacije na številki: (061) 158-000 in 158-127.

ZAHVALA

Ne jokajte ob mojem grobu, le tiho k njemu stopite, spomnite se, kako trpel sem, in večni mir mi zaželite.

V globoki žalosti nas je po težki bolezni v 58. letu zapustil naš dragi mož, očka in dedi

Rudi Rustja

Pod Srobotnikom 49, Straža

Iskreno se zahvaljujemo vsem sovaščanom izpod Srobotnika, prijateljem, znancom, sodelavcem OŠ Center in Gorjanci Straža, ki so bili v težkih trenutkih z nami ter pokojnika obdarovali s cvetjem in ga pospremili na zadnji poti. Posebna zahvala gospej Stanojevičevi za dolgotrajno lajšanje bolečin in vero v življenje ter gospodu župniku iz Vavte vasi, pevcem iz Šmihela in zasebniku pogrebništvu Golovrškem za lepo opravljeno obred.

Žalujoči: žena Marija, sin Rudi in hči Branka z družinama

DOLENJSKI LIST

USTANOVITELJ IN IZDAJATELJ: Dolenjski list Novo mesto, p.o. UREDNIŠTVO: Drago Rustja (direktor in glavni urednik), Marjan Legan (odgovorni urednik), Andrej Bartol, Mirjam Bezek-Jakše, Bojan Budja, Breda Dušič-Gornik, Anton Jakše, Mojca Leskovšek-Svete, Zdenka Lindič-Dragaš, Martin Luzar, Milan Markelj (urednik Priloge), Pavel Perc in Ivan Zoran. IZHAJA ob četrtkih. Posamezna številka 50 SLT, naročnina za 2. trimesečje 590 SLT; za družbene skupnosti, stranke, delovne organizacije, društva ipd. 1.180 SLT; za tujino 40 ameriških dolarjev ali 70 DM (ali druga tuja valuta v tej vrednosti) na leto. OGLASI: 1 cm v enem stolpcu za ekonomske oglase 750 SLT, na prvi ali zadnji strani 1.500 SLT; za razpise, licitacije ipd. 800 SLT. Mali oglasi do deset besed 550 SLT, vsaka nadaljnja beseda 55 SLT. ŽIRO RAČUN pri SDK Novo mesto št.: 52100-603-30624. Devizni račun št.: 52100-620-970-25731-128-4405/9 (LB — Dolenjska banka d.d. Novo mesto). NASLOV: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, Glavni trg 24, p.p. 130. Telefon: uredništvo in računovodstvo (068) 23-606, 24-200; ekonomska propaganda, naročniška služba in fotolaboratorij 23-610; mali oglasi in zahvale 24-006; telefax: 24-898. Nenaročnih rokopisov in fotografij ne vračamo. Na podlagi mnenja (št. 23—92) ministrstva za informiranje Republike Slovenije spada Dolenjski list med proizvode informativnega značaja iz 13. točke tarifne številke 3, za katere se plačuje davek od prometa proizvodov po stopnji 5 odst. Časopisni stavek, prelom in filmi: Grafika Novo mesto, p.o. Tisk: Ljudska pravica, Ljubljana.

PRODAM gozd in opuščen vinograd z lokacijskim dovoljenjem (3380 m²). Cena 7 DEM, 1 km od Škocjana. ☎ 49-701. 1643

UGODNO PRODAM bivalni vikend (8 x 8), z vso opremo, 30 a zemlje, 300 trt, v okolici Sentjerneja. ☎ (068)42-345. 1645

NJIVO v k.o. Straža, 3 br., 3133 m², prodam. ☎ (061)612-256. 1646

GRADBENO PARCELO z vso urejeno dokumentacijo, v Semiču, prodam. V račun vzamem tudi avto. ☎ 50-123. 1653

HIŠO v Brežicah, starejšo, na parceli 3000 m², lepa lokacija, prodam ali menjam za stanovanje v Ljubljani ali na morju. Možne razne kombinacije (na obroke, kredit, itd.). ☎ (061)106-180. 1660

MESANJ GOZD, 45 a, v okolici Jelševnika pri Črnomlju prodam. ☎ (061) 862-035. 1681

HIŠO v četrti gradbeni fazi na Regrških košenicah prodam. Prodajni plinski štedilnik — 2 plin, ugodno. ☎ 25-539. 1684

VINOGRAD, star 4 leta, kraljevina, rizing, z njivo 28 arov, skupaj na Hrastu pri Metiki, prodam. ☎ 58-047. 1685

ŽAZIDILIVO PARCELO, 16 arov, z veljavnim lokacijskim dovoljenjem in 11 arov travnika v Ostrogu pri Sentjerneju prodam. Informacije na ☎ (061)51-423 ali osebno ob parceli v hiši Ostrog 8, dne 18. aprila od 10. do 13. ure. 1698

VRSTNO HIŠO v Novem mestu, izredna lokacija, centralna kurjava, telefon, prodam. ☎ 21-592, od 18. do 20. ure. Ogljed možen v soboto in nedeljo med 15. in 18. uro. 1706

HIŠO v centru Mirne, vrt, telefon, ugodno prodam. ☎ 25-827. 1714

prodam

PRODAM 10 m³ bukovih drv, kvaliteten seno in MZ 125, letnik 1990. Šašek, Jugorje 11. 1585

NAMIZNI ŠIVALNI STROJ prodam. ☎ (068)25-882. 1585

ŠTEDILNIK KOLEOREKS s pečico, nov, prodam. ☎ (0608)81-734, od 8. do 17. ure. 1589

SENO, večjo količino, prodam. ☎ (0608)32-558. 1590

OMARO za dnevno sobo in mizo prodam. ☎ 22-890, po 18. uri. 1591

KOBILO, težko 800 kg, prodam. ☎ 56-237. 1593

ČRNE PUDLJE, mladiče, prodam. ☎ (068)85-011. 1596

JUNČJE MESO ugodno prodam. ☎ 43-860, zvečer. 1601

KORUZO v zrnju prodam. Marija Vrhnovec, Igljenik 4, Velika Loka. 1603

BARVNI TELEVIZOR TV Star, ekran 54 cm, in videorekorder prodam 20 % ceneje in oddam opremljen lokal v Sevnici. ☎ (068)25-259. 1605

SENO prodam. Šmajdek, Potok 20, ☎ 85-488. 1610

UGODNO PRODAM termoakumulacijsko peč, štedilnik na trda goriva, spalnico z jogiji ter ostalo pohištvo. Vse je rabljeno. ☎ 21-466, od 8. do 15. ure. ☎ 22-861, od 16. do 20. ure. 1611

DOBRO BREJO KOBILO in zapravljiček z dvema sedežema prodam. Golob, Vel. Slatnik 15. 1612

BARAKO (4 x 6 m) prodam. ☎ 25-800. 1615

URSUS 55 KM, prodam. Alojz Žokalj, Krška vas 54. 1621

BREJO KOBILO z žrebetom Hallinger prodam. Šušteršič, Smolenja vas 96, Novo mesto, ☎ 24-663, od 8. do 15. ure. 1622

SEMENSKI KROMPIR DESIRE prodam. ☎ (064)632-861. 1621

PRODAM rabljen pralni stroj, hladilnik in televizor. ☎ 24-962. 1622

LOVSKO PUŠKO, češko bokarico, 16/7,57 R in menjalne cevi 12/12 prodam. ☎ (068)47-133. 1629

DRVA, ostanke hlodovine, prodam. ☎ 42-473. 1630

PRODAM sod (350 l), gozdna Grabrovca, 150 l žganja, motor Tomos, bojler (80 l) in 6 plemenskih ovac. Ivan Kapušin, Pot na Veselico 8, Metlika. 1634

VIDEOREKORDER PANASONIC 40, nov, vrhunske kvalitete, prodam. ☎ (068)23-585. 1637

SENO prodam. Savšek, Mokronog, ☎ 49-596. 1650

PRODAM 8 mesecev brejo kravo s četrim teletom. ☎ 56-366. 1655

SPALNICO in dnevno sobo prodam. ☎ 25-074. 1658

130 ORIGINALNIH, 300 posnetih videofilmov in 60 CD plošč prodam ali oddam v najem. ☎ 21-912. 1663

SREBRNE SMREKE I do 2,5 m visoke, 90 komadov, enemu kupcu prodam. ☎ (068)49-202, po 16. uri. 1669

PRODAM nov levi blatnik za lado, rabljeno kombinirano peč na drva in elektriko, več otave v balah, hlevski gnoj, 10 dni staro tele ter mlado kravo za zakol. Anton Pate, Dol. Kamenje 18, Novo mesto. 1673

ELEKTROMOTOR 7,5 KW in motor Tomos avtomatik prodam. ☎ 43-718. 1678

ZIDARSKO DVOJNO priredovalko s predrezili in frederji ter stroje za spajanje formirja prodam. ☎ (064)65-069. 1682

MALO RABLJENO SPALNICO z jogiji ugodno prodam. ☎ (068)31-095. 1687

DIRKALNO KOLO, 5 prestav, malo rabljeno in pralni stroj Gorenje, star 3 leta, prodam. ☎ 25-148. 1691

SUHOMONTAŽNI KAMIN, nov, možnost odprtega ali zaprtega kurišča, prodam. ☎ (0608)79-583. 1691

PRODAM traktorske gume, nove, 9,5 — 32 AS PIONIR — FULDA, izravnal krompirja, rabljen, barvni televizor Gorenje, rabljen, rjavo sedežno garnituro (kavč, dva fotelja, kocka), rabljeno. ☎ (0608)67-525. 1697

BUKOVA DRVA in seno prodam. Kastelic, Gaberje 100, Brusnice. 1711

PRODAM videorekorder Goldstar, nov, za 30 % ceneje. ☎ 84-722. 1713

NEMSKI OLJNI GORILEC, malo rabljen, ugodno prodam. ☎ 25-827. 1713

razno

TRI SMREKOVE PLOHE, suhe, debeline 5 cm, širine 30 do 40 cm, kupim. ☎ 23-606 (dopolodne) ali 22-361 (popoldne). 1713

ODKUPUJEMO staro pohištvo, skrinje, komode, slike, kipe, stare ure in ostale starine. Atelje za umetnost in obrt, Mestni trg 27, Metlika, ☎ 58-306 ali 59-155. 1587

NOVO! Zbiramo naročila za knjigo »Izbor dopolnilnih dejavnosti« na domu, v kateri najdete veliko možnosti za doda-

ten zaslužek ali samozaposlitev! Veliki format, trda vezava, barvne ilustracije. Agencija PROMA, p.p. 22, 62001 Maribor. 1594

DOBRO NAGRADO nudim tiste mu, ki mi odstopi hipoteko za dvig kredita. ☎ (061)107-289, zvečer po 20. uri. 1623

IŠČEM ŽENSKO na manjšo kmetijo v Vojni vasi 15, Črnomelj. 1633

FANT, star 24 let, zaposlen, gre na kmetijo brez naslednikov. Šifra: »MIRNA PEČ — LJUBLJANA«. 1657

službo dobi

USPEŠNO zasebno podjetje potrebuje še nekaj potnikov za prodajo tekstilnih izdelkov na terenu. Ponujamo vam dober zaslužek, možnost redne zaposlitve. ☎ 24-781, dopoldne. 1538

NEZAPOSLjeni, študentje, upokojenci, za prodajo na terenu vam nudimo stimulativen zaslužek. Možna redna zaposlitev. ☎ 24-781. 1549

V GOSTINSKEM LOKALU v okolici Novega mesta zaposlimo dekletje v strežbi. ☎ (068)43-748. 1588

ČEVLJARJA v ekspresni delavnici v Novem mestu zaposlim honorarno ali mu oddam opremljen prostor. Šifra: »EX-PRES«. 1598

ČISTILKO za lokal iščemo. ☎ (068)22-366. 1604

ZAPOSLIMO štiri dekleta za delo v gostilni. ☎ 50-125. 1641

SIMPATIČNA DEKLETA za delo za šankom iščemo. ☎ (068)22-366. 1661

OSEBO za čiščenje lokala v jutranjih urah iščemo. ☎ (068)22-366. 1662

NUDIMO honorarno delo. Honorar tedenski, po učinku. Pogoji avto. Informacije v četrtek, 9.4., ob 17. uri. Grošelj, Hruševac 19, Straža pri Novem mestu. 1665

ZAPOSLIM DELAVCA. Mizarstvo Miklič, Šranga 43, Mirna Peč. 1668

ZAPOSLIMO sekretarja marketinga. 1478

Delo je pestro in dinamično, s potovanji v tujino. Pogoji: aktivno znanje dveh tujih jezikov, izbira med nemščino, italijansko, francoščino, angleščino. OD po dogovoru. Pisne ponudbe na KD Krka, p.p. 3, Novo mesto, telefaks (068)23-213, za KD Krka informacije na ☎ 21-826 (Majes), po 21. uri 25-643. 1674

IŠČEMO potnike za prodajo tekstila na terenu. ☎ (068)85-325. 1693

DVEMA ZASTOPNIKOMA za prodajo po solah in vrtih nudimo delo. ☎ (064)50-702. 1695

stanovanja

V NOVEM MESTU zamenjam dvosobno lastniško stanovanje z doplačilom za večje. ☎ 27-747. 1584

STANOVANJE (60 m²), 20 km iz Novega mesta prodam. Cena 500 DEM/m², možnost na obroke. ☎ 26-288, po 20. uri. 1613

ENOSOBNO STANOVANJE v Novem mestu prodam. ☎ (068)45-196. 1648

MENJAM ENOSOBNO stanovanje za večje z doplačilom. ☎ 26-222. 1667

V NAJEM VZAMEMO dvosobno stanovanje v bloku ali hiši za tričlansko odraslo družino v Novem mestu ali bližnji okolici. ☎ (068)25-643 (Majes), po 21. uri. 1675

PODJETJE kupi enoinpol ali dvosobno stanovanje v Novem mestu. ☎ 22-441, interna 574. 1692

TROSOBNO STANOVANJE v Vinici, z balkonom, kletjo in garažo (67 m²), prodam. Cena 800 DEM/m². ☎ (068) 64-302, interna 22. 1701

ženitne ponudbe

MOGOČE PRIMEREN FANT, 40 let, želi spoznati žensko od 25 do 40 let. Delam v tujini. Šifra: »POMLAD«. 1478

ZAHVALA

Ljubila si zemljo, ljubila si dom in v tihih cvetočih pomladi odšla v večni si dom.

V 58. letu starosti nas je po hudi bolezni zapustila draga mama, hči, sestra in stara mama

ANA METELKO

Sebančeva Ani iz Brezovice 7 pri Trebelnem

Ob boleči izgubi se zahvaljujemo vsem sorodnikom, posebno sosedom, prijateljem, znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani, pokojni darovali cvetje in jo v tako velikem številu spremili k mnogo preranemu počitku. Posebna zahvala kolektivu Novoteks iz Novega mesta, Trimu iz Trebnjega, osebju Zdravstvenega doma Mokronog ter župniku za lepo opravljen obred. Vsem še enkrat iskrena hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 86. letu starosti nas je zapustila draga žena, mama, stara mama, babica, sestra in teta

IVANA KIC

rojena Verček

iz Potočne vasi pri Novem mestu

Prisrčno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem, znancem in vsem, ki ste nam izrekli sožalje, pokojni darovali cvetje in jo spremili na njeni zadnji poti. Zahvala tudi g. župniku za lepo opravljen obred in nagovor. Vsem še enkrat hvala!

Vsi njeni

ZAHVALA

V 77. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož in oče

FRANC TURK

iz Novega mesta

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki so sočustvovali z nami, izrazili sožalje, darovali cvetje in pokojnega v tako velikem številu spremili na njegovi zadnji poti. Posebej velja zahvala Društvu invalidov Novo mesto, Obrtni zbornici Novo mesto, Dolenjskemu oktetu za zapete žalostinke in g. proštu za lepo opravljen obred.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 63. letu starosti nas je nenadoma zapustil

FRANC KEPA

Dolenjskega odreda 10, Trebnje

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki so nam v težkih trenutkih pomagali, izrekli sožalje, podarili cvetje in ga pospremili na zadnji poti. Posebno pa se zahvaljujemo sosedom za ne-sebično pomoč, Krotendu iz Trebnjega, VGP Novo mesto, ŽG Sekcija za transport Ljubljana - Moste, gospodu kaplanu za lepo opravljen obred in pevcem za zapete žalostinke. Vsem še enkrat hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

Trebnje, marec 1992

ZAHVALA

Ob smrti naše drage tete

MARIJE GLIHA

Sirkove Mici iz Žužemberka

se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, sosedom in znancem, ki ste jo spoštovali ali ji kaj dobrega storili ter pomagali, da smo jo spoštljivo pospremili na pokopališče v domačem kraju. Hvala Domu za starejše občane Ljubljana - Bežigrad, posebej g. Turkovi. Hvala za čuteče besede Zajčevi teti in g. Francki Ožbolt. Posebej se zahvaljujemo dr. Kocutarju za skrb pri njenih boleznih, žužemberškim pevcem ter župnikoma g. Nemančiču in g. Godcu za lepo opravljeno pogrebno slovesnost in njun poziv: odstranimo ruševine z naših gričev in iz naših src!

Slavko Gliha v imenu vsega sorodstva

ZAHVALA

V 61. letu starosti nas je zapustil naš dragi mož, oče, stari oče, brat in stric

JOŽE AVSENIK

z Drganjih sel 45

Zahvaljujemo se vsem sorodnikom, prijateljem, znancem, sosedom, vaščanom, ki ste nam v bolečih trenutkih izrekli sožalje, darovali cvetje in pokojnega pospremili v tako velikem številu k preranemu grobu. Posebna zahvala dr. Živkoviču, sestri Erni, Lovski družini Dolenjske Toplice, govornikom za ganljive besede slovesa, pevcem iz Novega mesta, godbi iz Straže, gospodu župniku za opravljen obred, osebju nevrološkega in internega oddelka Splošne bolnišnice Novo mesto. Vsem in vsakemu posebej še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

V 80. letu starosti nas je po dolgi in težki bolezni zapustila naša zlata mama, stara mama, prababica, teta in botra

JUSTINA KOMLJANEC

roj. Levstik

Bučka 4

V globoki žalosti je težko najti besede zahvale vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom za ustna in pisna sožalja, darovano cvetje, sveče in sv. maše. Hvala vsem, ki ste našo zlato mamo pospremili na njeno zadnjo pot. Posebno se zahvaljujemo sosedom, družinoma Urbanč iz Dol. Radulj in Matko z Malih Poljan za vsestransko pomoč, dr. Slabšakovi in ostalemu osebju ZD Sevnica za lajšanje bolečin. Zahvaljujemo se tudi g. župniku za poslovljene besede in lepo opravljen obred. Hvala tudi cerkvenim pevcem z Bučke za zapete pesmi doma in ob grobu. Vsem še enkrat prisrčna hvala!

Žalujoči: njeni otroci z družinami

ZAHVALA

V 87. letu starosti je utrujena od dela in skrbi za vedno zaspala naša dobra mama, stara mama, teta in ujna

MARIJA ČRNIČ

roj. Agnič

iz Boginje vasi 7

Hvala vsem, ki ste nam stali ob strani, nam pomagali, darovali toliko lepega cvetja, z nami sočustvovali in pokojno v tako velikem številu pospremili na njeni zadnji poti. Hvala tudi obema g. župnikoma za lepo opravljen obred. Še enkrat vsem iskrena hvala!

Žalujoči: vsi njeni

Boginja vas, Grm, Griblje, Maribor, Ljubljana, Tušev Dol, Dravograd, Gradac, Trzič, Beograd

ZAHVALA

V 76. letu starosti nas je nenadoma zapustil dragi stric

FRANC STRGAR

iz Dol. Karteljevega 28

Iskrena hvala vsem prijateljem, sosedom, znancem in sodelavcem Ministrstva za obrambo, ki so nam pomagali v teh težkih trenutkih, darovali na grob cvetje in sveče. Posebno se zahvaljujem sosedom Krevs, Lokar, Metelko, Ljubi in Barbo. Hvala zdravnikom in osebju nevrološkega oddelka bolnice v Novem mestu. Hvala g. župniku iz Mirne Peči, organizaciji Zveze borcev, pevcem in govornikom. Vsem in vsakemu posebej, ki ste našega dragega strica pospremili na zadnji poti, še enkrat iskrena hvala!

Žalujoči: nečak Jože z ženo Ilono, hčerko Natašo in sinom Andrejem

Tatjana Gazvoda

ram!« Ko pa sedaj ob desetih zvečer pride iz Ljubljane, kjer enkrat na teden popoldne predava na višji šoli za zdravstvene delavce higieno dela in na višji tehnični varnostni šoli fiziološko oblikovanje dela, obleče trenirko in obuje copate in pol ure do uro teče, če je treba, tudi tako, da »diha na skrge«, kot se reče v tekaškem žargonu. Ob enajstih pa začne pisati poljuden članek ali strokovno razpravo.

Od pol šestih do šestih zjutraj pri Gazvodovih, ki imajo hišo nasproti gradbišča nove novomeške porodnišnice, zajtrkujejo in se pogovarjajo, klepetajo. Oče in mati, oba že v pokoj, in hčerka Tatjana. Po tem družinskem obredu, ki se največkrat ponovi še ob večerji, se Gazvodovi lotijo vsak svojega dela in tega jim nikoli ne zmanjka. So pač taki ljudje, da delo vidijo in da radi delajo. Tatjana se odpravi v službo v bližnji zdravstveni dom, kjer je že šesto leto direktorica, hkrati pa opravlja tudi delo v svoji ambulanti. Je namreč zdravnica, specialista medicine dela in športa, med nje nje nazive pa sodi tudi magistrski.

Stvari v glavnem opravlja hitro: hitro hodi, misli, ukrepa. Seveda to ne pomeni, da brezglavo divja, ampak samo to, da po nepotrebnem in nemarnem ne izgublja in zapravlja časa. Seveda nima za zapravljjanje časa posvečanje svojim pacientom, prav tako ima vedno čas za pogovor s kolegi zdravniki ali s čistilko v zdravstvenem domu, tudi za hiter družben klepet, celo ženski čvek. Tudi to je včasih potrebno in celo koristno. Nikakor pa ne za neumnosti, abotnosti, brezvezne banalnosti. »Vsak dan je dragocen in lep, toliko koristnega, pametnega in potrebnega moramo opraviti, pa naj bo to v službi, doma, v vinogradu, pa sebi se mora človek tudi posvetiti in domačin, tu so prijatelji, pa narava. Vse je lepo, kamor se človek obrne.« Tudi govori hitro. Mimogrede: Tatjana Gazvoda (vseh tistih njenih nazivov ne gre pisati, ker bi to vzelo preveč prostora) je še danes dolenska rekorderka v teku na 100 metrov, čeprav se je z atletiko prenehala aktivno ukvarjati, ko je začela študirati medicino. »Vedela sem, da obojega skupaj ne bom zmogla tako, kot bi rada, polovičarstva in povprečja pa ne ma-

Ko jo je prejšnji direktor novomeškega zdravstvenega doma, dr. Peter Kaps, pregovoril, da je za njim prevzela direktorsko mesto, je pristala, ker jo je dobil »na finto«. Prepričeval jo je, da se bo kot direktorica lahko bolj in več posvečala doktorskemu delu, ki ga je imela v načrtu. In je zagrizla. Še danes se s Kapsom smejeja, kako naivno je nasedla. Ampak se doktoratu sploh ni odpovedala, saj pravi, da menda ne bo celo življenje direktorica. »Ob direktorskem delu pa sem obdržala ambulanto, kjer delam dve do tri ure na dan. V zdravstvu se problemi pojavijo in kažejo v ambulanti in če jih poznam, jih kot direktorica lažje rešujem. Ampak v prvi vrsti sem medicinec dela.«

Kot zdravnica je Gazvodova začela delati v obratni ambulanti v Novotoku in ta firma ji je dala zeleno karto za vlak, ko se je popoldne vozila v Ljubljano na diplomski študij, potem je opravila specializacijo, vmes pa št magisterij. »Še danes močno cenim tekstilne delavke in delavce. To so veliki garači. Mene tam niso imeli za gospo doktor, ampak za Tatjano.« Pred desetimi leti je uvedla v Novotoku tako imenovani aktivni odmor med delom. Ko je opravila magisterij, je magistrsko nalogo najprej nesla v Novotoku in šele potem v zdravstveni dom. »Bila sem njihova in zdravnik, ki dela v obratni ambulanti, mora pripadati firmi.« je prepričana.

Kar zadeva zdravje, pa dr. Gazvodova pravi, da je treba ljudi osveščati, osveščati in še enkrat osveščati, ker lahko sami ogromno naredijo za svoje zdravje. Družba pa mora ljudem zdrav način življenja omogočiti in spodbujati motiviranost za to. »Pri tem bi morali biti prvi zdravniki in zdravstveni delavci sploh.« Ona je. Kot specialista mag. dr. Gazvodova in kot Tatjana.

A. BARTEJL

KLJUKEC — Stane Peček izročila kipec Kljukca Alešu Jarcu za najboljšo dolensko laž (na posnetku). Za prijetno razpoloženje na prireditvi Slovenski kljukec 92 sta poskrbela tudi ansambel Trinajsto prase in ekipa Moped showa. (Foto: P. P.)

KLUBSKI TURNIR V SQUASHU

NOVO MESTO — V soboto, 4. aprila, je bil klubski turnir v squashu za prehodni pokal v organizaciji kluba Novo mesto. Rezultati: moški, polfinale: Vučkovič — M. Turk 3 : 0; S. Turk — J. Turk 3 : 0; za prvo mesto: Vučkovič — S. Turk 3 : 1 in za tretje mesto J. Turk — M. Turk 3 : 1. Vrstni red: Vučkovič, S. Turk, J. Turk, M. Turk, Bajc, Pungercar, Kupec, Zupancič itd. Pri ženskah je zmagala Zorica Verbič pred Erno Galič in Sabino Zupan. Veterani: Jože Turk pred Miranom Gutmanom in Borisom Ilvarjem. Turnir je bil pripravila za I. državno prvenstvo, ki bo ta konec tedna v Siptop centru v Mengšu. Organizatorja prvenstva sta Squash klub Novo mesto in Sit top center, generalni pokrovitelj pa je Izvršni svet Skupščine občine Novo mesto. Novomeščani se bodo udeležili prvenstva z 12 tekmovalci.

TEKMOVANJE ZA RAFTING POKAL SLOVENIJE

Letošnje tekmovanje za rafting pokal Slovenije je potekalo na reki Krki od Drače vasi do Žužemberka. Na 6 km dolgi progi III. - IV. tečajnostne stopnje se je pomerilo 10 trenutno najboljših slovenskih ekip in gostje iz Beljaka. Tekmovanje je bilo zelo razburljivo in negotovo do same ciljne ravnine. Rezultati so bili naslednji: 1. mesto - Royal Ljubljana 42.24, nov rekord, 2. mesto - Sport Center Prodnik 43.15, 3. mesto - Novoles Straža 43.21, sledili so Novoles Straža II, Sočarafting Nova Gorica, Raftina Radovljica, Vestaški klub Brzica, Maribor. Gostje iz Avstrije so imeli veliko smolo in so osvojili šele 9. mesto. Gledalcev je bilo veliko. Z navdušenjem so sprejeli to novo športno panogo.

KLIC V SILI

NOVO MESTO — Ta četrtek bo med 18. in 20. uro na vaš klic pri telefonu 23-304 čakala pedagoginja Olga Jukič.

Kljukca leta pa le niso določili

Slovenski kljukec 92 — Največ otroških šal oz. laži, politične pa so bile začuda »nedolžne« — Kriva predvolilna tekma, grožnje ali strah?

TREBNJE — Je krivo preveč ali premalo demokracije, da Slovencem ni več toliko do prave politične šale, ali če hočete, do tekmovanja za največje politično laž oz. Kljukca leta? To se je marsikdo spraševal po sicer lepo uspeli zaključni prireditvi Slovenski kljukec 92, ki jo je že četrtič pripravila trebanjska zveza kulturnih organizacij. »Duša« te prireditve, tajnik ZKO Trebnje Stane Peček, je za slovenski radio (Kljukec bo na sporedu 12. aprila ob 10.05 na 1. sporedu) Radu Časlu povedal, da gre očitno za nesporazum, če so hoteli nekateri Kljukca postaviti na politično barko.

Očitno predvolilne razmere za Slovence niso primeren čas, da bi se javno pošalili ali celo ponorčevali iz potez, ki jih vlečejo naši polični veljaki. Verjetno pa so precej prispevale k temu anonimne grožnje in javno svarilo Slovenske ženske zveze, ki je zagrozila s pregonom po sodiščih. Vsekakor je ta zveza naredila neposredno pred sklepnim delom prireditve najboljšo reklamo, da je v športno dvorano trebanjske osnovne šole prišlo kar okrog 500 ljudi. Šef Moped showa Tone Fornezzi — Tof žal ni mogel podeliti kljukca leta Peterletu ali Kučanu, ker je bil boj izenačen. Sta pa oba politika tako prednjačila po predlogih oz. glasovih, da je Tof po hitrem postopku izpadel iz tega tekmovanja.

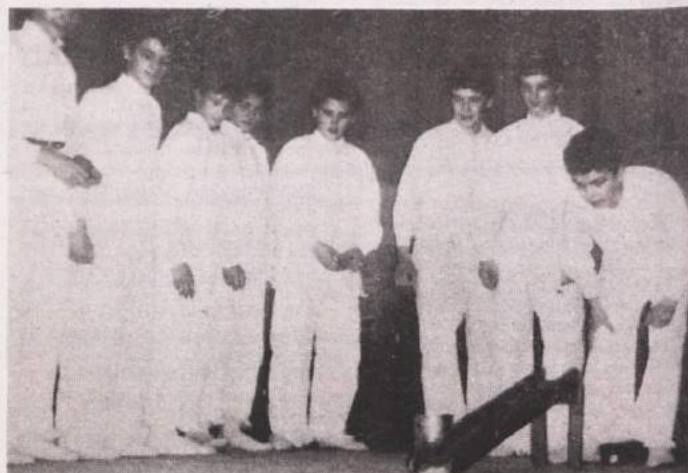
»Ni res, da Slovenci ne hvalimo vlade zaradi nezadovoljstva. Slovenci svoje vlade ne moremo hvaliti zaradi (bog nam oprost!) polnih ust,« je zapisala Jožica Sladič z Uršnih sel in dobila kipec Kljukca za najboljšo politično laž. Najbolj debelo ljudsko laž je duhovito spisal Anica Zidar iz Mokronoga in si tudi prislužila kipec Kljukca in nagrado Akripola.

Med okrog 700 šalami je bilo približno dve tretjini otroških. Največ so jih napisali učenci mirenke osnovne šole (nagrado — nahrbtnik LB Dolenjske banke Novo mesto sta dobila Gašper Peček in 5.a razred), pogodbo nagado pa si je prislužila Petra Škoda in novinarski krožek OŠ Šentrupert, ki ga vodi Danica Zupan, kipec Kljukca in nagrado Grede pa sta si za najboljšo otroško laž prislužila 10-letna Lidija Samide iz Ajdovščine, ki so poslali tako urejeno zbirko, da bi šla lahko takoj v tisk. Za najboljšo dolensko laž je prejel celoletno naročnino Dolenjskega lista in kipec Kljukca Aleš Janc iz 7. razreda mirenke osnovne šole. Takole je zapisal: »Spoštovani Kljukce! Že osem let sem urednik Dolenjskega lista. Lahko si misliš, da zahteva mesto urednika pri tako mogočnem tedniku še vse kaj drugega kot srebanje kavice in nadiranje novinarčkov. Tako sem moral pred dnevi interjervjati samega gospoda Martina Krpana. Takole mi je izjavil: »Levstik je tisto zgodbo malo po svoje zasakal. V resnici je bilo tako, da sem takrat, ko sem tovoril angleško sol mislil, da imam mačka v žaklju. Šele, ko sem jo pretopil v tolarčke (saj veš, da za

marke meni ni!), sem ugotovil, da je prava. Presneta reč, sem potožil Brdvasu, ki je bil takoj za to, da naslednjo furo posadiva na mojem vrtu. Ko je setev

dozorela, pa mi jo je Brdavs pokradel. Vidiš, in od tistega časa sva si z butcem v laseh.«

P. PERC

PISANICE »LIKAMO« — Preteklo nedeljo je črnomaljska ZKO pripravila v Adlešičih že 9. revijo otroških folklornih skupin z naslovom »Igraj kolce«. Peli, plesali in igrali so člani folklornih skupin z adlešičke, semiške, dragatuške osnovne šole, črnomaljskih OŠ Mirana Jarca in iz Loke ter mlajša in starejša tamburaška skupina KUD Božo Račič iz Adlešič. Prikazali so, kako je bilo nekdanj ob pastirskem prazniku na križevu, na paši, na kmečkem dvorišču ter na miklavževu. Mladi folkloristi z OŠ Mirana Jarca pa so spomnili na nekdanje običaje na velikonočni ponedeljek (na fotografiji), ko so »likali« pisanice. (Foto: M.B.-J.)

KOČEVARJI SPET V DOLINI — Simbolično bi lahko rekli, da so se v petek zvečer po dolgem času Kočevjarji spet vrnili v Topliško dolino, katere obrobja so pred šeststo leti poselili, a med drugo svetovno vojno iz nje skoraj popolnoma izginili. Vrnili so se z razstavo »Kočevska noša«, ki jo je postavila dr. Maria Kundegaber iz Gradca s pomočjo strokovnih sodelavcev in kočevskega muzeja. Na otvoritvi razstave v Zdravilišču Dolenjske Toplice je vladala prava gneča, v aranžmaju Krkinih Zdravilišč pa je obiskala razstavo in ostala nekaj dni tukaj tudi skupina več kot tridesetih Kočevjarjev. Razstavo in goste so pozdravili gostiteljica Alenka Babič, direktor Muzeja Kočevje Ivan Kordiš, kočevski župan dr. Mihael Petrovič in novomeški župan Marjan Dvornik. Za prijetno glasbeno počutje so poskrbeli Prijarski muzikantje, kočevske pesmi pa je zapel zbor iz Celovca, oblečen v kočevarske narodne noše (v ozadju). O kočevski zgodovini, običajih in nošah je spregovorila avtorica razstave dr. Maria Kundegaber (desno). (Foto: T. Jakše)

Halo, tukaj je bralec »Dolenjca«

Nepotešljiva radovednost L.K. iz Črnomlja — Naj živini nastiljajo s konzervami? — Poziv Zelenim — Laže Delo ali novepečena trgovka?

Bojazen, da bo kasnejša ura utišala telefon dežurnega novinarja, je bila odveč. Beležka je bila spet polna, navržnih je bilo kar nekaj predlogov in idej, izdanih celo nekaj skrivnosti in namigov, ki pa jih nepreverjene časopisni papir ne bi prenesel.

Vlogo glavnega klicatelja je prejšnji teden prevzel L. K. iz Črnomlja, ob njegovem zadnjem klicu ob 21. uri sta se z dežurnim novinarjem že tikala. In tudi snidenje ob kozarcu metliške črni-ne sta si obljubila. Še prej pa je L. K. postavil nekaj vprašanj. Zakaj v mesnici črnomaljske KZ, le nekaj metrov oddaljeni od klavnice, mesa ni dobiti pred deseto ali enajsto uro? Ali se je gospa Mateja, ki se je v 12. številki DL pridušala, kako Peterle pelje Slovence na pravo pot, že preselila v nebesa in ne občuti težav, stisk in obupa vsakdana? Tretje vprašanje je letelo na trgovke

Dolenjkine prodajalne na Ulici Staneta Rozmana v Črnomlju. Našega braleca sprašujejo, zakaj kupuje hrano za mačke, ko pa drugi nimajo denarja niti za kruh. »Kaj jih to briga! Kupujem in plačujem za svoj denar, njihov interes bi moral biti, da čimveč prodajo, na oziraje se na to, ali bodo hrano jedli ljudje, mačke ali nilski krokodili.« Podobno hud je bil L. K. na črnomaljske komunalce: »Če jim daš za pivo, ti bodo pesek na makadamsko luknjičavo pot, za katero so obvezni skrbeti, pripeljali, drugače ne. Danes zahtevajo pivo, jutri bodo za plačilo hoteli jagodni izbor ali ledeno vino. Koga naj izsiljujem jaz?«

Jožefa Vovko je poklicala z Rateža. Vrnila se je s sprehoda po svojem gozdu ob cesti med Ratežem in Mokrim poljem, kjer je našla pravo odlagalnišče smeti, konzerv, oblek in obutve, našla je kože in drobovje divjadi, na travniku se je šopiril vsaj kubik odpadkov, ki jih je tja nekdo zapeljal s prikolico. »Štirikrat sem že počistila gozd, a je vselej enako. Prej listja nismo grabili, ker smo se bali bomb, danes nas ogroža svinjarija. Mar naj živini nastiljamo s konzervami in odpadno kramo?« Zelenim je vprašanje namenil tudi Jože Novik iz Zabje vasi. Zanima ga, kaj mislijo ukreniti ob lanskem izpustu barve v ozračje, IMV naj bi takrat neprostovoljno obvarvala kar nekaj avtomobilov, tudi Jožetovega. Pri zavarovalnici ni nič opravil, ko je šel po pojasnilo v IMV, so ga pošiljali od vrat do vrat.Pravih še do danes ni našel.

Javil se je tudi glas iz Jedinščice, okaral je našega dežurnega novinarja, ki je v zadnji številki Dolenjskega lista sicer resnično opisal smetenje ceste med Regrčo in Gotno vasjo, narobe pa zapisal ime krivca. Ne gre namreč za Staneta, pač pa za Jožeta Štiha. Bralec iz Šentjerneja je zanimalo, kam, kdaj in na kakšen način je z Javorovice izginil teptalec snega, nedolgo tega nazaj ga je videl v Gabrju. Šentjernežani so na-

mreč imeli zagotovilo, da bodo ob morebitni prodaji teptalca snega imeli kot kupci prednostno pravico.

Za konec pa o klicu delavke črnomaljskega Belta. Spotaknila se je ob zapis na črnomaljski strani z naslovom »Rina nadaljuje s pretrgano tradicijo«, objavljen v 14. številki. Moti jo, ker lastnica nove prodajalne trdi, da niso bili deležni tolarja nepovratnih sredstev, v sobotni Prilogi Dela pa je naša bralka našla seznam, ki govori nasprotno. »V njem črno na belem piše, da so Štefaničevi iz Dragatuša — tak priimek je v tem kraju le eden — prejeli lani 8 milijonov tolarjev nepovratnih sredstev. Kam je torej šel ta denar, koliko delovnih mest so z njim pridobili in koga na njih zaposlili?« je radovedna Črnomaljska. In mi z njo.

B. B.

SPET ČLOVEŠKA RIBICA — Prav na 1. april je 41-letni Roman Hudorovec iz Kočevja našel v vodnem jarku na Traji pri betonarni človeško ribico. Očitno jo je vrglo na površje iz podzemlja, ker je v tistih dneh močno deževalo, poleg tega pa se je topil še sneg. Človeška ribica je bila rožnato rdeče barve, dolga 24 cm. Približno tam je pred kakima dvema letoma našel kar za okoli 10 cm daljšo človeško ribico Romanov bratranec Albin. Sicer pa je na Kočevskem in v sosednji ribniški občini (pa tudi ponekod v Beli krajini) še več najdišč človeških ribic. (Foto: J. Primc)

POTOČNA POSTRV IZ KOLPE — Ivan Madronič iz Prelesja ob Kolpi pri Starem trgu, poznan tudi po kmečkem turizmu, ki ga opravlja na svoji domačiji, je iz narasle Kolpe potegnil lepo potočno postrv. 54 cm dolgo in 1,45 kg težko lepotic so krasile velike rdeče pike, značilne za avtohtone potočne postrvi. (Foto: M. Vesel)

NAMESTO MESA DOBIM MINISTRA

Še dobro ne odprem oči — politika, kajti zbujam me radijski sprejemnik, ki ga vključu ura. Zunanji minister na Japonskem, notranji v Radovljici, obrambni pa se poteguje za denar pri sprejemanju državnega proračuna. Kulturni minister, poročajo, prodaja Dantejevo Božansko komedijo, ki jo je imenitno prevedel; minister za šolstvo in šport pa noče priznati slavistom, matematičkom in anglistom manjše tedenske učne obveznosti. Kmetijski minister napoveduje odstop, zamenjavo predsednika vlade pa zahteva opozicija. Minister za promet je zagrozil z gladovno stavko, če vlada ne bo namenila cestnega dinarja zares za izgradnjo, vzdrževanje in popravilo cest, ki jih je zima hudo načela...

Ob kavi vzamem v roke časopis. Naslovna stran — politika. Modre

čelade na Hrvaškem, nemirni v nekdanjih republikah Sovjetske zveze, Izraelci pa kar naprej gradijo naselja na arabskih zasedenih ozemljih. Srbi napadajo hrvaške vasi, ker hočejo zasesti kar se da več hrvaškega ozemlja, ki ga ti ne nameravajo predati niti centimeter... Vratar podjetja, v katerem delam, se široko reži. Namesto dobrega vica, ki ga pričakujem, pravi: »Stari se bo odvlekel na občino za župana. Nekateri znajo podvijati rep...« Skomignem z rameni, češ politika je kurba.

Zračnikova in Predalnikova se ves dopoldan pripravata zaradi predloga, ki je padel v skupščini. Prva zagovarja misel, da bi morale ženske, ki niso rodile, delati dlje od tistih, ki imajo otroke, dva ali tri. Pogovor se konča z vrščanjem,

žalitvami in dolgimi nosovi. Politika je razdrla dolgoletno prijateljstvo med Zračnikovo in Predalnikovo.

Namesto da bi mesar, pri katerem kupujem govedino, postregel, je sočno preklinjal ministra za kmetijstvo. Ubožec je bil kriv, da pri mesarskem poslu ni več nikakršnega dobička.

Za šankom v bifeju, kamor sem zavil na rum s coco, sta se lasala moja soseda. Drug drugega sta hotela ubiti zato, ker je eden od njiju trdil, da je Milošević največji še živeči politik razpadle Jugoslavije. Ločili so ju šele policaji.

Televizijski Dnevnik — politika. Predinfarktno stanje si hočem omiliti pri ženi. Nežno ji šepetam na uho najnežnejše besede, ko nejevoljna kriknem: »Kacina pogled, Kacina! On je dedec, ne pa ti.«

TONI GAŠPERIČ

Halo, tukaj Dolenjski list!

Novinarji Dolenjskega lista si želimo v bodoče več sodelovanja z bralec. Vemo, da je težko pisati, zato pa je lažje telefonirati. Če vas kaj žuli, če bi radi kaj spremenili, morda koga pohvalili, ali pa opozorili na zanimiv dogodek iz domačih krajev. Prislulhnil vam bomo, zapisali, morda dali kakšen nasvet, poiskali odgovor na vaše vprašanje ali kaj podobnega. Pokličete nas lahko vsak četrtek zvečer, med 20. in 21. uro na telefon (068) 23-606. Eden od dežurnih novinarjev vam bo rad prislulhnil.

STUDIO D
Dobro Najboljše

Lestvica narodnozabavne glasbe
Studia D in Dolenjskega lista

Žreb je za sodelovanje pri oblikovanju lestvice Studia D in Dolenjskega lista dodelil nagrado TONČKI SINJUR iz Sentjurij. Nagrajenki čestitamo!

Lestvica je ta teden takšna:

- 1 (1) Bodi v mano — NAGELJ
- 2 (4) Ko v meni pesem se rodi — ANS. J.ŠUMAHA
- 3 (2) S frajtonarco po svetu — P. FINK
- 4 (5) Praznik je pri nas — ANS. F.FLERETA
- 5 (3) V gozdu za vasico — ANS. S.PLUTA
- 6 (9) Dolina se budi — SLOVENSKI KVINTET
- 7 (6) Maškare — ANS. T. VERDERBERJA
- 8 (-) Dolenjska — MODRA KRONIKA
- 9 (7) V zidanci — BELOKRANJCI
- 10 (8) Kjer spod gora privre Završnica — ALPSKI KVINTET

Predlog za prihodnji teden: Moji plavalosci — ANS. TONIJA ISKRE

KUPON št. 15

Glasujem za:

Moj naslov:

Kupone pošljite na naslov: Studio D, p.p. 103, 68000 Novo mesto